

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

2413

249

6587

1928
3859

69

Licht

245
Ա 46 Գ Ե Ր Բ Ք

Ա Վ Ա Ս Ա Ս Ե Ց Դ Ե Ւ Թ Ւ

— — — — — Կ Վ Հ

Տ Պ Ա Գ Բ Ե Ա Լ

Ի ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ Տ. Տ. ՄԱՏԹԵՈՍԻ
ԱԶԳԱԿԵՐ ԵՒ ԱՍՏՈՒԱՃԱՀԱՏԻՐ ԿԱԹՈՒԱԴԿՈՍԻ
ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

ԵՒ

Ի ՊԱՏՐԻԱՐքութեան ՄՐԲՈՅ
ԵՐՈԽԱՎԱԿԵՄԻ Տ. ՅՈՎՀԵԱՆՈՒ ԱՌԱՔԵՎԱՊԱՏԻՔ
ԵՒ ՄՐԲԱՋԱՆ ԱՐՔԵՊԵՍԿՈՊՈՍԻ

ԵՒ

Ի ՊԱՏՐԻԱՐքութեան ԿՈՍՏԱԴԿՈՒՊՈԼՈՅ
Տ. ԳԵՂԳԻԱՅ ԱԶԳԱԿԵՐ ԵՒ ՎԵՀԱՓԵԱ
ԱՐՔԵՊԵՍԿՈՊՈՍԻ

Դ Ա Ը Ը Թ Ը Կ. Պ Օ Լ Ո Յ Յ

ՊԱՐԱՅԻ ՅՈՎՀԵԱՆՈՒ ՄԻՒՃԵՆՏԻՍԵԱՆ

արքա 45⁵ 537-94

ԱՓի կա

50

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

60042-Մ

5

1983-73

527-73

~~to New Mex~~

Զեւ թ իմ արտօրին զՄարդուորան եւ մասանք
իմ կացմեցին զգաբժի օրհնութեան :

Գ Ե Ր Ա

Ս Ա Հ Մ Ո Ս Ա Յ Տ Ա Բ

Ս Ա Հ Մ Ո Ս Ա .

Երանեալէ այր՝ որ ոչ գնաց ՚ի խորհուրդս ամբարշաց. ՚ի ճանապարհի մեղաւորաց նա ոչ եկաց, և յաթառս ժանափից ոչ նստաւ:

Այլ յօրէնս աեառն են կամք նորա, և յօրէնս նորա խորհեցի նա ՚ի տուէ և ՚ի դիշերի. և եղիցի նա որպէս ծառ, որ արեկեալէ ՚ի գնացս ջուրց:

Որ զալուտղ իւր ՚ի ժամու տացէ, և աերեւնարա մի թափեցի. և զամենայն զորինը արացէ, յաջողեցի նմա:

Ոչ այսպէս են ամբարիշաք, և ոչ այնպէս. այլ որպէս զփոշի, զոր հոտէ Հոռմ և մե-

ըայ երեսաց երկրի :

Վասն այսորիկ ոչ յարիցեն ամբարիշտք ՚լ
դատաստան, և ոչ մեղաւորք ՚ի խորհուր-
դըս արդարոց :

Քանզի ճանաչէ տէր զՃանապարհս արդա-
րոց . ճանապարհք ամբարշտաց կորիցեն :
Տունք զ :

ՍԱՀՄՈՍ Բ.

Ենվերնագիր ՚ի հեբրայեցոց, երկուին առջա ընտ
մի համար ին :

Ինդէր խուռվեցան հեթանոսք, և ժողո-
վուրդք խորհեցան ՚ի մնոտիս :

Յանդիման եղեն թագաւորք երկրի, և
իշխանք ժողովեցան ՚ի միասին՝ վասն տեա-
ռըն և վասն օծելոյ նորա :

Խղեսցուք զկապանս նոցա, և ընկեսցուք
՚ի մէնջ զլուծ նոցա :

Յասկեալն յերկինս ծիծաղեսցի զնոքօք, և
տէր արհամարհեսցէ զնոսա :

Յայնժամ խօսեսցի ընդ նոսա բարկութք
իւրով, և սրտմտութեամբ իւրով խուռվե-
ցուսցէ զնոսա :

Ես կացի թագաւոր ՚ի նմանէ, ՚ի վերս
էրին սիօնի սրբոյ նորա՝ ՚ի պատմել զհրա
մանս տեաւն :

Տեր ասոց ցիս՝ որդի իմ ես դու, և ես
այսօր ծնայ զքեղ:

Խնդրեա յինէն, և տաց քեղ զհեթանոսս
՚ի ժառանգութիւն, և իշխանութի քեղ
ընդ ամենայն ծաղս երկրի:

Հովուեսցես զնոսա գաւաղանաւ երկաթ-
եաւ, և ոպ զանօթ բրտի փշքեսցես զնն:
Երդ թագաւորք՝ զայս ՚ի միտ առէք. և
խրատեցարուք ամենեքեան, ոք դատէք
զերկիր:

Օաւայեցէք տետուն երկիւղիւ, և ցըն-
ծացէք առաջի նորա դողութեամք:

Բնկալարուք զիսրատ նորա, զի մի բար-
կացի տէր, և կորնչիցիք ՚ի ճանապար-
հացն արդարութեան:

Ի ժամանակի՝ յորժամ բորբոքեսցի բար-
կութիւն նորա:

Երանի ամցուն՝ ոք յուսացեալ են ՚ի որ:
Տաւնք ժու:

ՍԱՆՍՈՍ Գ.

Ապըն Դաստի. ՚ի ժամանակի՝ զի կախուցեալ եր
նա յերեսաց Աբիսողմայ որո՞յ ի՞րոյ:

Տէր՝ զի բաղում եղեն նեղիչք իմ, և բա-
ղումք յարեան ՚ի վերայ իմ:

Հաղումք ասէին զանձնէ իմմէ, թէ չկը

փրկութիւն սորա առ աստուած իւր =
 Այլ գու տէր՝ օդնական իմ ես . վառք
     իմ եւ բարձրացուցիչ գլխոյ իմոյ :
 Չայնիւ իմով ես առ տէր կարդացի , և
     լուսու ինձ ՚իլեռնէ սրբոյ իւրմէ :
 Ես ննջեցի և ՚իքուն եղէ . զարթեայ՝ և
     տէր ընդունելի իմ է :
 Ոչ երկեայց ես ՚իքիւրաւոր զօրաց նոցա
 ցք շուրջանակի պատեալ պաշարեալ
     պահեին զիս :
 Երի տէր՝ և փրկեա զիս աստուած ՚իմ .
 զի դու հարեր զամենեսեան , ոք էին ընդ
 իս թշնամութեամք . ՚ի տարապարաւոց
     և զատամունս մեղաւորաց փշրեսես :
 Տեաւնդ է փրկութիւն . ՚ի վերայ ժողո
     վըրդեանքոյ օրհնութիւն քո :
 Տունք ը = Գորդացոյ իր :

ՍԵՐՄԻՍ Դ .

՚ կարդալ իմում լուար ինձ աստուած
 ըստ արդարուե . ՚ինեղուէ ինձ անդորր ա
 րարեր . ողօրմեա ինձ և լուրազօթից իմոյ :
 Որդիք մարդկան՝ մինչեւ յե՞րբ էք խստա

սիրտք . ընդէլ սիրէք պնանքութիւն , և
խնդրէք զատութիւն :

Օաներուք՝ զի սքանչելիս արար տէր որբ-
ռոյ իւրում . և տէր լուիցէ ինձ ՚ի կար-
դալ իմում առ նա :

Յարկանայք՝ և մի մեղանչէք . զոր ինչ ասէք
ի սիրոս ձեր , յանկողինս ձեր զզացարուք:
Յատուցէք պատարագս արդարութեան ,
և յուսացարուք ՚ի տէր :

Նազումք ասէին՝ թէ ո՞ ցուցցէ մեղ զբա-
րուի ոն . նշանեցաւ առ մեղ լոյս երեսաց
քոց . և ետուր ուրախուի սրտից մերոց
Դպաղոյ ցորենոյ գինւոյ՝ և ձիթոյ իւր-
եանց լցուցեր զնոսա :

Խաղաղութք յայս և ՚ի սոյն ննջեսցուք
և զարթիցուք . զի գու տէր միայն առան-
ձին յուսովքո բնակեցուցեր զմեղ :
Տառեք ը :

ՍԱՐՄՈՍ Ե .

Ի կագարած զան վաճակելոյն . Սաղմոս Դաւթի :

Օանից իմոց ունկնդիր տէր , և ՚ի միտ
առ զաղաղակ իմ :

Ասյեա ՚ի ձայն աղօթից իմոց , թագաւոր
իմ . և աստուած իմ :

Ես զքեղ ազաէմ տէր , ընդ առաւօտս լք-

«Եցես ձայնի խմում. ընդ առաւօտս պատ-
րաստ եղէց՝ յանդիման լինիլ առ քեզ։
Աչ թէ դու՝ աստուած, կամիս զանօրէնու-
թիւն. և ոչ բնակին առ քեզ չարք. և ա-
նօրէնք մի՛ բնակեսցին առաջի աչաց քոց =
Վտեցեր զայնոսիկ՝ ոյք գործեն զանօրէ-
նութիւն. կորուսանես զամենեսեան ոյք
խօսին զսուտ :

Օ այր արիւնահեղ և զնենգաւոր պիղծ
տունես դու տէր. այլ ես ըստ բազում ո-
զորմութեն քում՝ մտից ՚ի տուն քո, և եր-
կիրագից ՚ի տաճար նր քո երկիւղիւ քո։
Տէր՝ առաջնորդեա ինձ յարդարութեան
քում. վասն թշնամեաց իմոց ուղիղ արա
առաջի իմ զՃանապարհս քո։

Օի ոչ դոյ ՚ի բերանս նոցա ճշմարտու-
թիւն, եւ սիրտք նոցա նանդեալք են։
Որպէս գերեզմանք բաց են կոկորդք նց։
և լեզուօք իւրեանց նենգաւորք եղեն։
Դատեա զի՞ն ած՝ զի անկցին ՚ի խորհրդոց
սրտից իւրեանց. ըստ բազում ամբարշտո
նց մերժեա զի՞ն, զի դառնացուցին զքէ
կւրախ լիցին ամենեքեան՝ ոյք յուռ
ցեալ են ՚ի քեզ. յաւխուեան ցնծացե։
և բնակեսցիս դու ՚ի նոսա :

Գարծեսցին ՚ի քեզ սիրելիք անուան քո,

զի օրհնեսցես դու զարդարն . տէր ողջ զի .
նու հաճութեամբ քո պսակեցեր զնոսա :
Տունք ժը :

ՍԱՆՄՈՍ Զ.

Ի կապարած ընդ օրհնութեան վասն ութերրաց .
Սալմոն Դաւիթ :

Տէր , մի սրտմտութ քով յանդիմաներ զիս ,
և մի բարկութեամբ քով խրատեր զիս :
Ազրմեա ինձ առ , զի հիւանդ եմ ես . քժը-
կեա զանձն իմ , զի խոռվեցան ոսկերք իմ :
Ենձն իմ յոյժ խոռվեցաւ՝ և դու տէր
մինչեւ յե՞րբ :

Դարձ տէր և փրկեա զանձն իմ . կեցո
զիս տէր՝ ըստ ողորմութեան քում :

Օի ոչ ոք է՝ որ 'ի մահու յիշէ զքեզ , կամ
'ի գժոխս խոստովան առնիցի առ քեզ :

Վաստակեցայ ես 'ի հեծութեան իմում .
Ըւացի զամենայն գիշեր զմահիճս իմ , և
արտասուօք իմովք զանկողինս իմ թացի :
Խոռվեցաւ 'ի սրտմտութէ ակն իմ , և մա-
շեցայ ես 'ի վերայ ամ թշնամեաց իմոց :
Ի բաց կուցէք յինէն ամենեքեան , ոչք
գործէք զանօրէնութիւն :

Լուտու տէր ձայնի լալս խմոյ , լուտու տէր
աղօթից իմոց . և տէր զիսնդրուածս իմ :

ընկալաւ :

Մա եսցեն և խռովեսցին յոյժ ամենայն
թշնամիք իմ. դարձցին յետո և ամաչեռ
ցեն յոյժ վազվաղակի և խռովեսցին :
Տունք Ք. Գործաց Հ:

ԱՅՆԹՈՍ Է :

Ապղնոս Դաւթի . ըսր տասյ պետոն վասն Բանին
Քուսեայ որդույ Ցիթեայ :

Տէր աստուած իմ Կիքեղ յուսացայ .
փրկեա զիս, և յամենայն հալածչաց իմոց
ապրեցո զիս :

Գուցէ Երբէք յափշտակիցէ որպէս առ
իւծ զանձն իմ. ոչ ոք իցէ որ փրկիցէ, և
ոչ այն՝ որ ապրեցուցանիցէ :

Տէր աստուած իմ թէ արարի զայս, և
թէ իցեն անօրէնութիւնք ՚ի ձեռս իմ:
Յէ հասուցի Երբէք սյնոցիկ՝ ոք հա
սուցին ինձ չար, անկեայց և ես ՚ի թըշ
նամեաց իմոց ընդունայն :

Հալածեսցէ ապա թշնամին զանձն իմ,
հասցէ և կոխեսցէ յերկիր զիեանս իմ.
և զփառս իմ ՚ի հող բնակեցուացէ :

Վրի տէր բարկութեամբ քով, և բարձր
լեր ՚ի սպառիլ թշնամեաց իմոց :

Օ արթիք տէր աստուած իմ ՚ի հրամանս
քո՝ զոր պատուիրեցեր, և ժողովք ժողու-
վըրդոց շուրջ եղիցին զբեւ:

Վասն այսորիկ ՚ի բարձունս դարձ տէր
և տէր դատէ զժողովուրդս իւր:

Դաստ արա ինձ տէր՝ ըստ արդարութեն ի-
մում, և լսու ամբ ծութեն իմում՝ որ յիս-
կասարեսցին չարիք ՚ի վերայ մեղաւորաց:

և յաջողեսցես դու արդարոյ:

Որ քննէ զախտս և զերիկամունս ասու-
ուած արդար. յիրաւի է ինձ օդնութիւն
յաստուծոյ՝ որ ապրեցուցանէ զայնոսիկ,
ոյք ուղիղ են սրտիւք:

Եստուած դաստաւոր արդար հզօր և եր-
կայնամիտ. որ ոչ ածէ զբարկութիւն իւր
զօրհանապաղ:

Եպա թէ ոչ դառնայք առնա, զսուր իւր
սրեալ է, և զաղեղն իւր լարեալ, և ՚ի
նմա պատրաստեալ է զանօթս մահու, և
զնեսս իւր այրեցելովք է գործեալ:

Եհաւասիկ երկնեցաց զանօրէնութիւն. յը-
զացաւ զցաւս, և ծնաւ զանիրաւութիւն:
՚իութն՝ զօր փորեաց և պեղեաց, ՚ի նոյն
անկցի ՚ի խորխորաա՝ զոր և գործեաց:

Դարձցին ցաւք ՚ի գլուխ նր, և ՚ի վո՛ գա-
գաթաննորա անօրէնութիւնիք իւր իջեն:

Խոստովան եղեց տեառն ըստ արդարու-
թեան նորա, և սաղմաս ասացից անուան
տեառն բարձրելոյ:

Տունկ մէ:

ՍԱՀՄՈՍ Ը.

Ի խորարած ՚ի վերայ հայտնացն . Սաղմոս Դաւիթ:
Տէր տէր մեր, զի՞ ոքանչելի է անուն քո
՚ի վերայ ամենայն երկրի:

Համբարձաւ մեծվայելութի քո ՚ի վերայ
քան զերկինս . ՚ի բերանոց մանկանց տղայոց
և սանդեայց հատուառեցեր զօրհնութիւն:
Վասն թշնամեայց քոց տէր, զի եղծցի
թշնամին և հակառակորդն:

Տեսից զերկինս զգործս մտտանց քոց . զլու-
սին և զաստեղմ՝ զորս դու հաստատեցեր :
Ովէ մարդ, զի յիշես դու զնա . կամ որդի
մարդոյ, թէ այց ինչ արասցես դու նմա :
Փոքր ինչ խոնարհ արարեր զնա քան զհը-
րեշտակա քո . փառօք և պատուօք պըսակե-
ցեր զնա, և կացուցեր զնա ՚ի վերայ ա-
մենայն ձեռակերտաց քոց :

Օ ամ ինչ հնազանդ արարեր ՚ի ներքոյ ո-
տից նորա, զիսաշն և զարջառ՝ և զամ ինչ:
Եւս և զերէ վայրի, զմուզունս երկնից, և
զձկունս ծովու՝ որք շըմին ընդ շաւիզ

Ճովու :

Տէր աէր մեր, զի՞ սքանչելի է անուն քո
՚ի վերայ ամենայն երկրի :

Տունք թ : Գորդայս իզ :

ՍԱՆԾՈՍ թ .

Ի կապարած վասն գաղտնեայն որդւոյ . Սաղմոս
Դաւիթ :

Գոհացայց զըեն տէր՝ բոլորով սրտիւ ի-
մով . սպատմեցից զամենայն սքանչելիս քո :
Ուրախ եղէց և ցնծացաց ՚ի քեզ . սաղմոս
ասացից անուան տեառնդ բարձրելոյ :
Ի դառնալ յետս թշնամեաց իմոց , տկա-
րասցին և կորիցեն յերեսաց քոյ :

Երարեր զդատաստանս իմ և զիրաւունս .
Նստար յաթոռ՝ դատաւոր արդարութե :
Սաստեցեր ՚ի հեթանոսս , և կորեայ ամ-
բարիշտն . զանուանս նոցա ջնջեցեր յա-
ւիտեանս յաւիտենից , և թշնամոյն զէն
սպակասեաց մինչ իսպառ :

Օքաղաքս աւերեցեր , և կորեաւ յիշա-
տակ նոցա աղաղակաւ :

Ե՞ կայ և մնայ յաւիտեան . սպատրաստ
արար զաթոռ իւր ՚ի դատաստանի :

Ինքն դատէ զաշխարհս արդարութեամբ ,

և զժողովուրդս իւր ուղղութեամբ ։
 Եղեւ տէր ապաւէն տնանկիի , օդնական
  'ի նեղութեան ՚ի դեպ ժամանակիի ։
 Յուսացին ՚ի քեզ ամենեքեան՝ յըք գե-
 տեն զանուն քո . զի ոչ թողցես զայնոսիկ ,
  յըք խնդրեն զքեզ տէր ։
 Ասղիս ասացէք տեպոն՝ որ ընակեալն է
  'ի սիօն . պատմեցէք ՚ի հեթանոսս զգոր-
  ծըս նորա ։
 Ի խնդրել զարիւն նոցա՝ յիշեաց . և ու
  մոռացաւ տէր զաղաղակս տնանկաց ։
 Ազորմեա ինձ տէր՝ և տես զխոնարհու
  թիւն իմ ՚ի թշնամեաց իմոց . ու բար-
  արարեր զիս ՚ի դրանց մահու .
 Որսկէս պատմեցից զամենայն օրհնութիւ-
  նըս քո ՚ի դրունս դատեր սիօնի , և ցնծա-
  ցայց ՚ի փրկութեան քում ։
 Ռնկան հեթանոսք յապականութեան իւ-
  րեանց՝ զոր արարին . և որոգայթ՝ զոր
  թագուցին , առցէ զոտա նոցա ։
 Ճանաչի տէր յառնել զդատաստանս իւր .
 և ՚ի դործս ձեռաց իւրեանց կապեսցին
  մեղաւորք ։
 ՚ֆարձցին մեղաւորք անդրէն ՚ի դժոխս ,
 և ամենայն հեթանոսք որք մոռացան զած ։
 Ոչ յապա մոռանաց տէր զաղբատան . համ

բերութիւն տնանկաց մի կորիցէ խսպառ :
Արի տէր՝ և մի զօրասցի մարդ . դատես
ցին հեթանոսք առաջի քո :

Կացո տէր՝ օրէնսդիր ՚ի վերայ նոցա , և
ծանիցեն հեթանոսք՝ թէ մարդիկ են :
Ինդէր տէր՝ կացեր ՚ի հետաստանէ . ան
տես արարեր ՚ի գէպնեղութե ժամանակի :
Յամբարտաւանիլ ամբարշտին , այրի աղ-
քատն . արդեցին ՚ի խորհուրդս խւրեանց՝
զօր և խորհեցան :

Օի գովի մեղաւորն ՚ի ցանկութիւն անձին .
իւրոյ . որ զրկէն , և նա գովի :
Խակընդէր բարկացաց մեղաւորն զած , ըստ
բազում բարկուե իւրում , թէ ոչ խնդրի :
Ոչ է ասաուած առաջի աչաց նորա , սկիզ-
են ճանապարհը նորա յամենայն ժամ :
Շարձեալ են իրաւունք յերեսաց նորա .
՚ի վերայ ամ թշնամեաց իւրոց տիրեսցէ :
Եսաց ՚ի սրաի իւրում , թէ ոչ սասանե-
ցաց ազգէ յազգ առանց չարի :

Վնիծիւք և դառնութեամբ և նենդու-
թեամբ լի է բերան նորա , և ՚ի ներքոց
լեզուի նորա ցաւք և վասպակը :

Նստի դարանեալ ընդ մեծամեծու ՚ի գալու-
նիս՝ սպանանել զամբիծն :

Աչք նը ՚ի անանեին հային . դարանի ՚ի գաղ-

նիս, որպէս զառիւծ՝ 'ի մորով խւրում։
Դարանի յափշտակել զաղքատն. յափրշ-
տակել զաղքատն, և ձգել զնա:
Յորոգայթ խւր խոնարհեցուսցէ զնա. խո-
արհեսցի եւ անկցի 'ի տիրել խւրում. 'ի
վերաց տնանկաց :

Օի ասաց 'ի սրտի խւրում թէ մուացաւ
աստուած. դարձաց վերեսս խւր, զի մի
տեսցէ խաղառ :

Երի տէր աստուած խմ. բարձր եղլցի
ձեռն քո, և մի մուանար զանանկս :

Խոկ ընդէր բարկացաց ամբարիշտն զած.
զի ասաց 'ի սրտի խւրում թէ ոչ քննի:

Տեսանես դու զնա 'ի ցաւս, և 'ի սրբա-
մբութիւնս հայխ. 'ի քեզ թողեալ է
աղքատն, և սրբոյն դու ես օգնական :
Խորտակեսցի բազուկ մեղաւորի և չարի .
խնդրեսցին մեղք նորա, և նա մի դացի :

Տէր թագաւոր յաւխոեանս յաւխոենից.
կորիցեն հեթանոսք յերկրէ նորա :

Օցանկութիւննանկաց լուաւ տր. 'ի պատ-
րաստութիւն սրտից նոյ հայեցաւ ակն քո :
Դատ առնել սրբոյն և տնանկի. զի մի ես
յաւելցի մարդ 'ի մեծաբանել խւրում 'ի
վերաց երեսաց երկրի :

ՍԱՀՄՈՍ Ժ.

Ի կապարած։ Սաղմոս Դաւթիլի։

Ա տէր յուսացայ։ որպէս ասիցէք ցանձն
իմ, փոխխնեաց ՚իլերինս որպէս Ճնճղուկ։
Օի ահա մեղաւորք լարեցին զաղեղունս
իւրեանց։ սղատրաստ արարին զնետս ՚ի
կապարածս, ձգելընդ խաւար այնոցիկ՝ ոյք
ուղիղ են որտիւք։

Օի զոր դու շինեցեր, նորա աւերեցին։
իսկ արդարն զի՞ արար։
Տէր ՚ի տաճար սուրբ իւրում, տէր յեր-
կինս յախոռ իւրում։

Վչք նորա ՚ի անանիս հային, և արտեւա-
նունիք նորա քննեն զորդիս մարդկան։
Տէր քննէ զարդարն եւ զամբարիշտն։ որ
սիրէ զմեղս, ատէ զանձն իւր։

Տէղասցի ՚ի վի մեղաւորաց որոգայթ՝ հուր
և ծծումք։ այս մըրիմկ՝ բաժին բաժակի նց։
Վարար է տէր՝ և զարդարութիւն սիրէ։
և զուղղութիւն տեսանեն երեսք նորա

Տունք բ։

Ի կադարձած ՚ի վերայ ո-ներորդին . Սաղմոս
Դաւիթ :

Վարեցո զիս տէր, զի նուազեաց նը, նուա-
զեցան ճշմարտուիր յորդւոց ՚ի մարդկանէ :
Ի նանիր խօսեցաւ այր ընդ ընկերի իւ-
րում. շրթամբք նենգաւորօք սրանէ ՚ի սիրա
խօսեցաւ :

Սատակէ տէր զամենայն շրթունս նենգա-
ւորս և զլեզուս մեծաբանս :

Ոյք ասացին . զլեզուս մեր մեծս արաւ-
ցուք, շրթունք մեր առ մեղեն, և արդ
մեր ովէ տէր :

Վ ս տաւապանաց աղքատին և հեծութե-
անանկին, այժմ յարեայց ասէ տէր. եղից
զիրկութիւն իմ, և համարձակեցայց ՚ի նս :
Բանիք տեառնեն բանիք սուրբ, որպէս զար-
ծաթ ընտրեալ և փորձեալ յերկրէ, սրբ-
եալ և պարզեալ եօմնպատիկ ՚ի հողոյ :
Դու տէր պահեցեր զմեզ, և ապրեցուցեր
զմեզ յաղգէ յայսմանէ մինչև յաւիտեան :
Ըուրջանակի ամբարիշտք շրջին . ըստ
բարձրութեան քում մեծս արացես դու-
զորդիս մարդկան :

Ի կապարած . Սաղմոս Դաւթի :

Վինչել յերբ տէր՝ մոռանաս զիս խաղառ .
մինչեւ յերբ դարձուցանես զերեսս քո
յինեն :

Վինչեւ յերբ գնեմ զիսորհուրդս յանձն
իմ . և ցաւք սրտի իմց զաւուրս :

Վինչեւ յերբ բարձրանայ թշնամին ՚ի վեր
սայ իմ . նայեա և լուր ինձ տէր ած իմ :
Լոյս տուր տէր աչաց իմոց , զի մի՛ երբէք
ննջեցից ՚ի մահ :

Վի՛ ասասցէ թշնամին՝ թէ յաղթեցի նըմա .
կամ նեղիչք իմ ցնծասցեն , թէ ես
սասանեցայց :

Ես յողորմութիւնս քո տէր յուսացայ ,
ցնծացաւ սիրտ իմ ՚ի փրկութեան քում .
օրհնեցից զտէր զբարերարդ իմ :

Տունք զ :

Ի կապարած . Սաղմոս Դաւթի :

Առաց անզգամն ՚ի սրտի իւրում , թէ ոչ
գոյ աստուած :

Ապականեցան և պղծեցան յանօրէնութեն
իւրեանց . և ոչ ոք է՝ որ առնէ զբանց .

բութիւն :

Տէր յերկնից նայեցաւ յամենայն որդիս
մարդկան, տեսանել թէ իցէ՞ ոք խմառ
տուն, որ խնդրիցէ զատուած :

Ամենեքեան խոտորեցան ՚ի միասին և ան-
պիտանացան :

Աչ ոք է որ առնէ զըարի . և չէ ոք մին-
չեւ ՚ի մի :

Որպէս ոչ ծանիցեն ամենեքեան, ոչք գոր-
ծեն զանօրէնութիւն :

Այ.ք ուտէին զժողովուրդ իմ որպէս կե-
րակուր հացի, և առ տէր ոչ կարդացին :
Անդ երկիցեն զերկիւղ՝ ուր ոչ իցէ եր-
կիւղ . զի տէր է յազգս արդարոց :

Օխորհուրդ աղքատին յամօթ արարին .
զի տէր է յոս նորա :

Ո տացէ ՚ի սիօնէ զփրկութիւն խրայէլի .
՚ի դարձուցանել տեառն զգերութիւն ժո-
ղովուդեան իւրոյ . ցնծացէ յակոբ՝ և ու-
րախ եղիցի խրայէլ :

Տաշուք ժ. Գործադրութեան պ.:

ՍԱՀՄՈՍ ԺԴ.

Ի կապարած . Սահմոս Դաս-Ակ :

Տէր ովլ կացցէ ՚ի խորանի քում, կամ

ով բնակեսցէ՝ ՚ի լեռառն սուրբ քո։
Որ գնայ անքիծ՝ գործէ զարդարութիւն,
խօսի զՃշմարտութիւն ՚ի սրտի խրում։
Որ ոչ նենդաւորեաց լեզուաւ խրով, և
չար ընկերի խրում ոչ արար։

Կախատինս ՚ի մերձաւորաց նա ոչ առնու .
արհամարհեալէ առաջի նորաչարագործն։
Օերկիւղածս տեառն վառաւորառնէ, որ
երդնու ընդ ընկերի խրում, և ոչ ստէ։
Օարծաթ խր ՚ի վարձու ոչ տայ, և կա-
շառս ՚ի վր իրաւանց ոչ առնու, որ զայս
արացէ, նա մի՛ սասանեսցի յաւխտեան։

Տունք Դ:

ՍԱՀՄՈՍ ԺԵ.

ԱՅՀՅանագիր. Սաղմոս Դաստիկ։

Պահեա զիս աստուած իմ զի ես ՚ի քեզ
յուսացայ, ասացի տեառն, աէր իմ ես
դու, և բարիք իմ ինձ ՚ի քէն են։

Արբոց քոց՝ ոքը են յերկրի քում, ոքանչե-
լի արարեր զամենայն կամս իմ ՚ի նոսա։
Յաճախեսցին հիւանդութիւնք նոցա։

յետ այսորիկ ապա վաղվաղեսցին։

Ոչ ժողովեցայց ՚ի ժողովը նց յարեանց, և
ոչ յիշեցից զանուանս նց ՚ի շրթունս իմ։
Տեր բաժին ժառանգութեան իմց՝ և բա-

Ժակի իմաց դու ես, որ այսրէն դարձու ~
ցանես զժառանգութիւն իմ յիշ :

Վ իջակլք ելին ինձ ընդ ընտիրս, և ժա-
ռանգութիւն իմ հաճայ եղեւ ինձ :
Օրհնեցից զտէր՝ որ իմաստուն արար զիս,
մինչ ՚ի գիշերի եւս խրատեցին զիս երե-
կամունք իմ :

Յառաջագոյն տեսանեի զտէր առաջի իմ
յամենայն ժամ՝ զի է ընդ աջմէ իմմէ, զի
մի՛ սասանեցայց :

Վ ասն այսորիկ ուրախ եղեւ սիրո իմ, և
ցնծացաւ լեզու իմ, եւս և մարմին իմ
բնակեսցի յուսով :

Օ ի ոչ թռղցես զանձն իմ ՚ի դժոխս, և ոչ
տացես նրյ քում տեսանել զապականուի :
Հուցեր ինձ զճանապարհս քո կենաց, լը-
ցուցեր զիս ուրախութեամբ երեսաց
քոց ՚ի քաղցրութենէ վայելչութեան աջոց
քո մինչ խաղառ :

Տունք ժա :

ՍԱՆՄՈՍ ԺԶ.

Աղօթա. Սաղմոս Գրադեն :

Լ ուր տէր արդարութեան, և նայեա ՚ի
խնդրուածս իմ. ունկն դիր աղօթից ե-
մոց, զի ոչ շրթամբը նենդաւորօք :

Յերեսաց քոց իրաւունք ինձ ելցեն, և
աչք իմ տեսցեն զուղղութիւն։
Փորձեցեր զսիրտ իմ, և քննեցեր ՚ի գի-
շերի, փորձեցեր զիս՝ և ոչ դատւ յիս
անիրաւութիւն։

Վի խօսեցի բերան իմ զգործս որդւոց
մարդկան. վասն բանից շրմանց քոց եռ
սրահեցից զճանապարհս խիստս։
Հաստատեա զշաւիղս իմ ՚ի ճանապարհի
քում, զի մի գայթակղեցին գնացք իմ։
Ես առ քեզ տէր կարդացի՝ զի լուար ինձ
աստուած, խոնարհեցու առ իս զունկն քո
և լուր բանից իմոց։

Աքանչելի արարեր զոլորմուխ քո, ո՛վըր-
կես զայնոսիկ ոյք յուսացեալ են ՚ի քեզ,
յայնցանէ ոյք հակառակ կան աջոյ քո։
Պահեա զիս որպէս բիթ ական. ընդ հովա-
նեաւ թեւոց քոց ծածկեցիս զիս յերեսաց
ամբարշտաց, ոյք տառապեցուցին զիս։
Թշնամիք զանձն իմ պաշարեցին, և ՚ի
Ճարակս իւրեանց արգելին. և բերանք նո-
ցա խօսեցան զամբարտաւանութիւն։
Վերժեցին զիս, և այժմ դարձեալ պատե-
ցան զինեւ. ուշ եղին խոնարհեցուցա-
նել զիս յերկիր։

Համարեցան ինձ որպէս առիւծ զի պատ-

բաստի յորս, և որպէս կորիւն առիւծու
զի նստի դարանեալ:

Արի տէր՝ ժամանեա նոցա և խափանեա
զնոսա. փրկեա զանձն իմ յամբարշտաց ՚ի
սրոյ՝ և ՚ի ձեռաց թշնամւոյն:

Տէր կորո զնոսա յերկրէ. բաժանեա և
խափանեա զնոսա ՚ի կեանս իւրեանց:

Վաղտնեօք քովք լցան որովայնք նոցա.
յագեցան կերակրովք, և թողին զմնաց
ուածո տղայոց իւրեանց:

Ես արդարութեամբ երեւեցաց երեսաց
քոց. և յագեցաց յերեւիլ փառաց քոց:

Տունք ժե: Գորզայս լը:

ԱՆՇՈՍ ԺԷ.

Ի կապարած ՚ի վերայ պատերազմող նահապակի ծա-
ռացի պետուն դաս-լի. զոր խօսեցաւ ընդ պետուն
զբանն օրհնութեան, յառ-ո-ր յոր-ո-մ ժըկեաց զնա-
պէր ՚ի յեռաց ամենայն լշնամեաց, և ՚ի յեռաց
Սա-ռ-ռայ. և ասէ:

Եիրեցից զքեզ տէր զօրութի իմ, տէր
հաստատիչ իմ, ապաւեն իմ և փրկիչ իմ:
Եսուուած օգնական իմ և ես յուսամ ՚ի
նա. ապաւեն իմ, Եղջիւր փրկութեան
իմց ընդունելի իմ է:

Օրհնելով կարդացից առ տէր, և 'ի թը
նամեաց իմոց ապրեցայց :

Ծուրջ եղեն զինեւ երկունք մահու . և
ուղիսք անօրէնութեն խոռվեցուցին զիս :
Վիշտք դժոխոց սպաշարեցին զիս . և ժա-
մանեցին ինձ որոգայթք մահու :

Ինեղութեան իմում ես առ տէր կարդա-
ցի , և առ աստուած իմ աղաղակեցի :
Դուաւ ինձ 'ի տաճարէ սրբոյ իւրմէ ձայ-
նի աղօթից իմոց . և աղաղակ իմ առաջի
նորա , մոցէ յականջս նորա :

Խոռվեցաւ և դողաց երկիր , և հիմունք
լերանց սասանեցան և խոռվեցան , զի
բարկացաւ 'ի վերայ նոցա աստուած :

Եւ ծուխ 'ի բարկութենէ նորա , և հուր
յերեսաց նորա բորբոքեցաւ , և փայլա-
տակունք հատան 'ի նմանէ :

Խոնարհեցոց զերկինս և էջ . և մէտ 'ի
ներբոյ ոտից նորա :

Եւ 'ի քրովըէս և թուեաւ . սլացաւ նա 'ի
թեւս հողմոց :

Եղ զիսաւար 'ի ծածկոյթ իւր , և շուրջ
զնովաւ են յարկք իւր , և խաւարային
ջուրք մինչեւ յամպս օդոց :

Եփայլատակեւնը առաջի նոյ , ամպք ան-
ցուցին զկարկուտ , և զկայծակունս հուր :

Արտաց առ յերկնից, և բարձրեալն ետ ըդ
ձայն իւր ՚իկարկուտ և ՚իկայծակունս հուր:
Ըռաքեաց զնետս իւր և ցրուեաց զնու-
սա . յաճախեաց զփայլատակունս իւր, և
խռովեցոց զնոսա :

Երեւեցան աղքերք ջուրց, և յայտնեցան
հիմունք աշխարհի :
Ի սաստէ քումմէ տէր, և ՚ի շնչել հոգ-
ւոյ բարկութեան քո :

Ըռաքեաց ՚ի բարձանց և ընկալաւ զիս .
ընկալաւ զիս ՚ի ջուրց բազմաց :
Փրկեացէ զիս տէր ՚ի թշնամեաց իմոց հը-
զօրաց, և յատելեաց իմոց զի հզօրք եղեն
քան զիս :

Ճամանեցին ինձ աւուրք չարչարանաց ի-
մոց . եղեւ տէր հզօրիչ իմ, և եհան զիս
յանդորր . և փրկեաց զիս տէր՝ զի կամե-
ցաւ զիս :

Հասուսցէ ինձ տէր ըստ արդարութե ի-
մում. ըստ ամբծուն իմում հասուսցէ ինձ :
Ես պահեցից զճանապարհս տեառն, և
ոչ ամբարշտեցաց յաստուծոյ իմմէ :
Վմենայն իրաւունք ՚իր առաջի իմ են . և
զարդարուի իւր ոչ ՚ի բայեաց արար յինէն :
Ե զէց և ես ամբիծ ընդ նմա . և զգուշա-
ցայց յանօրէնութենէ իմմէ :

աստուսցէ ինձ տէր ըստ արդարութեան
իմում, ըստ սրբութեան ձեռաց իմոց ա-
ռաջի աչաց իմոց :

Ի՞նդ սրբոյն նբ եղիցիս, ընդ առն ամբծի
ամբիծ եղիցիս, ընդ ընտրեալսն ընտրեալ
եղիցիս, և զմիւրան կործանեսցէս :

Դու զժողովուրդս խօնարհս կեցուցա-
նես . և զաքս ամբարտաւանից դու խո-
նարհեցուցանես :

Դու ըւսաւոր առնես զճրագ իմ տէր .
ասաւուած իմ, լոյս արա ինձ ՚ի խաւարի :
Քեւ փրկեցայց ՚ի փորձութենէ . ասաւ-
ծով իմով անցից ընդ պարիսապս :

Վստուած իմ, ամբիծ են Ճանապարհք քո .
և բանք տեառն ընտրեալ են . և ապաւէն
ամենեցուն որբ յուսան ՚ի նա :

Վ ասն զի ովլ է ասաւուած բաց ՚ի տեառնէ,
կամ ովլ է ած բաց յաստուծոյ մերմէ :
Եծ, որ զգեցուցեր ինձ զօրութիւն, և ե-
ղեր յամբծութեան զճանապարհս իմ :
Ճաստատեցեր զոտս իմ որպէս զեղջերուի .

և ՚ի վերայ բարձանց կացուցեր զիս :

Ուսուցեր զձեռս իմ ՚ի պատերազմ, և ա-
րարեր զբաղուկ իմ ող զաղեղն հաստ . և
ետուր ինձ զպաշտալանութի փրկուե քո :
Եջ քո ընկալաւ զիս, և խրատ քո կանդնեց

զիս խաղառ, և խրատ քո ուսուացէ զիս
Հնդարձակեցեր զգնացս իմ՝ ՚ի սատրէ իմ՝
մէ. և ոչ տկարացան շաւիդը իմ։
Հալածեցից զթշնամիս իմ և հասից նոյ. և
ոչ պարձացց ՚ի նոյանէ՝ մինչև սպառեցից զնոյ։
Երդեցից զնոսա, և այլ մի՛ կարասցեն
կեալ. և անկցին ՚ի ներքոյ ոտից իմոց։
Օգեցուցեր ինձ զօրութ՝ ՚ի պատերազմի. և
զյարուցեալն ՚ի վր իմ՝ ներքոյ իմ արարեր։
Օթշնամիս իմ՝ հալածականս արարեր, և
դատելիս իմ՝ սատրէկեցեր։

Վղաղակեցին, և ոչ ոք էր որ փրկէր զնոսա.
կարդացին առ աէր՝ և ոչ լուաւ նոցա։
Վանրեցից զնոսա սող փոշի առաջի հողմոց։
և որպէս կաւ գոեհաց կոխեցից զնոսա։
Փրկեսցէ զիս որ ՚ի հակառակուէ ժողովրդոց, և կացուսցէ զիս գլուխ հեթանոսաց։
Ժաղովուրդ՝ զոր ոչ գիտէի, ծառայեաց
ինձ, և ՚ի լուր ականջաց լուսաւ ինձ։
Որդիք օտարաց ստեցին ինձ. որդիք օտարաց
մաշեցան, և կաղացան ՚ի շաւզաց
իւրեանց։

Կենդանի է տէր և օրհնեալ է աստուած։
և բարձր եղիցի աստուած փրկութե իմոց։
Աստուած է որ ինդրէ զվուժ իմ, և հնաւզանդ առնէ զժողովուրդու ընդ ինեւ։

Փրկիչ իմ՝ ի թշնամեաց իմոց բարկացոց
զաց. յայնցանէ որք յարուցեալ են ՚ի
վերսց իմ, բարձր արարեց զիս, և յառ
նէ անիրաւէ փրկեցեր զիս:

Վ ս այսորիկ խոստովան եղէց քեզ՝ ի հեթա-
նոսս, և անուան քում սաղմոս ասացից
Ո՞ւծ արարեց զփրկութի թագաւորի նր.
առնել ողորմուի ընդ օծելց նր դաւթի,
և ընդ զաւակի նորա ազգէ մինչեւ յազդ:

Տունք ծ:

Կանոնս Գորդայս է: Ապղման ժէ:

Տունք մը:

ՕՐՀԱԹԻԹԻՒՆ ՄԱՎՍԵՍԻ ԵՒ ԱՐԴԻՈՑՆ
ԽՄԲՅԵԼԻ

Եւմ ժե:

Օրհնեցուք զտէր, զի փառօք է փա-
ռաւորեալ:

Օհեծեալս և զերիվարս ընկէց ՚ի ծով.
օդնական ընդունելի իմ տէր, և եղեւ
ինձ ՚ի փրկութիւն:

Սա է իմ աստուած, և փառաւոր առնեմ
զսա. ած հօր իմոց, և բարձր արարից զսա:
Տէր խորտակէ զբաներազմնուն. և տէր
է անուն նորա:

Օ ընտիրս արանց և զընտիրս սպառագիւնաց, զկառս և զերիմարս և զամենայն զօրութիւնս փարաւոնի ընկեց՝ ի ծով։ Օով ծածկեաց զնոսա, ընկլան յանդուն դրս խորոց իբրեւ զվեմս։

Եջ քո ար՝ փառաւորեալ է զօրութ իւրով. և աջ քո տէր՝ խորտակեաց զթշնամիս քո։ Եւ մեծութ փառաց քոց մանրեցեր զհակառակորդս քո. առաքեցեր զքարիութի սրամնութ քո, և եկեր զնան ողի զեղեգն։ Հոգւով զօրութեն սրամնութեն քո պատառեցան ջուրք. դիզան՝ կացին որպէս պարիսպ քարեայ ջուրք ծովուն. և պաղեցան դիզան ալիք ջուրցն ՚ի մեջ ծովուն։ Եսաց թշնամին. ասէ, հալածեցից՝ հասից՝ հարից. բաժանեցից զաւարն, և լրցուցից ՚ի նոցանէ զանձն իմ։

Իսուր իմ արկից զնոսա, տիրեսցէ և բարձրասցի ՚ի վերայ նոցա աջ իմ։

Եռաքեցեր զհողմն քո, և ծածկեաց զնոսա ծով. ընկլմեցան, և իջին որպէս կապար ՚ի ջուրս սաստիկս։

Ո՞նմանի քեզ յասառւածս տէր, կամ ով նմանիցի քեզ՝ փառաւորեալդ ՚ի սուրբս։ Աքանչելի փառաւորեալ՝ որ առնես զնըցանս և զարութասոս. ձգեցից զձեռն քո,

և եկուլ զնոսա երկիր :

Առաջնորդեցեր արդարութեամբ ժողովը վըրդեան քո այսմ, զոր և փրկեցեր :

Ոխիթարեցեր զնո՞ զօրութքով ՚իբանակետը սրդ սրբութեածքուազգութք և բարկացան, և երկունք կալան զբնակիչն փղշտացւոց :

Յայնժամ փութացան գատաւորք եղովեայ, և իշխանիք մովաբացւոց :

Կալաւ զնոսա դողումն . հալեցան ամենայն բնակիչք քանանացւոց :

Անկցի ՚ի վերայ նոցա ահ և դողումն . և ՚ի զօրութենէ բազկի քո քարասցին :

Ոխնչե անցցէ ժողովուրդք քո աէր, մինչե անցցէ ժողովուրդք քո այս՝ զոր ստացար :

Տարեալ տնկեսցես զնոսա ՚ի լերին ժառանգութեան քո, ՚ի պատրաստութիւն բնակութեան ժառանգութեան քո :

Օսր ստացար ՚ի սկզբանէ տէր, ստացար սրբութք զոր պատրաստեցին ձեռք քո, որ թագաւոր յաւիտեանս յաւիտենից, և ևս :

Օի եմուտ փարաւոն կառօք և երիվարօք և ընտիր սպառազինօք ՚ի մէջ ծովուն :

Եւ եած ՚ի վերայ նոցա աէր զջուրս ծովուն . և որդիքն խայայէլք զնացին ընդցամաք ՚ի մէջ ծովուն :

Փառք հօր և որդւոյ և :

ՄԱՆՈՒՔ

Պրիստոս է իմ աստուած, և վառաւոր
առնեմզսա . աստուած Հօր իմց, և բար-
ձրը արարից զսա :

Վարդասէր տր, վն սրբուհւոյ անարատի
մօրքո և կուսի, և վն խաչի քո պատուա-
կանի, ընկալ զաղաշանս մեր, և կեցո զմեզ:

•Բարող և աղօթք՝ Երանեալ և Իբրեւ
կանոնացն =

Վ ասն ՚ի վերուստ խաղաղութեան և վըր-
կութեան անձանց մերոց զտէր աղաչես-
ցուք : Տէր ողօրմեա :

Վասն լսելի լինելոյ տեառն աստուծոյ ձայ-
նի ազաշանաց մերոց, զտէր աղա :

Վասն քաւիչ և ներող լինելոց աստուծոց
՚ի վերայ մեղաց մերոց, զտէր աղա :

Վասն թողլոյ մեղ զամենայն յանցանս մեր
զկամաց և զակամաց, զտէր աղա :

Վասն գի մի ընդ խոտանսն պտանիցիմքյա-
ւուրն պատասխանատուուեն , զտէր աղա :

Վ ա հոգւոցն հանդուցելոց՝ որը ճշմարիտ
և ուղիղ հաւասարվելի քան ննջեցին, զո՞ր ա :

Եւ ևս՝ միաբան վասն ճշմարիտ և սուրբ
հաւատոյս մերոյ զտէր աղա :

Օ անձինս մեր և զմիմեանս տեառն աստու-
ծոյ ամենակալին յանձն արասցուք :
Ողորմեաց մեզ տէր աստուած մեր ըստ
մեծի ողորմութեան քում . ասասցուք ա-
մենեքեան միաբանութեամբ :

Տէր ողորմեա . որ ողորմեա . որ ողորմեա :

Աղօթա :

Տէր տունջեան՝ և գոյացուցիչ գիշերոյ ,
որ արարեր զտիւ ՚ի զրօսանս բարեգոր-
ծութեան ՚ի փրկութիւն անձանց մերոյ ,
և զգիշեր ՚ի հանգիստ քնոյ տկարացեալ
բնութեան մերոյ : Իսկ այժմ զարթուցեալ
բացեր զբերանս մեր յօրհնաբանութիւն՝
ահաւոր և փառաւորեալ անուանդ քում
սրբոյ : Բնկալ և այժմ զազացանս մեր , և
յաջողեա մեզ ուղիղ հաւատով և առաքի-
նասէր վարուք ՚ի նայն պաշտօն քո կանխաել
միշտ , և նովին կանոնիւս անդադար փա-
ռաւորել զհայր և զբուգի և զսուրբ հո-
գիդ , այժմ և միշտ և յաւիտեանս յա-
ւիտենից , ամեն :

Խաղաղութեան ամենեցուն :

Ապո-ծոյ Երիտագիւացուն :

Օքեզ, որ յամենայնի գթած և մարդա-
սէր տէրդ ես, աղաչեմք հանապաղ, զի
զօրացուսցես զմեզ օր ըստ օրէ կալ՝ ի կար-
գի կրօնաւորութեան մերում : Յէթե-
ւացու տէր՝ զքաղցր լուծքո՛ զոր եղեր՝ ի
վերայ մեր, զի կարասցուք կալ՝ ի պատուի-
րանի քում, և զհաճոյսն առնել առաջի-
քո յամենայն ժամ՝ ի տուէ և ի գիշերի :
Հրեշտակային երգակցութեամք զքեզ
օրհնել, զքեզ գովել, և քեզ գոհութիւն
և փառս մատուցանել ամենազօր տէրու-
թեանդ այժմ և միշտ և յաւխտեանս յա-
ւիտենից, ամեն :

Մաղլունք :

Վաղմոսիւք և օրհնութեամք և երգօք
հոգեւորօք անդադար փառաւորէմք ըդ
հայր և զորդի և զսուրբ հոգիդ այժմ և
միշտ և յաւխտեանս յաւխտենից, ամեն :
Օրհնեալ տէր մեր յիսուս քրիստոս,
ամեն :

Հայր մեր որ յերկինս :

III - 111

Ա-յ դուստր եւ առ . խնարճեց զանկն ըս :

Ի կապարած . Սաղմոս Դաւթի :

Երկինք պատմեն զփառոս այ , և զարարածք ձեռաց նորա պատմէ հաստատութի :
Օր աւուր բղխէ զըան . և գիշեր գիշերի ցուցանէ զգիտութիւն :

Աչ են բանք և ոչ են խօսք , որոց ոչ լին ձայնք նոցա :

Ինդ ամենայն երկիր ել բարբառ նոցա , և մինչեւ ՚ի ծագս աշխարհի են խօսք նոցա :
Յարեւու եհար զլսորան իւր . և ինքն սպիտեայ՝ զի ելանէ յառագաստէ իւրմէ . և ցնծայ նա որպէս հսկայ յընթանալ զճանապարհս իւր :

Ի ծագաց երկնից են ելք նոր . և հանգիստ նորա մինչեւ ՚ի ծագս նորուն . և ոչ ոք իցէ , որ թագիցէ ՚ի տապոյ նորա :

Օրէնք տեառն ամբիծ են , և գարձուցանեն զհոգիս . վկայութիւն տեառն հաւատարիմէ , և խմաստուն առնէ զտղայս :
Արդարութիւն տեառն ուղիղէ , և ու-

բախ առնել զսիրտս . պատուիրանքը տեառն
լցուեն , և լցու տան աչաց . երկիւղ տեառն
սուրբ է , և մնայ յաւիտեան :

Դատաստան տեառն ճշմարիտ է , և ար-
դար է 'ի նոյն :

Յանկալի է նա քան զրակի և քան զականս
պատուականու բազումս . քաղցր է նա քան
զմեղու խորիսիս :

Քանդի ծառայ քո պահեսցէ զայս . 'ի պա-
հել նմա ղհատուցումն բազում :

Օ յանցուածսիւր ովկարէ առնուլ 'ի միտ.
'ի գաղտնեաց իմոց սուրբ արա զիս տէր , և
յօտարէն պահեա զծառայս քո :

Եպա թէ ոչ տիրեսցեն ինձ , յայնժամ ան-
բիծ եղէց , և սր եղէց 'ի մեղաց մեծաց :
Եղիցին քեղ հաճոյ բանք բերանոյ իմոյ , և
խորհուրդք սրտի իմոյ առաջի քո յամենայն
ժամ . տէր օդնական իմ և փրկիչ իմ :

Տունք ժդ :

Ե կապարած . Սաղմոս Դատ-թէ :

Ե ուիցէ քեղ տէր յաւուր անձկութեան .
օդնական եղիցի քեղ անունն այ յակոբայ :
Եռաբեսցէ քեղ տէր օդնութի 'ի սրբուէ
իւրմէ , և 'ի սիօնէ ընկալցի զքեղ :

Յիշեսցէ տէր զամենայն սլատարադս քո ,
 և զուխտս քո ընդունելի արացցէ :
 Տացէ քեղ տէր ըստ սրտի քում . և զամե-
 նայն խորհուրդս քո նա կատարեսցէ :
 Ճնծասցուք մեք 'ի փրկութեան քում . յա-
 նուն աստուծոյ մերոյ մեք մեծք եղիցուք :
 | ցուսցէ տէր զամ խնդրուածս քո . այժմ
 ծանեաք , զի կեցոյց տէր զօծեալ իւր :
 | ուաւ սմա յերկնից 'ի սրբութենէ իւր-
 մէ , 'ի զօրութիւն փրկութեան աջոյ խրոյ :
 Առքա կառօք և սոքա երիվարօք . այլ մեք
 զանուն տեառն այ մերոյ կարդասցուք :
 Առքա խափանեցան և անկան . մեք յա-
 րեաք և ուղիղք եղաք :

ՏԵՐԵՎՈՒԹՅՈՒՆ :
ՏԵՐԵՎՈՒԹՅՈՒՆ :

Տէր կեցո զթագաւորն , և լուր մեզ յա-
 ւուր յորում կարդասցուք առ քեղ :

ՍԱՀՄՈՍ Ի .

Ի կապարած . Սաղմոս Դաստի :

Տէր 'ի զօրուե քում ուրախ եղիցի թագա-
 ւորն . 'ի փրկութե քում ճնծասցէ յոյժ :
 Օցանկութիւն սրտի նր ետուր նմա , և ըզ
 կամս շրթանց նորա ոչ արդելեր 'ի նմանէ :
 Ճաման արարեր զնա յօրհնութիւն քաղց-
 րութեան քոյ . և եղեր 'ի գլուխ նորա-

պսակ՝ ՚ի քարե՛ պատուականէ :

Աեանս խնդրեաց ՚ի քէն, և ետուրնմա ընդ
երկայն աւուրս՝ յաւիտեանս յաւիտենից :
Վեծ են փառք նր՝ ՚ի փրկուե՛ քում, զփառս
մեծվայելսութե՛ քո դիցես ՚ի վերայ նորա :
Տացես զնա յօրհնութիւն յաւիտեանս յաւ
իտենից . և ուրախ արասցես զնա յու-
րախութիւն երեսաց քոց :

Թագաւոր յուսացաւ ՚ի տէր . յողորմու-
թենէ բարձրելոյն նա մի սասանեսցի :
Գացի ձեռն քո ՚ի վերայ թշնամեաց քոց,
և աջ քո գացէ զամենայն ատելիս քո :
՚Իցես զնոսա որպէս հնոց ՚ի հուր՝ ՚ի ժա-
մանակի երեսաց քոց :

Տէր բարկութեամբ իւրով իսուովեցուսցէ
զնոսա . և հուր կերիցէ զնոսա :
Պտուղ նոցա յերկրէ կորիցէ . և զաւակ
նոցա յորդւոց ՚ի մարդկանէ :

Խոտորեցան ՚ի քէն չարութք . խորհեցան
զխորհուրդ, զոր ոչ կարասցեն հաստատել :
Վրասցես զնոսա հալածեալս . ՚ի մնացուա-
ծըս քո պատրաստեսցես զերեսս նոցա :
Բարձր լէր տէր ՚ի զօրութեան քում, օրհ-
նեսցուք, և սազմոս ասասցուք ՚ի զօրու-
թեան քում :

Տունք ժդ : Գորդայս լը :

Ի կապարած . Վասն առաս-օպին օգնականութեանց .
Սաղմոս Դաս-լի :

Աստուած ան իմ՝ նայեաց առ իս . ըն-
դէր թողեր զիս . հեռի եղէ ՚ի փրկութե-
նէ իմմէ վասն բանից յանցանաց իմոց :
Աստուած իմ, ՚ի տուէ կարդացի առ քեզ,
և ինձ ոչ լուար . ՚ի գիշերի, և ինձ ոչ
անսացեր :

Դու ՚ի սուրբս ընակեալ ես . և գովեալդ
իսրայէլի :

Եքեղ յուսացան հարքն մեր . յուսացան
՚ի քեղ, և փրկեցեր զնոսա :

Եռ քեղ աղաղակեցին, և կեցին . ՚ի քեղ
յուսացան, և ոչ ամաչեցին :

Եյլ ես որդն եմ, և ոչ եմ մարդ . նա-
խատինք մարդկան, և արհամարհանք ժո-
ղովոց :

Եմենեքեան որք տեսանէին զիս, արհա-
մարհէին զինեւ . խօսէին շրթամբք, և
շարժէին զգլուխա իւրեանց :

Յուսացաւ ՚ի տէր, և փրկեսցէ զնա . կե-
ցուսցէ զնա, զի կամի զնա :

Դու ես՝ որ հաներ զիս յարդանդէ . յոյւ
իմ ՚ի ստեանց մօր իմոյ :

Վքեղ անկայ ես յարդանդէ . յորովայնէ
մօր իմոյ դու ես աստուած իմ :

Վի ՚իբացեայ առնիր յինէն՝ զի նեղութիք
մերձեալ են , և ոչ ոք է՝ որ օդնէ ինձ :

Ըուրջ եղեն զինեւ զուարակք բաղումք ,
և ցուլք գերք պաշարեցին զիս :

Բացին ՚ի վերայ իմ զբերանս իւրեանց ,
որպէս առիւծ՝ զի մռնչէ և յափշտակէ :

Ես որպէս զջուր հեղայ , և ցրուեցան ա-
մենայն ոսկերք իմ , և եղեւ սիրտ իմ որ-
պէս մոմ հալեալ ՚ի մէջ որովայնի իմոյ :

Չորացաւ որպէս խեցի զօրութիւն իմ .
Եղու իմ ՚ի քիմս իմ կցեցաւ . և ՚ի հող
մահու իջուցին զիս :

Ըուրջ եղեն զինեւ շունք բաղումք . և
ժողովք չարաց պաշարեցին զիս :

Օակեցին զձեռս իմ և զստս իմ , և թուե-
ցին զամենայն ոսկերս իմ . նոքա հայեցան
և տեսին զիս :

Բաժանեցին զհանդերձս իմ ՚ի մէջ իւր-
եանց , և ՚ի վերայ պատմուճանի իմոյ վե-
ճակս արկանէին :

Դու տէր՝ մի հեռի առներ զօդնութիւն
քո յինէն . և տէր յօդնել ինձ նայեաց :
Փրկեա ՚ի սրոյ զանձն իմ , և ՚ի ձեռաց
շանց զմիամօրութիւն իմ :

Փրկեա զիս 'ի բերանոյ առիւծու, յեղ
ջերէ միեղջերուի զխոնարհութիւն իմ-
Պատմեցից զանունքո եղբարց իմոց. և 'ի
մէջ եկեղեցւոյ օրհնեցից զքեղ:
Երկիւղաճք տեառն օրհնեցէք զտէր. և ա-
մենայն զաւակն յակուեան փառաւոր ա-
րացեն զնա:

Երկիցէ 'ի տեառնէ ամենայն զաւակն իս-
րայէլի, զի ոչ արհամարհեաց և ոչ անար-
դեաց տէր զաղօթս աղբատի, և ոչ դար-
ձոց զերեսս իւր յինէն. այլ 'ի կարդալ
իմում առ նա՝ լուաւ ինձ:

Եքէն է գովութիւն իմ տէր, յեկեղեցիս
մեծս օրհնեցից զքեղ:

Օռւխտո իմ կատարեցից առաջի ամենայն
երկիւղաճաց նորա:

Երիցեն տնանկը և յաղեսցին. օրհնես-
ցէն զտէր՝ ոյք խնդրեն զնա:

Եցցեն սիրաք նոցա յաւիտեանս յաւի-
տենից. յիշեսցեն, և դարձցին առ տէր
ամենայն ծաղք երկրի:

Երկիրապաղցեն նմա ամենայն տոհմք ա-
ղանց. զի աեառն է արքայութիւն, և նա
տիրէ 'ի վերայ ամենայն հեթանոսաց:

Երին և երկիր պագին նմա ամենայն պա-
րարտք երկրի. առաջի նորա անկցին ամե-

Նեքեան՝ որը իջանեն ՚ի հող։
Ենձն իմ նովաւ կեայ . և զաւակ իմ ծա-
ռայեսցէ նմա :

Պատմեսցի տեամն ազգ՝ որ գալոցն է .
պատմեսցեն զարդարութիւն նորա ժողո-
վըրդեան , որ ծնանելոցն է՝ զոր արար տէր :
Տունք լու :

ՍԱՀՄՈՍ ԻԲ.

Ի խափարած . Սաղմոս Դատ-Ակ :

Տէր հովուեսցէ զիս , և ինձ ինչ ոչ պա-
կասեսցի :

Ի վայրի դալարւոջ՝ անդ բնակեցոց զիս ,
և առ ջուրս հանգստեան մնոցց զիս :
Դարձոց զանձն իմ առ իս , և առաջնոր-
դեաց ինձ ՚ի ճանապարհս արդարութեան
վասն անուան իւրոյ :

Յէպէտ և գնացից ես ՚ի մէջ ստուերաց
մահու , ոչ երկեաց ՚ի չարէ , զի դու տէր
ընդ իս ես :

Չուալ քո և գաւաղան՝ նոքա մխիթարես-
ցեն զիս :

Պատրաստ արարեր առաջի իմ զսեղան՝
ակն յանդիման նեղչաց իմոց :

Օծեր իւղով զգլուխ իմ . բաժակ քո որ-
պէս անապակ արբեցոցց զիս :

Ողորմութիւն քո աէր զհետ իմ եկեսցէ
զամենայն աւուրս կենաց խնոց բնակելինձ
՚ի տան տեառն ընդ երկայն աւուրս ։
Տունք ը ։

ՍԱՆ.ՄՈՍ ԻԳ ։

Սաղմոս Դաստիա . Թաշաբանուն ։

Տեառն է երկիր լիւր իւրով . աշխարհ և
ամենայն բնակիչք նորա ։

Եա ինքն ՚ի վերայ ծովու հիմունս էարկ
նմա . ՚ի վերայ գետոց պատրաստեաց զնա ։
Ով ելցէ ՚ի լեառն տեառն . կամ ով կաց-
ցէ ՚ի տեղւոջ սրբութեան նորա ։

Որ սուրբ է ձեռօք և ամբիծ սրտիւ . որ
ոչ էառ զնանրութի յանձն իւր , և ոչ եր-
դուաւ ընդ ընկերի իւրում նենդութիք ։
Ուա առցէ զօդնութիւն ՚ի տեառնէ . զր-
զորմութիւն յաստուծոյ փրկչէ իւրմէ ։

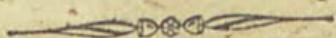
Եյս ազդ է՝ որ խնդրէ զաէր . խնդրէ տե-
սանել զերեսս աստուծոյ յակուբայ ։

Համբարձէք իշխանիք զդրունս ձեր ՚ի վեր ,
համբարձյին դրունիք յաւիտենից և մացէ
թագաւոր փառայ ։

Ով է սա թագաւոր փառաց . տէր հզօր
զօրութիք իւրով . տէր հզօր ՚ի պատերազմի ։
Համբարձէք իշխանիք զդրունս ձեր ՚ի վեր .

Համբարձոցին դրունկք յաւիտենից, և մըս
ցէ թագաւոր փառաց :

Ո՞լ է սա թագաւոր փառաց, տէր զօրու-
թեանց . սա ինքն է թագաւոր փառաց :
Տունք ժ : Գորդոց ժ :

ՍԱՆՄՈՍ ԻԴ.

Ի կապարած . Սաղմոս Դաւ-Ղի :

Կ ոքեղ տէր համբարձի զանձն իմ . ասո-
ուած իմ 'ի քեղ յուսացայ, մի ամաչեցից .
և մի ծիծաղեսցին զինեւ թշնամիք իմ :
Վմենեքեան որք համբերեն քեղ, մի ամա-
չեսցեն . այլ ամաչեսցեն անօրէնք յունայ-
նութեան իւրեանց :

Օ Ճանապարհո քո տէր ցոյց ինձ, և դշա-
ւիզս քո ուսո ինձ :

Վ ուաջնորդեա ինձ 'ի ճշմարտութե քում
և ուսո զիս, զի դու ես ասուուած փրկիչ
իմ . և ես քեղ համբերի զօրհանապազ :
Յիշեա տէր զգթութիւնս քո և զողոր-
մութիւնս քո, որք են յաւիտենից :

Օ մեզս մանեկութեան իմոյ և զանդիաու-
թեան իմոյ մի յիշեր . այլ յիշեա զիս տէր
ըստ ողորմութեան քաւմ վասն քաղցրու-
թեան քո . զի քաղցր և ուղիղ ես :

Վասն այսորիկ օրէնսգէտ առնես զմեղա-
ւորս ՚ի ճանապարհի . առաջնորդես հե-
ղոց ՚ի դատաստանի . և ուսուցանես հե-
ղոց զՃանապարհս քո :

Դմենայն ճանապարհը տեառն ողորմու-
թեամբ և ճշմարտութեամբ են այնոցիկ ,
ոյք խնդրեն զուխտ և զվելայութինորա :
Վասն անուան քո տէր քաւեա զմեղս իմ ,
զի բազում եղեն . ոլէ մարդ որ երկնչի
՚ի տեառնէ . օրէնսգէտ առնէ զնա ՚ի ճա-
նապարհի՝ յոր և հաճեցաւ :

Ենձն նորա ՚ի բարութեան հանգիցէ . և
զաւակ նորա ժառանգեսցէ զերկիր :
Օօրութիւն է տէր երկիւղածաց իւրոց .
և զկտակարանս իւր ուսուցանէ նոցա :
Եզք իմ յամենայն ժամ առ տէր են . և
նա հանէ յորոգայթէ զոտս իմ :
Կայեա առիս և ողորմեա ինձ , զի միա-
մօր և աղքատ եմ ես :

Եեղութիւնք սրտի իմոց բազում եղեն
յոյժ . և ՚ի վշաաց իմոց հան զիս :
Տես զխոնարհութիւն իմ և զվաստակ իմ ,
և թող ինձ զամենայն զմեղս իմ :
Տես զթշնամիսն իմ , զի բազում եղեն , տ-
տելութեամբ՝ որք ՚ի նանիր ատեցին զիս :
Պահեա զանձն իմ և փրկեա զիս . և մի՛

յամօթ եղէց, զի յուսացայ՝ ՚ի քեզ։
Վմբիծք և ուղիղը կցորդը եղեն ինձ. և
ես քեզ համբերի. փրկեա աստուած զիս-
րոյէլ յամենայն նեղութեանց նորա-
Տունք քը։

ՍԱՆՄՈՍ ԻԵ.

Ի հապարած. Սաղմոս Դաւիթ։

Դատ արա ինձ տէր՝ զի ես յամբծութեան
իմում գնացի, ՚ի տէր յուսացայ՝ զի մի՛ ե-
ղէց հիւանդ։

Փորձեա զիս տէր և քննեա զիս. փորձեա
զերիկամունս իմ և զսիրտ իմ։

Ոզորմութիւն քո տէր պռաջի աչաց իմոց։
և հաճոյ եղէց ճշմարտութեան քում։
Ոչ նստայց ես յաթոռս նանրաց, և ընդ
անօրէնս ես ոչ մոից։

Կտեցի ես զժողովս չարաց, և ընդ ամբա-
րիշոս ես ոչ նստայց։

Կուացից սրբութեամբ զձեռս իմ, և
շուրջ եղէց զսեղանով քով տէր։

Կուլինձ զձայն օրհնութեան քո և պատ-
մել զամենայն սքանչելիս քո։

Տէր սիրեցի զվայելսութիւն տան քո, և
զսեղի յարկի փառաց քոց։

Վի՞ կորուսաներ ընդ ամբարիշոս զանձն

իմ, և մի ընդ արս արխւնահեղս զկեանս իմ։
Որոց ձեռք իւրեանց յանօրէնութեան են.

և աջ նոցա լի է կաշառօք :

Ես յամբծութեան իմում գնացի . փրկեա
զիս տէր և ողորմեա ինձ :

Ոտն իմ կացցէ յուղղութեան . յեկեղեցիս
մեծս օրհնեցից զքեզ :
Տունք ժը :

ՍԱՀՄՈՍ ԻԶ.

Սահմոս Դաս-Ակ . միչշւ-օծեալ էր :

Տէր լցս իմ և կեանիք իմ՝ ես յումմէ եր-
կեաց . տէր ապաւէն կենաց իմոց՝ ես
յումմէ դողացաց :

Իմերձենալ առ իս չարաց ուտել զմարմին
իմ . նեղեչք իմ և թշնամիք իմ , նոքա տը-
կարացան և անկան :

Յէ պատրաստեսցի ՚ի վերայ իմ պատե-
րազմ , ոչ երկիցէ սիրտ իմ . թէ յարիցէ
՚ի վերայ իմ ճակատամարտ , սակայն և
այսուիկ ՚ի քեզ տէր յուսացայ :

Օմի խնդրեցի ՚ի տեառնէ , և զսոյն ազու-
չեմ . բնակիլ ինձ ՚ի տան տեառն զամե-
նայն աւուրս կենաց իմոց :

Տեսանել ինձ զվայելչութիւն տեառն , և
հրաման տալ ՚ի տաճարի նորա :

Օածկեաց զիս 'ի խորանի իւրում յաւուր
չարի . ընդ յարկաւ արար զիս 'ի ծածկով
խորանի իւրում :

Ի վիսէ բարձր արարեր զիս . և այժմ
բարձր արար զգլուխ իմ 'ի վերայ թշնաւ
մեաց իմոց :

Ծուրջ եղեց՝ և մատուցից 'ի խորանի նու-
րա սպատարագ օրհնութեան . օրհնեցից
և սաղմոս առացից տեառն :

Լուր տէր ձայնի իմում, զի կտրդացի առ-
քեղ . ողորմեա ինձ և լուր ինձ, զի քեղ
առաց սիրտ իմ . և ինդքեցին երեսք իմ,
զերեսս քո տէր ինդքեցին :

Ո՞ի գարձուցաներ զերեսս քո յինէն, և
մի խոտորիր բարկութ 'ի ծառայէ քումմէ :

Օգնական իմ լեր տէր, մի անարդեր զիս,
և մի թողուր զիս աստուած փրկիչ իմ:
Հայր իմ և մայր իմ թողին զիս . և տէր
իմ ընկալաւ զիս :

Օրէնսգէտ արար զիս տէր 'ի ճանապարհի
քում, և առաջնորդեա ինձ 'ի շաւիղս քո
ուղիղս :

Վասն թշնամեաց իմոց, մի մասներ զիս
'ի ձեռս նեղչաց իմոց :

Յարեան 'ի վերայ իմ վկայք մեղաց, և սը-
տեցին ինձ յանօրէնութեան իւրեանց :

Հաւատացի տեսանել զբարութիւն տեա-
ռըն յերկրին կենդանեաց . համբեր տեա-
ռըն և քաջալերեաց . զօրասցի սիրտ քո և
համբեր աեառն :

Տունք ժղ : Գորդայու խղ :

ՍԱՀՄՈՍ Ի Ե .

Ապլմոս Դատավի :

Վ ու քեզ տէր կարդացի ած իմ, մի լոեր
յինէն, մի երբէք լոեսցես յինէն, նըմա-
նիցիմ այնացիկ՝ ոյք իջանեն 'ի գուբ :

Լ ուր տէր ձայնի խնդրուածաց իմոց յա-
զաչել ինձ առ քեզ, 'ի համբառնալ ձե-
ռաց իմոց 'ի տաճար սուրբ քո :

Ո յի համարիր ընդ ամբարիշտոս զանձն իմ.
և մի ընդ սյնսափիկ՝ ոյք գործեն զանօրէ-
նաւթիւն, կորաւսաներ զիս :

Ո յք խօսէին զիսաղաղութիւն ընդ ընկերո-
ւուրեանց . և չարութիւն է 'ի սիրտս նոցա :
Տուր նոցա տէր ըստ գործոց նց . և ըստ ա-
նօրէնութեան գնացից նոցա հատո նոցա :
Բ ատ գործոց ձեռաց նոցա հատո նոցա՝
զհատուցումն նոցա նոցին :

Ո չ իմացան նոքա զգործս տեառն , և ոչ
'ի գործս ձեռաց նորա հայեցան . կործա-

նեսցես զնոսա , և այլ մի՛ շինեսցին :
Օրհնեալ է տէր՝ զի լուաւ ձայնի աղօթից
իմոց . տէր օգնական իմ և պաշտպան իմ :
Ի նա յուսացաւ սիրու իմ . օգտեցաւ և
զուարձացաւ մարմին իմ . և ես կամօք իւ
մովք խոստովան եղէց նմա :

Տէր զօրութիւն ժողովրդեան իւրոյ , ա-
պաւէն փրկութեան օծելոյ իւրոյ :
Փրկեա զժողովուրդս քո , և օրհնեա ըդ
ժառանգութիւնս քո . հովուեա և բարձ-
րացո զնոսա մինչեւ յաւիտեան :
Տունք ժա

ՍԱՆՄՈՍ Ի Ը.

Ասղմոս Դաւթի . օրհնութեանց նաւակապետոց
պաճառին :

Վատուցէք տեառն՝ որդիք աստուծոյ , մա-
տուցէք տեառն զորդիս խոյոց :
Վատուցէք տեառն զիառս և զպատիւ .
մատուցէք տեառն զիառս անուան նորա ,
և երկիրապագէք տեառն ՚ի սրահ սրբու-
թեան նորա :

Չայն տեառն ՚ի վերայ ջուրց՝ և աստուած
փառաց որոտաց . և տէր ինքն ՚ի վերայ
ջուրց բազմաց :

Չայն տեառն զօրութեց , և ձայն տեառն

մեծվայելըութեանց :

Չայն տեառն փշքէ զմայրա, և մանրէ տէր
զմայրան լիբանանու :

Մանրեսցէ զնոսա որպէս զմատաղատուն
կըն լիբանանու . որ սիրելին է որպէս զոր-
դիս միեղջերուի :

Չայն տեառն հատանէ զբոց ՚ի հրոյ . ձայն
տեառն շարժէ զանապատն, և խռովեցու-
ցանէ տէր զանապատն կադէս :

Չայն տեառն հատատէ զեղջերուս . և
յայտնի առնէ զանտառս :

Ի տաճարի նորա ամենեքեան ասասցեն
զիմառս նորա :

Տէր զջրհեղեղը նատուցանէ և ցածուցա-
նէ . թագաւորեսցէ տէր յաւիտեան :

Տէր զօրութիւն ժողովրդեան իւրոյ տա-
ցէ . և օրհնեսցէ զժողովուրդ իւր ՚ի խա-
ղաղութիւն :

Տունք ժա :

ՍԱՀՄՈՍ ԻԹ .

Ասողոս Դաստիկ . ՚ի նոյն :

Դարձր առնեմ զքեղ տէր, զի ընկալար զիս .
և ոչ ուրախ արարեր զմշնամին իմ յիս :
Տէր աստուած իմ՝ կարդացի առ քեզ, և
բժշկեցեր զիս . տէր հաներ ՚ի դժոխոց

զանձն իմ. և փրկեցեք զիս յայնցանէ, որք
իջանեն ՚ի գուբ :

Ապղմոս ասացէք տեառն սուրբք նորա . և
խոստովան եղերուք յիշատակի սրբութե նոր :
Որտմտութիւն է ՚ի բարկութեան նորա .

և կեանք են ՚ի կամաց նորա :

Ընդ երեկոյս հանգիցեն լալիք . առաւօ-
տու եղիցի ուրախութիւն :

Ես ասացի ՚ի բարեկենդանութե իմում,
թէ ոչ սասանեցաց յաւիտեան :

Տէր ՚ի կամս քո ետուր գեղոյ իմոյ զօրու-
թիւն . դարձուցեք զերեսս քո յինէն , և
ես եղէ խռովեալ :

Առ քեզ տէր կարդացի , և առ ած իմ ա-
ղաղակեցի . զի՞նչ օգուտ է քեզ յարենէ
իմմէ , թէ իջանեմ ես յապականութիւն :

Ո՞ի թէ հող խոստովան առնիցէ առ քեզ .
կամ պատմեսցէ զՃշմարտութիւնս քո :

Դռաւ ինձ տէր և ողորմեցաւ , և տէր
· եղեւ ինձ օգնական :

Դարձոյց զսուգ իմ յուրախութի . եղերծ յի-
նէն զքուրծ , և ինձ զգեցոյց զուրախութի :
Որպէս սաղմոս ասասցեն քեզ փառք իմ ,
և այլ մի ևս զզջացաց . տէր աստուած
իմ յաւիտեան խոստովան եղէց քեզ :

Ի կապարած . նահապակո-թիւն գովը-թեան .
Սաղմո Դաս-թի :

Ի քեզ տէր յուսացայ , մի ամաչեցից յա-
փիտեան . յարդարութեան քում փրկեա
և ասլրեցո զիս :

Խոնարհեցո առ իս զունկն քո . վաղվաղեա
կեցուցանել զիս :

Եր իմ աստուած պաշտպան և տուն պ-
պաւինի ասլրեցուցանել զիս . զի հզօրիչ
իմ և ապաւէն իմ դու ես :

Վ առն անուան քո տէր առաջնորդեցեր
ինձ , և սնուցեր զիս . և հանցես զիս յո-
րոգայթէ յայսմանէ , որ թագուցաւ ինձ :
Դու ես պաշտպան իմ տէր , և 'ի ձեռու
քո յանձն առնեմ զհոգի իմ :

Փրկեցեր զիս տէր աստուած ճշմարտու-
թեամբ քով . ատեցեր զայնոսիկ՝ ոյք պա-
հեն զերկիւղ 'ի սնոտիս :

Ես 'ի տէր յուսացայ , ցնծացայց և ուրախ
եղեց 'ի փրկութեան քում :

Օի հայեցար 'ի խոնարհութիւն իմ , և
փրկեցեր 'ի վշտաց զանձն իմ , և ոչ մատ-
նեցեր զիս 'ի ձեռոս նեղչաց իմոց . և կա-
ցուցեր յանդորրու զոտոս իմ :

Աղորմեա ինձ տէր, զի նեղեալ եմ ես :
խռովեցաւ ՚ի սրտմտութենէ ակն իմ, ան-
ձըն իմ և փոր իմ :

Պակասեցան ՚ի ցաւոց կեանք իմ, և ամք
իմ յոդւոց ելանելոյ :

Վղբատացաւ ՚ի տկարութենէ զօրութիւն
իմ. և ոսկերք իմ խռովեցան :

Քան զամենայն թշնամիս իմ եղէ ես նա-
խառ գրացեաց իմոց, յոյժ ահ և երկիւղ
ծանօթից իմոց :

Վմեներեան ոյք տեսանէին զիս, արտաքս
փախչէին յինէն :

Վոռացեալ եղէ ես որպէս մեռեալ ՚ի սրբ-
տէ. և եղէ ես որպէս զանօթ կորուսեալ :
Օի լուայ ես զբամբասանս բազմաց՝ որք
շուրջ էին զինեւ. ՚ի ժողովիլ նոցա ՚ի մի-
ասին, առնուլ զանձն իմ խորհեցան. այլ
ես ՚ի քեղ տէր յուսացայ :

Վսացի դու ես աստուած իմ, և ՚ի ձեռս
քո է ժառանգութիւն իմ :

Փրկեա զիս ՚ի ձեռաց թշնամեաց իմոց,
և ՚ի հալածչաց իմոց :

Հշրեւեցո զերեսս քո ՚ի ծառայս քո, ապ-
քեցո զիս տէր ըստ ողորմութեան քում.
տէր՝ մի՛ յամօթ եղէց. զի կարդացի առ-
քեղ :

Ամաչեսցեն ամբարիշտք , և իջեն ՚ի դժու
խըս . Համբ եղիցին շրթունք նենգաւորք ,
ոյք խօսէին զարդարոյ զանիրաւութիւն
յամբարտաւանիլ և յանգոսնելիւրեանց :
Ողղ զի բաղումէ ողորմուի քաղցրուեն քոյ
տէր , զոր սկահեցեր երկիւղածաց քոյ :

Ամրացուցեր զնոսա ՚ի ծածկոյթ երեսաց
քոյ ՚ի խուսվութենէ մարդկան :
Ծածկեցեր զնոսա ՚ի խորանի քում , ՚ի հա-
կառակաւթենէ լեզուաց :

Օրհնեալէ տէր , զի սքանչելիս արար ,
զողորմութիւն իւր ՚ի քաղաք ամուր :
Ես ասացի ՚ի զարմանալ իմում , թէ ըն-
կեցայ ուրեմն յերեսաց աչաց քոյ :
Վասն այսորիկ լուար ձայնի աղօթից իմոց
յաղաղակել իմում առ քեզ :

Աիրեցէք զտէր ամենացն սուրբք նորա ,
զի ստուգութիւն խնդրէ տէր . և հատու-
ցանէ այնոցիկ , որք առաւել առնեն զամ-
բարտաւանութիւն :

Քաջալերացարուք , և զօրասցին սիրաք
ձեր , ամբն՝ ոյք յուսացեալ էք ՚ի տէր :

Իմասպութիւն . Սաղմոս Դաս-թի :

Երանի , ում թողութիւն եղեւ մեղաց .
և ծածկեցան ամենայն յանցանք նորա :
Երանի առն՝ որում ոչ համարի տէր զմե-
զըս նր , և ոչ գոյ նենգութի ՚ի բերան նր :
Լոեցի ես՝ և մաշեցան ամենայն ոսկերք
իմ , առ աղաղակել ինձ առ տէր զօրհա-
նապաղ ՚ի տուէ և ՚ի գիշերի :

Օանրացաւ ձեռն քո ՚ի վերաց իմ . դար-
ձայ ՚ի թշուառուի , զի հարան յիս փուշք :
Օմեղս իմ ցուցից քեզ , և զանօրէնու-
թիւնս իմ ոչ ծածկեցից ՚ի քեն :

Կսացի՝ թէ պատմեցից ինձէն զմեղս իմ .
և դու թողես զամենայն ամբարշտու-
թիւնս մեղաց իմոց :

Վասն այսորիկ յաղօթս կացցեն առ քեզ
ամենայն սուրբք ՚ի ժամ ընդունելի :
Հայց միայն ՚ի ջուրցն հեղեղաց բազմաց ,
որք առ նոսա ինչ ոչ մերձեսցին :

Դու ես ապաւէն իմ ՚ի նեղութենէ յայս-
մանէ , որ շուրջ եղեն զինեւ :

Հնծութիւն իմ , փրկեա զիս յայնցանէ՝
ոք պաշարեցին զիս :

Իմաստուն արարից զքեզ և խելամուտ ՚ի

Ճանապարհ, յոր և գնասցես. և հաստա-
տեցից 'ի վերայքո զայս իմ:

Ո՞ի լինիք որպէս, զծիս և դջորիս, զի ոչ
գոյ 'ի նոսա իմաստութիւն. 'ի սանձս և
'ի դանդանաւանդս ճմլեսցես զկզակս նց,
որք առ քեզ ինչ ոչ մերձեսցին:

Բազում տանջանք են մեղաւորաց. բայց
ոք յուսան ՚ի տէր, ողորմութիւն տեա-
ռըն շուրջ եղիցի զնոքօք:

Ուրախ եղերուք և յնծացէք արդարք. 'ի
տէր պարծեցարուք ամենեքեան՝ ոյք ու-
ղիղ էք սրտիւք:

Տունիք ժգ: Դորզայս իր:

ՍԵՐՄՈՍ ՆԲ.

Ապղմոս Դասելի:

Յնծացէք արդարք ՚ի տէր, ուղղոց վա-
յելէ օրհնութիւն. խոսառվան եղերուք
տեառն օրհնութեամբ. տաննաղեաւ սաղ-
մոսարանաւ սաղմոս ասացէք նմա:

Օրհնեցէք զտէր յօրհնութիւն նոր, զի
բարի է. սաղմոս ասացէք նմա օրհնութը:
Ուղիղ են պատգամք տեառն, և ամենայն
գործք նորա հաւատովք են. և սիրէ զո-
զորմութիւն և զիրաւունս աէր:

Աղորմուք տեառն լի եղեւ երկիր , և բա-
նիւ տեառն երկինք հաստատեցան , և
հոգւով բերանոյ նր ամ զօրութիւնք նց :
Ժողովեաց որպէս 'ի տիկ զջուրս ծովու :

և դնէ 'ի խորս զգանձս իւր :

Երկիցէ 'ի տեառնէ ամենայն երկիր . և 'ի
նմանէ դողասցին ամ բնակիչք աշխարհի :
Օք նա ասաց՝ և եղեն . ինքն հրամայեաց՝

և հաստատեցան :

Տէր ցրուէ զխորհուրդս հեթանոսաց , ա-
նարդէ որ զխորհուրդս ժողովրդոց , և ար-
համարհէ տէր զխորհուրդս իշխանաց :
Խորհուրդ տեառն յաւիտեան մնայ , և
խորհուրդ սրտի նորա ազգէ մինչև յազդ :
Երանի ազգի՝ որոյ տէր աստուած օդնա-
կան է նմա . ժողովուրդ զոր ընտրեաց 'ի
ժառանգութիւն իւր :

Յերկնից նայեցաւ տէր յամենայն որդիս
մարդկան 'ի պատրաստ բնակութենէ իւր-
մէ հայեցաւ յամենայն բնակիչո աշխարհի :
Ո ստեղծ առանձին զսիրտս նոցա , 'ի միտ
առնու զամենայն գործս նոցա :

Աչ թէ 'ի բազում զօրս իւր ապրեսցի թա-
գաւոր , և ոչ հսկոյ 'ի բազում զօրութեան
իւրում :

Սուտ է ձի 'ի փրկութեն իւրում . 'ի բա-

զում զօրութեան իւրում ոչ ասլրեցուցա-
նէ զհեծեալն :

Աչք տեառն ՚ի վերայ երկիւղածաց իւ-
րոց . և ոք յուսան յողորմութիւն նորա-
փրկել ՚ի մահուանէ զանձինս նոցա . և կե-
րակրել զնոսա ՚ի սովու :

Անձինք մեր համբերեցեն տեառն , զի
օդնական և պաշտպան մեր է :

Ինա ուրախ եղիցին սիրաք մեր , և յանուն
սուրբ նորա յուսացուք :

Եղիցի ողօրմութիւն քո աէր ՚ի վերայ մեր .
որպէս յուսացաք ՚ի քեզ :

ՍԵՐՄՈՑ ՀԴ.

Սաղիս Դասելի . ՚ի ժամանակի զի այլագոռնեաց
չերեսս իւր առաջի Աբիմելքաց . և ապօտ արքա-
կեաց զնու , և գնաց :

Օրհնեցից զոէր յամենայն ժամ , յամե-
նայն ժամ օրհնութիւն նորա ՚ի բերան իմ :
՚ի տէր պարծեցի անձն իմ . լուիցեն
հեզք , և ուրախ եղիցին :

Անձ արարէք զոէր ինեւ . և բարձր ս-
րասցուք զանուն նորա ՚ի միասին :
Խնդրեցի ՚ի տեառնէ և լուսու ինձ . յա-
մենայն նեղութենէ իմմէ փրկեաց զիս :

Ուստիք առ տէր՝ և առէք զլոյս . և երեսք
ձեր մի ամաչեսցեն :

Եյս աղքատ կարդաց առ տէր , և տէր լը-
ւաւ սմա . յամնեղուէ սորա փրկեաց զսա-
քանակէք հրեշտակաց տեառն շուրջ են
զերկիւղածովք իւրովք , և պահեն զնա :
Ճաշակեցէք և աեսէք , զի քաղցր է տէր .

Երանեալ է այր՝ որ յուսայ ՚ի նա :

Երկերուք ՚ի տեառնէ ամ սուրբք նր . զի
ոչինչ է պակասութիւն երկիւղածաց նր :
Ուժամեծք աղքատացան և քաղցեան .
բայց ոք խնդրեն զտէր , մի պակասեսցի
՚ի նոցանէ ամենայն բարութիւն :

Եկայք որդեակէք իմ լուարուք ինձ . և զեր-
կիւղ տեառն ուսուցից ձեզ :

Ո՞վ է մարդ՝ որ կամի զկեանս , սիրէ զա-
ւուրս իւր տեսանել ՚ի բարութեան :

Լուեցս զլեղուքո ՚ի չարութենէ . և շր-
թունք զիւնդութիւն :

Խոսորեա ՚ի չարէ , և արա զքարի . խընդ-
րեա զխաղաղութիւ , և երթ զհետ նորա :

Ըսք տեառն ՚ի վերայ արդարոց , և ա-
կանջք նորա ՚ի վերայ աղօթից նոցա :

Երեսք տեառն ՚ի վերայ չարագործաց .
սատակել յերկրէ զյիշատակս նոցա :
Կարդացին արդարքն առ տէր , և տէր լը-

ւաւ նոցա . յամ նեղուն՝ նց փրկեաց զնն .
 Վերձ է տէր առ այնոսիկ՝ որք մաշեալ են
 սրտիւք . և զխոնարհս հոգւով կեցուցանէ :
 Քազում նեղութիւնք են արդարոց . յա-
 մենայնէ փրկէ զնոսա տէր . և պահէ զամ
 ոսկերս նոցա . և մի ՚ինոցանէ մի փշրեցի :
 Վահ մեղաւորին չար է . բայց որ ատէ
 զարդարն , զղացի :
 Փրկէ տէր զանձինս ծառայից իւրոց , մի
 զղացին ամքն՝ ոք յուսացեալ են ՚ինա :
 Տունք իսկ գորդոս և

ՍԱՀՄՈՍ ԷՒ .

Ի կապարած . Սաղմոս Դաս-Եի :

Դատեա տէր զայնոսիկ ոք դատեն զիս .
 մարտիր ընդ այնոսիկ , որք մարտնչին ընդիս :
 Եռ զղէն և զասպար քո , և արի յօդնել
 ինձ . հան զսուր քո ընդդէմ հալածչաց ի-
 մոց . արդել զնոսա , և ասա դու ցանձն
 իմ , թէ փրկութիւն քո ես եմ :

Եմաշեցեն և յամօթ լիցին՝ ոք խնդրեին
 զանձն իմ . դարձին յետս և ամաշեցեն ,
 ոք խորհեին ինձ չար :

Եղիցին նոքա որպէս փոշի առաջի հողմոյ .
 և հրեշտակ տեառն նեղեցի զնոսա :

Եղիշին ճանապարհք նոցա ՚ի խաւար և
՚ի գայթակղութիւն, և հրեշտակ աստու-
ծոյ հալածեսցէ զնոսա :

Ի նանիր թագուցին ինձ որոգայթ յապա-
կանութեան իւրեանց, և ՚ի նանիր նա-
խատեցին զանձն իմ :

Հասցէ ՚ի վերայ նոցա որոգայթ, զոր ոչ
դիտացին, և որսն՝ զոր թագուցին, առցէ
զոտո նոցա, և յորոգայթ ՚ի նոյն անկցին :
Այլ անձն իմ ցնծասցէ ՚ի տէր, ուրախ
եղիցի ՚ի փրկութեան նորա, և ամ ոսկերք
իմ ասասցեն, տէր ո՞ նման է քեզ :

Օ ի փրկեաց զաղբատն ՚ի ձեռաց հզօրի,
զաղբատն և զտնանկն յայնցանէ՝ որբ յա-
փրշտակեն զնա :

Յարեան ՚ի վերայ իմ վկայք չարաց . և զոր-
ինչ ոչ դիտէի՝ հարցանէին ցիս :

Հատուցին ինձ չար փոխանակ լնդ բար-
ւոյ . անժառանգել զանձն իմ խորհեցան
յորդւոյ ՚ի մարդկանէ :

Ես ՚ի նեղել նոցա քուրձ զգենուի, խո-
նարհ առնեի սպահօք զանձն իմ. և աղօմք
իմ ՚ի ծոց իմ դարձցին :

Որպէս զեղբայր և զընկեր՝ այսպէս հա-
ճց լինեի, որպէս զագաւոր և զտրտում,
այնպէս խոնարհ առնեի :

¶ վերայ իմ ուրախ եղեն՝ և ժողովեցան.
Ժողովեցան յիս տանջանք, և ես ոչ ծանա
եայ. ցրուեցան, և ոչ զղջացան:
Փորձեցին դիս՝ և արհամարհեցին արհա,
մարհանօք. կրծաեցին ՚ի վերայ իմ զատա-
մունս իւրեանց. տէր երբ տեսցէս:

¶ բաց արա զանձն իմ ՚ի խորապանկութի-
նոցա, և յառիւծուց զմիամօրութի իմ:
Խոստովան եղէց քեզ թր՝ յեկեղեցիս մեծս,
և ՚ի ժողովս բազմաց օրհնեցից դքեզ:
Ո՞ի ուրախ եղիցին յիս թշնամիք իմ, ոք
ատէին դիս ՚ի տարապարտուց. ակնարկի
առնեին յիս աչօք իւրեանց:

Շնդ. իս զխաղաղութիւն խօսէին. և ին-
քեանք բարկութ զնենգութիւն խորհեին:
Բացին ՚ի վերայ իմ զքերանս իւրեանց,
և ասացին, այո այո տեսին աչք մեր:
Տեսեր տէր՝ և մի՛ լուեր. տէր՝ մի՛ ՚ի բա-
ցեայ առնիր յինեն:

Զարթիր և հայեաց տէր՝ յիրաւունս իմ.
աստուած իմ և տէր իմ ՚ի գատաստանս
իմ. և իրաւ արա ինձ ըստ արդարութեան
քում, տէր աստուած իմ:

Ո՞ի ուրախ եղիցին յիս թշնամիք իմ. և
մի՛ ասասցեն ՚ի սիրաս իւրեանց, թէ վաշ-
վաշ անձանց մերոց, զի ընկլուզաք զնս:

Ամաչեսցեն և յամօթ լիցին՝ ոյք խնդան
 ընդ չար իմ. զգեցցին զամօթ և զանար-
 դանս՝ ոյք մեծաբանեն ՚ի վերայ իմ:
 Ջնծացեն և ուրախ լիցին ՚ի քեղ ամենե-
 քեան, ոյք կամին ընդ արդարութիւն իմ:
 Ասացեն յամենայն ժամ, մեծ է ած. և
 ոյք կամին զիսաղաղութիւն ծառայի քո:
 Եղու իմ խօսեսցի զարդարութիւնս քո,
 զօրհանապաղ զգովութիւնս քո:
 Տունք իէ:

ՍԱՀՄՈՍ ՀԵ.

Ի կապարած, ծառայի տետուն. Սաղմոս Դատալի:
 Ասէ անօրէնն ՚ի մեղանչել ընդ միտս իւր,
 թէ չիք երկիւղ աստուծոյ առաջի աչաց նրի:
 Վենդեաց առաջի նորա, գտանել զանօ-
 րէնութիւն, և ատել զիս:
 Բանիք բերանոյ նորա անօրէնութիւն և
 նենդութիւն են:

Ոչ կամեցաւ նա իմանալ զքարի. զանօրէ-
 նութիւն խորհեցաւ յանկողնի իւրում:
 Կկաց նա յամենայն ճանապարհ, որ ոչ է
 բարի. և ՚ի չարէ նա ոչ ճանձրացաւ:
 Տէր՝ յերկինս է ողորմութիւն քո. Ճըշ-
 մարտութիւն քո մինչեւ յամպս:
 Արդարութիւն քո որպէս լերինք ած. ի-

բաւունք քո ողջ խորք բազումք . զմարդիկ
և զանասուն կեցուցանես դու տէր :
Արպէս զի բազում արարեր զողորմութիւն
քո աստուած . այլ որդիք մարդկան 'ի հո-
վանի թեւոց քոց յօւսասցին :

Վրբեսցին նոքա 'ի պարարտութենէ տան
քո . և զուղլսա փափկութեան քո տացես
ըմպել նոցա :

Ի քէն է տէր աղբիւր կենաց . և լուսով
երեսաց քոց տեսանեմք զլոյս :

Օագեա զողորմութիւնս քո՝ ոյք ճանա-
չեն զքեզ, զարդարութիւնս քո՝ ոյք ու-
ղիղ են սրտիւք :

Ո՞ի եկեսցեն 'ի վերայ մեր ոտք ամբար-
տաւանից, և ձեռք մեղաւորաց մի դո-
ղացուսցեն զմեզ :

Ենդ անկցին ամենեքեան՝ ոյք դործեն զա-
նօրէնութիւն . մերժեսցին՝ և այլ մի կա-
րասցեն հաստատիլ :

Տունք ժգ : Գորդայս խ :

Կանոնս Գորզայս է : Սաղմոս ժը :

Տունք մլ :

ՕՐԵՆՈՒԹԻՒՆ ՄԵՏԻԿ ՄՈՎՍԵՍԻ
ԱՍՏՈՒԱԾԱՏԵՍ ՄԱՐԳԱՐԵՒ

բ. ՕՇԻԿԱԿ. լւ:

Այեցարուք երկինք, և խօսեցայց . լւ-
շիցէ երկիր զպատգամն բերանոյ իմոյ :
Բնդունելի լիցի որպէս անձրեւ բարբառ
իմ, և իջցեն որպէս ցօղ պատգամք իմ:
Ող անձրեւ ՚ի վերայ սիղոյ, ող տարափ ՚ի
վերայ խոտոյ . զի զանուն տեառն կարդաս-
ցուք . և առուք օրհնութի տեառն այ մերոյ :
Ե՞՞ որոյ Ճշմարտութիւն են գործք նր, և
ամենայն Ճանապարհք նորա իրաւամքք են :
Ե՞՞ հաւատարիմէ, և ոչ գոյ ՚ի նմա ա-
նիրաւութիւ . արդար և Ճշմարիտ է տէր :
Անդան՝ և ոչ նմա՝ որդիքն արատոյ, ծը-
նունդք խոտորեալք և թիւրեալք :
Ո՞չ այդ այն է՝ զոր տեառն հատուցանեկիք
դուք՝ ժողովուրդք յիմարք և ոչ իմաստունք :
Ո՞չ սա ինքն է հայր քո, որ ստացաւ ըդ
քեղ, արար զքեղ, և ստեղծ զքեղ :
Յուշ լիցին քեղ աւուրքն յաւիտենից . ի-
մացարուք զամն աղդայ մինչեւ յաղդս :
Հարցջիր դու ցհարս քո, և պատմեսցեն
քեղ, ցծերս քո, և ասասցեն քեղ :

Ի ժամանակին՝ յորժամ՝ բաժանեաց բարձրէալն զազդս ամենայն . որպէս սփռեաց նա զօրդիսն աղամաց :

Կացոց սահմանս հեթանոսաց ըստ թուց հրեշտակաց աստուծոյ :

Եղեւ բաժին աեառն ժողովուրդ իւր յակոր , և վիճակ ժառանգութեւ իւրոյ ինչ :

Բաւական եղեւ նմա յանապատի . 'ի ծարաւ տօթոյ յանջրդւոջ պաշտպանեաց զնա :

Խրատեաց զնա , և պահեաց որպէս բիբ ական , որպէս զարծուի 'ի թեւս իւրընկալաւ զնա . և ող 'ի վր ձագուց իւրոց գթացաւ :

Տարածեաց զթեսս իւր , և ընկալաւ զնա . և բարձեալքերէր զնա 'ի վր միջնողաց իւրոց :

Տէր միայն ածէր զնոսա . և ոչ գոյր ընդ նոսա աստուած օտար :

Եած եհան զնն 'ի զօրութիւնս երկրի . և կերակրեաց զնն արդեամբ անդաստանաց :

Դիեցոց նոցա մեղը 'ի վիմէ , և իւղ յապառաժ վիմէ :

Իւղ կովուց և կաթն մաքեաց , Ճարպով հանդերձ խոյոց որթուց ցլուց և նոխազաց :

Օսլարարտութիւն երիկամանց ցորենոյ . և զարիւն խազրզայ էարբ գինի :

Եկեր յակովք և յագեցաւ , և անդուշեաց զոիրելին :

Գիրացաւ ստուարացաւ լայնացաւ . և
 թող զտէր աստուած զարարիչ իւր , և յե-
 տըս եկաց յաստուծոյ փրկչէ իւրմէ :
 Բարկացուցին զիս օտարուախք իւրեանց ,
 և կուովք իւրեանց դառնացուցին զիս :
 Օսհեցին դիւաց՝ և ոչ աստուծոյ , դիցն՝
 զորս ոչ գիտէին . նորք և առժամանք ,
 զորս բնաւ ոչ ձանաչէին հարք նոցա :
 Թողին զտէր՝ որ ծնաւ զնոսա . մոռացան
 զաստուած՝ որ կերակրեաց զնոսա :
 Ետես տէր և նախանձեցաւ . և սրտմտե-
 ցաւ ՚ի վերայ ուստերաց և դստերաց նո-
 ցա , և ասէ :

Դարձուցից զերեսս իմ ՚ի նցնէ , և ցուցից
 նց զինչ լինելոց իցէ յապայ ժամանակի :
 Օի աղդ մի թիւր են նորա՝ և որդիք ան-
 հաւանիք . նորա նախանձեցուցին զիո ՚ի
 չաստուածս իւրեանց , և դառնացուցին
 զիս ՚ի կուռս իւրեանց :

Արդ և ես նախանձեցուցից զնոսա յաղդ-
 անսպիտան . և անմիտ աղդաւ զկծեցու-
 ցից զնոսա :

Փառք հօր և որդւոյ և :

ՄԱՆԹԱՆՔ

Տուր փառս այ , տուր օրհնուի մարդա-
սիրին թագաւորին յաւիտենից , որ փրկէ
զծառայս իւր և կեցուցանէ :

Մարդասէր տէր , վն սրբուհւոյ անարատի
մօր քոյ և կուսի , և վն խաչի քո պատուա-
կանի , ընկալ զաղաշանս մեր , և կեցո զմեզ :

Քարող և աղօնէ՝ Երկինք պատմեն և Տէր
ապաւէն կանոնացն :

Վասն ՚ի գիշերի և ՚ի տունջեան և յա-
մենայն ժամու խօսիլ մեզ զքան տեառն ,
զտէր աղաչեսցուք : **Տէր** ողորմեա :

Վասն չանկանելոյ մեզ ՚ի փորձուի , որում
ոչ կարեմք հանդուրժել , զտէր աղաչես :

Վասն անբիծ և անդատապարտ կալ մեզ
առաջի ահեղ ատենինքրիսոսի , զոր ա :

Վասն առաջնորդելոյ մեզ ՚ի նաւահան-
գիտն կենաց անվախճանից , զտէր աղա :

Վասն արժանի լինելոյ մեզ վերին կոչմանն
և Երկինից արքայութեանն , զտէր աղա :

Վասն հոգւոցն հան : Եւ եւս միաբան :

Օանձինս : Ողորմեաց :

Ի գիշել և ՚ի տունջեան և յամ ժամու
զբեղ աղաջեմք , և ՚ի քէն խնդրեմք մար-
դասէր տէր : | ուր մեղ ած փրկիչ մեր .
խոնարհեսցի ունկն քո ՚ի խնդրուածս մեր ,
զի մի՛ ունսցն լիցին վաստակք ծառայից
քոյ . այլ համարեա զաշխատութիւնս մեր
՚ի գործ արդարութեան և ՚ի պտուղ ած
պաշտութեան : Ծնկալ տէր՝ զազօթս և
զերկըսպագութիւնս մեր , և հասո մեղ
զողորմութիւն քո առատապէս . ծածկեա
զմեղ ընդ հովանեաւ ամենազօր աջոյ քո .
զօրացո զմեղ տէր՝ զօրութեամք նը հոգ-
ւոյդ . պահեա զմեղ որպէս բիբ ական ,
և արա առ մեղ նշան բարի ՚ի գովեստ և
՚ի փառաբանութիւն անուանդ քում սրբ-
քոյ : Օի ՚ի քոյ փառս կատարի ամենայն
արարածոց մշտնջենաւոր փառաբանութի
՚ի բարձունս , հօր և որդւոյ և հոգւոյն
սրբոյ , այժմ և միշտ և յաւիտեանս յա-
ւիաենից . ամեն :

Խաղաղութիւն ամենեցուն :

Համու-ծոյ Երկրպագեցուն :

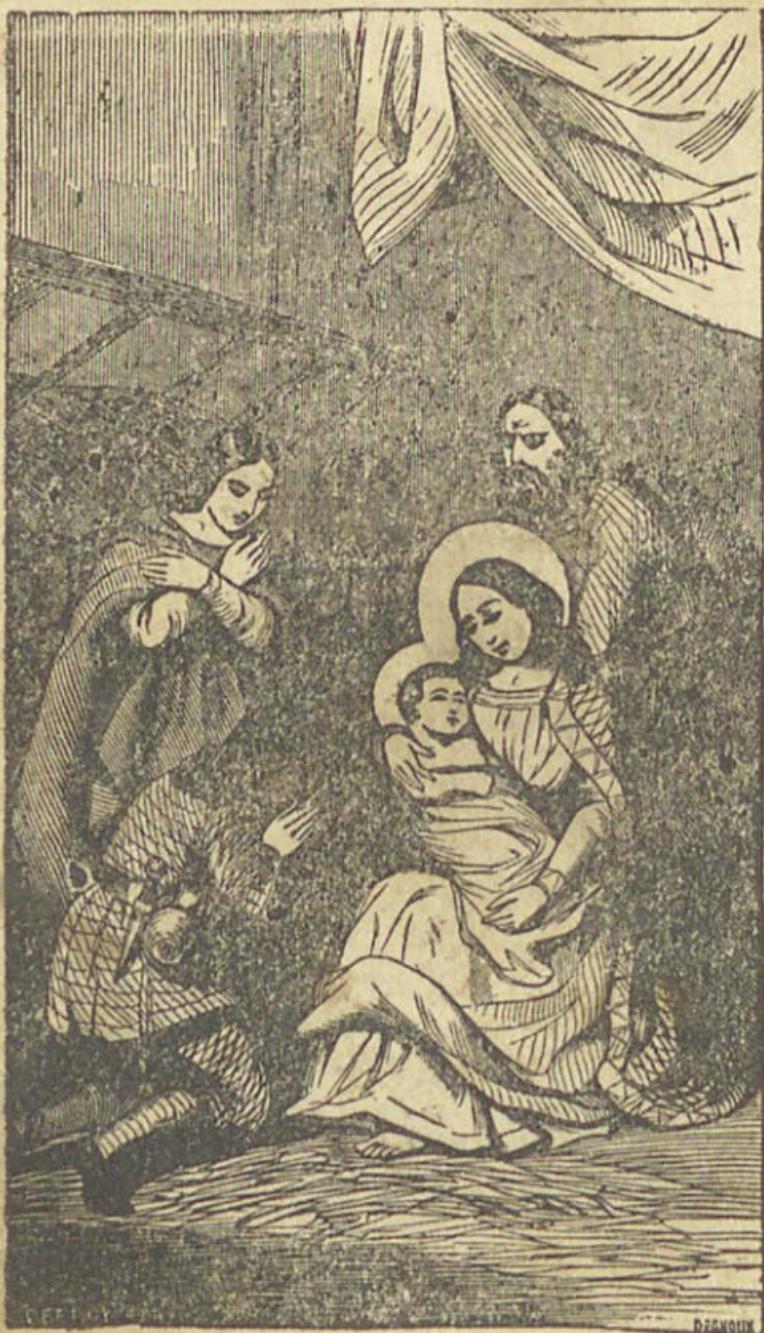
Հովիւ քաջ հովիւ բարի և յաւիտեանա-

կան, նայեաց և այց արա բանաւոր հօտի
քո, զոր ժողովեցեր առ քեզ գթութք
քով: Օի քո առաջի կամք տէր, և առ
՚ի քէն ողորմութեանցդ և գթութեանցդ
ակն ունիմք: Օ ամենեսեան օրհնեա: զա-
մենեսեան իմաստնացո, զամենեսեան լու-
սաւորեա, և ամենեցուն պարգևեա զերկ-
նից արքայութիւնդ: Վ ասն զի դու ես
տէր կենաց և աստուած ողորմութեանց.
և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և
պատիւ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս
յաւիտենից: ամէն:

Ո աղլունիք :

Ե գիշերի և ՚ի տունջեան և յամենայն
ժամու անդադար փառաւորեմք զհայր և
զորդի և զսուրբ հոգիոդ, այժմ և միշտ և
յաւիտեանս յաւիտենից ամէն:
Օրհնեալ տէր մեր յիսուս քրիստոս:
ամէն:

Հայր մեր որ յերկինս :

Ծագեսցի յաւուրա նորա արդարութիւն . բա-
զաւմ խացացութիւն մինչեւ . կատարեսցի զուսին :

ՍԱՀՄՈՍ 12.

Աաղմոս Դաւիթ :

Ո՞ի նախանձիր ընդ չարս , և մի ընդ այնուիկ՝ ոյք գործեն զանօրէնութիւն :
Օք որպէս խոտ վաղվաղակի ցամաքեսցին .
ող զդալարի խոտոյ վաղվաղակի անցցեն :
Յուսա 'ի տէր , և արա զքացրութիւն .
ընակեա յերկրի , և հովուեսցիս 'ի մեծութեան նորա :

Ժատեա 'ի տեառնէ , և նա տացէ քեզ ըզ
խնդրուածս սրտի քո . յայանեա առաջի
տեառն զՃանապարհս քո , և յուսա 'ի նա
'նա արասցէ և հանցէ որպէս զլոյս զար
գարութիւնս քո , և զիրաւունս քո որպէս
զօր հասարակ :

Հնազանդ լեր տեառն , և ծառսցեա նը-
մա . և մի նախանձիր ընդ այնուիկ՝ որոց
առակեալ իցեն ճանապարհք իւրեանց
ընդ մարդոյ՝ որ գործէ զանօրէնութիւն :
Լուեա 'ի բարկութէ , և հանգիր ՚ի սըստ-
մութենէ , և մի նախանձիր ընդ չարս :

Օի չարք վաղվաղակի սատակեսցին . բայց
ոք համբերեն տետառն , նոքա ժառան-
գեսցեն դերկիր :

Փոքր մի և այլ ոչ ևս իցէ ամբարիշան .
ինդրեսցես զտեղի նորա , և ոչ գտցես :
Այլ որ հեղըն են՝ նոքա ժառանգեսցեն
դերկիր , և փափկասցին 'ի բազում խաղա-
ղութեան իւրեանց :

Սպասէ մեղաւորն արդարոյ , և կրծտէ 'ի-
վերայ նորա զատամունս իւր . այլ տէր
ծիծաղեսցի զնովաւ :

Քանզի յառաջագոյն տեսանէ , զի հաս-
եալ է օր նորա :

Սուր հանին մեղաւորք . և լորեցին զա-
ղեղունս իւրեանց՝ հարկանել զաղքատն
և զանանին , սպանանել զայն՝ որ խոնար-
հըն է սրտիւ :

Սուրք նոցա մտցեն 'ի սիրտո նոցա , և ա-
ղեղունիք նոցա փշրեսցին :

Դաւ է սակաւիկի ինչ արդարոյ , քան զբա-
զում մեծութիւն մեղաւորաց . և բազու-
կըք ամբարշտաց խորտակեսցին :

Հաստատէ տէր զարդարս , և ճանաչէ
զաւուրս ամբծից , ժառանգութիւն նո-
ցա յաւիտեան եղիցի :

Վի ամաչեսցեն նոքա 'ի ժամանակս չարու-

թեան . այլ յաւուրս սովու յադեսցին :
Ենա մեղաւորք կորիցեն . այլ թշնամիք
տեառն ՚ի փառաւորիլ և ՚ի բարձրանալ
իւրեանց պակասեսցին որպէս ծուխ , զի
պակասի :

Փոխ առնու մեղաւորն , և ոչ հասուցա-
նէ . այլ որ արդարն է , ողորմի և տայ :
Ոյք օրհնեն զաէր , ժառանգեսցեն լեր-
կիր . և ոյք անիծանեն , սատակեսցին ՚ի
նմանէ :

Դատեառնէ ուզուին գնացք առն . զճանա-
պարհս նորա նա կամի յոյժ :
Թէպէտ և գայթակըսցի , նա մի կործա-
նեսցի , զի տէր ձեռնիալու է նորա :

Վանուկ էի ես՝ և ծերացայ . և ոչ տեսի
զարդարն արհամարհեալ , և ոչ զաւակ
նորա՝ թէ մուրանայ հաց :

Օօրհանապազ ողորմի և տայ փոխ . զա-
ւակ նորա օրհնեալ եղիցի յաւիտեան :
Խոտորեա ՚ի չարէ . և արա զքարի . և բը-
նակեսցիս յաւիտեանս յաւիտենից ՚ի նմա-
Տէր սիրէ զիրաւունս , և ոչ ընդ վայր
հարկանէ զսուրբս իւր . այլ յաւիտեան
պահէ զնոսա :

Կնօրէնք հայածեսցին ՚ի միասին , և զա-
ւակք ամբարշտաց սատակեսցին :

Այլարդարք ժառանգեսցեն զերկիր և բը-
նակեսցին յաւխուանս յաւխունից ՚ի նմա :
Բերան արդարոյ խորհի զիմաստութիւն ,
և լեզու նորա խօսեսցի զիրաւունս :
Օրէնք աստուծոյ իւրոյ են ՚ի սրտի իւ-
րում . և մի գայթակղեսցին գնացք նորա :
Հայի մեղաւորն ընդ արդար , և խնդրէ
սպանանել զնա . այլ տէր ոչ թողու զնա
՚ի ձեռս նորա , և ոչ դատապարտէ զնա
յորժամ դատէ զնա :

Համբեր տեառն և պահեա զճանապար-
հըս նորա . և բարձր արասցէ զքեզ ՚ի
ժառանգել զերկիր , և զսատակումն մե-
ջաւորաց տեսցես :

Տեսի զամբարիշն վերացեալ և բարձրա-
ցեալ որպէս զմայրսն լիբանանու :
Վնցի , և ահա ոչ էր . խնդրեցի , և ոչ դը-
տաւ տեղի նորա :

Պահեա զամբծութի , և տես զուզդութի .
զի դոն մնացուածք առն խաղաղարարի :
Վնօրէնք հալածեսցին ՚ի միասին . և զա-
ւակիք ամբարշտաց կորիցեն :

Փրկութի արդարոց ՚ի տեառնէ է . վերա-
կացու է նոցա ՚ի ժամանակս նեղութեան :
Օգնեսցէ նոցա տէր , և փրկեսցէ զնու-
սա . ապրեցուսցէ ՚ի մեղաւորաց , և կե-

յուսցէ զնոսա , զի յուսացան ՚ինտ :
Տունք լը :

ՍԱԿՄԱՍ ՀԵ :

Առաջնոր Դաս-ԻՒ . առ ՚ի յիշաբակ շաբաթու :
Տէր մի սրտմտուք քով յանդիմաներ զիս ,
և մի բարկութեամք քով խրատեք զիս :
Ոի նետք քո հարան յիս , և յիս հաստա-
տեցաւ ձեռն քո :

Ոչ գո բժշկութիւն մարմնոց իմոց յերե-
սաց բարկութեան քոյ :

Ոչ է խաղաղութիւն ոսկերաց իմոց յերե-
սաց մեղաց իմոց :

Վնօրէնութիւնք իմ բարձրացան քան ըզ
գլուխ իմ . սրպէս բեռն ծանք ծանրացան
՚ի վերսոց իմ :

Վեխեցան և փուեցան վերք իմ յերեսաց
անվգամաւթեան իմոց :

Տառապեցայ և խոնարհ եղէ յոյժ . զօր-
հանապազ տրտում գնայի , զի անձն իմ լի
եղեւ չարչարանօք . և ոչ գո բժշկութի
մարմնոց իմոց :

Չարչարեցայ և խոնարհ եղէ մինչեւ յոյժ .
մոնչէի առ հեծութեան սրախ իմոց :
Տէր առաջի քո է ամենայն ցանկութի իմ ,

և հեծութիւն իմ 'իքէն ոչ ծածկեցաւ :
Ոիրտ իմ խոռվեցաւ յիս, և եթող զիս
զօրութիւն իմ. ըստ աշաց իմոց, և այս
ոչ եղեւ ընդ իս :

Քարեկամք իմ և մերձաւորք իմ առաջի
իմ մերձեցան և կացին, և մերձաւորք
իմ հեռի եղեն յինէն :

Հանապաղ խորհեցան :
Վո՞ւ ես որպէս խուլ զի ոչ լսէ . որպէս
համբ՝ որ ոչ բանայ զբերան իւր :
Եղէ ես որպէս մարդ՝ որ ոչ լսէ , և ոչ
գոնի խօսք 'ի բերան նորա :

Ես 'իքեղտէր յուսացայ , և դու ըուի-
ցես ինձ տէր աստուած իմ :
Վացի՝ թէ մի՛ ուրախ եղիցին յիս թշնա-
միք իմ . 'ի սասանիլ ոտից իմոց՝ 'ի վերայ
իմ մեծամեծս խօսեցան :

Ես 'ի տանջանս պատրաստ եմ, և ցաւք
իմ առաջի իմ են յամենայն ժամ :
Օանիօրէնութիւնս իմ պատմեցից , և հո-
գացաց վասն մեղաց իմոց :

Խոկ արդ թշնամիք իմկենդանի են , և զօ-
րոցեալք են քան զիս , և բազումք են ,

ոյք ատելին զիս ՚ի տարապարտուց :

Ոյք հատուցին ինձ չար փոխանակ ընդ
բարւոյ . չարախօսէին զինէն . զի ես եր-

թայի զհետ արդարութեան :

Ո՞ի թողուր զիս տէր աստուած իմ, և մի
՚ի բացեայ առնիր յինէն . հայեաց յօդնել
ինձ՝ տէր փրկութեան իմոյ :

Տունք խա :

ՍԱՆՄՈՍ ՀՅ.

Ի կապարած . յիշետովմայ օրհնութեն .

Սաղմոս Դաստի :

Վասցի՝ թէ պահեցից զՃանապարհս իմ,
զի մի՛ մեղայց լեզուաւ իմով :

Եղի պահապան բերանոյ իմոյ՝ ՚ի հակա-
ռակիլ մեղաւորին առաջի իմ :

Խուլ եղէ և խոնարհեցայ . լոեցի ՚ի բա-
րութենէ, և ցաւք իմ նորոգեցան յիս :

Դեռաւ սիրս իմ ՚ի փորի իմում, և ՚ի
խորհուրդս իմ՝ վառեցաւ հուր :

Խօսեցայ լեզուաւ իմով և ասացի . ցոյց
ինձ տէր զկատարած իմ, և զթիւ աւուրց
իմոց՝ քանիօն է, զի գիտացից թէ որչափ
ինչ պակասեալ է յինէն :

Վհա չափով եղեր զաւուրս իմ . և կար
ջօրսւթեան իմոյ որպէս ոչինչ է առաջի

իմ, սակայն ամենեւին ընդունայն է ամեն
նայն մարդ մսեղի :

Ապաքէն որպէս 'ի պատկերի շրջի մարդ,
սակայն 'ի զուր խռովի . գանձէ՝ և ոչ գի-
տէ ում ժողովէ :

Խսկ արդ մլէ համբերութիւն իմ, թէ
ոչ դու տէր . կամ կար զօրութեան իմոց,
թէ ոչ 'ի քէն :

Յամ անօրէնութենէ խմմէ փրկեցեր զիս.
նախատինս անզդամաց արարեր զիս :

Լուռ եղէ և ոչ բացի զերան իմ, զի
դու արարեր :

Ի բաց արա յինէն զտանջանս իմ, զի 'ի
զօրութենէ ձեւին քո ես սպակասեցայ :

Կշուամբութեամբ վասն մեղաց խրատե-
ցեր զմարդ . մաշեցեր որպէս սարդիոս-
տայն զանձն նորա . սակայն ընդունայն է
ամենայն մարդ :

Լուր որ աղօթից իմոց, ունին դիր խնդըր-
ուածաց իմոց, արտասուաց իմոց մի՛ լուեր,
Պանդուխտ եմ ես առաջի քո, նժդեհ և
անցաւոր որպէս ամենայն հարք իմ:

Թոյլ արա ինձ զի հանդեայց մինչեւ եր-
թեալ իցեմ, և այլ ոչ եւս գտանիցիմ :

Ի կապարած . Սաղմոս Դաւիթ :

Համբերելով համբերի տեառն , և նայեցաւ առիս և լուսւ ազօթից իմոց :
Եհան զիս 'ի գրոյ տառապանաց , 'ի կաւոյ և 'ի տղմոյ :

Հաստատեաց 'ի վերայ վիմի զստո իմ , և
ուղղեաց զգնացո իմ :

Հարկ 'ի բերան իմ օրհնութիւն նոր ,
զօրհնութիւն տեառն աստուծոյ մերոյ :
Տեսցեն բազումք և երկիցեն , և յուսասցին 'ի տէր . երանեալ է այր՝ որոյ անուն
տեառն յոյս է նորա :

Ոչ հայեցաւ նա 'ի նանրութիւն , և ոչ 'ի
մոլութիւն սուտ :

Բազում արարեր դու տէր աստուած իմ
զսքանչելիս քո , և խորհրդոց քոց՝ ոչ ոք է
որ նմանիցի քեզ :

Պատմեցի և խօսեցայ , և բազումք եղեն
քան զթիւս . ընդ զոհս և ընդ պատարագըս
ոչ հաճեցար . լսելիս հաստատեցեր
ինձ . զողջակէ զս և զվասն մեղացն ոչ
խնդրեցեր :

Յայնժամ ասացի՝ թէ ահաւասիկ դամ
ես . 'ի գլուխս գրոց գրեալ է վասն իմ :

Առնել զկամս քո աստուած իմ կամեցայ ,
և զօրէնս քո 'ի մէջ որովայնի իմոյ :
Վւետարանեցից զարդարութիւնս քո յեւ
կեղեցիս մեծս . ահա զշրթունս իմ ոչ
արգելից 'ի քէն :

Տէր դու գիտացեր՝ զի զարդարութիւնս
քո ոչ ծածկեցի 'ի սրտի իմում , զՃշմար-
տութիւնս քո և զփրկութիւնս քո :
Վսացի և ոչ թագուցի զողորմութիւնս
քո , և զՃշմարտութիւնս քո 'ի ժողովըր-
դենէ մեծէ :

Վ. յլ դու տէր մի հեռի առներ զգթու-
թիւնս քո յինէն . զի ողորմութիւն քո և
Ճշմարտութիւն քո յամենայն ժամ ընկալ-
ցի զիս :

Շուրջ եղեն զինեւ չարք՝ որոց ոչ գոր
թիւ . հասին ինձ անօրէնութիւնք իմ , և
ես ոչ կարացի տեսանել :

Քաղում եղեն քան զհեր գլխոյ իմոյ . և
սիրտ իմ եթող զիս :

Կամեաց տէր՝ փրկել զիս , և տէր յօգնել
ինձ նայեաց :

Վմաչեսցեն և յամօթ լիցին՝ ոյք ինդրէին
զանձն իմ բառնալ զաա . գարձցին յետս և
ամաչեսցեն՝ ոյք խորհէին ինձ չար :

Կրեսցեն զամօթ առ ժամայն վաղվաղակի

ոյք ասէին ինձ վաշ վաշ :

Ջնծացեն և ուրախ լիցին 'ի քեզ ամեն
նեքեան, ոյք խնդրեն զքեզ տէր :

Վասացեն յամենայն ժամ՝ մեծ է ած, և
ոյք սիրեն զփրկութիւնս քո :

Ես աղքատ և անանկ եմ, ած խորհեա
զիս. օգնական և պաշտպան իմ ես. և
դու աստուած իմ մի յամենաք :

Տունիք իբ: Գորդայս ծը:

ՍԱՂՄՈՍ Խ.

Ի կապարած. Սաղմոս Դատիւն:

Երանի որ խորհի զաղքատն և զանանեն.
յաւուր չարի փրկէ զնա տէր :

Տէր փրկէ զնա և կեցուցանէ. երանելի
առնէ զնա 'ի վերայ երկրի, և ոչ մատնէ,
զնա 'ի ձեռոս թշնամեաց իւրոց :

Տէր օգնական է նմա 'ի մահիճս ցաւոց
իւրոց. զամենայն անկողինս նորա դար-
ձուցանէ 'ի հիւանդութենէ նորա :

Ես ասացի տէր ողորմեա ինձ. բժշկեա
զանձն իմ, ես մեղայ քեզ:

Թշնամիք իմ ասացին ինձ չար. երբ իցէ
զի մեռցի, և կորիցէ անուն նորա :

Ոտաննէր տեսանել զնանրութիւն. խօսէր

՚ի սրտի իւրում, և ժողովէր զանօրէնու-
թիւն յանձն իւր :

Վրտաքս ելանէր և զնոյն խօսէր . զինէն
շնչէին ամենայն թշնամիք իմ :

Խորհեցան չար ՚ի վերայ իմ. բան անօրէ-
նութեան եդին ՚ի վերայ իմ :

Ո՞ի թէ որ ննջլիցէ, այլ ոչ եւս յաւելցի-
յառնել. քանզի և այրն խաղաղութեան
իմոյ, յար և եսն յուսացայ :

Որ ուտէր զհաց իմ, յաճախեաց առնել
ինձ խարէութիւն :

Վյլ դու տէր ողորմեա ինձ և կանգնեա
զիս, և ես հատուցից նոցա :

Յայսմծանեայ՝ թէ հաճեցար ընդ իս. զի-
մի ուրախ եղիցին յիս թշնամիք իմ :

Վյլ զիս յամբծութե իմում ընկալար, և
հաստատեցեր զիս առաջի քո յաւիտեան :

Օրհնեալ տէր աստուած իարայէլի յաւի-
տեանս յաւիտենից . եղիցի եղիցի :

Տունիք ժդ :

ՍԱՂՄՈՍ ԽԱ.

Ի կապարած . իմասպութիւն որդուցն կողիաց :
Սաշմոս Դաւթի :

Արպէս փափագի եղթերու յաղթերս ջուրց,
այնալէս փափագի անձն իմ առ քեզ ած :

Օարաւի է անձն իմ առ քեզ աստուած ։
Հզօր և կենդանի . Երբ եկից երեւեցաց
Երեսացդ աստուծոյ :

Եղեն ինձ արտասուք իմ կերակուր ՚ի
տուե և ՚ի գիշերի . և այն զի ասէին ցիս
զօրհանապաղ՝ թէ ուր է աստուած քո :
Օայս որպէս յիշեի , տառապէր յիս ան-
ձըն իմ . քաջալերէի , զի մոխց ընդ յար-
կաւ սբանչելեաց տանն աստուծոյ :

Ի ձայն ցնծութեան խոստովանութեան ,
և ՚ի ձայն բարեկենդանութեան :

Երդ ընդէր տրտում ես անձն իմ , կամ
ընդէր խոռվես զիս . յուսա առ ած , խոռ-
տովանեա նմա՝ փրկիչ երեսաց իմոց ած է :
Ենձն իմ յոժ խոռվեցաւ . վասն այսորիկ
յիշեցի զքեզ յերկրէն յորդանանու , ՚ի
հերմննէ լեռնէ փոքրուէ :

Խորք խորոց կարդացին առ քեզ , ՚ի ձայն
սահանաց քոց :

Եմենայն զքօսանք քո , և ալիք քո անցին
՚ի վերաց իմ :

Ի տուե պատուիրեաց տէր զողորմութի-
ւոր , ՚ի գիշերի զօրհնութիւն նոր . և ա-
զօթք իմ առ աստուած վասն կենաց իմոց :

Եսացի աստուծոյ՝ ընդունող իմ ես . ըն-
դէր մերժեցեր զիս . ընդէր տրտում գը

նամեա ՚ի նեղել թշնամւոյ իմոց ։
Ի փշրիլ ոսկերաց իմոց նախատեցին զիս
թշնամիք իմ. յասել ցիս զօրհանապաղ,
թէ ուր է աստուած քո ։

Արդ ընդէ՞ր տրտում ես անձն իմ, կամ
ընդէ՞ր խռովես զիս. յուսա առ ած, խոս-
տովանեա նմա՝ փրկիչ երեսաց իմոց ած է ։

Տունք ժգ ։

ՍԱՂՄՈՍ ԽԲ.

(Ապղմոս Դաս-Ղի ։

Դատ արա ինձ աստուած, և իրաւ արա
ինձ ՚ի դատաստանի իմում ։

Յազգէ որ ոչ է սուրբ, ՚ի մարդոյ մեղա-
ւորէ նենդաւորէ փրկեա զիս ։

Դու աստուած հզօրիչ իմ ես. ընդէ՞ր մո-
ռացար զիս, ընդէ՞ր տրտում գնամ ես ՚ի
նեղել թշնամւոյ իմոց ։

Առաքեա ոէր զլոյս քո և զՃմարտութիւն
քո ։ զի առաջնորդեսցեն ինձ, և հանցեն
զիս ՚ի լեառն սուրբ և ՚ի յարկս քո ։

Վտից առաջի սեղանոյ աստուծոյ առ ած,
որ ուրախ առնէ զմանկութիւն իմ ։

Խոսառվան եղէց քեզ օրհնութեամբ ասո-
ուած աստուած իմ ։

Արդ ընդէ՞ր տրտում ես անձն իմ, կամ

Ընդէր խոռովես զիս . յուսա առ աստուած , խոստովանեա նմա՝ փրկիս երեսաց
իմոց աստուած է :

~~Տ~~ Տունք է : Գորգայս լր :

ՍԱՂՄՈՍ ԽԳ .

Ի կապարած . իմաստութեան որդուոցն Կորիայ :
Սաղմոս Դաս-թի :

Աստուած՝ ականջօք մերովլը լուաք . զոր
հարբն մեր պատմեցին մեզ :

Օգործն զոր գործեցեր յաւուրս նոցա
յաւուրսն առաջինս :

Ձեռն քո խլեաց զհեթանսաս , և զնոսա
անկեցեր . չարչարեցեր զժողովուրդս . քո
և հաներ զնոսա :

Օի ոչ թէ սրով իւրեանց ժառանգեցի
զերկիր , և ոչ բազուկ նոցա փրկեաց զնն
Այլ աջ քո և բազուկ քո և լոյս երեսա
քոց , զի հաճեցար դու ընդ նոսա :

Դու ինքն ես՝ թագաւոր իմ և ած իմ , և
հրամայեցեր զփրկութիւնսն յակոբայ :
Քեւ զթշնամիս մեր հարցուք . և ան
ուամբք քով արհամարհեսցուք զյարու-
ցեալսն ՚ի վերայ մեր :

Ոչ թէ յաղեղն իմ յուսացեալ եմ , և ոչ

սուր իմ կեցուցանե ղիս :

Այլ դու փրկեցեր զմեղ ՚ի թշնամեաց մերոց և զատելիս մեր յամօթ արարեր :

Եստուծով պարծեսցուք զօրհանապաղ, և անուաններ խոստովան եղիցուք յաւիտեան :

Իայց արդ մերժեցեր և անարգեցեր ըդմեղ. և ոչ ելեր աստուած ընդ զօրս մեր :

Դարձուցեր զմեղ յետս քան զթշնամիս մեր . և ատելիք մեր յափշտակեցին զմեղ :

Ետուր զմեղ որպէս զոչխար ՚ի զենումն , և ընդ հեթանոսս ցրուեցեր զմեղ :

Վաճառեցեր զժողովուրդս քո առանց գընոյ . և ոչ գոյ թիւ աղաղակի մերոյ :

Արարեր զմեղ նախատինս դրացեաց մերոց . ծաղը և այսն կատականաց այնոցիկ ,

որք շուրջ էին զմեօք :

Արարեր զմեղ յառակս հեթանոսաց ՚ի շարժել զգլուխս ժողովրդոց :

Զօր ամենայն նախատինք իմ առաջի իմ են . և ամօթ երեսաց իմոց ծածկեաց զիս :

Ի ձայնէ նախատորդին և շարախօսի , յերեսաց թշնամւոյն և հալածչի :

Այս ամենայն եկն ՚ի վերայ մեր , և մեք զբեղ ոչ մառացաք , և ոչ ստեցաք ուխտիքում , և ոչ դարձաք յետս որտիւք մերովք : Դարձուցեր զշաւիզս մեր ՚ի ձանապար

Հաց քոց, խանարհ արարեր զմեղ՝ ի տեղի
ըսրչալանաց. և ծածկեցին զմեղ ստուերք
մահու:

Յէ մոռացեալ իցէ մեր զանուն աստու-
ծոյ մերոյ, կամ ձգեալ իցէ զձեռօս մեր
յաստուածս օտարս:

Սակայն աստուած խնդրէ զայս. զի նա
քննէ զգաղանիս սրտից մերոց:

Վասն քո մեռանիմք զօրհանապազ. հա-
մարեցաք որպէս զոչխար՝ ի զենումն:

Օքրթիր ընդէր ննջես տէր. արի և մի
մերժեր զմեղ իսպառ:

Օմէ դարձուցանես զերեսս քո՝ ի մէնջ.
մոռանաս զաղբատուի և զնեղուիս մեր:
Խոնարհ եղեն մինչեւ՝ ի հաղ ահճինք մեր,
և յերկիր կցեցան մէջք մեր:

Երի տէր օգնեա մեղ, և փրկեա զմեղ
վասն անուան քո:

Տունք իւ:

ՍԱՆՄՈՍ ԽԴ.

Ի կապարած. զառանցելց ժամանակաց, որբոցն
կրիսաց ի հասպութեան. Սաղոս օրհնութեան վասն
ուլելոյն:

Ըղխեացէ սիրու իմ զպատքամն քո բարի,
և ասացից զգործս իմ թագաւորի:

Եղու իմ որսկէս գրիչ արագաղիք դըպ-
քի, գեղեցիկ տեսլեամբ քան զամենայն
որդւոց մարդկան :

Ափոեցան շնորհք 'ի շրթանց քոց . վասն
այսորիկ օրհնեաց զքեզ ած յաւխեան :
Ած զսուր ընդ մէջ քո հզօր, վայելու-
թեան և գեղոյ քո :

Ա արեա ուղղեա և թագաւորեա վն ճըռ-
մարտութե հեղութե և արդարուե, և ա-
ռաջնորդեսցէ քեզ սքանչելապէս աջ քո :
Վեաք քո սրեալք են հզօր, և ժողովուրդք
'ի ներքոյ քո անկցին, 'ի սիրաս թշնամեաց
թագաւորի :

Եթոռ քո աստուած յաւխեանս յաւի-
տենից, գաւաղան ուղղութեան՝ գաւա-
ղան արքայութեան քո :

Ալրեցեք զարդարութիւն, և ատեցեք
զանօրէնութիւն :

Վ ասն այսորիկ էօծ զքեզ աստուած տատ-
ուած քո իւղով ուրախութե, առաւել
քան զընկերս քո :

Օ մուռս և ստաշխն և կասխայ 'ի զգեստէ
քումմէ, 'ի տաճարաց փղոսկրէից, ուստի
ուրախ արարին զքեզ դստերք թագաւո-
րաց 'ի սպատիւ :

Կացցէ դշխոյ ընդ աջմէ քումմէ 'ի հան-

Դերձս ոսկեհուռս զարդարեալ և պա-
ճուճեալ :

Դուք դուստր և տես, խոնարհեցո զուն-
կըն քո . մոռա զժողովուրդ քո և զտուն
հօրքո , զի ցանկացաւ թագաւորդեղոյքո :
Աս ինքն է տէք քո՝ երկիր պագցէ սմա .
և դուստր ծուրայ երկիր պագցէ սմա . և
պատարագօք զերեսս սորա պաշտեսցեն
մեծամեծք ՚ի ժողովըոց :

Վմենայն փառք դստեր թագաւորի ՚ի ներ-
քոյ , ՚ի վերջաւորս ոսկեհուռս զարդա-
րեալ և պաճուճեալ :

Տարցին թագաւորի կուսանք զհետ նո-
րա , և զընկերս նորա տարցին նմա :
Վծցին ցնծութեամբ և ուրախութեամբ ,
և տարցին ՚ի տաճար թագաւորի . և փո-
խանակ հարց քոց եղիցին որդիք քո :
Կայուսցես զնոսա իշխանս ընդ ամենայն
երկիր . և յիշեսցի անուն քո ընդ ամե-
նայն ազգս ազգաց :

Վասն այսորիկ ժողովուրդք խոստովան ե-
ղիցին առ քեզ յաւխտեան , և յաւխտեա-
նըս յաւխտենից :

Ի կապարած . որբ-ոյն կորիսայ ՚ի վերայ
գաղնեաց :

ՎՃ մեք տպառէն և զօրութի . օգնական ՚ի
վերայ նեղութեց , որք գտին զմեզ յայժ :
Վասն այսորիկ ոչ երկիցուք մեք ՚ի խոռո-
վել երկրի , ՚ի վոփուխիլ լերանց ՚ի սիրսո-
ծովու :

Դոչեցին և խոռովեցան ջուրք նոցա . խը-
ռովեցան լերինք ՚ի զօրութենէ նորա :
Վհացք գետոց ուրախ առնեն զքաղաքն
աստուծոյ . և սուրբ արար զյարկս իւր
բարձրեալն :

Աստուծծ ՚ի մէջ նոցա , և նորա մի՛ սասա-
նէսցին , օգնեսցէ նոցա աստուծծ ՚ի վա-
ղօրդայնէ մինչեւ ՚ի վազարդայն :
Խոռովեցան հեթանոսք , և խոնարհեցան
թագաւորութիւնք . ետ զծայն իւր բարձ-
րեալն , և խոռովեցաւ երկիր :

Տէր զօրութեանց ընդ մեզ . ընդունելի
է մեք աստուծծ յակոբայ :

Եկայք և տեսէք զգործս այ , որ արար
զնշանս և զարուեսսո ՚ի վերայ երկրի :
Եհար զալատերազմ ՚ի ծագաց մինչեւ ՚ի
ծաղս երկրի . զաղեզունս փշրեաց , զզէնս

Խորտակեաց , և զատպարս այրեաց հրով :
Կանխեցէք և ծաներուք , զի ես եմ աստ-
ուած . բարձր եղէց ՚ի հեթանոսա , եւ
բարձրացայց ՚ի վերայ երկրի :
Տէր զօրութեանց ընդ մեզ . ընդունելի է
մեր աստուած յակոբայ :

Տունք ժա : գորդայս ծզ

ՍԱՀՄՈՍ Խ Զ .

Ի կապարած . վասն որդուցն կորիայ . Սաղմոս
Դաւիթ :

Օ ափս հարէք ամենայն հեթանոսք , ա-
զաղակեցէք առ ած ՚ի ձայն ցնծութեան :
Տէր բարձրեալ և ահարկու , թագաւոր
մեծ ՚ի վերայ ամենայն երկրի :
Նազանդ արար զժողովուրդս ընդ մեզ ,
և զհեթանոսա ՚ի ներքոյ ոտից մերոց :
Ռնտրեաց զմեզ իւր ՚ի ժառանդութիւն ,
զգեղեցկութի յակովբայ՝ զոր և սիրեաց :
Համբարձաւ աստուած օրհնութեամբ ,
և տէր մեր ձայնիւ փողոյ :
Սաղմոս ասացէք աստուծոյ մերում . սադ-
մոս ասացէք թագաւորին մերում , սադ-
մոս ասացէք :

Թագաւոր մեծ ՚ի վերայ ամենայն երկրի

ան է , սաղմոս ասացէք նմա իմաստութք :
Թագաւորեաց ան ՚ի վերայ հեթանոսաց .
ան նոտաւ յաթու որբութեան իւրոյ ։
Խխանք ժողովրդոց ժողովեցան առ աստ-
ուած աբրահամու , զի աստուծոյ զօրու-
թիւնք յերկրէ յոյժ համբարձան :

Տունք թ :

ՍԱՆՄՈՍ ԽԵ :

Ասղմոս օրհնութեան որդուոյն Կորիայ . Երկորչ
շնբալու :

Անծ է տէր և օրհնեալ է յոյժ ՚ի քաղաք
աստուծոյ մերոյ , ՚ի լեառն սուրբ նորա =
չաստարմատ ցնծասցէ ցնծութեամք ա-
մենայն երկիք . լերինք սիովնի , կողմանք
հիւսիսայ՝ քաղաք թագաւորին մեծի :

Աստուած ՚ի տաճարի իւրում յայտնի , ՚ի
ժամանակի որպէս օդնական լիներ նոցա =
Վհաւասիկ թագաւորութիւնք երկրի ժո-
ղովեցան , և անցին ՚ի միասին :

Ինքեանք տեսին այսպէս և զարմացան ,
խովեցան սասանեցան , և դողումն կա-
լաւ զնոսա :

Ենդ երկունք որպէս ՚ի ծննդեան , և հողմն
սաստիկ փշեսցէ զնաւս ՚ի թարսիս :
Անգ ըւաք , սոյնպէս և տեսաք ՚ի քաղաք

տուն՝ զօրութեանց ՚իքաղաք այ մերոյ :
Աստուած հիմունս էարկ նմա յաւիտեան .
ընկալաք աստուած զողորմութիւն քո ՚ի
մէջ ժողովրդեան քոյ :

Ըստ անուան քում, սոյնապէս և օրհնու-
թիւն քո ընդ ամենայն տիեզերս . և ար-
դարութեամբ լի է աջ քո :

Ուրախ եղիցի լեառն սիովն . և ցնծասցեն
գստերք յուդայ վասն իրաւանց քոյ տէր :
Շրջեցարուք զսիօնիւ , պաշարեցէք զնա
և պատեցէք զաշտարակս նորա :

՚Նիք զսիրտո ձեր ՚ի վերայ զօրութեանց
նորա . բաժանեցէք զամուրս նորա , զի
պատմել կարասջիք յազդ յայլ :

Սա է ած , ած մեր յաւիտեանս յաւիտենից .
և սա հովուեսցէ զմեղ մինչև յաւիտեան :

~~Տունք ժգ :~~

ՍԱՀՄՈՍ ԽԸ.

Ի իտարած որդւոյն կորիսայ . Սաղմոս օրհնութեան
Դաս-իդ :

Ի ուարուք զայս ամենայն ազգք , ունկըն-
ուիր տերուք ամենեքեան , ոյք բնակեալ
էք յաշխարհի :

Օնունդք երկրի և որդիք մարդկան , ՚ի
միասին մեծամեծք և տնանկք :

Բերան իմ խօսեսցի զիմաստութիւն, և
խորհուրդք սրտի իմոյ զհանձար :
Խոնարհեցուցից յառակումն զունկն իմ .
բացից առակաւ զբերան իմ, և խօսեցայց
զառակա ՚ի սկզբանե :

Ինդէր բնաւ երկնչիմ ես յաւուր չարի .
զի անօրէնութիւնք գնացից իմոց շուրջ
եղեն զինեւ :

Յուսացեալք ՚ի զօրութիւն իւրեանց . ՚ի
բազմութիւն մեծութեան իւրեանց պար-
ծեսցին :

Եղբայր ոչ փրկէ՝ և ոչ փրկէ մարդ, և
ոչ տայ աստուծոյ զփրկանս իւր, և ոչ
զդինս փրկանաց անձին իւրոյ :

Վաստակեա յաւիտեան, և կեցցես մինչ
խսպառ, և ոչ տեսցես զապականութիւն :
Յորժամ տեսցես՝ թէ իմաստունք մեռա-
նին՝ ՚ի միասին անզգամք և անմիտք կո-
րիցեն, և թողցեն օտարաց զմեծութիւն
իւրեանց :

Դերեզմանք նոցա տունք նոցա եղիցին յա-
ւիտեան, և յարկք նոցա ազգէ մինչեւ
յազգ . և կարդասցին անուանք նոցա ՚ի
հողս իւրեանց :

Վարդ ՚ի պատուի էր և ոչ իմացաւ, հա-
ւասարեցաւ անասնոց անբանից և նըմա-

նեցաւ նոցա :

Այս ձանապարհ է գայթակղութեան նոցա նոցին . յետ այսորիկ բերանօք իւրեանց հաճեսցին :

Որպէս խաչն 'ի դժոխս մատնեսցին , և մահ հովուեսցէ զնոսա . և տիրեսցեն նոցա ուղիղք ընդ առաւօտս :

Օդնութիւնք նոցա մաշեսցին 'ի դժոխս , և 'ի փառաց իւրեանց անկցին :

Բայց սակայն ած փրկեսցէ զանձն իմ 'ի ձեռաց դժոխոց , յորժամ ընդունին զիս :

Ո՞յ երկնչիր յորժամ մեծանայ մարդ , և յորժամ բաղում լինին փառք տան նորա :

Զի ոչ թէ 'ի մեռանիլն իւրում առցէ ընդ իւր զամենայն . և ոչ թէ իջցեն փառք տան նորա ընդ նմա :

Այլ անձն նորա 'ի կեանս իւրում օրհնեսցի . և խոստովան եղիցի քեզ՝ յորժամ բարի արասցես դու նմա :

Պոցէ նա մինչեւ յաղդ հարց իւրոց . մինչեւ յաւիտեան զլոյս մի՛ տեսցէ :

Մարդ 'ի պատուի էր և ոչ խմացաւ , հաւասարեցաւ անասնոց անբանից և նըմանեցաւ նոցա :

Տաւնք ի : Գորդայս խք :

~~+~~ Սաղմոս Դաւթի :

Աստուած աստուծոց տէր խօսեցաւ, և
կոչեաց զերկիր յարեւելից մինչեւ 'ի մու-
արս արեւու :

Ո սիօնէ մեծվայելչութիւն փրկութեան
գեղա նորա :

Աստուած մեր յայտնապէս եկեսցէ, և
աստուած մեր մի դադարեսցէ :

Հուր առաջի նորա բորբոքեսցի, և շուրջ
զնովաւ մըրիկ յոյժ :

Կոչեսցէ զերկինս 'ի վերուստ՝ և զերկիր
'ի դատել զժողովուրդ իւր, ժողովել առ
ինքն զսուրբս իւր, և ոյք դնեն զպատա-
րադս ուխտից 'ի վերայ սեղանոյ նորա :
Պատմեսցեն երկինք զարդարութիւն նո-
րա, զի աստուած դատաւոր է :

Լուր ժողովուրդ իմ և խօսեցայց ընդ
քեզ, և խրայէլ քեզ վկայեցից : զի աստ-
ուած աստուած քո ես եմ :

Ոչ թէ վասն պատարագաց քոց կշտամ-
բեմ զքեզ, զի ողջակէզք քո առաջի իմ
են յամենայն ժամ :

Ոչ ընդունիմ 'ի տանէ քումմե զուարակս,
և ոչ 'ի հօտից քոց նոխազս :

իմէ ամենայն գաղան անտառի , երէ լե-
րանց և ամենայն անասուն :

Դիտեմ ես զամենայն թռչունս երկնից .

գեղեցիութիւն վայրի ընդիւ է :

Ու քաղցեսց , քեզ ինչ ոչ ասացից . զի
իմէ աշխարհ լին իւրով :

Ոչ ուտեմ ես զմիս զուարակաց քոց , և
ոչ զարիւն նոխազաց քոց ըմպեմ :

Ուստո աստուծոյ պատարագ օրհնութե :

Կատարեա բարձրելոյն զուխտս քո :

Կարդասցես առ իս յաւուր նեղութեան
քո . ես փրկեցից զքեզ , և դու փառա-
ւոր արասցես զիս :

Ուկայն մեղաւորին ասէ ած . իսկ դու ըն-
դէր բնաւ պատմես զարդարութիւն իմ ,
կամ առնուս զուխտս իմ 'ի բերան քո :

Օի դու ատեցեր զիսրատ իմ . մերժեցեր
և յետս ընկեցեր զամ բանս բերանոյ իմոյ :
Ու տեսանէիր զգողս՝ ընթանացիր ընդ-
նուա , և ընդ շունս դնէիր զբաժին քո :
Եւրան քո յաճախէր զշարութիւն , և լե-

զու քո նիւթէր զնենգութիւն :

Աստեալ զեղբօրէ քումմէ չարախօսէիր ,
և 'ի վերայ որդւոյ մօր քո դնէիր զգայ-
թակդութիւն :

Զայս ամենայն արարեր , և լոեցի քեզ

կարծեցեր անօրէնդ ՚ի մտի քում, թէ և
ես քեզ նմանիցեմ:

Եթ յանդիմանեցից և կացուցից զայտ
ամենայն առաջի քո ։ իմացարուք ամենե-
քեան՝ որոց մոռացեալ իցէ զաստուած:
Դուցէ երբէք յափշաակիցիք, և ոչ ոք ի-
ցէ՝ որ փրկիցէ:

Պատարագ օրհնութեան փառաւոր ա-
րացէ զիս, և անդ է ճանապարհ, ուր
ցուցից նմա զփրկութիւն աստուծոյ:

Տունք իդ:

ՍԱՆՄՈՒ ծ.

Ի կապարած ։ Սաղմոս Գառընի ։ ՚ի ժամանակի՝ չկ
էլն առ նա Կարեան ճարգարէ, իբրեւ չկ ճարեւ
էր նա առ Բերսաբէե:

Ողորմեա ինձ աստուած ըստ մեծի ողոր-
մութեան քում. ըստ քաղում գթութե-
քում քաւեա զանօրէնութիւնս իմ:

Վրաւել լուա զիս յանօրէնութենէ իմ
մէ, և ՚ի մեղաց իմոց սուրբ արա զիս:
Օ անօրէնութիւնս իմ ես ինձէն գիտեմ.
և մեղք իմ առաջի իմ են յամենայն ժամ:
Քեզ միայն մեղաց տէր, և չար առաջի
քո արարի:

Որպէս արդար եղիցիս ՚ի բանս քո, և

յաղթող՝ ի դատել գաս :
 Անօրէնութեամբ յղացաւ, և՝ ի մեղս ծր
 նաւ զիս մայր իմ :
 Դու տէր զՃշմարտութիւն սիրեցեր .
 զանցայտս և զծածկեալս իմաստութեամբ
 քով յայտնեցեր ինձ :
 Յօդեա յիս մշտկաւ, և սուրբ եղէց . լւ
 ւա, և քան զձիւն սպիտակ եղէց :
 Ասելի արա ինձ զցնծուի և զուրախուի,
 և ցնծասցեն ոսկերք իմ տառապեալք :
 Դարձո զերեսս քո՝ ի մեղաց իմոց, և զա
 մենայն անօրէնութիս իմ քաւեա յինէն :
 Աիրտ սուրբ հաստատեա յիս աստուած
 և հոգի ուղիղ նորոգեա ՚ի փորի իմում :
 Ո՞ի ընկենուր զիս տէր յերեսաց քոց . և
 զհոգի քո սուրբ մի հաներ յինէն :
 Տուր ինձ ցնծութի փրկուե քոյ, և հոգ
 ւով պետութեան քոյ հաստատեա զիս :
 Աւսուցից անօրինաց զՃանապարհս քո . և
 ամբարիշտք առ քեզ դարձցին :
 Փրկեա զիս յարենէ աստուած՝ աստուած
 փրկութեան իմոյ . ցնծասցէ լեզու իմ
 յարդարութեան քում :
 Տէր եթէ զըրթունս իմ բանաս, բերան
 իմ երգեսցէ զօրհնութիւնս քո :
 Թէ կամեցեալ էիր, պատարագս մատու

ցանէաք . բայց դու ընդ ողջակեզս իսկ
ոչ հաճեցար :

Պատարագ աստուծոյ հոգի խոնարհ . ըգ
սիրտ սուրբ և գհոգի խոնարհ աստուած
ոչ արհամարհե :

Հարի արա տեր կամօք քովք սիօնի . և
շինեսցին պարիսպքն երուսաղէմի :

Յայնժամ հաճեսցիս ընդ պատարագս ար-
գարութեան . յորժամ ուխտից պատարա-
գըս հանցեն ՚ի սեղան քո զուարակս :
Տունք ե :

ՍԱՀՄՈՍ ՃԱ .

Ե կապարած իմաստութեան , Ստղոս Դաւիթ . ՚Ե
ժամանակի ով եկն Դովելի Երովնայ , պատմեաց Սա-
ռութայ , Ակ ահաւասիկ Դաւիթ ՚ի դանեն Ասիմ-
լէտայ ե :

Օ ի՞ պարծի ՚ի չարութեան հզօր՝ զանօրէ-
նութիւն . զօրհանապաղ զանիրաւու-
թիւն խորհեցաւ ՚ի լեզուի իւրում =
Ապ զածելի սուր՝ սրեաց զնենգութիւն ,
ոիրեաց զչարութիւն քան զբարութիւն ,
զանօրէնութի քան զիսօսս արդարութե =
Աիրեաց նա զամենայն խօսս կործանման ,
և զլեզուս նենգաւորս :

Ա ամ այսորիկ ած կործանեսցէ զնա իս-

պառ . խլեսցէ և հանցէ զնա յարկաց իւրոց , և զարմատս նր յերկրէն կենդանե աց : Տեսցեն արդարք և երկիցէն . զնովաւ ծիւծաղեսցին և ասասցեն :

Այս այր է , որ ոչ արար զանձ իւր օգնական . այլ յուսացաւ սա ՚ի բազում մեծութիւր , և զօրացաւ ՚ի նանրութեն իւրում : Այլ ես ողջ ձիթենի պաղալից ՚ի տան այ . յուսացայ յողորմութիւն աստուծոյ յաւիտեան՝ և յաւիտեանս յաւիտենից : Խոստովան եղեց քեզ տէր յաւիտեան , զի արարեր . և համբերից անուան քում , զի քաղցր ես առաջի սրբոց քոց :

Տունք ը : Գորդոյս ծր :

ՍԱՀՄՈՍ ծբ:

Ի կապարած . վասն Մաղաղելայ . իմաստութիւն Դաւիթ :

Ասաց անզգամն ՚ի սրտի իւրում թէ ոչ գոյ աստուած . ապականեցան և պղծեցան յանօրէնութեան իւրեանց . և ոչ ոք է որ առնէ զքաղցրութիւն :

Աստուած յերկնից նայեցաւ յամենայն որդիս մարդկան , տեսանել թէ իցէ ոք իւմաստուն՝ որ խնդրիցէ զաստուած

Վմենեքեան խոտորեցան՝ ի միասին, և
անսպիտանացան :

Աչ ոք է որ առնել զբարի, և չէ ոք մին-
չեւ ՚ի մի :

Որպէս ոչ ծանիցեն ամենեքեան, ոյք դոր-
ծեն զանօրէնութիւն :

Ոյք ուտէին զժողովուրդ իմ որպէս կե-
րակուր հացի, և առ աստուած ոչ կար-
դացին :

Վնդ երկիցեն զերկիւղ՝ ուր ոչ իցէ եր-
կիւղ. զի աստուած ցրուեցէ զոսկերս
մարդահաճոյից :

Վմաշեսցեն և յամօթ լիցին, զի աստուած
անարդեաց զնոսա :

Ո՞ տացէ ՚ի սիօնէ զփրկութիւն խրայէլլ.
՚ի դարձուցանել տեառն զգերութիւն
ժողովրդեան իւրոյ, ցնծասցէ յակոր, և
ուրախ եղիցի խրայէլ :

Տունք թ :

ՍԱՂՄԱՍ ծԳ.

Ի կապարած. ընդ օրհնութիւնս իմաստութիւն-
դրան-թի. ՚ի ժամանակի զի եկին օքտայիշն, և ա-
սէն ցՍաւուն-ղ ահաւուիկի Դա-իլ լագուցեալ
նստի առ մեղ :

Վստուած յանուան քում կեցո զիս, և ՚ի

զօրութեան քում իրաւ արա ինձ :
Եստուած լուր աղօթից իմոց . ունկնդիր
բանից բերանոյ իմոյ :

(Օտարք յարեան ՚ի վերայ իմ, և հզօրք
խնդրեցին զանձն իմ, և ոչ համարեցան
զքեզ աստուած առաջի իւրեանց :
Եհա աստուած օգնական իմ, և տէր ըն
դունող հոգւց իմոյ :

Ի դարձուցանել զշարն ՚ի թշնամիս իմ,
Ճշմարտութեամբ քով սատակեա զնոսա :
Ես կամօք իմովք պատարագս մատուցից
քեզ, և խոստովան եղեց անուան քում
տէր, զի բարի է :

Յամենայն նեղութենէ իմմէ փրկեցեր զիս .
և ՚ի թշնամիս իմ ետես ակն իմ :
Տունք է :

ՍԱՆՄՈՍ ՃԴ.

Ի կապարած . ընտ օրհնութիւնս իմաստութիւնն .
Սալմոն Դաւթի :

Ունկնդիր աստուած աղօթից իմոց , և մի
անտես առներ զխնդրուածս իմ :

Եայեա առիս և լուր ինձ . զի տրտմեցայ
ես ՚ի ձանձրանալ իմում , և խոռվեցայ :
Ի ձայնէ թշնամոյն և ՚ի նեղել մեղաւո
րին խոտորեցան յիս անիրաւութեամբ ,

բարկութեամբ ոխս պահէին ինձ :
Ոիրտ իմ խոռովեցաւ յիս , և երկիւղ մա-
հու անկաւ 'ի վերաց իմ :
Ահ և գողումն եկն փվերաց իմ , և ծած-
կեաց զիս խաւար :

Եսացի տայր ոք ինձ զմեւս որպէս զա-
զաւնոյ . զի թռչէի վերանացի , և հեռա-
ցեալ դադարէի յանապատի :
Ակն ունէի աստուծոյ՝ որ փրկէր զիս 'ի
կարճմառութէ , 'ի զայրանալոյ , և 'ի մըլր-
կեալ նեղարասութենէ :

Ընկլո տէր և բաժանեա զլեզուս նոցա .
զի տեսի զանօրէնութիւն և զհակառա-
կութիւն 'ի քաղաքի :

Ի տղուէ և 'ի գիշերի շուրջ եղեն զպա-
րըսալօք նորա անօրէնութիւնք . չարիք և
մեղք են 'ի մէջ նոցա . և ոչ սպակասեաց
'ի հրապարակաց նոցա վաշխ և նենդուի .
Օ 'ի թէ թշնամւոյն նախատեալ էր , համ-
բերէի արդեօք . կամ ատելոյն մեծա-
բանեալ էր 'ի վերաց իմ , թագչէի արդ-
եօք 'ի նմանէ :

Իսկ դու մարդ հաւասար իմ , առաջնորդ
իմ և ծանօթ իմ :

Եպաքէն 'ի նոյն քաղըրացուցեր ինձ և
քեզ կերակուր . զի գնայաք միաբանու-

թեամբ ՚ի տան աստուծոյ :
 Եկեսցէ մահ ՚ի վերայ նոցա , և կենդանւ-
 ոյն իջցէն ՚ի դժոխս . զի չարութիւն է
 ՚ի բնակութեան նոցա և ՚ի մէջ նոցա :
 Ես առ ած կարդացի . և նա լուաւ ինձյե-
 րեկցս , ՚ի վաղորդայն և ՚ի հասարակաւուր-
 Պատմեցի և ասացի , և լուիցէ ճայնի ի-
 մում . վրկեսցէ խաղաղութեամբ զանձն
 իմ ՚ի մերձաւորաց իմոց , զի կարեօք հա-
 սին ՚ի վերայ իմ :

Լուիցէ աստուած՝ և խոնարհ արասցէ
 զնոսա . որ յառաջն է քան զյաւիտեանս :
 Օ, ի ոչ գոյր նոցա փոխանակ . և ոչ եր-
 կեան յաստուծոյ :

Զգեաց զձեռն իւր ՚ի հատուցանել նո-
 ցա . և նորա պղծեցին զօրէնս նորա :
 Բաժանեցան ՚ի սրամութենէ երեսաց
 նորա . և եհաս ՚ի սիրտս նոցա :
 Կակուղէին բանք նոցա քան զձելք , և
 ինքեանք որպէս ոլաք :

Ընկեա ՚ի տէր զհոգս քո , և նա կերակրէ
 զքեզ , և ոչ տայ յաւիտեան սասանու-
 թիւն արդարոյ :

Դու ած իջուսցես զնոսա ՚ի գուր ապա-
 կանութեան . արք արխնահեղք և նեն-
 դաւոքք մի հասարաեկույեն զաւուրս իւր-

Եանց . այլ ես 'ի քեզ տէր Հուսացայ :

Տունք իք : Գոբղայս ըք :

Կանոնս գոբղայս է : Սաղմոս ժթ :

Տունք յի :

ԹԵԱՅԻՆ ՎԵՐԱԿՐՈՒՅԹ ԵՎ ԱՐԱՐԱԿԱՆ ՎԵՐԱԿՐՈՒՅԹ

ՕԲՀՆՈՒԹԻՒՆ ՄԵԾԻՆ ՄՈՎՍԻՍԻ

ԱՍՏՈՒԱՃԱՏԵՍ ՄԱՐԳԱՐԵՒ

Բ : ՕՐԵՒԿԻ ԱԲ :

Օկ հուր բորբոքեցաւ 'ի բարկութենէ
իմմէ . այրեսցէ և իջցէ մինչ 'ի դժոխս
ներքինս :

Կերիցէ զերկիր և զամենայն բոյս երկրի
նոցա . վառեսցին հրով . և բորբոքեսցին
հիմունք լերանց նոցա :

Կուտեցից զարիս ամենայն 'ի վերայ նո-
ցա , և նետիւք իմովք սպառեցից զնոսա :

Վաշեալք և հիւծեալք 'ի սովո , գաղանա-
բեկ գէշ անկեալ ամ թռչնոց երկնից :

Լարս առանց բժշկութե արձակեցից 'ի
վերայ նց՝ զգաղանս անապատի , որք այսր

և անդր քարշեսցեն զնոսա ընդ երկիր :

Վրտաքուստ մանկակոտորս արասցէ զնո-
սա սուր , և 'ի ներքուստ շտեմարանաց
նոցա անտ արհաւիրք ահից :

Զերիտասարդ գնչուսանօք հանդերձ և

զողայս հաստատելովք ծերովք հանդերձ։
Կացի թէ ցրեցից զնոսա . և դադարեւ
ցուցից զմիշատակս նոյա յազգաց :
Յէ՛ ոչ վասն բարկութեան սրտմտութե՛
թշնամւոյն . զի մի երկայնակեացք եղիւ
ցին , և մի բարձրասցին հաղարտացեալ
թշնամիքն , և ասասցեն :

Յէ՛ ձեռն մեր բարձր է , և բազուկ մեր
հզօր . և ոչ տէր ան արար զայս ամենայն :
Օ ի աղդ մի խորհրդակիրոցք են նոքա , և
ոչ գոյ ՚ի նոսա իմաստութիւն , և ոչ խոր-
հեցան ՚ի միտ առնուլ զայս ամ , և արդ
ընկալցին զամօթ յանձինս իւրեանց :
Օ արմանք մի մեծ այս են , զիանդ մին ըզ
հաղարս հալածեացէ , կամ երկուք զըիւ-
րըս շարժեացեն :

Յէ՛ ոչ տեառն ասաուծոյ մատնեալ էր
զնոսա , և տուեալ իցէ զնոսա ՚ի ձեռս
թշնամեաց նոցա :

Օ ի ոչ են դիք նոցա որպէս զաստուած-
մեր . այլ թշնամիք մեր վատախորհուրդք :
Յայգւոյն սոդոմայ էր որթ նոցա , և տունկ
նոցա ՚ի գոմորայ :

Խաղող նոցա խաղող դառնութեան , և
ողկոյզ նոցա ՚ի դառնութեան լեզւ :

Արտմտութիւն բարկու շան վիշապաց

գինի նոցա . սրամտութիւն իմից՝ անհը-
նարին առանց բժշկութեան :

Ոչ այս ամենայն ժողովեալ է առ իս , և
կնքեալ պահի ՚ի գանձի իմում :

Յաւուր վրիժուց հատուցման հատու-
ցից նոցա , ՚ի ժամանակի յորում հարցի
զքարի ոտն նոցա :

Մերձ է օր կորստեան նոցա . հասեալ է
պատրաստութեամբ տէր ՚ի վերայ նոցա :
Դատէ տէր զժողովուրդ իւր , և ՚ի ծա-
ռայս իւր մխիթարի :

Օ, ի ետես զնոսա լքեալս , լուծեալս և
մատնեալս ՚ի գերութիւն :

Եւ ասիցէ տէր , ուր են դիքն ձեր՝ յորս
յուսացեալ էիք դուք ՚ի նոսա . զորոց ըդ
ճարալս սպանդիցն ուտէիք , և ըմպէիք
զգինի զոհիցն :

Արդ յարկցեն օդնեսցեն , և եղիցին ձեզ
+ թիկունք :

ՆՈՐԻՆ ՄՈՎՍԵՍԻ

Օ անեթուք և տեսէք՝ զի ես եմ , և ու-
գոյ սցը աստուած բաց յինէն :

Ես սպանանեմ , և ես կեցուցանեմ . հար-
կանեմ , և ես բժշկեմ . և ոչ ոք իցէ՝ ու-

Հանիցէ զձեղ՝ ի ձեռաց իմոց :
 Համբարձի յերկինս զձեռս իմ . երդուայ
 աջով իմով և ասացի՝ թէ կենդանի եմ ես
 յաւիտեան :

Սրեցից որպէս փայլակն զսուսեր իմ, և
 ՚ի խնդիր վրիմուց արձակեցից զաջ իմ :
 Հասուցից զհատուցումն թշնամեաց ի-
 մոց . և ատելեաց իմոց հատուցից զհա-
 տուցումն նոցա նոցին :

Սրբեցուցից զնեսս իմ յարենէ նոցա . և
 առը իմ կերիցէ միս, յարենէ վիրաւորելոց
 գերելոց գլխոց իշխանաց՝ թշնամեաց նց :
 Ուրախ եղեցին երկինք նովաւ . և երկիր-
 պագցեն նմա ամենայն որդիք աստուծոյ :
 Ուրախ եղերուք հեթանոսք ընդ ժողո-
 վրդեան նորա . և զօրացուսցեն զնա ա-
 մենայն հրեշտակք աստուծոյ :

Խնդրելով խնդրեցաւ վրէժ արեան որդ-
 ոց նոցա . և հատուցումն թշնամեաց .
 նոցա հատուցաւ նոցա :

Հատուցումն ատելեաց նոցա հատուցաւ
 նոցա . և սրբեսցէ տէր զերկիր ժողովր-
 դեան իւրոյ :

Փառք հօր և որդւոյ և :

ՄԱՆԹԱՆՔ

Դու ես տէր մեր, դու ես քրիստոս
փրկիչ մեր, զքեղօրհնեն անձինք մեր :
Վարդասէր տէր, վն սրբուհւոյ անարատի
մօր քոյ և կուսի, և վն խաչի քայ պատուա-
կանի, ընկալ զաղացանս մեր և կեցո զմեղ :

Քարոշ և աղջիք՝ Մի նախանձիր և խոս-
տովան կանոնացն :

Վասն ուղղելոյ զգնացս մեր ՚ի ճանա-
պարհս խաղաղութեան, զտէր աղաշես-
ցուք : Տէր ողորմեա :

Վասն ցրելոյ ՚ի մէնջ զամենայն խորհուր-
դըս չարին, զտէր աղա :

Վասն պարգեւելոյ մեզ առողջ խորհուր-
դըս և առաքինի վարս, զտէր աղա :

Վասն պահելոյ զմեղ ընդ հովանեաւ ա-
մենազօր աջոյն իւրոյ, զտէր աղա :

Վասն խորտակելոյ զհակառակորդն վաղ-
վաղակի ընդ ոտիւք մերովք, զտէր աղա :

Վասն հոգւոցն հան : Եւ եւս միաբան :
Օանձինս : Ողորմեաց :

Աղջիկ :

Տեր երկնի և երկրի՝ արարիչ ամ արա-
րածոց երեւելեաց և աներեւութից : Առ
քեզ կարդամք յամ ժամ : զի ընդ ամ տե-
ղիս է տերութիքո, և արքայութիւնքո
ամենեցուն տիրէ : Ընորհեա մեզ երկիւ-
ղիւ ՚ի պաշտօն քո կանխուլ հանապաղ . սի-
րել գքեզ ՚ի բոլոր սրաէ և ՚ի բովանդակ
մասց, և յամ զօրութիւն մերմէ պահել ըզ
պատուիրանս քո : Համբառնալ առ քեզ
զձեռոս մեր ՚ի սրբութիւն առանց բարկուե-
և երկմտութեւ . և գտանել ՚ի քէն զշնոր-
հըս և զողորմութիւն, և զառաքինասէր
գործոցն յաջողութիւն : Վ ասն զի գու ես
տէր կենաց և ած ողորմութեանց . և քեզ
վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ-
այմմէ միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից .
ամէն :

Խաղաղութիւն ամենեցուն :

Եպոն-ծոյ երկրագեցուուք :

Քում ամենազօր և յաղթող տէրութեղ
կըկնի ամ ծունք յերկրագութիւն, և փա-
ռաւորի յամենեցունց թագաւորութիւն
քո : Եպեա յերկրագութիւն մեր, և ու-

սո մեղ առնել զարդարութիւն ճշմարտուն :
Վասն զի դու ես ած խաղաղութեան , որ
բարձեր զմշնամութիւն ՚ի միջոյ , և արա-
րեր զխաղաղութիւն յերկինս և յերկրի .
Հեռաւորաց և մերձաւորաց աւետարա-
նեցեր զնոր պարգեւոս քոյին բարեացդ :
Որում և զմեղ մեծի շնորհացդ արժանա-
ւորս արասցես՝ դասելով ընդ ճշմարիտ
երկրպագուս քո , ած մեր և տէր մեր
և փրկիչ յիսուս քրիստոս : Որ ես օրհ-
նեալ ընդ հօր և ընդ սուրբ հոգւոյդ այ-
ժըմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից .
ամէն :

Ապղլանչ :

Յերդս օրհնութեան և ՚ի ձայն սաղմո-
սաց անդադար փառաւորեմք զհայր և
զորդի և զսուրբ հոգիդ այժմ և միշտ և
յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :
Օրհնեալ տէր մեր յիսուս քրիստոս .
ամէն :

Հայր մեր որ յերկինս :

Զայն Տետոն ՚ի վերայ ջուրց, եւ Աստուած փա-
ռաց որբառաց . եւ Տեր ինքն ՚ի վերայ ջուրց բաշմաց :

ՍԱՀՄՈՍ ծԵ.

Ի կապարած . վասն ժողովրեւանն , որ ՚ի սրբոյն հեռացեւ էին . ՚ի ժամանակի ոչ կալան վաստ այլան գիտն ՚ի գելը յԱրքանագիր . Սաղմոս Դատ-թի :

Ողորմեա ինձ աստուած , զի կոխեաց զիս մարդ . զօրհանապաղ պատերազմունք ներ զեցին զիս :

Կոխեցին զիս թշնամիք իմ զօրհանապաղ . բազումք էին՝ ոք մարտնչեցին լնդիս ՚ի բարձանց :

Ի տուե ես ոչ երկեսց , զի ՚ի տեր յուսացաց . աստուծով գովեցից զբանս իմ . յաստուած յուսացաց՝ և ոչ երկեսց . զի արասցէ ինձ մարդ :

Զօրհանապաղ զբանս իմ անարդեցին . զի նէն էին խորհուրդք նոցա ՚ի չարութեան . Պանդուխաք եղեցին , եւ թաքթաքուրք շղեսցին . նոքա գարշապարի իմում սպասեցին , որպէս և սպասէին անձին իմց . Որ առ ոչնչէ մերթեսցէս զնոսա բարկու-

թեամբ զժողովուրդս հնազանդեցուսցես :
Աստուած զկեանս իմ պատմեցից քեզ . ե-
զից զարտասուս իմ առաջի քո , որպէս
խոստացար դու ինձ :

Դարձցին թշնամիք իմ յետս իւրեանց .
յաւուր յորում կարդացից առ քեզ :
Ահա ծանեայ զի աստուած իմ ես դու .
զաստուած օրհնեցից 'ի բանս իմ , և զտէր
գովեցից 'ի խօսս իմ . յաճ յուսացայ և ոչ
երկեայց , զի արասցէ ինձ մարդ :
Յինէն են ուխտք իմ , զոր տաց քեզ օրհ-
նութեամբ աստուած աստուած իմ :
Փրկեցեր զանձն իմ 'ի մահուանէ . զաչս
իմ յարտասուաց , և զոտս իմ 'ի գայ-
թակղութենէ . հաճոյ եղէց առաջի տեա-
ռըն յերկրին կենդանեաց :

Տառեք ժա:

ՍԱՀՄՈՍ ՏԶ .

Ի կապարած մ' ապականեր . Սաղմոս Դաւթի յար-
շանագիր . 'ի ժամանակի վէ դախուցեալ և լադու-
ցեալ եր նա յերեաց Սաւոսաց յայրն անդ :
Ոզորմեանք ինձ աստուած՝ ոզորմեա ինձ , զի
'ի քեզ յուսացաւ անձն իմ :
Ի հովանի թեւոց քոց յուսացայց , մինչեւ
անցցէ անօրէնութիւն :

Աղաղակեցի առ աստուած բարձրեալ,
առ աստուած բարերար իմ :

Առաքեաց յերկնից, և կեցոց զիս . եդ
՚ի նախասահնս , որք կոխէին զիս :
Առաքեաց ած զողորմութիւն և զջշմար-
տութիւն իւր . և փրկեաց զանձն իմ ՚ի
միջ գաղանաց , զի ննջէի ես խռովեալ :
Որդւոց մարդկան աստամունք իւրեանց
զէն և նետք են , և լեզուք նոցա որպէս
զսուր սուսերի :

Բարձրեալ ես դու յերկինս աստուած , և
յամենայն երկրի են փառքքո :

Որոգայթ պատրաստեցին ոտից իմոց . խո-
նարհ արարին զանձն իմ . փորեցին առաջի
իմ խորխորաստ , և անկան ինքեանք ՚ի նոյն :
Պատրաստ է սիրտ իմ աստուած , պատ-
րաստ է սիրտ իմ օրհնել և սաղմոս ա-
սելքեղ փառօք իմովք :

Օ արթիք փառք իմ , զարթիք սաղմոսիւք
և օրհնութեամք . և ես զարթեայց ա-
ռաւօտուց :

Խոստովան եղեց քեղ ՚ի ժողովուրդս տէր ,
և սաղմոս ասացից քեղ յաղինս :

Վեծ եղեւ մինչեւ յերկինս ողորմութիւն
քո , մինչեւ յամոս ճշմարտութիւն քո :
Բարձրեալ ես դու յերկինս աստուած , և

յամենայն Երկրի են փառք քո :
Տունք ժդ :

ՍԱՆՄՈՍ ծէ .

Ի կապարած . մ' աղախոներ . յարչանագիր .
Սաղմոս Դաւթի :

Ուշ արդարեւ զարդարութիւն խօսելիք ,
և ուղիղս գատէիք որդիք մարդկան :
Քանզի և արդ իսկ ՚ի սրախ ձերում զա-
նօրէնութիւն գործէք յերկրի . զանիրա-
ւութիւն ձեռք ձեր նիւթեն :

Օտար եղեն մեղաւորք ՚ի մօրէ . խաբե-
ցան յարդանդէ , և խօսեցան զառւտ :
Արտմասութիւն նոցա ըստ նմանութեան
օձի . որպէս իժի և քարբի , զի խցեալէ
զականջս իւր :

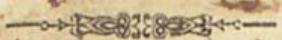
Օ ՚ի մի լուիցէ նա զձայն թովչի ճարտարի ,
և մի առցէ զդեղ ՚ի գեղատուէ իմաստնոյ :
Վստուած փշրեսցէ զատամունս նոցա ՚ի
բերանս խրեանց . և զժանիս առիւ-
ծուց խորտակեաց տէր :

Կնարգ եղիցին նոքա որպէս ջուր՝ զի հե-
ղանի . ՚ի լարել աղեղան նորա տկարաս-
ցին որպէս մոմ զի հալի , և սպառեսցին :
Կնիտ հուր՝ և ոչ տեսին զարև . մինչեւ
՚ի միտ առեալէր զիտւշ խրեանց , որող

դժնիկ բարկութե՛ կենդանւոյն կիզցէ վկա :
Աւրախ եղիցի արդարն՝ յորժամ տեսցէ
զհատուցումն . և զձեռու իւր լուացէ
յարեան մեղաւորի :

Եւ ասասցէ մարդ . թէ արդարեւ գուցէ
պատուղ արդարոյ , և է աստուած որ դա-
մի դնոսա յերկըրի :

Տառելք ժ : Գորդայս թ :

ՍԱՀՄՈՍ ծ. Բ.

Ի կապարած . մի ապահաներ . յարչանագիլ . Սաղ-
մու Դասելի . ՚ի ժամանակի վե առաջեաց Սասու-
ն պաշտուաց զառն նորտ , վե սպանցէ զնա :

Փրկեա զիս ՚ի թշնամեաց իմոց ած , յայն-
ցանէ ոք յարուցեալ են ՚ի վերայ իմ,
ապրեցո զիս :

Փրկեա զիս յայնցանէ , ոք գործեն զանօ-
րէնութիւն . յարանց արիւնահեղաց առ-
բեցո զիս :

Արսալ զանձն իմ կամեցան , և հասին ՚ի
վերայ իմ հզօքք :

Աչ մեղք իմ և ոչ յանցանք . առանց մե-
ղաց ընթացայ և ուղիղ եղէ :

Օքարթիր ընդ առաջ իմ , և տես դու-
տէր զօրութեանց աստուած իսրայէլի :

Նայեաց և այց արտ ամենայն հեթանոս
սաց . մի ողօրմիր ամենեցուն , ոք դոր-
ծեն զանօրէնութիւն :

Դարձցին ընդ երեկոյս . սովեսցին որպէս
շունք , և շրջեսցին դքաղաքաւ :

Եղքա զօղանջեսցեն բերանօք խրեանց ,
և սուրէ ՚ի շրթունս նոցա :

Իսկ արդ ովլ լուաւ զայս . զի դու տէր
ծիծաղեսցիս զնոքօք , և արհամարհեսցես
զամենայն հեթանոսս :

Օզօրութիւն իմ առ քեզ պահեցից , զի
աստուած օգնական իմ է :

Ե՞ծ իմ , ողօրմութինորա կանխեսցէ առ իս .
և աստուած իմ ցուցցէ ինձ ՚ի թշնամիս իմ :
Այն սպանաներ զնոսա , զի մի մուասցին
զժողովուրդս քո :

Օքուեա զեն զօրութեամբ քով , և ընկճեա
զնոսա , զի դու ես պաշտպան իմ տէր :

Մեղք բերանոյ նոցա և բանք շրթանց նց ,
ընկլցին նք յամբարտաւանուե խրեանց :
Յանէծս և ՚ի ստութիւնս մատնեոցին .
՚ի կատարածի բարկութեան սպառեսցին ,
և մի գոցին :

Գիտասցեն՝ զի աստուած տիրէ յակոբայ
և ամենայն ծագաց երկրի :

Դարձցին ընդ երեկոյս . սովեսցին որպէս

շունք, և շրջեսցին գրադաբառ :

Եղբա սիմոեսցին յուտել, ապա թէ ոչ
յագեսցին, տրտնջեսցեն :

Ես օրհնեցից զօրհնութիւն տեառն, և ցըն-
ծացայց առաւօտուց յողորմութե՛ քում :
Օ, ի եղեր իմ պաշտպան և տուն ապաւի-
նի, յաւուր նեղութե՛ իմոյ օգնական իմ :
Քեզ սաղմոս ասացից՝ աստուած ապաւէն
իմ. աստուած ողորմութեան իմոյ :

Տունք իա :

Ս Ա Ն Մ Ո Ս ծ.թ.

Ասղմոս Դաս-Ղի . արձանագիր . 'ի հափարած, պա-
ռանցելոց ժամանակաց առ ուսմանէ . 'ի ժամանակի
վ' ՀԵՅԻԳ արար նա ԿԱՇագետպս և զԼԱՌԵՍՊԱՆՆ Սո-
ֆողայ, և 'ի ՇԱՐԱՅԻ հարկանէր ՅՈՎԱԴ զՅորն աղ-
պից յԵՐԻՌՓԱՍՏԱՆ հաղարս :

Կատուած մերժեցեր և աւերեցեր զմեզ .
բարկացար, և գթասցիս 'ի մեզ :

Հարժեցեր ղերկիր, և խուվիշցուցեր զսա .
բժշկեա զՀարուածս սորա, զի սասանեցաւ .
ջուցեր ժողովրդեան քում խատութիւն .
և ետուր ըմպել մեզ գինի յիմարութեան .
հոտուր երկիւղածաց քոց նշան, զի ապ-
րեսցին յԵրեսաց աղեղան :

Որովէս վրկեցան սիրելիք քո . կեցո աջով

քով, և լուր մեղ :

Աստուած խօսեցաւ 'ի սրբութե՛ իւրմէ ,
ցնծացայց բարձր եղեց, բաժանեցից ըզ
սիւրէմ, և զհովիտսն յարկաց չափեցից :
Իմ է գաղացադ, և իմ է մանասէ . եփրեմ

Հզօրիչ գլխոյ իմոյ :

Յուղայ թագաւոր իմ . մովաբ աւաղան
յուսոյ իմոյ :

Յեղովմէ ուղղեցից զգնացս իմ . և ինձ
այլազգիք հնազանդ եղեն :

Ոտարցէ զիս 'ի քաղաք ամսւր, կամ ովա-
ռաջնորդեցէ ինձ մինչեւ ցեղոմ :

Եթէ ոչ դու աստուած, որ մերժեցեր
զմեղ, և ոչ ելեր աստուած ընդ զօրս մեր :

Տուր մեղ օգնութիւն 'ի նեղութեան, զի
ընդունայն է փրկութիւն մարդոյ :

Աստուծով արասցուք զօրութի . և նա ար-
համարհեցէ զայնոսիկ՝ ոյք նեղեն զմեղ :

Տունք ժգ :

ՍԱՆՄՈՍ 4.

Ի կապարծ . ընտ օրհնութիւն :

Առղմոս Դաս-թի :

Լուր աստուած աղօթից իմոյ, և նոյեա
տէր յաղօթս իմ :

Ի ծագաց երկրի կարդացի առ քեզ, մինչ

՚ի վլուտակիւ սրտի իմոց :

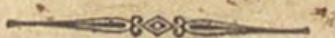
՚վիմէ բարձր արարեր զիս . առաջնորդեցեր ինձ , և իմ եղեր յոյս , և աշուարակ հզօր եղեր ինձ յերեսաց թշնամւոյն :

Ռնսակեցայց ես 'ի յարկս քոյաւիտեան , և ծածկեցայց ընդ հովանեաւ թեւոց քոց : Դու ած լուար աղօթից իմոց . ետուր ժառանգութիւն , ոյք երկնչին յանուանէ քումմէ :

Վշուրս յաւուրս յաւելեր թագաւորի ամաց նորա , աւուրս աղդաց մինչեւ յաղդս : Կայ և մնայ յաւիտեան առաջի աստուծոյ ողօրմութիւն և ճշմարտութիւն , ոյք խնդրեն 'ի նմանէ :

Այսպէս սաղմոս ասացից անուան քում յաւիտեանս յաւիտենից , և տաց քեզ զաղօթս իմօր ըստ օրէ :

Տունք ը : Գորդացոյն խք :

ՍԱՂՄՈՍ ԿԱՅ

՚ի կարարած . ՚ի վերայ իւրիլովայ .

Սաղմոս ըստ իմ :

Իսայց միայն աստուծոյ հնաղանդ լեր անձըն իմ , զի ՚ի նմանէ է ինձ փրկութիւն : Կա է աստուած իմ և փրկիչ իմ . ապա-

ւէն իմ, զի մի սասանեցայց առառել :
Վինչեւ յերբ յառնեք 'ի վերայ մարդոյ
սպանանել ամենեքեան, որպէս յորմոյ

թիւրելոյ և 'ի ցանկոյ մերժելոյ :

Բայց միայն ղաղատիւ իմ խորհեցան մեր-
ժել յինէն, և ընթացան 'ի ծարաւս իւ-
րեանց :

Քերանօք իւրեանց օրհնէին, և սրախը-
անիծանէին :

Բայց սակայն աստուծոյ հնազանդ ըեր-
անձն իմ, զի 'ի նմանէ է ինձ համբերուի :
Վա է աստուած իմ և փրկիչ իմ, ապա-
ւէն իմ զի մի սասանեցայց :

Յաստուծոյ է զօրութիւն իմ և փառք
իմ. ած օգնուել իմոյ, յոյս իմ առ ած է :
Յուսացարուք 'ի նա ամ ժողովք ժողո-
վըրդոց . սիուեցէք առաջի նորա զսիրտա-
ձեր, զի ած օգնական է մեր յաւիտեանս
ժամանակաց :

Ասկայն ընդունայն են որդիք մարդկան .
սուտ են որդիք մարդկան . 'ի կշխոս իւ-
րեանց մեղանչեն, և ինքեանք յունայնու-
թեան են 'ի միասին :

Ո՞ յուսայք յանիրաւութիւն, յափշտա-
կութեան մի ցանկայք . և մեծուի թէ ա-
ռուիւ գայցէ, մի յօժարեսցին սիրոք ձեր :

Ոխանդամ խօսեցաւ աստուած, և եր-
կուս զայս լուաք:

Յաստուծոյ է զօրութիւն. և քո տէր ո-
զորմութիւն. և դու հատուցանես իւ-
րաքանչիւր ըստ գործոց նոցա:

Տռւեք ժդ:

ՍԱՆՄՈՍ ԿԲ.

Ուղիւն Դրաւելի. Թնջուկեռ նստեր նա յա-
նապարի անդ հրեասպանի:

Եստուած տոտուած իմ, ես առ քեզ ա-
ռաւօտ առնեմ. ծարաւեաց առ քեզ հո-
գի իմ. քանիպտտիկ եւս և մարմին իմ:
Որպէս երկիր անապատ և անջուր. ուր
ոչ գոյ ՚ի նմա ճանապարհ:

Եյսպէս ՚ի սուրբս երեւեցայց քեզ, տե-
սանելինձ զզօրութիւն քո և զփառս քո:
Վասն զի լաւ է ինձ ողորմութիւն քո
քան զկեանս իմ. և շրթունք իմ գովես-
ցեն զքեզ:

Եյսպէս օրհնեցից զքեզ ՚ի կեանս իմ, և
յանուն քո համբարձից զձեռս իմ:

Արպէս ՚ի ճարպոյ պարարտութենէ լցցի
անձն իմ, շրթամբք ցնծութեան օրհնես-
ցէ զքեզ բերան իմ:

Օ ի թէ սիշէի զքեզ յանեսոննե իմում.

ընդ առաւոտս կանխեալ խօսէի ընդքեզ
Զի եղեր իմ օգնական, 'ի հովանի թե-
ռոց քոց յնծացայց :

Եկն զինի քո անձն իմ, և զիս ընկալաւ աջ
քո. և նոքա 'ի նանիր խնդրեցին զանձն իմ:
Ատցեն 'ի ներքոյ անդնդոց երկրի, մատ-
նեսցին 'ի ձեռս սրոյ, և բաժինք աղուի-
սուց եղիցին :

Թագաւոր յուսացաւ 'ի տէր. գովեսցին
ամբեան՝ ոյք երդնուն նովաւ. խցցին բե-
րանք այնոցիկ՝ ոյք խօսէին զանիրաւուի
Տունք ժփ :

ՍԱՆՄՈՍ ԿԳ.

Ի կարտրած. Ապշմու Դաւթի :

Լուր աստուած աղօթից իմոց յաղաչել
ինձ առ քեզ, յերկիւղէ թշնամւոյն փրր.
կեա զանձն իմ :

Օածկեսցես զիս 'ի ժողովոց չարաց, 'ի
բազմութենէ՝ ոյք գործեն զանօրէնուի
Այք սրեցին որպէս սուսեր զիեզուս իւ-
րեանց. լարեցին զաղեզունս իւրեանց յի-
րըս դառնութեան :

Զգել 'ի գաղտնիս այնոցիկ՝ ոյք ուղիղ են
սրտիւք. յանկարծակի ձգեսցեն 'ի նոսա,
և մի երկիցեն :

Ոյք զօրացուցին յանձինս իւրեանց զքանը չարութեան։ Խորհեցան թագուցանել ինձ որոգայթ, և ասացին ոչ տեսանէ զայս տէր։

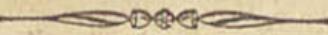
Քննեցին զանօրէնութիւն, պատրաստեցան ՚ի քննել զքննութիւն։

Վատիցէ այր ՚ի խորութիւն սրտի իւրոյ, և բարձր եղեցի աստուած։

Եւտք տղայոց եղեն վէրք նոցա . տկարացան ՚ի նոսա լեզուք նոցա, և խուռվեցան ամենեքեան՝ ոյք հայէին ընդ նոսպ։

Երկեաւ ամ մարդ, ՚ի պատմել զգործս աստուծոյ . և զարարածս նորա ՚ի միտ առին։ Խւրախ եղեցի արդար ՚ի տէր, և յուսացի ՚ի նա . նովաւ գովեսցին ամենեքեան, ոյք ուղիղ են սրտիւք։

Տունք ժ. Գորդայս լ՛.

ՍԱՆՍՈՍ ԿԴ.

Ի կապարած . Սաղմոս Դաւթիւն = Օրհնութիւն Եւ շեմայի՝ Եւկիկէլ և Ճողովութեանն, յորժամ ՚ի պանդիստրուենէն կամէին ելանել։

Վեզ վայելէ օրհնութիւն աստուած ՚ի սիօն . և քեզ տացին աղօթք յերուսաղէմ = Լուր աղօթից իմոց, զի առ քեզ ամենայն

մարմին եկեսցէ :

Հանք անօրինաց զօրացան 'ի վերայ մեր . և
զամբարշտութիւնս մեր դու քաւեսցես :
Երանի զոր ընտրեցեր և ընկալար , և բը-
նակեսցին 'ի գաւիթս քո :

Լցցուք մեք 'ի բարութէ տան քո . որ է
տաճար քո սբանչելի արդարութեամբ :
Լուր մեղ աստուած փրկիչ մեր , յոյս ամե-
նայն ծագաց երկրի , և որ 'ի ծով հեռի :
Ո պատրաստէ զլերինս զօրութեամբ իւ-
րով . և զգեցեալ է զօրութիւն :

Ո խռովեցուցանէ զմեծութիւն ծովու ,
և զծայն ալեաց նորա ցածուցանէ :
Խռովեսցին հեթանոսք , և երկլիցեն բնա-
կիչք երկրի 'ի նշանաց քոյ :

Յելս առաւօտու և ընդ երեկոյս զուար-
ձասցին . հայեցար յերկիր՝ արբեցուցեր
զնա , և բազում արարեր զմեծուի նորա :
Գետն ասսուծոյ լի եղեւ ջուրբ . պատ-
րաստ արարեր զկերակուր նորա , զի այս
պէս է պատրաստութիւն :

Օ ակօս նորա արբեցուցեր , և բազում ա-
րարեր զարմտիս նորա :

Ի ցողել նորա զուարթ եղիցի բոյս նորա .
օրհնեսցի պսակ տարւոյ բաղդրութէ քո :
Դաշտք քո լցցին պարարտութիք . պարար-

տասցին գեղեցկութիւնք անապատի :
Էլուրք զցնծութիւն զգեցցին , և զդեյ-
ցին խոյք մաքեաց :
Հովհանք բազում արասցեն զցորեան , ա-
զազակեսցեն և օրհնեսցեն :
Տունք ժը :

ՍԱՆՄՈՍ ԿԵ .

Ի հափարած . Սաղմոս Դաւթի . յարութեան :
Վզազակեցէք առ աստուած ամենայն եր-
կիր . սաղմոս ասացէք անուան նորա , և
տուրք զիառոս օրհնութեան նորա :
Վսացէք աստուծոյ , որպէս զի ահեղ են
զործք քո . ՚ի բազում զօրութեան քում
ստեցին քեղ թշնամիք քո :
Վմենայն երկիր երկիրապաղցեն քեղ . սաղ-
մոս աստացեն քեղ , և սաղմոս ասացեն
անուան քում :
Եշկայք և տեսէք զգործս աստուծոյ . որ-
պէս զի ահեղ են խորհրդով քան զամե-
նայն որդւոց մարդկան :
Ո դարձոյց զծովի ՚ի ցամաք . և ընդ գե-
տըս անցին ոտանաւորք :
Վնդ ուրախ եղիցուք մեք ՚ի նա , որ տի-
րէն զօրութեամբ իւրով յաւիտենից :
Վչք նորա ՚ի հեթանոսս հային . ոք դառ-

նացուցին զնա, մի՛ բարձրասցին յանձինտ
իւրեանց :

Օրհնեցէք հեթանոսք զաստուած մեր .
լսելի արարէք զձայն օրհնութեան նորա :
Այն որ ետ զանձն իմ ՚ի կեանս, և ոչ ետ
դողութիւն ոտից իմոց :

Փորձեցէր զմեղ աստուած և քննեցէր,
որպէս և քննի արծաթ :

Իջուցէր զմեղ յորոգայթ, եղեր զնեղու-
թիւն ՚ի թիկունս մեր. և անցուցէր ըգ
մարդիկ ՚ի վերայ գլխոց մերոց :

Ենցաք մեք ընդ հուր և ընդ ջուր, և հա-
ներ զմեղ ՚ի հանգիստ :

Մտից ՚ի տուն քո պատարագօք . տաց քեզ
զուխտ իմ, զոր խոստացան քեզ շրթունք
իմ, զոր բերան իմ խօսեցաւ ՚ի նեղութե :
Օրդջակէզս ուզզալիցս մատուցից քեզ
խոյովք և խնկովք, և քեզ մատուցից
զուարակս և նօխազս :

Եկայք լուարուք ինձ և պատմեցից ձեղ
ամենեքեան՝ ոյք երկնջիք յաստուծոյ, զոր
ինչ արար անձին իմոյ :

Եռ նա բերանով իմալ կարդացի. և բար-
ձրը արարի զնա լեզուաւ իմով :
Օմեղս թէ տեսանեի ՚ի սրտի իմում, մէ
թէ լսէր ինձ տէր :

Վասն այսորիկ լուաւ ինձ աստուած , և
նայեցաւ ՚ի ճայն խնդրուածաց իմոց :
Օրհնեալ է ած՝ որ ոչ ՚ի բացեայ արար
զաղօթս իմ , և ոչ զողորմուի իւր յինեն :
Տունք ժթ :

ՍԱՆՄՈՍ ԿԶ .

Ի կապարած . ընդ օրհնութիւնս . Սաղմոս Երգոյ :
Կստուած ողորմեա մեզ և օրհնեա զմեզ .
Երեւեցո զերեսս քո ՚ի մեզ , և ողոր-
մեա մեզ :

Ճանաչել յերկրի զՃանապարհս քո , յա-
զինս ամենայն զփրկութիւնս քո :
Խոստովան եղիցին առ քեզ ժողովուրդք
աստուած , խոստովան եղիցին առ քեզ
ժողովուրդք ամենայն :

Աւրախ եղիցին և ցնծասցեն աղինք , զի
դու դատես զժողովուրդս ուղղութեամք .
և ազգաց երկրի դու առաջնորդես :
Խոստովան եղիցին առ քեզ ժողովուրդք
աստուած . գոհասցին զքէն ժողովուրդք
ամենայն :

Երկիր ետ զպտուղ իւր , և օրհնեաց ըզ
մեզ աստուած աստուած մեր :
Կստուած մեր օրհնեացէ զմեզ . և ՚ի նման
նէ երկիցեն ամենայն ծագք երկրի :
Տունք է : Գորդայս իւր :

Ի խափարած . Սաղմոս Դաւթի :

Յարիցէ աստուած՝ և ցրուեսցին ամենայն թշնամիք նորա , փախիցեն ատելիք նորա յերեսաց նորա :

Որպէս պակասի ծուխ՝ պակասեսցին . որպէս հալի ժոմ տռաջի հրոյ , այնպէս կը բիցեն մեղաւորք յերեսաց աստուծոյ :
Վրդարք ուրախ եղիցին՝ և ցնծասցեն առաջի նորա , և զուարձասցին յուրախութեան իւրեանց :

Օրհնեցէք զաստուած մեր և սազմոս ասացէք անուան նորա . ճանապարհ արարէք այնմիկ՝ որ նստի ընդ արեւմուտս , և տէր է անուն նորա :

Ցնծասցեն առաջի նորա , և խռովեսցին յերեսաց նորա :

Այ հայրն է որբոց և գատաւոր այրեաց , աստուած ՚ի տեղւոջ որբութեան իւրոյ :
Վստուած բնակեցուցանէ զմիակրօնս ՚ի տան , և հանէ զկապեալս քաջութեամբ իւրով . սոյնպէս և զդառնացողս՝ որք բընակեալ են ՚ի գերեզմանս :

Վստուած ընդ ելանելն քո առաջի ժողովրդեան քո , ընդ անցանելն քո ընդ ա-

Նապատ՝ Երկիր շարժեցաւ :
 Քանզի և Երկինք ցողեսցին յԵրեսաց առ
 տուծոյ ՚ի սինայէ առաջի այ իսրայէլի :
 Ենձրեւ կամաց պատրաստեցեր աստուած
 ժառանգութեան քում . թէպէտ և հիւ
 անդացաւ , սակայն դու հաստատեցեր
 զնա , և գաղանք քո բնակեսցին ՚ի նմա :
 Պատրաստ արարեր քաղցրութեամբ քով
 աղքատի աստուած . տէր տացէ զբան ,
 ոք աւետարանեն զօրութք բաղմաւ :
 Թագաւոր զօրութեանց սիրելոյ , դե-
 ղեցկութիւն տան քո բաժանեալ յաւա-
 րի . թէպէտ և ննջեսջիք ՚ի մէջ վիճակաց
 թեւք աղաւնոյ արծաթապատ , և թիկ-
 նամեջ նորա ՚ի գոյն ոսկւոյ :
 Ի գումարել Երկնաւորին զթագաւորս ՚ի
 վերայ նորա , ձիւնասցին ՚ի սաղմոն :
 Եւառն աստուծոյ լեաւն պարարտ , լեառն
 մածեալ , լեառն պարարտ . և զբնչ կար-
 ծէք լերինք հպարտացեալք :
 Եւառն , ընդ որ հաճեցաւ աստուած բր-
 նակիլ ՚ի նմա , քանզի և տէր իսկ բնա-
 կեսցի ՚ի նմա իսպառ :
 Կառք աստուծոյ բիւրապատիկք , հաղարք
 ուղղիք , և տէր ՚ի նոսա ՚ի սինէ սրբու-
 թեան իւրոյ :

Ել ՚ի բարձունս և գերեաց զգերութիւն .
էառ աւար՝ բաշխեաց պարգեւս և ետ
որդւոց մարդկան . քանզի թերահաւա-
տից եւս բնակեալ եղիցին ՚ի նմա :

Տէր աստուած օրհնեալ օրհնեալ տէր
զօրհանապաղ, առաջնորդեսցէ մեզ աստ-
ուած փրկիչ մեր :

Վստուած մեր աստուած կենարար, և ՚ի
տեառնէ են ելք մահու :

Այց սակայն աստուած փշրեսցէ զգլու-
խըս թշնամեաց մերոց . և զհերն կարձ-
նովին, ոյք գնան յանօրէնուե իւրեանց :
Վսաց տէր՝ ՚ի խորոց անդնդոց դարձու-
ցից, և ՚ի միջոյ ժանեաց զայն ՚ի դուրս
կորդեցից :

Արպէս թացցի ոտն քո յարեան, և լեզուք
շանց քոց յարենէ թշնամեաց քոց :

Երեւեցան գնացք քո աստուած . գնացք
աստուծոյ թագաւորին մերոյ սրբոյ :
Կանխեցին իշխանք հանել զօրհնութիւն
՚ի մէջ գուսանաց և գովչաց :

Յեկեղեցիս օրհնեցէք զաստուած, և ըդ
տէր յապերացն խրայէլի :

Ենդ բենխամին ՚ի տղայութեն զարմանալի,
իշխանք յուդայ առաջնորդք նորա՝ իշխանք
զաբուղնի, և իշխանք նեփթաղիմայ :

Հրամայեա աստուած զօրութեամբ քով .
 օրացո զայս , զոր հաստատեցեր ՚ի մեզ
 տաճարէ քումէ յերուսաղեմէ քեզ
 մատուսցեն թագաւորք զպատարագս =
 Աստեա ՚ի գաղան եղեգան , ՚ի ժողովը
     զուարակաց և ՚ի դասս երնջոց :
 Խոտեսցին այնոքիկ՝ ոյք ընտրեալ են ար-
 ծաթով . ցրուեա զհեթանոսս , ոյք կամին
     ընդ պատերազմ :
 Եկեսցեն հրեշտակը յեգիպտոսէ . հնդի-
 կըք յառաջագոյն ձեռնտու լիցին առ ած =
 Թագաւորութիւնք երկրի օրհնեցէք զած ,
     և սաղմոս ասացէք տեառն :
 Շանապարհ արարէք այնմիկ , որ նատի
     յերկինս երկնից ընդ արեւելս :
 Եհա տացէ զձայն իւր ՚ի ձայն զօրութե .
     և տուք զփառս աստուծոյ :
 Ի վերայ խրայէլի մեծվայելըութիւն նոր .
     և զօրութի նորա մինչև յամսլս երկնից :
 Աքանչէլի է աստուած ՚ի վերայ սրբոց իւ-
     րոց , աստուած խրայէլի :
 Կա տացէ զօրութիւն հաստատութեան
     ժողովդեան իւրոյ . օրհնեալ է ած :
     Տունք լը :

Ի կատարած . Սաղմոս Դաւ-իմ . Վասն զառանցէլոցն ։
Աեցո զիս աստուած , զի հասին ջուրք
յանձն իմ . ընկլայ ես 'ի խորս անդնդոց ,
ուր ոչ գոյ ինձ հանդիսատ :

Եկի ես 'ի խորս ծովու , և շրջանք ընկլը
մեցին զիս :

Վ աստակեցայ ես առ աղաղակել , և կեր-
կերեցաւ կոկորդ իմ :

Եռաղեցան աչք իմ առ յուսալ ինձ առ
տէր աստուած իմ :

Բ աղումք եղեն քան զհեր գլխոյ իմոյ , ոյք
ատէին զիս 'ի տարապարտուց :

Օ օրացան յիս թշնամիք իմ և ատելիք իմ
'ի նանիր . Ինչ զոր ոչ յափշտակեալ էի ,
տուժէի նոցա :

Վ աստուած դու ծանեար զանզգամութիւն
իմ , և յանցանք իմ 'ի քէն ոչ ծածկեցան :
Ո՞ի ամաչեսցեն վասն իմ , ոյք համբերեն
քեզ տէր տէր զօրութեանց . մի պատկա-
ռեսցին վասն իմ , ոյք ինդրեն զքեզ
աստուած իսրայէլի :

Վ ասն քո համբերի նախատանաց . և ծած-
կեաց ամօթ զերեսս իմ :

Օտար եղէ ես յեղբարց իմոց , և հիւր

որդւոց մօր իմսյ :

Նախանձ տան քո եկեր զիս . և նախա-
տինք նախատչաց քոց անկան ՚ի վերայ իմ-
խոնարհեցուցի պահօք զանձն իմ , և ե-
զեն ինձ այս նախատինք . աբարի ղհան-
դերձս իմ քուրձ , և եղէ յառակ նոցա-
ջինեն խորհելին , ոք նստէին առ դրու-
նըս . զիս այսն առնեին , ոք ըմպէին ըզ
գինի :

Ես յաղթս կայի առ քեղ տէր ՚ի ժամա-
նակ ընդունելի :

Սոտուած ՚ի բաղում ողորմութեան քում
ըւըր ինձ , ՚ի ճշմարտութիւն փրկուե քո :
Սպրեցո զիս ՚ի կաւոյ , զի մի ընկլայց .
ասպրեցաց ես յատելեաց իմոց , և ՚ի խո-
րոց ջուրց բաղմաց :

Մի ընկլցեն զիս պտոյտք ջուրց , և մի ըն-
կըլմեսցեն զիս անդունդք խորոց . և ջըր-
հոր մի կափուսցէ զքերան իւր ՚ի վը իմ :
Լուր ինձ տէր , զի քաղցր է ողորմութի-
քո . ըստ բաղում գթութեան քում հայ-
եայիս , և մի դարձուցաներ զերեսս քո
՚ի ծառայէ քումմէ . զի նեղեալ եմ ես ,
վաղվաղակի լուր ինձ :

Հայեա յանձն իմ և փրկեա զիս և վասն
թշնամեաց իմոց ասպրեցո զիս :

Օ կ դու գիտես զնախատինս իմ , զամօթ
իմ և զպատկառանս իմ :

Առաջի քո են ամենայն նեղիչը անձին ի-
մոյ . նախատանաց համբեր սիրտ իմ և
թշուառութեան :

Այն ունէի՝ թէ ոք տրտմեսցի ընդիս , և
ոչ ոք էր . և մխիթարիչ ինձ ոք՝ ոչ գտաւ :
Եսուն 'ի կերակուր ինձ լեղի , և 'ի ծա-
րաւ իմ արբուցին ինձ քացախ :

Եղիցին սեղանիք նոցա առաջի նոցա յորո-
դայթ 'ի հատուցումն և 'ի դայթակղուի :
Խաւարեսցին աչք նոցա , զի մի տեսցեն .
և զթիկունս նոցա հանապաղ կորացո :
Արկցես 'ի վերայ նոցա զբարկութիւն քո .
և սրտմտութիւն բարկութեան քո հաս-
ցէ 'ի վերայ նոցա :

Եղիցին բնակութիւնիք նոցա աւերակ . և
'ի յարկս նոցա մի ոք իցէ՝ որ բնակիցէ :
Օի զոր դու հարեր՝ հալածեցին , և 'ի
վերս ցաւոց իմոց յաւելին :

Դիմեղս 'ի վերայ մեղաց նոցա , զի մի
մտցեն յարդարութիւն քո :

Գնջեսցին նոքա 'ի դպրութենէ քումմէ
կենաց , և ընդարդարս քո մի գրեսցին :
Եղբատ և ցաւած եմ ես . փրկութիւն քո
աստուած ընկալցի զիս :

Օրհնեցից զանուն այ խմոյ օրհնութք , և
բարձր արարից զնա գովութեամբ :
Հաճոյ եղիցի աստուծոյ քան զորթ ման-
տաղ , որ բերէ զեղջիւրս և զկճղակս :
Տեսցեն աղքատք և ուրախ եղիցին . խընդ-
րեցէք զած , և կեցցեն անձինք ձեր :
Օի լուաւ տէր տնանկաց , և զկապեալս
իւր ոչ արհամարհեաց :

Օրհնեցեն զնա երկինք և երկիր , ծով և
ամենայն որ զեռայ ՚ի նոսաւ :
Վստուած փրկէ զսիօն . և շինեցին քա-
զաքք հրէաստանի . շինեցեն բնակեցեն՝
և ժառանգեցեն ՚ի նմա :
Զաւակ ծառայից քոց հաստատեցի անդ .
և ոյք սիրեն զանունքո , բնակեցեն ՚ի նմա :
Տունք լք :

ՍԱՆՄՈՒ ԿԹ .

Ի կապարած . Ստղմոս Դրաւելի՝ առ ՚ի մշակուկ իւր-
իւլոյ զնա դեռառն :
Վստուած յօդնել ինձ նայեաց , և տէր
յընկերել ինձ փութա :

Վմաշեցեն և յամօթ լիցին , ոյք խնդրէ
ին զանձն իմ . գարձցին յետս և ամաչեռ-
ցեն , ոյք խորհեին ինձ չար :
Դարձցին առժամայն ամաչեցեալք , ոյք

ասեին ինձ վաշ վաշ :
 Յնծացեն և ուրախ լիցին ՚ի քեզ ամեւ
 նեքեան, ոք ինդրեն զքեզ տէր :
 Ասացեն յամենայն ժամ՝ մեծ է ած, և
 ոք սիրեն զփրկութիւնս քո :
 Ես աղքատ և տնանկ եմ, աստուած օդ-
 նեա ինձ . օդնական և փրկիչ իմ ես և
 դու տէր իմ՝ մի յամենար :
 Տուժք զ Գոբղյու խո :

ԽԱՆՄՈՍ Հ.

Ի հապարհած . որդոցն Յովառաբայ . յեպ առաջ
 նոյ գերութեանն . Սաղմոս Դաւիթի :
 Ի քեզ տէր յուսացայ, մի ամաչեցից յա-
 ւիտեան . յարդարութեան քում փրկեա
 և ապրեցո զիս :
 Խոնարհեցո առ իս զունկն քո, և կեցո զիս :
 Եր իմ աստուած ապաւէն, և տեղի ա-
 մուր կեցուցանել զիս . զի հաստատութի-
 իմ և ապաւէն իմ դու ես :
 Աստուած իմ, փրկեա զիս ՚ի ձեռաց մե-
 զաւորի, ՚ի ձեռաց անօրինի և անիրաւի :
 Դու ես համբերութիւն իմ տէր, տէր
 յոյս իմ ՚ի մանկութենէ իմմէ :
 Ի քեզ հաստատեցայ ես յարդանդէ . յո-

բովայնեւ մօր իմց դու ես ապաւէն իմ,
և առ ՚ի քէն է օդնութի իմյամենայն ժամ։
Որպէս զի նշաւակ եղէ ես բազմաց . և

դու օդնական իմ և հզօրիչ իմ։

Եցի բերան իմ գովութեամբ . որպէս
օրհնեցից զփառս քո, զօրհանապաղ զմեծ-
վայելսութիւնս քո :

Ո՞ի ընկենութ զիս տէր ՚ի ժամանակս ծե-
րութեան . ՚ի պակասիլ զօրութեան իմց
մի թողութ զիս :

Վսացին թշնամիք իմ ինձ, և որք սլաշա-
րեցին զանձն իմ, խորհեցան ՚ի միասին և
ասացին :

Վստուած եթող զնա, հալածեսցուք և
հասցուք նմա, զի ոչ ոք է որ փրկէ զնա :
Վստուած իմ, մի հեռի առնիր յինէն .

և աստուած յօդնել ինձ նայեաց :

Վմաշեսցեն և պակասեսցին՝ ոյք չորախօս
կային զանձնէ իմմէ . զգեցցին զամօթ և
զպատկառան՝ ոյք խնդրէին ինձ չար :

Ես յամենայն ժամ յուսացաց, և յաւե-
լից յօրհնութիւնս քո :

Բերան իմ պատմեսցէ զարդարութիւնս
քո, զօրհանապաղ զգովութիւնս քո :

Որպէս ոչ թէ խարդախութիւն ինչ գի-
ահէի դպրութեան . ոյլ մտից ՚ի զօրութիւ-

տեառն . և տէր յիշեցի զարդարութիւնս
քո միայն :

Աստուած իմ , ուսուցեր զիս 'ի մանկու-
թենէ իմմէ . և զարդ եւս պատմեցից
զարդարութիւնս քո :

Ոինչեւ յալեւորիլ և 'ի ծերանալ , աստ-
ուած իմ մի թողուր զիս :

Ոինչեւ պատմեցի բազուկ քո աղջի ա-
մենայնի որ գալոցն է :

Օզօրութիւնս քո և զարդարութիւնս
քո մինչեւ 'ի բարձունս զոր արարեր մե-
ծամեծս , աստուած ո՞նման է քեզ :

Որչափ ցուցեր ինձ նեղութիւն բազում
և չարչարանս , դարձեալ միսիթարեցեր
զիս , և 'ի խորոց անդնդոց երկըի հաներ
զիս :

Յաճախեցեր զզօրութիւնս քո . դարձար
և միսիթարեցեր զիս , և 'ի խորոց երկըի
միւսանդամ հաներ զիս :

Վրդ և ես խոստովան եղէց քեզ 'ի պատ-
րաստութիւն սաղմնաց ճշմարիտ ած .
սաղմնաց ասացից քեզ օրհնութեամբ սուր-
բուժ իսրայէլի :

Ճնծասցեն շրթունք իմ յորժամ սաղմնա-
ասիցեմ քեզ . և անձն իմ զոր փրկեցեր :
Եւս և լեզու իմ զօրհանապազ խօսեացի

զարդարութիւնս քո :

Դամանակի որպէս յամօթ լցցին և ա-
մաչեսցեն, ոյք խնդրէին ինձ չար :
Տռնիք իդ :

ՍԱՀ. ՄՈՍ ՀԱՅ.

Է Սոլոմոն Սաղմոս :

Կտորած զիրաւունս քո արքայի տուր, և
զարդարութիւնս քո որդւոյ թագաւորի :
Դատել զժոլովուրդս քո արդարութիւնը,
և զադքասս քո իրաւամբք :

Երցեն լերինք զխաղաղութիւն ժողովը-
դեան, և բլուրք զարդարութիւն :
Իրաւ արասցէ աղքատաց ժողովրդեան և
հեցուսցէ զորդիս տնանկաց, և խոնար-
հեցուսցէ զամբարտաւանս :

Կացցէ և մնասցէ ընդ արեւու յառաջ
քան զլուսին աղդէ մինչեւ յաղդ :
Էցէ որպէս զանձրեւ ՚ի վերայ գեղման,
որպէս ցող վի ցողէ յերկիր :

Օագեսցի յաւուրս նորա արդարութիւն,
բաղսւմ խաղաղութիւն՝ մինչեւ կատա-
րեսցի ըւսին :

Տերեսցէ նա ՚ի ծովէ մինչեւ ՚ի ծով, ՚ի
գետաց մինչեւ ՚ի ծագս աշխարհի :

Կռաջի նորա նախ հնդիկք անկցին, և

թշնամիք նորա հող կերիցեն :

Թագաւորք թարսսի և կղղեաց պատարագը մատուցեն նմա . թագաւորք արաբայ և սաբայ պատարագս բերցեն նմա : Արկիրպագցեն նմա ամ թագաւորք երկրի , և ամենայն աղդք ծառայեսցեն նմա : Օի փրկեաց զաղքատն ՚ի ձեռաց հզօրի . զաղքատն և զտնանելն , որոց ոչ է իւր օդ նական :

Ենխայեսցէ նա յաղքատն և ՚ի տնանելն և զանձինս տնանելաց կեցուսցէ . ՚ի վաշխից չարաց փրկեսցէ զանձինս նոցա : Պատուական է անուն նր առաջի նոյ . կեցցէ , և տացի նմա յոսկւոյն արաբացւոց : Յաղօթո կացցեն առ նա յամենայն ժամ , և զօրհանապաղ օրհնեսցեն զնա :

Եղեցի հաստատութիւն ընդ ամենայն երկիր . և ՚ի վերայ գլխոց լերանց : Բարձրացի քան զլիբանան պտուղ նր՝ և ծաղկեսցի ՚ի քաղաքի տն ող խոտ երկրի : Եղեցի անուն տեառն օրհնեալ յաւիտեան , զի յառաջ քան զարև է անուն նորա :

Ի նա օրհնեսցին ամենայն աղդք երկրի , և ամենայն աղինք երանիցեն նմա : Օրհնեալ տէր աստուած խրայէլի որ առնէ սրանչելիս միայն . և օրհնեալ է անուն

տուրբ վառաց նորայաւիտեան . լցի վա-
ռօք նորա ամենայն երկիր . եղիցի եղիցի :

Տունք ի : Գորդայս խզ :

Կանանա գորդայս է : Աաղմաս ժէ :

Տունք մձ :

ՃՃ ճճ

ԱՆՕԹՔ ԱՆԱՅԻ ՄՈՐՆ ՍԱՄԱԿԵԼԻ

ա . թագ . ը :

♦ աստատեցաւ սիրտ իմ 'ի տէր , և բարձ-
րացաւ եղիւր իմ յաստուած փրկիչ իմ :
Ինդարձակեցաւ բերան իմ 'ի վր թշնա-
մեաց իմոց . ուրախ եղէց 'ի փրկուե քում :
Օի ոչ գոյ սուրբ որպէս զտէր , և ոչ ար-
դար որպէս զաստուած մեր , և չիք սուրբ
բաց յաստուծոյ մերմէ :

Ո՞ի պարծիք և մի խօսիք զամբարտաւա-
նըս , և մի ելցէ ընդ բերանս ձեր բան
հպարտ մեծաբանութեան :

Վստուած գիտութեանց՝ տէր աստուած
պատրաստէ իւրով իմաստութեամբ զգի-
տութիւն յարաբածս իւր :

Հզօրաց հաստ աղեղունք թուլացան , և
ակարք վառեցան զօրութեամբ :

Յագք և լիք հացիւ նուաղեցան , և
քաղցեալք լցին զերկիլո :

Վմուլն ծնաւ եօթն , և բաղմածինն նրւաղեաց ՚ի ծննդոց :

Տէր մեռուցանէ և տէր կեցուցանէ , իշուցանէ ՚ի դժոխս և հանէ :

Տէր աղքատացուցանէ և տէր մեծացուցանէ . խոնարհ առնէ զամբարտաւահսմինչեւ յերկիր , և բարձր առնէ զտաւապեալս յաղըեւաց :

Վստուցանէ զնոսա իշխանս ընդ իշխանս ժողովրդեան , և զաթու փառաց ժառանշգեցուցանէ նոցա :

Կատարէ զուխտա ուխտաւորաց , և օրհնեաց զամս արդարոց :

Օ ի ոչ թէ իւրով զօրութեամբ զօրանայ հզօր . այլ տէր տկար առնէ զհակառակորդս իւր . տէր սուրբ է :

Այն պարծեսցի խորհրդականն ՚ի խորհուրդը իւր . և մի պարծեսցի հզօրն ՚ի զօրութիւն իւր . և մի պարծեսցի մեծն ՚ի մեծութեան իւրում :

Այլ որ պարծին , ՚ի տէր պարծեսցի : ՚ի խորհուրդս գիտութեան զտէր ճանաչեւ :

Առնել զիրաւունս և գործեւ զարդարութիւն ՚ի վերայ երեսաց երկրի :

Տէր եւյերկինս և որոտաց , և ինքն դատէ առանց բարբառելս :

Տայ զօրութիւն թագաւորաց մերոց . և
բարձր առնել զեղչիւր օծելոց իւրոյ :
Փառք հօր և որդւոց և :

ՄԱՆԹԱՆՔ

Բարձրացաւ Եղջիւր իմ յաստուած վլր-
կիչ իմ. Հաստատեցաւ սիրո իմ ՚ի տէր
տէրամբ և հաւատով:

Վարդասէր տէր, վն սրբուհւոյ անարատին
մօր քոյ և կուսի, և վն խաչի քո պատուա-
կանի, ընկալ զաղաշանս մեր, և կեցո զմեղ:

Բարոյն աղօթէ՝ Աղօրմեա և Ինեղու-
թեան կանոնացն:

Վ ասն գտանելոյ մեզ զշնորհու և զողոր
մուշթիւն ՚ի բարերար աեպունէ մերմէ,
զոկէր ազաշեսցուք։ Տէր ողորմեա։

Վասն փրկելոց զմեղ՝ ի գրագարատութենէ
մարդկան և յորոգայթից սատանացի, զոր :
Վասն ամենայն անձանց քրիստոնէից և
տանց հաւատագետոց, սաէո տառ :

Վասն որք ՚ի լերինս յայրս և ՚ի վասպարս
բնակեալ են նբ հազքն մեր, զտէր աղա-
Վասն որք սազմակւէք և օրհնութք կատա-

Քեն զամ ժամանակս կենաց խւրեանց, ըդ:
Վասն հոգւոցն հան: Եւ եւս միաբան:
Օանձինս: Ողորմեաց:

Աղջիկ:

Գոհանամք զքէն տէր աստուած մեր, որ
զարթուցեր զմեղ ՚ի հանդատենէ քնոյ շր-
նորհիւ ողորմութեան քո: Օարթո զմիտա-
մեր արդարութեամք առ քեղ տէր աստ-
ուած մեր, զի տեսցէն աչք մեր զփրկու-
թիւն քո: Եկեցից և բնակեցի առ մեղ
աստուածութիւն քո, և ողորմութիւն քո
հովանի և պահապան լցի ՚ի վերայ պաշ-
տօննէից քոց: Եւ զմեղ զծառայքա քո ար-
ժանի արա ՚ի տուէ և ՚ի գիշերի և յամե-
նայն ժամու միշտ խորհիլ ՚ի սէր պատուի-
րանաց քոց: Եւ գոհանալով փառաւորել
զհայր և զորդի և զսուրբ հոգիսդ այժմ և
միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամեն:

Խաղաղութեան ամենեցուն:
Ապո-ծոյ երիք բարդագեցուն:

Աենդանարար զօրութիւն և աղբիւր ան-
մահութեան, դու ես քրիստոս աստուած

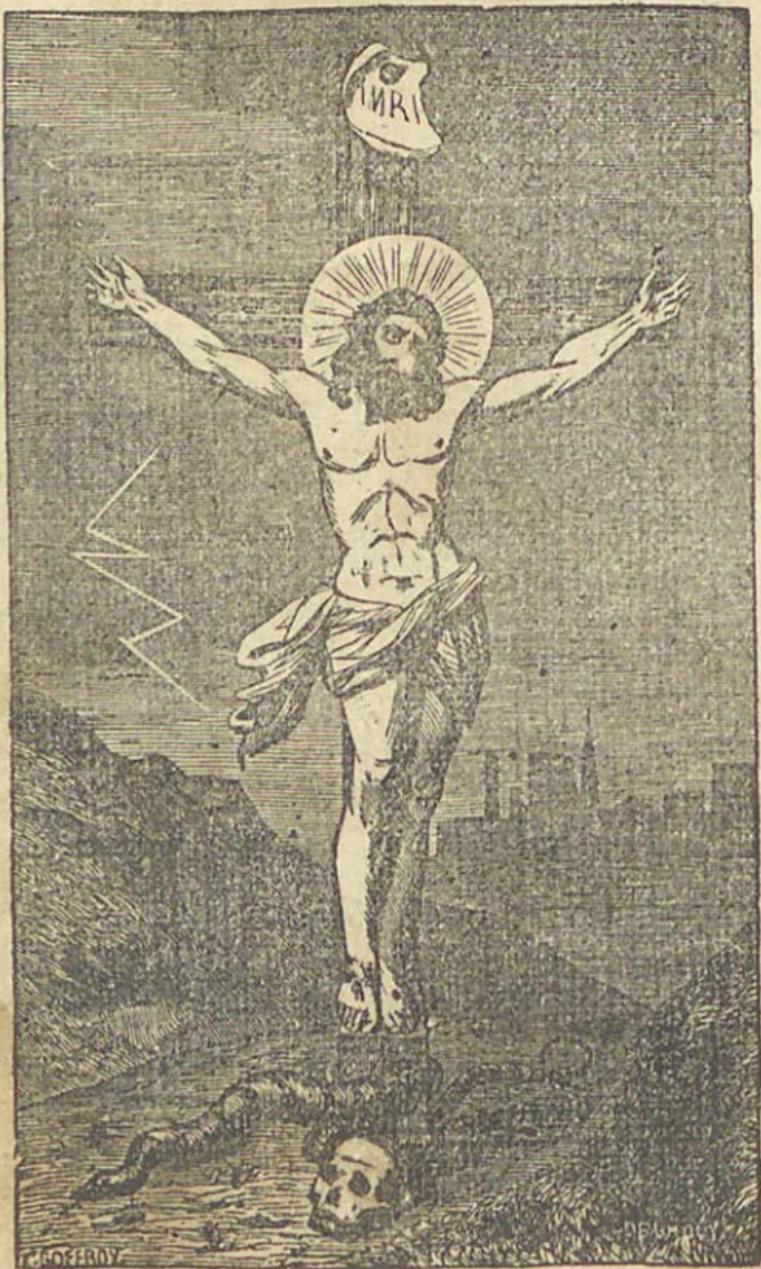
փրկիչ մեր : Որ շնորհեցեր մեղ 'ի մէջ դիւ
շերի յառնել և խոստովան լինիլ առ քեզ
վասն իրաւանց և արդարութեան քո : Եւ
այժմ աղաչեմք զքեղ տէր աստուած մեր,
արա զմեղ արթունս և պատրաստս 'ի
ժամ առաւօտու ընդ սուրբս քո : Եւ ընդ
նոսին գոհանալով փառաւորել զքեղ ընդ
հօր և ընդ հոգւցդ սրբոյ այժմ և միշտ
և յաւիտեանս յաւիտենից . ամեն :

Աղլլան :

Կոսհութեամք և ճշմարիտ խոստովանու-
թեամք անդադար փառաւորեմք զհայր
և զօրդի և զսուրբ հոգիդ այժմ և միշտ
և յաւիտեանս յաւիտենից . ամեն :
Օքհնեալ տէր մեր յիսուս քրիստոս .
ամեն :

Հայր մեր որ յերկինս :

Ճակեցին ջձեռս իմ եւ ջուռ իմ . եւ թուեցին ջամենայն ոսկերս իմ . նոքա հոգեցան եւ տեսին շիս :

Առաջնոր յԱստի . օրհնութեան :

Իբրեւ զի բարի է խրայէլի աստուած ,
և ոյք ուղիղ են սրտիւք :
Տայց զի իմ փոքր մի ևս սասանեալ էին
ոոք . սակաւիկ մի և գայթակղեալ էին
գնացք իմ :

Վախանձեցայ ես ընդ անօրէնս . զխաղա-
ղութիւն մեղաւորաց որպէս տէսանէի ,
զի ոչ գոյր վրէպ մահու նոցա :
Հաստատուն են տանջանք նոցա . 'ի վաս-
տակս մարդկան չեն նոքա , և ըստ մարդ-
կան ոչ տանջեսցին :

Վ ասն այսորիկ կալաւ զնոսա ամբարտա-
ւանութիւն . արկին զիւրեամբ զամբա-
րշտութիւն և զանիրաւութի իւրեանց :
Եցէ որպէս 'ի ճարպոյ անիրաւութիւն
նոցա . զի գնացին նոքա ըստ խորհրդոց
սրտից իւրեանց :

Խորհրդան և խօսեցան չարութեամբ . և

զապիրատութի՝ ՚ի բարձունս խորհեցան։
Եղին յերկինս զբերանս իւրեանց, և ըդ
լեզուս իւրեանց ածէին զերկրաւ։
Վ ս այսորիկ ժողովուրդ իմ գարձցի այս-
քեն. և աւուրք իմ լի կատարեալ գացին
՚ի նոսա։

Ասացին զիանրդ գիտայ՝ ած. կամ գուցէ
արդեօք գիտութիւն առ ՚ի բարձրելոցն։
Ահա մեղաւորք են և յաջողեալ է նոցա.
կան և ունին զմեծութիւն աշխարհի։
Ասացի՝ ՚ի զուր ուրեմն արդարացուցի ըդ
սիրտ իմ, ըւացից սրբութեամբ զձեռու
իմ. և եղէ ես խոշուանկեալ գօրհանա-
պազ, և կշտամբանք իմ ընդ աւաւօսու։
Ծէսկէտ և առէի՝ թէ այսպէս պատմեցից։
ահաւասիկ յազդ որդւոց քոց՝ որոց և
ուխտեցից։

Ի մտի եղի, թէ սակայն և այս ջան է ա-
ռաջի իմ, մինչեւ մտից ՚ի սրբութիւնն
աստուծոյ և ՚ի միտ առից զկատարած նց։
Ասկայն վասն նենգութեան նոցա տարա-
գիր արացես զնոսա, և կործանեսցես ըդ
նոսա յամբարտաւանութեան իւրեանց։
Խակ զիանրդ եղեն յաւեր յանկարծակի. ստ-
տակեցան պակասեցան կորեան վասն ա-
նօքէնութեան իւրեանց, և եղեն որպէս

Երազք զարթուցելոց :

Տէր ՚ի քաղաքի քում զպատկերս նոցա ա-
նարդեսցես . զի հուր բորբոքեցաւ ՚ի սըս-
ափ իմում , և երիկամունք իմ այլագու-
նեցան :

Ես արհամարհեալ եղէ , և ոչ գիտացի .
որպէս զանասուն համարեցայ առաջի քո ,

և ես յամենայն ժամընդ քեզ եմ :

Կալար զաջոյ ձեռանէ իմմէ , ՚ի խորհուր-
դըս քո առաջնորդեցեր ինձ , և փառօք
ընկալար զիս :

Օ ի՞նչ ես իմ բնաւյերկինս , կամ ՚ի քէն
զի՞նչ եւս խնդրեցից յերկրի :

Եռազեցաւ սիրո իմ և մարմին իմ . ած-
սրտի իմս , բաժին իմ ած յաւիտեան :
Վհաւասիկ ոք հեռի արարին զանձինս
իւրեանց ՚ի քէն , կորիցեն . սատակեսցես
զամենեսեան՝ ոք ասպատամք եղեն ՚ի քէն :
Ինձ մերձենալ առ աստուած բարի է . և
դնել առ տէր զյոյս իմ :

Պատմել զամենայն օրհնութիւնս քո
գրունս դստեր սիօնի :

Տունք իդ :

ՍԱՆՑՈՍ ՀԳ.

Ի ԹԱԿՈՒ-ԵՒ-Ն ՅԱՍԻՒ :

Ենդէր մերժեցեր ած իսպառ . բարկացաւ
սրամնութիւն . քո 'ի վերայ խաշին արօտի քո :
Եկեւա զժողովուրդ քո , զոր ստացար 'ի
ակլըանէ . փրկեցեր զվեճակ ժառանգու-
թեան քո :

Եառն սիօն այս՝ ուր բնակեցար դու 'ի
սմա . համբարձ զձեռն քո 'ի վերայ ամ
բարտաւանութեան նոցա իսպառ :

Որ ինչ անիրաւեցաւ թշնամին 'ի սրբու-
թեան քում . պարծեցան ատելիք քո 'ի մէջ
բարեկենդանութեան իւրեանց :

Եղին զնշանս իւրեանց 'ի նշանս , և ինք-
եանք ոչ ծանեան զելս 'ի վերուստ :

Որպէս յանապակ փայտատօք կոտորեցին
զդրունս նորա , 'ի միասին փայտատօք և
մրճօք կործանեցին զնա :

Այրեցին 'ի հուր զօրբութիւն քո յերկ-
ըի . պղծեցին զխորան անուան քո :

Ասացին 'ի սիրտս իւրեանց աղդք նոցա 'ի
միասին , եկայք լուցուսցուք զամենայն
տօնս ասուուծոյ յերկրէ :

Եշանս մեք ինչ ոչ տեսաք , և ոչ ևս գու-
ցէ մարդարէ . և զմեղ ինչ ոք ոչ Ճանաչիցէ :

Այնչեւ յԵրբ ած՝ նախատէ թշնամին,
բարկացուցանէ հակառակորդն զանուն

սուրբ քո :

Ի՞ղէր գարձուցանես զՃեռն քո, և զաջ
քո ՚ի միջոյ ծոցոյ քումմէ խալառ :

Կատուած թագաւոր մեր յառաջ քան ըդ
յաւխուանս, որ արարեր զփրկութիւն ՚ի
մէջ երկրի :

Դու հաստատեցեր զօրութեամբ քովը ըդ
ծով, դու խորտակեցեր զգլուխ վիշապին
՚ի վերայ ջուրց :

Դու փշրեցեր զգլուխ վիշապին, և ետուր
զնա կերակուր զօրացն հնդկաց :

Դու բղխեցուցեր զաղբիւրս և զվտակս .
դու ցամաքեցուցեր զգեստս սաստիկս :

Յո է տիւ և քո է գիշեր . զլոյս և զարեւ
դու արարեր . և դու հաստատեցեր զա-
մենայն սահմանս երկրի . զգարուն և զա-
մառն դու ստեղծեր :

Այս յուշ լիցի քեզ՝ զի թշնամին նախա-
տէաց զտէրդ . ժողովուրդ անզգամ բար-
կացոյց զանուն սուրբ քո :

Այ մատներ գաղանաց զանձն՝ որ խոստո-
վան առնի առ քեզ, և զանձինս տնանկաց
քոց մի մոռանար խալառ :

Հայեաց յուխտ քո, զի լցան տունք ասե-

շելոց յերկրի անիրաւութեամբ ։
 Ո՞ի դարձցի տնանեն ամաչեցեալ ։ այլ աւք
 քատք և տնանելք օրհնեսցեն զանուն նըքո ։
 Երի աստուած և դատեա զդատաստանս
 քո՝ յիշեա զնախատինս՝ որ յանզգամեն
 զօրհանապաղ ։

Ո՞ի մոռանար զձայն սպաշտոնէից քոց ։ ամէ
 բարտաւանութիւ ատելեաց քոց վերասցիւ
 հանապաղ ։

Տունք իբ ։ Գորդաց խզ ։

ՍԱՆՄՈՍ ՀԴ ։

Ի կապարած ։ մի՛ ապահաներ ։ ընդ օրնութիւննա ։
 Սաղմոս յԱստի ։ երգ առ ասորեափանեայս ։

Խոստովան եղիցուք առ քեզ աստուած ,
 խոստովան եղիցուք և կարդասցուք զա-
 նուն սուրբ քո ։

Պատմեցից զամենայն սքանչելիս քո ։ յոր-
 ժամ ժամ առից , ես ուղիղ դատեցից ։

Վաշեցաւ երկիր և ամենայն բնակիչք նո-
 րա , ես հաստատեցի զսիւնս նորա ։

Վսացի անօրինաց , թէ մի՛ անօրինիք . ե-
 մեղաւորաց , թէ մի՛ բարձրացուցանէք
 զեղջիւրս ձեր ։

Ո՞ի համբառնացք ՚ի բարձունս զեղջիւրս

ձեր, և մի խօսիք զայ անիրաւութիւն։
Օք ոչ յարեւելից և ոչ յարեւմտից և
ոչ յանապատէ լերանց։ այլ աստուած
դատաւոր է։

Օ այս խոնարհ առնէ, և զայն բարձրա-
ցուցանէ։ բաժակ ՚ի ձեռին տեառն գի-
նի լի անապակ արկեալ։ և խոնարհեցու-
ցանէ յայսմանէ յայս։

Աակայն մրուր նորա ոչ սպառեսցի։ և
արբցեն զնա ամենայն մեղաւորք երկրի։
Ես ցնծացայց յաւիտեան։ սաղմոս ասա-
ցից աստուծոյ յակոբայ։

Օ ամենայն եղջիւրս մեղաւորաց փշրես-
ցես։ և բարձր եղիցի եղջիւր արդարոց։

Տունք ժ։

ՍԱՀՄՈՍ ՀԵ.

Ի խառարած։ ընդ օր հնութիւնս։ մի ապականեր։
Սաղմոս յԱստի։ երգ առ ասորեսպանեայս։

Յայտնի է ՚ի հրէաստանի աստուած։ և
յիսրայէլ մեծ է անուն նորա։

Եղեւ ՚ի խաղաղութեան տեղի նորա։ և
բնակութիւն նորա ՚ի սիօն։

Անդ խորտակեաց տէր զզօրութիւն աղե-
ղան, զզէն զսուր և զճակատամարտ։

Ի ուսատու ես դու սքանչելապէս լերան-

ցըն յաւիտենից . խոռվեսցին ամենեքեան
որք անմիտք են սրտիւք . ննջեցին զքունս
իւրեանց , և ինչ ոչ դտին :

Վմենայն արք 'ի մեծութեան ձեռաց իւ-
րեանց , 'ի սաստէ քումմէ աստուած յա-
կոբաց ննջեցին , և ոյք հեծեալ էին 'ի ձիս :
Դու ահաւոր ես , և ովկարէ կալ առա-
ջի քո . որպէս երեւեցար դու յերկնից .

յայտնի եղեւ բարկութիւն քո :

Երկիր երկեաւ և սարսեցաւ ընդ յառնելն
աստուծոյ 'ի դատաստան , ընդ ապրեցու-
ցանել զամենայն հեզս երկրի :
Խորհուրդ մարդկան խոստովան առնին
առ քեզ . և ծածկեալք իմաստութեամբ
օրհնեսցեն զքեզ :

Ուխտս դիք , և կատարեցէք տեառն այ
մերոյ ամենեքեան որք շուրջ էք զնովաւ :
Վատուցէք պատարագս ահաւորին . ո քա-
ղէ զհոգիս իշխանաց , ահաւոր էնա քան
զամենայն թագաւորս երկրի :

Տունք ժ :

ՍԱՀՄՈՍ ՀԶ.

Ի կապարած . զան իդիլովմայ . Սաղմոս յԱստի :
Զայնիւ իմով ես առ տէր կարդացի . ձայ-
նիւ իմով առ ած , և նայեցաւ առիս :

Յաւուր նեղութեան իմց զաստուած
խնդրեցի ձեռօք իմովք . և 'ի գիշերի ա-
ռաջի նորա ոչ խաբեցայ :

Աչ կամեր միտիթարել անձն իմ . յիշեցի
զաստուած՝ և ուրախ եղէ . հոգայի , և
նուաղիւր յիս հոգի իմ :

Ժամանեսցին պահուց աչք իմ . խուովեցայ
և ոչ խօսեցայ . խորհեցայ զաւուրսն զա-
ռաջինս , և զամսն յաւիտենից յիշեցի :
Խօսեցայ 'ի գիշերի ընդ սրտի իմում . հո-
գայի՝ և տառապէր յիս հոգի իմ :

Ոիթէ յաւիտենից մերժեսցէ զիս տէր .
և ոչ եւս յաւելցի 'ի հաճիլ և եւս :
Կամ իսպառ արդելցէ զողորմութիւն իւր
յինէն . կամ կատարեաց զբան իւր ազգէ
մինչեւ յազգ :

Կամ մոռասցի գթալ ած իմ և ես . կամ
արդելցէ զգթուի իւր բարկութք իւրով :
Վսացի՝ թէ այժմ սկսայ . այս է նորոգու-
մըն աջոյն բարձրելոյ :

Յիշեցի զգործս տեառն 'ի սկզբանէ . յի-
շեցի զսբանչելիս նորա :

Խորհեցայ յամենայն գործս քո , և 'ի ձե-
ռագործս քո խորհեցայ :

Ե՞՞ , 'ի սրբութեան են Ճանապարհք քո .
ովէ ած մեծ՝ որպէս զաստուած մեր . դու-

Ես աստուած, որ առնես զսքանչելիս ։
 Յուցեր ժողովրդեան քում զզօրութիւն
 քո · փրկեցեր բաղկաւ քով զժողովուրդս
 քո, զորդիան յակոբայ և յովսէփու ։
 Տեսին զքեզ ջուրը աստուած, տեսին ըզ
 քեզ ջուրը՝ և երկեան. և խորք խումբե-
 ցան 'ի ձայնէ ջուրց բազմաց ։
 Չայն ետուն ամպք · քանզի. և նետք քո
 գնան 'ի ձայնէ որոտալոյ քո անուի ։
 Երեւեցան փայլատակունք քո տիեզերաց ։
 Խումբեցաւ և դողաց երկիր ։
 Ի ծովու են ճանապարհք քո, և շաւիզք
 քո 'ի ջուրս բազումն . և հետք քո ոչ ե-
 րեւին ։
 Առաջնորդեցեր որպէս խաշին ժողովըր-
 դեան քո 'ի ձեռն մովսէսի և ահարօնի ։
 Տունք ժը ։ Գորդայս լը ։

ՍԱՆՏՈՍ ՀԵ.

Իմաստութիւն յԱստի ։

Կայեցարուք ժողովուրդք յօրէնս իմ.
 Խոնարհեցուցեք զունին ձեր 'ի բանս բե-
 րանոյ իմոյ ։

Բացից առակաւ զբերան իմ, և խօսե-
 ցայց զառակս 'ի սկզբանէ ։

Արպետ լուաք՝ և ծանեաք զայս, և հարքըն մեր պատմեցին մեղ:

Աչինչ ծածկեցաւ յորդւոց նոցա յաղդ յայլ, պատմել զօրհնութիւնս տեառն, զզօրութիւն և զսքանչելիս իւր զոր արար: Հաստատեաց զվելայութիւն իւր առ յակոբ, և օրէնս եղ ՚ի վերայ իսրայէլի:

Ար ինչ միանգամ պատուիրեաց հարցն մեռոց, ցուցանել զայս որդւոց իւրեանց, զի ծանիցեն յաղդ յայլ:

Արդիք ոքք ծնանին, յարիցեն և պատմեսցեն զայս որդւոց իւրեանց. զի դիցեն առ աստուած զյոյսս իւրեանց, և մի՛ մռասցին զգործս աստուածոյ:

Զպատուիրանս նր խնդրելով խնդրեսցեն. և մի՛ եղիցին որպէս և հարքն իւրեանց: Վզգ չար և դառնացող. աղդ որ ոչ ուղղեաց զսիրտ իւր, և ոչ հաստատեաց առ աստուած զհոգի իւր:

Արդիք եփրեմի լիաձիդք և պնդաձիդք. յառուր պատերազմի կապարձս դարձուցին: Աչ կացին նոքայուխտի տեառն. և ըստ իրաւանց նորա ոչ կամեցան գնալ:

Ո՛ուացան զերախտիս նորա և զսքանչելիս՝ զոր եցոյց նոցա:

Հռաջի հարց նոցա զոր արար զսքանչելիս

Եւր յերկրին եղիսպացւոց և 'ի դաշտին
տայամու :

Եհերձ զծովն՝ և անցոյց զնոսա . և կա-
ցոյց զջուրսն որպէս 'ի տիկս :

Առաջնորդեաց նոցա ամսլով 'ի տուե , և
զամենայն գիշեր 'ի լոյս հրոյ :

Եհերձ զվեմն յանապատին , և ետ ըմպել
նոցա որպէս 'ի խորոյ մեծէ :

Եհան զջուրսն 'ի վիմեն , և հոսեաց որ-
պէս զգետս զջուրսն :

Սակայն յաւելին 'ի մեղանչել . և ես բար-
կացուցին զբարձրեալն յանջրդի :

Փորձեցին զաստուած 'ի սիրտս իւրեանց ,
'ի խնդրել զկերակուր անձանց իւրեանց :

Տըտնջեցին զայ և ասացին . մի թէ կարող
իցէ ած պատրաստել սեղան յանապատի :

Քանզի հարկաներ զվեմն՝ և հոսէին ջուրք ,
և վտակք խաղային 'ի նմանէ :

Եղէ հաց ևս կարասցէ տալ նա մեղ . կամ
պատրաստեսցէ սեղան ժողովրդեան իւրոյ :

Վասն այսորիկ լուաւ զայս տէր , և յապա-
ղեաց . հուր բորբոքեցաւ 'ի յակովը , և
բարկութիւն ել 'ի վերայ խրայէլի :

Օ, ի . ոչ հաւատացին յաստուած , և ոչ
յուսացան 'ի փրկութիւն նորա :

Հրաման ետ ամսոց 'ի վերուստ , և ըդ-

Դրունս երկնից ելաց , և տեղեաց ՚ի նո-
սա զմանանայ ՚ի կերակուր :

Օհաց երկնից ետ նոցա , դհաց հրեշտա-
կաց կերան մարդիկ . և իջոց ՚ի նոսա զե-
րակուր ՚ի լիութիւն :

Եհան դհողմն հարաւոյ , և էած զօրու-
թեամբ իւրով գհիւսիսիւ :

Տեղեաց ՚ի նոսա միս որպէս դհող . որպէս
զաւազ ծովու զժուչունս թեւաւորս :
Եարկ ՚ի մէջ բանակի նոցա , և շուրջըզ
վրանօք նոցա :

Կերան և յագեցան յաժ . և զցանկութիւն
նոցա ետ նոցա . և ոչինչ կարօտ եղեն ՚ի
ցանկութենէ իւրեանց :

Այնչփեռ կերակուրք ՚ի բերանս իւրեանց
էին , բարկութիւն յայ ել ՚ի վերայ նոցա :
Ապան զբաղումն ՚ի նոցանե , և զընտիր
ընտիրս իսրայէլի սատակեաց :

Յայսմ ամենայնի մեղան և ևս . և ոչ հա-
ւատացին սքանչելեաց նորա :

Պակասեցան յունայնութեան աւուրք նո-
ցա , և ամք նոցա փութապէս անցին :

Յորժամ սպանանելր զնոսա , խնդրէին ըզ
նա . դառնային և առաւօտ առնեին առ-
ասուուած :

Յիշեցին՝ զի աստուած օգնական եր նց .

աստուած բարձրեալ փրկիչ էր նոցա :
Աիրեցին զնա քերանօք իւրեանց , և լեզ-
ուօք իւրեանց ստեցին նմա . և սիրտք նո-
ցա ոչ էին ուղիղք ընդ նմա , և ոչ հա-
ւատացին ուխտի նորա :

Այլ նա ինքն գթած էր . քաւէր զմեղս
նոցա , և ոչ ապականէր :

Յաճախէր դարձուցանել զբարկունի իւր .
և ոչ բորբոքէր զամենայն սրտմտունի իւր :
Յիշեաց՝ թէ մարմին են նոքա . հոգի որ
ելանէ , այլ ոչ եւս դառնայ :

Քանիցս անգամ դառնացուցին զնա յա-
նապատի . և բարկացուցին զբարձրեալն
յանջրգի :

Դարձան և փորձեցին զաստուած , և ըզ
սուրբն խրայէլի զայրացուցին :

Աչ յիշեցին զձեռն նոքա , յաւուր յորում
փրկեաց զնոսա 'ի ձեռաց նեղչաց նոցա :
Ան արար զնշանս և զարուեստս իւր յերկ-
րին եգիպտացւոց և 'ի դաշտին տայանու :
Դարձոյց յարիւն զգեստս նոցա . և զանձ-
րեւս նոցա զի մի արբցեն :

Առաքեաց 'ի նոսա շանաճանձ և եկեր ըզ
նոսա . և գորտիւ ապականեաց զնոսա :
Ետ ժանելոյ զպտուղս նոցա , և զվաստա-
կրս նոցա մարախոյ :

Եհար կարկոիւ զայդիս նոցա , և զթղե-
նիս նոցա եղեմամբ :

Վատնեաց ՚ի կարկուտ զանասունս նոցա .
և զստացուածս նոցա հրովդատեաց :
Առաքեաց ՚ի նոսա զսրտմառութի բարկու-
թեան իւրոյ , զսրտմառութիւն զբարկու-
թիւն և զնեղութիւն :

Առաքեաց ՚ի նոսա տանջանս ՚ի ձեռն հր-
բեշտակի չարի . և գիմեցոյց ՚ի նոսա ըզ
սրտմառութիւն բարկութեան իւրոյ :

Աչ անխայեաց ՚ի մահուանէ զանձինս նո-
ցա . և զանասունս նց՝ ՚ի մահ մատնեաց :

Եհար զամ անդրանիկս եգիպտացւոց , զըս-
կիզըն ամ վաստակոց նոցա ՚ի յարկս քամայ :

Հորդան ետ ող խաշին ժողովրդեան իւ-
րոյ . և եհան զնոսա ող դհօտ յանապատ :

Առաջնորդեաց նոցա յուսով , և ոչ եր-
կեան . և զթշնամիս նոցա ծով ծածկեաց :

Եհան զնոսա ՚ի լեառն սրբութեան իւրոյ ,

՚ի լեառն այն զոր ստացաւ աջ նորա :

Վերժեաց յերեսաց նց զհեթանոսա . և վի-
ճակեցոյց ՚ի նո զվիճակ ժառանգուե իւ-
րոյ , և բնակեցոյց ՚ի յարկս նց զազդն իէլի :

Փորձեցին դառնացուցին զած բարձրեա-
լըն , և զվկայութիւն նորա ոչ պահեցին :

Դարձան խոտորեցան որպէս և հարքն իւ-

բեանց . դարձան և եղեն որպէս զաղեղն
թիւր :

Դարձեալքարկացուցին զնա ՚ի բագինս
իւրեանց , և դրօշելովք իւրեանց նա-
խանձ արկին նմա :

Առաւ աստուած , և արհամարհեաց ըդ
նոսա , և անարգեաց յոյժ զիարայէլ :

Վերժեաց յիւրմէ զխորանն ՚ի սելով , ըդ
խորանն՝ զոր բնակեցոյց ՚ի մէջ մարդկան :

Վատնեաց ՚ի գերութի զզօրութիւնս նոցա
և զգեղս նոցա ՚ի ձեռո թշնամեաց նոցա :

Ըրգել ՚ի սուր զժողովուրդ իւր . և ըդ
ժառանգութիւն իւր անտես արար :

Օերիտասարդս նոցա եկեր հուր . և վասն
կուսանաց նոցա ոչ ոք սդացաւ :

Բահանայք նոցա անկան ՚ի սուր . և զայ-
րիս նոցա ոչ ոք էր՝ որ լսյր :

Օարթեաւ որպէս ՚ի քնոյ տէր , որպէս
հզօր զի թափէ զգինի :

Եհար յետս զթշնամիս իւր , և նախատի-
նըս յաւիտենից արար զնոսա :

Վերժեաց նա զխորանն յովսէփու , և
զազդն եփրեմի նա ոչ ընտրեաց :

Ըլընտրեաց նա զազդն յուդայ . զեւ-
ոըն սիօն , զոր և սիրեաց :

Հինեաց ողլ միեղերութի զսրբութիւն նր .

յերկրի հաստատեաց զնա յաւիտեան :
Ինտրեաց զբաւիթ ծառայ իւր, և ընկա-
լաւ զնա 'ի հօտէ խաշանց . 'ի վերջին ծը-
նելոցն ընկալաւ զնա :

Հովուել զյակոր ծառայ իւր, և զիսրա-
յէլ ժառանգութիւն իւր :

Արածէր զնն իմաստութ սրտի իւրոյ . յան-
մեղութի ձեռաց իւրոց առաջնորդէր նց :
Տունք հո :

ՍԱՆՄՈՍ Հ. Ը.

Աղմոս յԱստ :

Եմտին հեթանոսք 'ի ժառանգութիւն
քո . պղծեցին զտաճար սուրբ քո :
Արարին զերուսաղէմ որպէս զհիւզս մըր-
դապահաց . արկին զդիակունս ծառայից
քոյ դէշ թուչնոց երկնից , և զմարմինս
սրբոց քոց գաղանաց երկրի :

**Եղին ղարիւն նոցա ողի ջուր շուրջ զե-
րուսաղէմաւ . և ոչ ոք էր որ թաղէր զնն :
Եղաք մեք նախատինք դրացեաց մերոց .
ծաղը և այսին կատականաց այնոցիկ , ոք
շուրջ էին զմեօք :**

**Մինչեւ յերբ տէր՝ բարկանաս դու իս-
պառ . բորբոքեսցի ողի հուր նախանձ քո :**

Հեղ ղըարկութիւն քո 'ի վերայ աղդաց
որբ գըեղ ոչ ճանաչեցին . 'ի վերայ թագաւ-
ռորաց՝ որբ զանուն քո ոչ կարդացին . զի
կերին զյակոք և զտեղի նորա աւերեցին :
Ո՞ի յիշեր զմեղս մեր զառաջինս , վաղվաղ
եկեսցէ առ մեղ ողորմութիւն քո տէր ,
զի աղքատացաք յոյժ :

(Օգնեա մեզ աստուած փրկիչ մեր վասն
վառաց անուան քոյ :

Տէր փրկեա զմեղ և քաւեա զմեզս մեր
վասն անուան քոյ :

Վի երբէք ասացեն ՚ի հեթանոս, թէ
ուր է աստուած նոցա :

Այս այտնի ինչ լիցի՝ ի վերայ հեթանոսաց
առաջի ազաց մերոց, առ ՚ի խնդրել զիրէժ
արեան ծառայից՝ որ և հեղաւ :

Վաղե առաջի քո հեծութիւն կապելոց ։
Աստ մեծութեան բազկի քո շահեա դու
գորդիս սպանելոց ։

Հատո դրացեաց մերոց Եօթնապատիկ ՚ի
ծոց նոցա, զնախատինս իւրեանց զոր նաւ-
խատեցին զքեզտէր :

Անք ժողովուրդը և խաչն արօտիքոյ, խոսական եղիցուք առքեղի յաւիտեան. ազգէ յազգ պատմեսցուք զօրհնութիւնս քո :

ՍԱՀՄՈՍ ՀԹ.

Ի իտարած . ՚ի վերաց զառանցելոցն վկայութիւննա .
Սաղմոս Աստիայ . ՚ի վերաց հեռվադոցն :

Ար հովուեադ խրայէլի՝ նայեաց , որ առաջնորդես որպէս խաշին յովսէփու :

Ար նատիս ՚ի քրովքէս՝ յայտնեաց առաջին եփրեմի , բենիամինի և մանասէի :

Զարթո զզօրութիւնս քո , և եկ ՚ի կեցուցանել զմեղ :

Վստուած զօրութեանց , դարձո զմեղ . երեւեցո զերեսս քո ՚ի մեղ , և կեցցուք :
Տէր աստուած զօրութեանց , մինչեւ յերբ բարկանաս յազօթս ճառայից քոց :

Դամբեցեր մեղ հաց արտասուաց , և արբուցեր մեղ արտասուս չափով :

Վրարեր զմեղ նախատինս դրացեաց մերոց , այսն կատականաց թշնամեաց մերոց :

Վստուած զօրութեանց , դարձո զմեղ . երեւեցո զերեսս քո ՚ի մեղ , և կեցցուք :

Վյգիյեգիպտոսէ փոխեցեր . հաներ ըզ հեթանոսս՝ և զնոսա տնկեցեր , և առաջնորդեցեր նմա :

Հաստատեցեր զարմատս նորա՝ և ելք զերկիր . ճածկեաց զերինս հովանի նորա , և բարունակ նորա զմայրս աստուծոյ :

Զգեաց զորթ իւր մինչեւ ՚ի ծով . մինչեւ
 ՚ի գետս են շառաւիղբ նորա :
 Ընդէր քակեցեր դցանկ նորա , և կթեն
 զնա անցաւորք ճանապարհի :
 Եպականեաց զնա խող անտառի , և երե
 վայրի արածեցաւ ՚ի նմա :
 Եջ զօրութեց , դարձ հայեաց յերկնից և
 տես . այց արա այգւոյս այսմիկ . և դար-
 ման տար սմա , զոր տնկեաց աջքո :
 Ի վերայ որդւոյ մարդոյ՝ զոր զօրացուցեր
 զնա ՚ի քեզ . այրեցեալ ՚ի հուր և աւե-
 րեալ , ՚ի սաստէ քումմէ կորիցէ :
 Եղիցի ձեռն քո ՚ի վերայ առն , աջ քո ՚ի
 վերայ որդւոյ մարդոյ , զոր զօրացուցեր
 զնա ՚ի քեզ :

Ոչ եւս ՚ի բացեաց եղիցուք մեք ՚ի քէն .
 կեցուսցես դու զմեզ , և զանուն քո տէր
 կարդասցուք :

Աստուած զօրութեանց , դարձո զմեզ . ե-
 րեւեցո զերեսս քո ՚ի մեզ , և կեցցուք :

 Տունք ժը :

ՍԱՀՄՈՍ 2.

Ի կապարած . վասն Անյանաց , Սաղմոս յԱստի .
 Կինդերորդ շաբաթուց :

Յնծացէք առ աստուած , օդնական է մեր .

աղաղակեցէք առ աստուած յակոբայ ։
Առէք սաղմոս, և տուք օրհնութիւն. սաղ-
մոս ասացէք նմա 'ի ձայն քաղցրութեան։
Փող հարէք 'ի գլուխս ամսոց, յաւուր նը-
շանաւորի տարեկանաց մերոց։

Հրաման է այս իսրացէլի, և իրաւունք
են աստուծոյ յակոբայ։

Վ կայութիւնն յովսէփու՝ զօր եղ ընդ նը-
մա. որպէս ելանէր նա յերկրէն եգիպտա-
ցոց, լեզու զօր ոչ գիտէր՝ լուաւ։
Երաց արար 'ի բեռանց զմիկունս նորա,
և զձեռս նորա յորթ և 'ի թի ծառայելոց։
Ենեղութեան կարդացէր առիս՝ և փրկե-
ցի զքեզ. լուայ քեղ 'ի գաղտնութենէ
մրրկին, և փորձեցի զքեզ 'ի վերայ ջուր-
ցըն հակառակութեան։

Լ ուր ժողովուրդ իմ՝ և վկայեմ քեզ. և
իսրայէլ՝ թէ լուիցես ինձ։

Ո՞ի եւս եղիցին քեզ ածք առժամայնք.
և մի երկիրապատանիցես դու այ օտարի։
Ես եմ տէր աստուած քո՝ որ հանի ըզ
քեզ յերկրէն եգիպտացւոց. բաց զքե-
րան քո՝ և լոից զդա։

Ժողովուրդ իմ ոչ լուաւ ձայնի իմում,
և իսրայէլ յիս ինչ ոչ նայեցաւ։

Քարձի թողի զնոսա երթալ զհետ կամաց

սրտից իւրեանց . զի գնացին նոքա ըստ
կամս անձանց իւրեանց :

Օ ի թէ ժողովրդեան իմոյ լուեալ էր
ինձ , կամ խրայէլի զՃանապարհու իմ դը-
նացեալ էր :

Որպէս զոցինչ խոնարհ արարեալ էր իմ
զթշնամիս նորա , և 'ի վերայ նեղաց նո-
րա արկեալ էր զՃեռն իմ :

Յշնամիք տեառն ստեցին նմա , և եղի-
ցին ժամանակք նոցա յաշխարհի :
Կերակրեաց զնոսա 'ի պարարտութէ ցու-
քենայ , և 'ի վիմէ մեղք յագեցոց նոցա :
Տունք ժղ :

ՍԱՀՄՈՍ ՁԱ :

Ապահով յԱստի :

Վատուած եկաց 'ի ժողովս աստուծոց , և
'ի միջի նոցա դատէր զնոսա :
Վինչեւ յերբ դատէք անիրաւութեամբ ,
և ակն առնուք մեղաւորաց :

Դատ արարէք որբոյն և այրւոյ . իրաւու-
նըս արարէք անանկին և խոնարհի :

Վաղեցուցէք զաղքատն և զանանկին , 'ի
ձեռաց մեղաւորի փրկեցէք զնոսա :

Ոչ իմացան և ոչ 'ի միտ առին , 'ի խաւարի
քնացին , և շարժեցան ամ հիմունք երկրի :

Ես ասացի՝ թէ աստուածք իցէք, կամ
որդիք բարձրելոյն ամենեքեան։
Դուք ահաւաղիկ որպէս զմարդիկ մեռա-
նիք, և որպէս զմի յիշխանաց անկանիք։
Վրի աստուած, և գատեա զերկիր դի դու-
ժառանդեսցես զամենայն հեթանոսս։

Տունք ը։ Գորդայս ծք։

ՍԱՀՄՈՍ ԶԲ.

(Օրհնութիւն։ Սաղմոս յԱստիւ։)

Աստուած ո՞քեղ նմանիցի . մի լրեր և
մի դադարիր աստուած։
Օ.ի ահա թշնամիք քո գոչեցին, և ատե-
լիք քո համբարձին զգլուխա իւրեանց։
Ի վերայ ժողովրդեան քո, խորամանկեցին
Դժիտութիւն։ Խորհեցան ՚ի վերայ ոլր-
բոց քոց և ասացին։

Եկայք սատօնիեցուք զնոսայաղգաց, և
մի յիշեսցի անուն խրայէլի և եւս։
Խորհեցան միաբանութեամբ ՚ի միասին։
և վասն քո ուխտ արարին։

Բանակք եղովմայեցւոց և խմայէլացիք,
մովաք և հագարացիք։
Վեբաղ ամօն ամաղէկ, և այլաղդիքն ա-
մենայն բնակչօքն հանդերձ ծուրսց։

Կաև ասուր եկեալ էր ընդ նմ . ամենեւ
քին աք զօրավիկն էին որդւոցն ղովայ :
Արա զնա որպէս զմադիամ, որպէս զսիսա-
րայ, և որպէս զաբին ՚ի ծործորսն կիաօնի :
Սատակեցան նոքա յականս դավրայ, և ե-
ղեն որպէս զաղք երկրի :

Արա զիշխանս նց որպէս զօրէքն, զէքն,
զզէքէէ, և զսազմանա, և զտմ իշխանս նց :
Ոյք ասացին՝ ժառանգեսցուք, ՚ի մեզըդ
սըբութիւն աստուծոյ :

Ըստուած իմ՝ արա զնոսա որպէս զանիւ,
և որպէս զեղէդն առաջի հողմոյ :
Որպէս հուր՝ զի այրէ զանտառս, որպէս
բոյ՝ զի կիզու զերինս :

Այսպէս հալածեսցես զնոսա միրկաւ քով,
և բարկութիւ քով խռովեցուացես զնոն :
Եց զերեսս նոցա անարդանօք . և խընդ-
րեսցեն զանուն քո տէր :

Ամաչեսցեն և խռովեսցին յաւիտեանս
յաւիտենից, և ամօթալից կորիցեն :
Օանիցեն զի անուն քո տէր է, և դու մի-
այն բարձրեալ ես ՚ի վր ամ երկրի :

Տունք ժը :

Ի կապարած . զան հնչանացն , որդւոյն կորիսայ :
Սաղմոս Դաւթի :

Վրալէս սիրելիք են յարկը քո տէր զօրութեանց . ցանկայ և փափաքի անձն իմ' ի
գաւիթս քո :

Ոիրոն իմ և մարմին իմ ցնծասցեն առ
աստուած կենդանի :

Քանիզի Ճնճղուկ եղիս իւր տուն . և
տատրակ զբոյն՝ ուր դիցէ զձագս իւր :

Աեղան քո տէր զօրութեանց , թագաւոր
իմ և աստուած իմ :

Երանի ամցն՝ որ բնակեալ են 'ի տան տն ,
յաւիտեանս յաւիտենից օրհնեսցեն զքեզ
Երանեալէ այր՝ որոյ օգնութիւն իւր 'ի քէն
է . ելս եղ 'ի մասի իւբում 'ի հովտէս տըրտ
մութեան 'ի տեղւոջ՝ յորում ռւխտեաց :

Օօրհնութիւն ստասցի՝ որ զօրէնս գնէ .
գնացէնա ՚ի զօրութենէ 'ի զօրութիւն ,

և երեւեսցի ած հրեշտակաց 'ի սիօն :

Տէր աստուած զօրութեանց՝ լուր աղօ
թից իմոց . ունկնդիր աստուած յակոբայ :

Շնդունող ես դու մեր . տես աստուած
և նայեաց յերեսս օծելոյ քոյ :

Վասն զի լաւ է ինձ մի օր 'ի գաւիթս

քո , քան զհազարս :
 Ենտրեցի ես ընդ աղբ գալ 'ի տան աստու-
 ծոյ առաւել , քան բնականալ 'ի յարկս
 մեղաւորաց :

Օզղորմութիւն և զջմարտութիւն սի-
 րէ տէր ած մեր . զնորհս և զփառս տացէ :
 Տէր ոչ պակաս առնէ զօղորմութիւն իւր
 յայնցանէ , որ գնան յանքութեան :
 Տէր ասսուած զօրոնքթեանց , երանեալ
 է այր՝ որ յուսայ 'ի քեզ :

Տունք ժդ :

ՍԱՂՄՈՍ ԶԴ .

Ի կապարած . որուոյն կորիայ . Սաղմոս Դաւթի :
 Հաճեցար տէր ընդ երկիր քո , և դար-
 ձուցեր զգերութիւն յակոբայ :
 Թողեր զանիրաւութիւն ժողովրդեանքոյ .
 և ծածկեցեր զամենայն մեղս նոցա :
 Խռեցուցեր զնմ սրտմտութիւնս քո : և
 դարձար 'ի բարկութենէ սրտմտութե քո :
 'Դարձ առ մեղ ասսուած փրկիչ մեր , և
 դարձո զարտմտութիւնս քո 'ի մէնջ :
 Վի յաւիտեան բարկանար մեղ տէր , և մի'
 ձգեր զբարկութի քո աղդէ մինչեւ յաղդ :
 Կատուած դու դարձեալ կեցուսցես զմեղ .
 և ժողովուրդ քո ուրախ եղեցի 'ի քեզ :

Տոյց մեղտէր զողորմնւթիւնս քո, և ըդ
փրկութիւնս քո առուր մեղ :

Լուաք զի՞նչ խօսի տէր ասսուած մեր .
Խոսեսցի զլապղութիւնն ժողովրդեան
իւրոյ առ սուրբս իւր, և առ այնոսիկ՝ ոք
գարձեալ են առ նա սրտիւք :

Սակայն մերձ է առ երկիւղածս իւր փըր-
կութիւնն նորա . բնակիւլ փառաց նորա
յերկրի մերում :

Աղորմնւթիւնն և ճշմարտութիւնն պատա-
հեսցին . արդարութիւնն և խաղաղու-
թիւնն համբուքեսցին :

Ճշմարտութիւնն յերկրէ բուսաւ . արդա-
րութիւնն յերկնից երեւեցաւ :

Տէր տացէ զքաղցրուի, և երկիր մեր տա-
ցէ զպտուղ իւր . արդարութիւնն առաջի նոր
գնացէ . դիցէ ՚ի ճանապարհի զգնացս իւր :

Տունք ժք : Գոբղոյս խք :

ՍԱՀՄՈՍ ԶԵ.

Սաղմոս Դաւիթ . Ալիք Երեկոյ :

Խոնարհեցո տէր զունին քո և լուր ինձ,
զի աղքատ և տնանկ եմ ես :

Պահեա զանձն իմ նք տէր . և փրկեա ըդ
ծառայս քո անձ իմ , որ ՚ի քեզ յուսացաց :

Ողորմեա ինձ տէր , զի առ քեղ աղաղա-
կեցի զօրհանապաղ . ուրախ արա զանձն
ծառայի քո , զի առ քեղ տէր համբարձի
զանձն իմ :

Օ ի դու տէր քաղցը և ուղիղ ես . բա-
զումնղորմ առ ամենեսեան , ողբ կարդան
առ քեղ :

Աւնինդիր տէր աղօթից իմոց , և նայեա
'ի ճայն խնդրուածաց իմոց :

Յաւուր նեղութեան իմոց կարդացի առ
քեղ , և լուար ինձ ։

Ոչ ոք է նման քեղ յաստուածս տէր , և
ոչ ոք է որակէս զգործս քո :

Օ ամենայն աղդս զոր արարեր՝ եկեսցեն
և երկիրապագցեն առաջի քո , և փառա-
ւոր արացեն զանուն քո յաւիտեան :

Մեծ ես դու տէր , և առնես սքանչելիս ,
և դու միայն ես աստուած :

Առաջնորդեա ինձ 'ի ճանապարհի քում ,
և գնացից 'ի ճշմարտութեան քում , և
ուրախ եղիցի սիրտ իմ յերկնչիլ յանուա-
նէ քումի՞ :

Խոստովան եղեց առ քեղ տէր աստուած
իմ բոլորով սրտիւ իմով . փառաւոր արա-
րից զանուն քո յաւիտեան :

Մեծ եղեւ 'ի վը իմ ողորմուի քո տէր . և

Փրկեցեր զանձն իմ 'ի դժոխոց ներքնոց :
 Այս, անօրէնք յարեան 'ի վերայ իմ, և ժո-
 ղովք. Հզօրաց խնդրեցին զանձն իմ, և ոչ
 համարեցան զբեղ առաջի իւրեանց :
 Այլ դու տէր ած իմ, գթած ես և ողոր-
 մած, երկայնամիտ բազումողորմ և ճշմա-
 րիտ. նայեա առիս և ողորմեա ինձ :
 Տուր զօրութի ծառայի քո. կեցո զօրդի
 աղախնոց քո, և արա առիս նշան բարուե :
 Տեսցեն ատելիք իմ և ամաչեսցեն . զի դու
 տէր օդնեցեր ինձ, և միմիթարեցեր զիս :

Տունք ժլ:

ՍԱՀՄՈՍ 32.

Ապղմոն օրհնութեան. որդւոյն կորիսայ =
 Հիմունք նորա ի ընառն սուրբ նորա. սի-
 րէ տէր զդրունս սիօնի առաւելքան զա-
 մենայն յարկան յակոբայ =
 Փառաւորեալն խօսեցաւ վասն քո, ահա-
 ւաղիկ քաղաքդ աստուծոյ :

Յիշեցի զռահաբ և զքարիլոն՝ ոք ճա-
 նաչեն զիս. ահա այլազգիք և ծուր և
 ժողովուրդք հնդկաց, սոքա եղեն անդ :
 Սիօնի ասի մայր, և մարդ ծնաւ 'ի նմա,
 և ինքն հիմունս եարկ 'ի նմա բարձրեալն :
 Տէր պատմեսցէ գրովք ժողովրդեան, իշ-

Խանացս այսոցիկ՝ ոյք եղեն անդ։
Արպէս զի ուրախ լցին ՚ի քեզ ամենեւ
քեան, որոց բնակութիւն ՚ի քէն է։

Տունք դ։

ՍԱՆՄՈՍ ՁԵ.

Ի կապարած։ Հասն Մաղաղելաց իմաստութիւն։ զի
Ես պատասխանի Եման իմաստութեամբ Իսրայէլ։

Տէր աստուած վրկութեան իմոյ, ՚ի տուե
կարդացի և գիշերի առաջի քո։

Վացեն ազօթք իմ առաջի քո տէր, խո
նարհեացի ունին քո ՚ի ինդրուածո իմ։

Օ ի լցաւ չարչարանօք անձն իմ, և կեանք
իմ ՚ի դժոխս մերձեցան։ և համարեցայ

ես ընդ այնոսիկ, որք իջանեն ՚ի դուք։
Եղէ ես որպէս մարդ առանց օգնականի,
և ՚ի մեռեալս աղատ։

Ո՞ղ զվիրաւորս, որք ննջեն ՚ի գերեզմանս։
Օ որս դու ոչ յիշեցեր, նոքա ՚ի ձեռանէ

քումիշ մերժեցան։

Եղին զիս ՚ի գբի ներքնաւմն ՚ի խաւարի
և ՚ի սասուերս մահու։

Յիս հաստատեցաւ սրտմտութիւն քո։
զամենայն զբոսանս քո ածեր ՚ի վերայ իմ։
Ճեռի արարեր յինէն զծանօթս իմ։ և եւ
դին զիս նշաւակ իւրեանց։

Ապանեցայ և ոչ ելանէի . աչք իմ տկա-
րացան յաղբատութենէ :

Վշաղակեցի առ տէր զօրհանապաղ , և
համբարձի առ քեղ զձեւս իմ :

Ոիթէ մեռելոց առնիցեն զաքանչելիս քո .
կամ բժիշկը յարուցեալ՝ խոստովան առ-
նիցին առ քեղ :

Ոիթէ պատմեսցէ ոք երբէք 'ի գերեզմա-
նի զողորմութիւնս քո կամ զՃշմարտու-
թիւնս քո 'ի կորստեան :

Ոիթէ ճանաչիցին 'ի խաւարի սքանչելիք
քո , կամ արդարութի քո յերկիր մոռ ացեալ :
Ես առ քեղ տէր աղաղակեցի . առաւօ-
տու աղօթք իմ ժամանեսցին առ քեղ :
Ինդէր տէր մերժես զանձն իմ , կամ դար-
ձուցանես զերեսս քո յինէն :

Տնանկ և վաստակաւոր եմ ես 'ի մանկու-
թենէ իմմէ . 'ի բարձրութենէ խոնարհե-
ցայ և ապշեցայ :

Յիս հաստաւեցաւ բարկութիւն քո . ար
հաւիրք քո խոտվեցուցին զիս :

Երջեցան զինեւ որպէս ջուր , զօր ամե-
նայն պաշարեցին զիս 'ի միասին :

Հեռի արարեր յինէն զըարեկամս իմ և
զծանօթս իմ վասն թշուառութեան իմոյ :

Տունք ի : Գորզոյս իք :

Իմաստութիւն Եմանայ յԵղայելացոց :

Օ ողորմութիւնս քո տէր յաւիտեան օրհնեցից . ազգէ յազգ պատմեցից զՃմարտութիւնս քո բերանովիմով :

Ասացեր՝ թէ աշխարհս ողորմութեամբ շնեսցի . յերկինս պատրաստ եղիցի Ճըշմարտութիւն քո :

Եղի ուխտ ընտրելոց իմոց . երդուայդաւթի ծառայի իմոց :

Յաւիտեան հաստատեցից զղաւակ քո , և շնեցից ազգէ յազգ զաթոռ քո :

Խոստովան եղիցին երկինք սքանչելեաց քոց տէր , և Ճմարտութիւն քո յեկեղեցիս սրբոց :

Ովէ յամսս որ հաւասարի քեզ . կամ ովլնմանիցի տեառն յորդիս աստուծոյ :

Աստուած փառաւորեալ է ՚ի խորհուրդս սրբոց իւրոց . մեծ և ահաւոր ՚ի վերայ այնոցի՛ որբ շուրջ են զնովաւ :

Տէր աստուած զօրութեանց , ո՞նմանի քեզ , հզօր ես դու տէր , և Ճմարտութիւն քո շուրջ է զքեւ :

Դու տիրես զօրութեանց ծովու , և դխով թիւն ալեաց նորա դու ցածուցանես :

Դու խոնարհեցուցանես որպէս վլրաւորա
զամբարտաւանս . ՚ի զօրութիւն բազկի
քո ցրուեցեր զմշնամիս քո :

Քո են երկինք և քո է երկիր . զաշխարհս
լիւ իւրով դու հաստատեցեր . զհիւսիս
և զհարաւ դու արարեր . թաքօր և հեր-
մոն յանուն քո ցնծասցեն :

Քո է բազուկ և քո է զօրութիւն . զօ-
րասցի աջ քո , և բարձր եղիցի ձեռն քո :
Յարդարութիւն և յիրաւունս . հաստա-
տեալէ աթոռ քո . ողորմութիւն և ճշմար-
տութիւն գնասցեն առաջի երեսաց քոց :

Երանի ժողովրդեան , որ գիտեն զօրհնուիս
քո տէր . ՚ի լսո երեսաց քոց գնասցեն , և
յանուն քո ցնծասցեն զօրհանապաղ , և
յարդարութեան քում բարձր եղիցին :

Պարծանք զօրութեց մերոց դու ես տէր .
և ՚ի կամս քո բարձր եղիցի եղիւր մեր :

Ի տեառնէ է օգնութիւն որբոյն իսրայէ-
լի թագաւորին մերոյ :

Յայնժամ խօսեցար տեսլեամբ լինդ որդիս
քո և ասացեր . եղից զօդնութիւն իմ ՚ի
վերայ հզօրին , և բարձր արարից զընտ-
րեալն ՚ի ժողովրդենէ իմմէ :

Դափի զդաւիթ ծառայ իմ , և իւղով որբ-
բով իմով օծի գնա :

Չեռն իմ ընկալցի զնա, և բազուկ իմ զօ^ւ
րացուսցէ զնա :

Ո՞ի մեղիցէ նմա թշնամի, և որդի անօ^ւ
րէնութեան մի չարչարեսցէ զնա :

Հարից առաջի նորա վլթշնամիս նորա, և
զատելիս նորա 'ի պարտութի մատնեցից :
Ճշմարտութի իմ և ողորմութի իմ ընդ նմա,
և յանուն իմ բարձր եղիցի եղիւր նորա :
Եղից 'ի ծովու զձեռն նորա, և 'ի վերայ
գետոց զաջ նորա :

Նա կարդասցէ առիս՝ հայր իմ ես դու,
աստուած ընդունող փրկութեան իմոյ :
Ես անդրանիկ արարից զնա, և բարձր
քան զամենայն թագաւորս երկրի :

Յաւիտեան պահեցից նմա զողորմութիւն
իմ, և ուխտ իմ հաւատարիմ ընդ նմա :
Հաստատեցից յաւիտեանս յաւիտենից
զզաւակ նորա, և զաթոռ նորա որպէս
զաւուրս երկնից :

Յէ թողցեն որդիք նորա զօրէնս իմ, և
յիրաւունս իմ ոչ կամեսցին գնալ :

Յէ զարդարութիւնս իմ անարգեսցեն,
և զպատուիրանս իմ ոչ պահեսցեն :

Հարից գաւազանաւ զանօրէնութիւնս նոցա,
և տանջանօք զանիրաւութիւնս նոցա :

Հայց զողորմութիւնն իմ ոչ արգելից ՚ի

նոցանէ , և ոչ նենդեցից ճշմարտութեանն
խում , և ոչ անարդեցից զուխտ իմ . և
ինչ որ ելանէ ընդ շրթունս իմ , զայն ոչ
արհամարհեցից :

Ոխանդամ երդուայ 'ի սրբութիւն իմ ,
թէ դաւթի ես ոչ ստեցից :

Օաւակ նորայաւխտեան կացցէ . և ա-
թոռ նորա որպէս զարեգակն առաջի իմ ,
և որպէս զլուսին զի հաստատեալ է յա-
ւխտեան վկայ հաւատարիմյերկիմնս :

Իսկ արդ դու մերժեցեր և անարդեցեր ,
և ընդ վայր հարեր զօծեալքո :

Դարձուցեր զուխտ 'ի ծառայէ քումմէ .
պղծեցեր յերկրի զսրբութիւն նորա :

Քակեցեր զամենայն պարիսպս նորա , և
եղեր զամուրս նորա 'ի դողումն :

Յափշտակեցին զնա անցաւորք ճանապար-
հի . և եղեւ նա նախատ դրացեաց իւրոց :
Դարձր արարեր զաջ նեղաց նորա . և ու-
րախ արարեր զամենայն թշնամիս նորա :
Դարձուցեր զօդնութիւն 'ի սրոյ նորա , և

ոչ ընկալար զնա 'ի պատերազմի :

Կնարդեցեր զսրբութիւն նորա , և զա-
թոռ նորայերկիր կործանեցեր :

Առւաղ արարեր զաւուրս ժամանակաց
նորա , և հեղեր զնովաւ զամօթ :

Վինչեւ յերբ դարձուցանես զերեսս քո
խսպառ . բորբոքեսցի որպէս հուր բար-
կութիւնն քո :

Խսկ արդ յիշեա և տես՝ թէ ովէ իմ հան-
գիստ . միթէ ՚ի զուր ինչ ստեղծեր զա-
մենայն որդիս մարդկան :

Ովէ մարդ՝ որ կեցցէ և ոչ տեսցէ ըդ
մահ , կամ փրկեսցէ զանձն իւր ՚ի ձե-
ռաց դժոխոց :

Ուր են ողորմութիք քո տէր առաջինք ,
զոր երդուար դաւթի ճշմարտութէ քով :
Յիշեա զնախատինս ծառայի քո , զոր լն-

կալայ ՚ի ծոց իմ յաղգաց բազմաց :
Օոր նախատեցին թշնամիք քո տէր , նա-
խատեցին փոխանակ օծելոց քոյ :

Օրհնեալ տէր աստուած յաւիտեանս յա-
ւիտենից , եղիցի եղիցի :

Տունք խը :

Կանսնս Գոբզայս է : Սաղմոս ժղ :

Տունք յիը :

ՕՐՀՆՈՒԹՔԻՆ ԵՍԱՅԵԱՅ ՈՐԴԻԿՈՅՆ
ԱՄՈՎՍԱՅ

Եպոյեաց իղ :

Ի գիշերաց կանխէ հոգի իմ առաւօտ
առնել առ քեզ աստուած :

Ա զի լոյս են հրամանք քո ՚ի վերայ երկ
րի . ուսարութ զարդարութի բնակիչք երկրի :
Կարկեսցի ամբարիշան, և այլ ոչ ես ուս-
ցի առնել յերկրի զարդարութիւն ճըշ-
մարտութեան :

Բարձցի ամբարիշան յերկրէ , և մի տես-
ցէ զփառս աստուծոյ :

Տէր բարձր ես և բազուկ քո հզօր , և
նոքա ոչ գիտացին :

Ծանիցեն՝ ամաչեսցեն, և նախանձ անկ-
ցի անխրատ ժողովրդեան . և արդ հուր
զմժնամիս քո կերիցէ :

Տէր աստուած մեր՝ տուր մեզ զիսաղա-
ղութիւն քո . զի ըստ ամենայն գործոց մե-
րոց հանուցաւ մեզ :

Տէր աստուած մեր՝ ստացիր զմեզ . զի բաց
՚ի քէն զայլ ոք ոչ գիտեմք , և զանուն քո
անուանեմք զօրհանապազ :

Իսկ արդ մեռեալք զկենդանութիւն այլ ոչ
տեսանիցեն . և ոչ բժիշկ.ք յարուցանիցեն :
Վասն այսորիկ ածեր հարեր սատակեցեր
և ջնջեցեր զամենայն արու մանուկ նոցա :
Յաւել տէր զչար ՚ի վերայ չարի նոցա . և
ած զչար ՚ի վերայ անօրինաց երկրի :

Տէր ՚ի նեղութե յիշեցաք դքեղ . զի փոքք
մի նեղութիւն է խրատ քո ՚ի վերայ մեր :
Ող երկունք յղւոյ՝ զի հասեալ իցէ ժամանակ
ճննդեան , և առ ցաւս իւր ճշիցէ :
Եյնպէս եղաք սիրելոյ քում տէր . յահ
և յերկիւղ քո յղացեալ երկնեցաք , և
Ճնաք զհոգի փրկութեան քո :

Ոչ ևս կործանեսցուք մեք , այլ կործան
նեսցին անօրէնք երկրի :

Յարիցեն մեռեալք և կենդանասցին աւ
մենեքեան , որք եղեալ են ՚ի գերեզմանս :
Յարթիցեն ցնծասցեն , և ուրախ եղիցին
դադարեալք յերկրի :

Վասն զի ցօղդ որ ցօղէ ՚ի քէն , այդ բը-
ժըկութիւն է նոցա . բայց երկիրն ամ-
բարշտեալ սատակեսցի :

Խոյս տուր ժողովուրդ իմ . գնա մուտ ՚ի
շտեմարանս քո . և փակեա զդրունս քս
առաջի երեսաց քոց :

Փախիր և թադիր առ ժամանակ մի , մին:

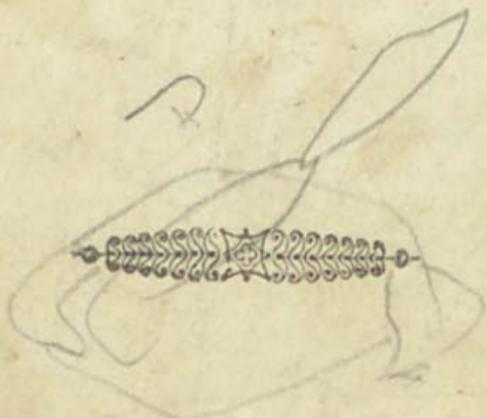
չեւ անցցէ բարկութիւն տեառն :
Փառք հօր և որդւց և :

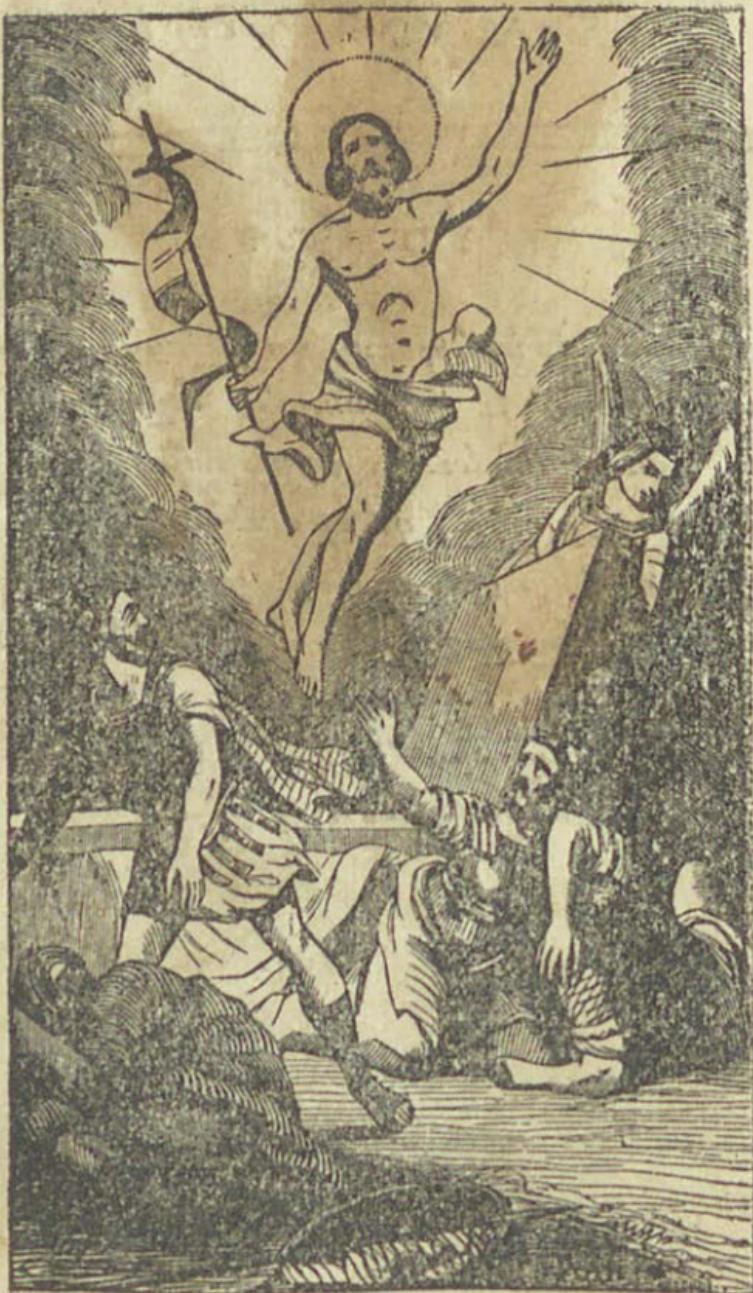
ՄԱՆԹԱՆՔ

Խաղաղութեանց տուողքրիստոս , զիստ
զաղութիւն և զերկնային ողորմութիւն
քո պարգեւեայարածս քո :

Ուարդասէր տէր , վն սրբուհւց անարատի
մօր քոյ և կուսի , և վն խաչի քո պատուա-
կանի , ընկալ զաղաշանս մեր , և կեցո զմեզ :

Օչարողն և զաղօլն ՚ի վէրջն Երանեալ իւ-
նոնին գոյցեն յ34 երեսն :

Յարեաւ. Աստուած եւ ցրուեցան տմէնայն
թշնամիք նորս :

Աշխարհ Մովսեսի առն Ասպուծոյ :

Տէր ազաւէն եղեր մեր ազգէ մինչեւ
յազգ . մինչեւ լերինք հաստատեալ էին ,
և մինչեւ սուրբծեալ էիր զերկիր և զա-
մենայն տիեզերս :

Յաւիտենից մինչեւ յաւիտեանս դու ես .
մի դարձուցաներ զմարդ ՚ի տառապանս .
և ասացեր , դարձարուք առ իս որդիք
մարդկան :

Հազար ամյացս տեառն որպէս օր երեկի՝
զի էանց . որպէս պահ մի գիշերոյ . և ամք
նոցա անարգութեամբ եղիցին :

Բնդ առաւօտս որպէս դալարի բուոցին .
ընդ առաւօտս որպէս դալարի զուարձաս-
ցին և ծաղկեսցին . ընդ երեկոյս թարշա-
մեսցին՝ չորասցին և անկցին :

{ Եռազեցաք մեք ՚ի բարկութենեքումմէ ,
և ՚ի սրտմտութենեք քումմէ խոռվեցաք :
Եղեր զմեզս մեք առաջի քո , և զկեանս

մեր՝ ի լոյս երեսաց քոց :

Ամենայն աւուրբ մեր նուաղեցան, և ՚ի
բարկութենել քումմէ խուռվեցաք :
յամանակ ամաց մերոց անդադար որպես
սարդի . և թիւ աւուրց ամաց մերոց ՚ի
նոսա եօթանասուն ամ :

Աղա թէ առաւել եւս՝ ութսուն ամ . և
որ ինչ աւելի է քան զայն, ցաւօք և հե-
ծութեամք :

Եկն ՚ի վերայ մեր հեծութիւն, և խրա-
տեցաք . իսկ արդ ո՞գիսասցէ զզօրու-
թիւն բարկութեան քո, և կամ յահէ
քումմէ զարտմասութիւն քո համարեսցի :
Այսպէս ցոյց ինձ զաջ քո . և որ խոնարհ
են սրախւք, զիմաստութիւնս քո :

Դարձ տէր՝ մինչեւ յե՞րք . միսիթարեաց
՚ի ծառայս քո :

Լ ցաք առաւօտու ողորմութեամք քոլ .
ցնծացաք և ուրախ եղաք զամենայն ա-
ւուրս կենաց մերոց :

Ուրախ եղաք փոխանակ աւուրցն, յորս
խոնարհ արարեր զմեղ, և ամացն՝ յորս
տեսաք զչարչարանս :

Հայեա տէր ՚ի ծառայս քո և ՚ի գործու
ձեռաց քոց, և առաջնորդեա որդւոց նո-
ցա . եղիցի լոյս տեսան այ ՚ի վերայ մեր :

Օգործս ձեռաց մերոց ուղիղ արա 'ի
մեղ տէր . և զգործս ձեռաց մերոց յա-
ջողեա մեղ :

Տունք ժղ :

ՍԱՆՄՈՍ Դ.

ՕՐՀԱՆ-ԵՒ-Ն ԳՈՎԸ-ԵՒ-ԱՆ ԴԱ-ԵՒ :

Ար բնակեալն է յօդնուլի բարձրելոյն , ընդ
հովանեաւ աստուծոյ յերկինս հանդիցէ :
Եսասցէ տեառն՝ ընդունող իմ ես , ապա-
ւէն իմ աստուած , և ես յուսամ 'ի նա :
Ես փրկեսցէ զիս յորոգայթէ որսողին , և
'ի բանիցն 'ի խուովութենէ :

Ի թիկնամէջս իւր ընկալոի զքեղ . 'ի հո-
վանի թեւոց նորա յուսասցիս :

Արպէս զէն շուրջ եղիցի զքեւ ճշմար-
տութիւն նորա :

Ոչ երկիցես դու յերկիւղէ գիշերի , և
ոչ 'ի նետէ՝ որ թոշի 'ի տուէ :

Յիրէ որ շըջի 'ի խաւարի , 'ի գայթակէ
զութենէ դիւին 'ի հասարակ աւուր :

Ենիցին 'ի կողմանէ քումմէ հազարք , և
քիւրք ընդ աջմէ քումմէ , և առ քեզ
ինչ ոչ մերձեսցին :

Բայց միայն աջօք քովք հայեսցիս դու , և
զհաստոցումն մեղաւորաց տեսցես , պի

գու տէրյոյս իմ ես :

Օքարձրեալն արարեր քեզ ապաւէն . զի
ոչ հասցեն առ քեզ չարք , և տանջանիք մի
մերձեսցին 'ի յարկս քո :

Հրեշտակաց իւրոց պատուիրեալ է վասն
քո 'ի պահել զբեզ յամ ճանապարհս քո :
Երազուկս իւրեանց ընկալցին զքեզ , զի
մի երբեք հարցես զքարի զսոն քո :

Ի վերայ իմից և քարբից գնասցես դու , և
առ ոտն կրխեսցես զառիւծն և զվիշապն :
Քանզի յիս յուսացաւ , և փրկեցից զնա .
Հովանի եղեցնմա , զի ծանեաւ զանուն իմ :
Կարդասցէ առիս և ես լուայց նմա . և
առ նմա եղեց 'ի նեղութեան :

Փրկեցից և փառաւոր արարից զնա . եր-
կայն առաւրբք լցուցից , և ցուցից նմա
զփրկութիւնն իմ :

Տոնիք յզ :

ՍԱՆՄՈՍ ԴԱ.

Ապահով օրհնութեան առուր շաբանուց 'ի Դաստիլ :
Բարի է խոստովան լինիլ տեառ :
մաս ասել անուան քում բարձրեալ :
Պատմել առաւոտու զողորմութիւնս քո ,
և զՃմարտութիւնս քո 'ի գիշերի :
Տաննաղեաւ սաղմոսարանաւ , 'ի ձայն

օրհնութեան գովիլ :

Աւրախ արարեր զիս տէր յարարածս քո ,
և 'ի գործս ձեռաց քոց ցնծացայց :

Արպես զի մեծ են գործք քո տէր , և
յոյժ խոր են խորհուրդք քո :

Այր անզգամ զայս ոչ ծանիցէ , և անմիւ
տըն զայս ոչ առնու ՚ի միտ :

Ի բուսանիլ մեղաւորաց ողղ խոտ , 'ի ծաղ
կիլ այնոցիկ՝ ոյք գործեն զանօրէնութի :

Սատակեսցին յաւիտեանս յաւիտենից . և
դու բարձրեալ ես յաւիտեանս տէր :

Օ ՚ի ահա թշնամիք քո տէր , զի ահա թըռ
նամիք քո կորիցեն . ցրուեսցին ամենե-
քեան՝ ոյք գործեն զանօրէնութիւն :

Աարձք եղիցի ողղ միեղթերուի եղիւր իմ ,
և ծերութի իմ 'ի ձեթ պարարտութեան :

Ետես ակն իմ 'ի թշնամիս իմ , ոյք յա-
րուցեալ են 'ի վերաց իմ չարութեամք ,
'ի նոսա լուիցէ ունկն իմ :

Արդարքն ողղ զարմաւենիս ծաղկեսցին .
ողղ զմայրան լիբանանու բազումք եղիցին :

Տեկեալք եղիցին 'ի տան տեառն , և 'ի
գաւիթս աստուծոյ մերոյ ծաղկեսցին :

Եւս և բազումք եղիցին 'ի ծերութիւն
պարարտութեան . գիրդք և փափուկք ե-
ղիցին 'ի պատմել . ուղիղ է տէր ած մեք :

Ա ոչ գոյ ՚ի նմա անիրաւութիւն։
Տունք ժր զորպայս խղ։

ՍԱՆՄՈՍ ԴԲ.

Յասուրն առաջին շաբաթու, յոր հաստափեցաւ
երիկ . օրհնութեան գովութեան դաս-թի։

Sէր թագաւորեաց վայելութիւն ըդ-
գեցաւ . զգեցաւ տէր զօրութիւն ընդ
մէջ իւր էած։

Հաստատեաց զաշխարհ՝ զի մի սասանեա-
ցի . պատրաստ է աթու քո , ՚ի սկզբանէ
յաւիտեանս դու ես։

Ամբարձան գետք որ , և ամբարձին գետք
զձայնս իւրեանց . և յարիցեն գետք ՚ի
գնացս իւրեանց։

Խ ձայնէ ջուրց բաղմաց , սքանչելի եղեն
զբօսանք ծովու։

Աքանչելի ես դու տէր ՚ի բարձունս . վր-
կայութեանց քոց մեքյոյժ հաւատացաք։
Տան քում վայելէ սրբութիւն տէր ընդ-
երկայն աւուրս։

Տունք զ։

Ասղնոս Դաւթիկ . լըրեհշաբանու :

Սատուած վրէժինդիր , տէր աստուած
վրէժինդիր յայտնեցար :

Դարձր լեր որ դատես զերկիր . հատո ըզ
հատուցումն ամբարտաւանից :

Վինչեւ յերբ մեղաւորք տէր , մինչեւ
յերբ մեղաւորք պարծեսցին :

Դարբառեալ խօսէին զանիրաւութիւն .
Խօսեսցին ամենեքեան՝ ոյք գործեն զան
օրէնութիւն :

Օժողովուրդս քո տէր խոնարհ արարին ,
և զժառանգութիւն քո չարչարեցին :

Օայրին և զպանդուխտն սպանին , զորբսն
կոտորեցին և ասացին . ոչ տեսանէ զայս
տէր , և ոչ 'ի միտ առնու ան յակոբայ :
Իմացարուք անզգամք ժողովրդոց , և ան
միտք՝ մինչեւ յերբ ոչ առնուք 'ի միտ :
Որպէս զի թէ որ տնիկեաց զունկն՝ ինքն
ոչ լուիցէ , կամ որ ստեղծ զակն՝ ինքն ոչ
տեսանիցէ :

Որ խրատէ զազինս , որպէս թէ ոչ յան
դիմանեսցէ . որ ուսուցանէ մարդոյ ըզ
գիտութիւն . տէր ճանաչէ զիսորհուրդս
մարդկան , զի են ընդունայնք :

Երանի մարդոյ՝ զոր խրատես դու տէր,
և յօրինաց քոց ուսուցանես դու նմա:
Քածուցանես դու նմա ղաւուրս չարուեն,
մինչեւ փորեսցի խորխորատ մեղաւորի:
Աչ մերժէ տէր զժողովուրդ իւր, և զժա-
ռանգութիւն իւր ոչ առնե անտես:
Վինչեւ գարձցին իրաւունք յարդարու-
թիւն. ընկալցին զնա ամենեքեան ոյք ու-
ղիղ են սրտիւք:

Ով յարիցէ ընդ իս 'ի վերայ չարաց. կամ
ով հաւասարեսցի ինձ 'ի վերայ այնոցիկ,
ոյք գործեն զանօրէնութիւն:
Եթէ ոչ տեառն օգնեալ էր ինձ, փոքք
մի ևս բնակեալ էր անձն իմ 'ի գժոխս:
Ուշ ասէի՛ թէ ահա սասանեցան ոտք իմ,
ողորմութիւնքո տէր օգներ ինձ:

Իստ բազում ցաւոց սրտի իմոյ՝ միսիթա-
թութիւն քո ուրախ առներ զանձն իմ:
Ոի հւնրեսցի քեղաթոռ անօրէնութէ,
ո պատճառէ զվաստակս ընդդէմ հրամանի:
Որսացին զանձն արդարոյ, և զարիւն ան-
ըիծ պարտաւոր առնեին:

Եղէւ տէր աղաւէն իմ. աստուած օդ-
նական յուսոյ իմոյ:

Հատուսցէ նոցա տէր ըստ անօրէնութէ
նոցա. և ըստ չարութեան նոցա կործա-

ՆԵՐՍԻ ՊՆԱՍՏԱ ՄԵՐ ԱՍՏՈՒԹՅ ՄԵՐ :

ՏՈՒՆԻՔ ԻՄ :

ՍԱՆՄՈՍ ԴԴ .

ՕՐՀԱՐ-ԱԼ-Ն ԳՈՎՈ-ԱՆԵԱՆ ԴԱԱ-ԱԼԻ :

ԵԿԱՅ.Ք ՄՆԾԱՍԳՈՒ.Ք 'Ի ՄԵՐ . ԱՂԱՂԱԼԵԱ-
ԳՈՒ.Ք Առ ԱՍՏՈՒԹՅ ՎԻՐԼԻԸ ՄԵՐ :

ԿԱՆԽԵՐՍՈՒ.Ք ԱռԱՋԻ ՆՈՐԱ ԽՈՍԱՌՎԱՆՈՒ.Ք :

և ՍԱՂՄՈՍԻՒ.Ք ԱՂԱՂԱԼԵՍՈՒ.Ք Առ ՆԱ :

ՎԱՏՈՒԹՅ ՄԵԾ է , ՄԵՐ ԹԱԳԱԵՒՈՐ ՄԵԾ 'Ի
ՎԵՐԱՅ ԱՄԵՆՆԱՅՆ ԵՐԼՐԻ :

Ի ՃԵՌՈՍ ՆՈՐԱ ԵՆ ԱՄԵՆՆԱՅՆ ՄԻԵՂԵՐՔ ԵՐԼ-
ՐԻ , և բարձրութիւնի լերանց նորա են :
Նորա է ծով՝ և նա արար զնա , և զգա-
մաք ճեռք նորա ստեղծին :

ԵԿԱՅ.Ք ԵՐԼԻՐԱՊԱԳԳՈՒ.Ք ՆՄԱ . ԱՆԿԳՈՒ.Ք և
ԼԱՋՋՈՒ.Ք ԱռԱՋԻ ՄԵԱՌՆ ԱՐԱՐՀԻՆ ՄԵՐՈՅ :
ՆԱ ԲԻՔՆ է ՄԵՐ ած մեր . մեք ժողովուրդք
ՃԵՌԻՆ նորա , և խաչն արօտի նորա :

ՎԱՅՈՐ ԵԹԷ ՃԱՅՆԻ ՆՐ ԼՍԻԳԵՔ , մի խստա-
յուցանեք զսիրաս ճեր ոնկ 'ի դառնուե :
Յաւուրն փորձութեան յանապատին ուր
փորձեցին զիս հարքն ճեր , քննեցին զիս ,
և տեսին զգործս իմ զքառասուն ամ :
Գանացի ընդ ազգին ընդ այնմիկ և ասա-
ցին միշտ մոլորեալ են սրախւք . և նոքա

ոչ ծանեան զՃանապարհս իմ։
Ալպէս երդուսց ՚ի բարկութեան իմում,
թէ մոցեն ՚ի հանգիստ իմ։
Տունք ժա ։ Գոբղոյս լը ։

ՍԱԿՄՈՍ ԴԵ.

Աաղմոս Դաւթի ։ ՚ի ժամանակի ով պաճառն
շնեցա ։

Օրհնեցէք զտէր յօրհնութիւն նոր ։
օրհնեցէք զտէր ամենայն երկիր ։
Օրհնեցէք զտէր և օրհնեցէք զանուն նորա ։
աւետարանեցէք օր ըստ օրէ զփրութիւն նորա ։

Պատմեցէք ՚ի հեթանոս զփառս նորա ,
յամենայն ժողովուրդս զբանչելիս նորա ։
Վեծ է տէր և օրհնեալ է յոյժ ։ ահարկու է նա ՚ի վերայ ամենայն կոռոց ։
Ամենայն կոռոք հեթանոսաց դեւք են ։

այլ տէր զերկինս արար ։
Խոստովանութիւն և վայելութիւն է առաջի նորա , սրբութիւն և մեծվայելութիւն ՚ի սրբութեան նորա ։

Վատուցէք տեառն տոհմք աղանց ։ մատուցէք տեառն զփառս և զպատիւ ։ մատուցէք տեառն զփառս անուան նորա ։

Առեք պատարագս և մտեք ՚ի սրահս նոր
բա . Երկիրսպագէք տեւառն ՚ի դաւիթս
սրբութեան նորա , և խոռվեսցի յերեսաց
նորա ամենայն երկիր :

Վացէք ՚ի հեթանոսս՝ թէ տէք թագաւ
որեաց . հաստատեաց զաշխարհ զի մի
սասանեսցի . և դատէ զժողովուրդս իւր
ուղղութեամբ :

Ուրախ եղիցին երկինք , և ցնծասցէ եր
կիր . զուարձասցի ծովլլիւ իւրով . ցըն
ծասցէն դաշտք , և ամենայն որ է ՚ի նոսա .
Յայնժամ ցնծասցէն ամենայն ծառք ան
տառի յերեսաց տեւառն զի դայ „ և դայ
նա . ՚ի դատել զերկիր :

Դատէ զտիեզերս իրաւամբք . և զժողո
վուրդս ամենայն Ճշմարտութեամբ իւրով .
Տունք ժք :

ՍԱՀՄՈՍ ԱԶ .

Ուղիմոս Դատ-Եի . ՚ի ժամանակի զլ երկինք .
հասպատիշաւ :

Տէք թագաւորեաց՝ ցնծասցէ երկիր . ու
բախ եղիցին կղղիք բազումբ :

Վմագ և մեգ շուրջ են զնովաւ . յիրաւու
նըս և յարդարուի ուղղեալ է աթու նր .
Ճուր տռաջի նորա գնասցէ , և այրեսցէ

շուրջ զմշնամիս նորա :

Այրեւեցան փայլատակունք նորա տիեզեւ
րայ . Ետես՝ և սասանեցաւ երկիր :

Երինք որպէս մոմ հալեսցին յերեսաց
տեառն . յերեսաց տեառն ամ երկիր :

Պատմեսցեն երկինք զարդարութիւն նր .
և անսցեն ամ ժողովուրդը զիառս նորա :

Վմաշեսցեն ամքն ոյք երկիրապատանեն կը-
ռոց , և ոյք պարծին 'ի դրօշեալս իւրեանց :

Երկիրապատցեն նմա ամենայն հրեշտակը
նորա , զի լուաւ և ուրախ եղեւ սիօն .
Դ ցնհասցեն դատերը յուդայ վասն իրա-
ւանց քոց տէր :

Օ ի դու բարձրեալ ես 'ի վերայ ամ երկ-
րի . յոյժ բարձրացար 'ի վերայ ամ կուոց :
Ոյք սիրեք զտէր , ատեցէք զարութիւն .
պահէ տէր զանձինս սրբոց իւրոց , 'ի ձե-
ռաց մեղաւորի փրկեսցէ զնոսա :

Ե ոյս ծագեաց արդարոց . ուղղոց սրախց
եղեւ ուրախութիւն :

Ուրախ եղերուք արդարք 'ի տէր . և խոս-
տովան եղերուք յիշատակի սրբուն նորա :

Տունք ժբ :

ՍԱՀՄՈՍ ԴԵ.

Ապղմոս Գրաւելի օրհնութեան :

Օրհնեցէք զտէր յօրհնութիւն նոր, զի
սբանչելիս արար :

Փրկեաց զնա աջ իւր, և բազուկ սբ իւր:
Եցոյց տէր զիրկութիւն իւր, առաջի ազ
գաց յայտնեաց զարդարութիւն իւր:
Յիշեաց ողորմութեամբ իւրով զյակոք .
Ճշմարտութեամբ իւրով զոտւնն իսրայե-
լի. և տեսին ամենայն ծագք երկրի ըլ
փրկութիւն աստուծոյ մերոյ :

Աղաղակեցէք առ տէր ամենայն երկիր .
օրհնեցէք յնծացէք և սաղմոս ասացէք :
Ապղմոս ասացէք այ մերոյ օրհնութեամբ ,
օրհնութեամբ և 'ի ձայն սաղմոսաց :
Ի ձայն օրհնութեան կուածոյ փողոյ , օրհ-
նութեամբ յնծութեամբ և 'ի ձայն եղ-
ջեր փողոյ , աղաղակեցէք առաջի թագա-
ւորին տեառն :

Խոռովցոցի ծով լրիւ իւրով . տիեզերք և
ամենայն բնակիչք նորա . և գետք ծափա-
հարցեն 'ի միասին ձեռամբ :

Երինք յնծացեն առաջի տեառն , զի
գայ զի հասեալ է տէր 'ի դատել զերկիր :
Դատե զաշխարհս արդարութեամբ և ըլ

Ժողովուրդս իւր ուղղութեամբ :
Տունք ժ : Գործացու լր :

ՍԱՆՄՈՍ Դ.Բ.

Ապշըն Դաս-Եկ :

Տէր թագաւորեաց, բարկացան ժողովուրդք, որ նստիս ՚ի քրովեէս, սասանեցաւ երկիր :

Տէր ՚ի սիօն մեծ է, և բարձր է ՚ի վերաց ամենայն ժողովուրդոց :

Խոսառվան եղիցուք անուան քում մեծի, զի ահաւոր և սուրբ է. և պատիւ թագաւորի զիրաւունա սիրէ :

Դու պատրաստեցէր զուղղութ, զիրաւունը և զարդարաւի յակորաց դու արարեր :

Բարձր արարէք զաէր ած մեր, երկիրսաւ գէք պատուանդանի ոտից նորա զի նը է :

Վախէս և ահարօն երիցունիք նր, սամաւելընդ այնոսիկ, ոյք կարդան զանուն նր :

Կարդային առ աէր և նա լսէր նոցա, և ՚ի սիւն ամնցոյ խօսէր ընդ նոսա :

Պահէին զվեկայութիւնս նորա և զհրաւ մանս զոր ետ նոցա :

Տէր աստուած մեր՝ դու լսէիր նոցա,

աստուած՝ դու քաւիչ լինէիր նոցա, և

վլէժիմնդիր՝ ՚ի լեռայ ամենայն գործոց նց։
Բարձր արարէք զտէր ած մեր . երկիրպաւ-
տէք ՚ի լեռառն սուրբ նորա , զի սուրբ է
տէր աստուած մեր :

Տունք ժ :

ՍԱՆՄՈՍ ԴՅ.

(Աղջոս խոսպովանութեան Դաս-լի :

Եղաղակեցէք առ տէր ամենայն երկիր .
ծառայեցէք տեռառն ուրախութեամբ :
Մտէք առաջի նորա ցնծութեամբ . ծանե-
րուք զի նա է տէր աստուած մեր :

Կա արար զմեզ , և ոչ մեք էաք . մեք ժո-
ղովուրդք և խաշն արօաի նորա :

Մտէք ընդ դրունս նորա խոստովանութք ,
և օրհնութեամբ ՚ի յարկս նորա :
Խոստովան եղերուք տեռառն , և օրհնեցէք
զանուն նորա :

Քաղցր է տէր , յաւխտեան է ողորմու-
թիւն նորա . ազգէ մինչեւ յազգ է ճըշ-
մարտութիւն նորա :

Տունք զ :

ՍԱՆՄՈՍ Ճ.

(Աղջոս Դաս-լի :

Յողորմութիւն և յիրաւունս օրհնեցից

զըեղոր, սաղմոս ասացից, և 'ի մխտ առից :
Ճանապարհ ամբիծ մինչեւ եկեսցէ առ
իս . զի գնացի ես յանթծութեան սրտի իւ
մոյ 'ի մէջ տան իմոյ :

Ոչ եղի առաջի աչաց իմոյ զիրս անիրաւ
ւուե՞ . ոչք առնեին զանօրէնուի , առեցի :
Ոչ մերձեցաւ առ իս որ թիւրն էր սըր-
տիւ . խոտորեալ յինէն անզգամին , և ես
ինչ ոչ փոյթ առնեի :

Որ խօսէր գաղտ զընկերէ իւրմէ , զնա-
բացէ 'ի բաց հալածէի :

Որ ամբարտաւան էր աչօք և ագահ սըր-
տիւ , ընդ նմա և հաց ոչ ուտէի :

Վչք իմ 'ի հաւատացեալս երկրի , զի
նատցին նոքա ընդիս :

Որ գնացր 'ի ճանապարհ ամբիծ , նա պաշ-
տէր զիս :

Ոչ ընակէր 'ի մէջ տան իմոյ՝ որ առներ
զամբարտաւանութիւն . որ խօսէր զանիւ-
րաւութիւն , չէր յաջողեալ նմա առաջի
աչաց իմոյ :

Վնդ առաւօսս սպանանէի զնմ մեղաւորս
երկրի . զի սատակեցից 'ի քաղաքի տեառն
զնման՝ ոչք գործեն զանօրէնութիւն :

Տունք ժ : Դորզացս իզ :

Ելուս ուրիշ . իբրեւ յանիրասոյի՝ առաջի պէտուն
սիւնեայն զի՞ւրուսածու իւր :

Տէր՝ լուր աղօթից իմոց , աղաղակ իմ
առ քեզ եկեսցէ , և մի դարձուցաներ զե-
րեսս քոյինեն :

Յաւուր նեղութե իմոյ խոնարհեցո առ
իս զունկն քո . յորում աւուր կարդամ
առ քեզ , վաղվաղակի լուր ինձ :

Սովառեցան որպէս ծուխ աւուրը իմ , և
ոսկեբք իմ որպէս խուխւ չորացան :

Կարայ ես որպէս խոտ՝ և ցամաքեցաւ
սիրու իմ . մոռացայ ուտել զհաց իմ 'ի
ձայնէ հեծութեան իմոյ :

Կցեցաւ ոսկը իմ 'ի մարմին իմ . նմանե-
ցայ ես հաւալսան անասլատի :

Եղէ ես որպէս բու յաւերակի . արնեցայ
և եղէ ես ող ճնճղուկ միայն 'ի տանիս :

Կախատեցին զիս թշնամիք իմ զօրհանա-
պաղ , և գովիճք իմ ինեւ երդնուին :

Օմոխիր որպէս զհաց կերի , և զըմպելին
իմ արտասուօք խառնեցի :

Յերեսաց բարկութեան սրտմտութեան
քո . զի դու բարձրացուցեր , և խոնար-
հեցուցեր զիս :

Աւուրք իմ որպէս հովանի անցին . և ես
որպէս խոտ ցամաքեցայ :

Դու տէր յաւիտեան կաս , և յիշատակ
քոյ ազգէ մինչեւ յազգ :

Դու յարուցեալ գթասցիս ՚ի վերայ սիօ
նի . ժամանակ գթալոյ նը հասեալէ ժամ :
Հաճեցան ծառայք քո ընդ քարինս նո-
րա , և ՚ի հողս նորա գթասցին :

Երկիցեն հեթանոսք յանուանէ քումմէ ,
և ամ թագաւորք երկրի ՚ի փառաց քոց :
Ընէ տէր զսիօն , և երեւեսցի փառօք
իւրովք ՚ի նմա :

Հայեցաւ նա յաղօթս խոնարհաց , և ոչ
արհամարհեաց զինեդրուածս նոցա :

Վրեսցի այս յազգ յոյլ . ժողովուրդ զոր
ստացեալէ , օրհնեսցէ զտէր :

Հայեցաւ նա ՚ի բարձանց ՚ի սրբութենէ
իւրմէ . տէր յերկնից յերկիր հայեցաւ :
Լուլ զհեծութիւն կազելոց , և արձա-
կել զորդիս մահապարտաց :

Պատումէլ ՚ի սիօն զանուն տեառն , և զօրհ-
նութիւնս նորա յերուսաղէմ :

Ժողովիլ ժողովրդոց ՚ի միասին , և թագա-
ւորաց ծառայել տեառն :

Պատասխանի ետ նմա ՚ի ձանապարհի զօ-
րութեան իւրայ . զնուազութիւն աւուրց

իմոց ասա ինձ , և մի՛ հաներ զիս 'ի կէս աւ-
տուրց իմոց . զի աղդէ յաղդ են ամք քո :
Ի սկզբանէ որ զհիմունս երկրի հաստատե-
ցեր . և գործք ձեռաց քոց երկինք են :
Ապա անցանեն , և գու կաս և մնաս
յաւիտեան :

Ամենեթեան սպ զգործս մաշեսցին , և սպ
դիւրարկուս վտխեսցես զնո՞ւ և վտխեսցին :
Հայց դու նոյն ինքն ես , և ամք քո ոչ ան-
ցանեն . որդիք ծառայից քոց բնակեսցին 'ի
նմա . և զաւակի նո՞յն յաւիտեան յաջողեսցի :
Տունք իլ :

ՍԱԴ.ՄՈՍ ՃԲ.

Սաղմոս Դաւթի :

Օքհնեա անձն իմ զտեր , և ամենայն սու-
կերք իմ զանուն սուրբ նորա :

Օքհնեա անձն իմ զտեր , և մի՛ մոռանաք
զամենայն տուրս նորա :

Ո քաւե զմեզս քո , բժշկէ զամենայն հի-
ւանդութիւնս քո :

Ո փրկէ յասպականութենէ զկեանս քո ,
պսակէ զքեզ ողորմութիւ և դթութիւ :

Ո նու 'ի բարութենէ զցանկութիւն քո .
նորոգեսցի որպէս արծուոյ մանկութիւ քո :

Ո ոնէ ողորմութիւնս տէր , և իբաւունս

ամենայն զրկելոց :

Եցսց տէր ղճանապարհս իւր մովսէսի ,
և որդւոցն խօրայէլի զկամս իւր :
Դթած ողորմած է տէր , երկայնամիտ և
բազումոզորմ:

Ոչ խոպառ բարկանայ մեղ տէր , և ոչ յա-
ւիտեան սլահէ ոխս :

Ոչ ըստ մեղաց մերոց արար մեղ տէր , և
ոչ ըստ անօրէնուն մերում հասոց մեղ :
Այլ որպէս բարձր են երկինք յերկրէ ,
այնպէս զօրացոց տէր զողորմութիւն իւր
՚ի վերաց երկիւղածաց իւրոց :

Որչափ հեռի են արեւելք յարեւմաից .
այնչափ հեռի արար ՚ի մէնջ զանօրէնու-
թիւնս մեր :

Ո՞ղ գթայ հայր ՚ի վերաց որդւոց իւրոց ,
այնպէս գթասցի տէր յերկիւղածս իւր :
Օի նա գիտաց զատեղծուածս մեր , և յի-
շեաց թէ հող եմք :

Ուրդոյ որպէս խոտոց են աւուրք իւր .
որպէս ծաղիկ վայրի այնպէս ծաղկի :
Շնչէ ՚ի նմա հողմ , և ոչ է՝ և ոչ եւս
երեւի տեղի նորա :

Հայց ողորմութիւնն ոն մնայ յաւիտեանս
յաւիտենից ՚ի վր երկիւղածաց իւրոց , և
արդարութի նր յորդւոց մինչեւ յորդիս :

Ոյք պահեն զուխտս նորա , յիշեն զպա-
տուիրանս նորա և առնեն զնա :

Տէր յերկինս պատրաստեաց զաթու իւր .
արքայութիւն նորա ամենեցուն տիրէ :
Օրհնեցէք զտէր ամ հրեշտակք նորա՝
հզօրք զօրութիւն , ոյք առնէք զբան նորա
՚ի լսել ձայնի սղատգամաց նորա :

Օրհնեցէք զտէր ամ զօրութիւնք նորա ,
սղաշտօնեայք և արարողք կամաց նորա :
Օրհնեցէք զտէր ամենայն գործք նորա .
զի ընդ ամենայն տեղիս է տէրութիւն
նորա . օրհնեա անձն իմ զտէր :

Տունք իր : Գորդայս իր :

ՍԱՆՄՈՍ ՃԳ .

Ասղմոս Գառ-Եկ . ՚ի վերայ ալսարհագործ արարածոյ :

Օրհնեա անձն իմ զտէր . տէր աստուած
իմ մեծ եղեր յոյժ :

Խոստովանութիւն և մեծվայելսութիւն
զգեցար , արկեալ զլոյս որպէս զօթոց . ձը-
գեցեր զերկինս որսպէս զլսորան , և արկեր
՚ի վերայ ջուրց զվերնայարկս նորա :

Ո դնէ յամազս զգնացս իւր , և շրջի նա ՚ի
վերայ թեւոց հողմոց :

Ո արար զհրեշտակս իւր հոգիս , և ըդ

սպաշտօնեայս իւր ՚ի հուր կիզելոց :
 Հաստատեաց զերկիր ՚ի վը հաստատուե
 իւրոյ . զի մի սասանեացի յաւիտեան :
 Խորք որպէս ղգեաս վերարկու է նորա ,
 ՚ի վերաց լերանց կացցեն ջուրք :
 Փ սաստէ քումմէ փախիցեն , և ՚ի ձայնէ
 որոտալոց քումմէ սարսիցեն :
 Ալանեն լեռնանան՝ և իջանեն գաշտանան ,
 ՚ի տեղի յոր հաստատեցեր ղեռա :
 Աահման եղեր՝ և ոչ անցանեն , և ոչ ևս
 գառնան ՚ի ծածկել զերկիր :
 Երաքեցեր ղաղթիւրս ընդ ծործորս , ՚ի
 միջոց լերանց գնասոցեն ջուրք :
 Երբուցանել զամենայն գաղանս վայրի .
 յագեացին ցիոք ՚ի ծարաւս իւրեանց :
 Վեդ թռչունք երկնից բոյնս դիցեն . և ՚ի
 միջոց վիմաց տացեն զձայնս իւրեանց :
 Երբուցանել զերինս ՚ի շոեմարանաց իւրոց . ՚ի պաղոյ գործոց իւրոց լցոի երկիր :
 Բուսուցեր զիստ ՚ի լերինս , զդալարի ՚ի
 ծառայութիւն մարգիան :
 Հաներ զհաց յերկրէ . զինի ուրախ առ
 նէ , իւղ զուարթ , և հաց հաստատէ ըզ
 սիրտ մարդոյ :
 Աագեացին ծառքն անտառի , և մայրքն
 լիւանանու՝ զորս գու անկեցեր :

Անդ թուշունք երկնից ձագս հանցեն . և
բոյն արագլի ապաւէն է նոցա :
Երինք բարձունք են եղիշերուաց , և
վէմք ապաւէնք նապատակաց :
Արարեր զլուսին վասն ժամանակի . արե-
գակն ծանեաւ զժամ մասնելոյ իւրոյ :
Արարեր զխաւար՝ և եղեւ գիշեր . 'ի
նմա գնան ամենայն գաղանք անտառի :
Կորիւնք առիւծուց մոնչեն և յափշտա-
կեն , և խնդրեն յոյ զկերակուրս իւրեանց :
Դադեւ արեւու ժողովին , և 'ի մօրիս
իւրեանց դադարին :

Ելանէ մարդ 'ի գործս իւր , և 'ի վաս-
տակս ձեռաց իւրոց մինչեւ յերեկոյ :
Վրալէս զի մեծ են գործք քո տէր . զա-
մենայն ինչ իմաստութեամք արարեր , և
լցաւ երկիր ստեղծուածովք քովք :
Այս ծով մեծ և անդորր . 'ի սմա են սո-
զունք , որոց ոչ գոյ թիւ . գաղանք մեծա-
մեծք և մանունք . 'ի սմա և նաւք գնան ,
վիշտակն զոր ստեղծեր խաղալ նովաւ :
Ամենեքեան քեղ սպասեն . և դու տառ
զկերակուր նոցա 'ի ժամու :

Տաս դու նց՝ և կերակրին . բանաս զձեռն
քո , և կերակրես զամսեան կամօք քովք :
Դարձուցանես զերեսս քո 'ի նոցանէ՝ և

իուտին, հանես զոդի ՚ի նոցանէ, պա-
 կասին և ՚ի հող գառնան։
 Վաքես զոդի քո և ստանաս զնոսա, և
 նորոգես զերեսս երկրի։
 Եղիցին փառք տեառն յաւիտեան, և տէր
 ուրախ եղիցի յարարածս իւր։
 Ո հայի յերկիր, և տայ գողալ սմա. մեր-
 ձեսցի ՚ի լերինս, և ծիւեսցին։
 Օրհնեցից զտէր ՚ի կեանս իմ. սաղմոս ա-
 սացից աստուծոյ իմոյ մինչեւ եմ ես։
 Քաղցը եղիցի նմա օրհնութիւն իմ. և
 ես ուրախ եղէց ՚ի տէր։
 Պակասեսցին մեղաւորք յերկրէ, և ամ-
 բարիշոք մի եւս գտցին ՚ի նմա. օրհնեա-
 անձն իմ զտէր։

Տունիք լւ։

ՍԱՎԱՍՈՍ ՃԴ.

ԵԼԵՒ-ԻՄ։

Խոստովան եղերուք տեառն և կարդացէք
 զանուն նորա, և պատմեցէք ՚ի հեթա-
 նոսս զգործս նորա։
 Օրհնեցէք և սաղմոս ասացէք նմա. պատ-
 մեցէք զամենայն սքանչելիս նորա. և գո-
 վեցարուք յանուն սուրբ նորա։
 Աւրախ եղիցին սիրոք այնոցիկ՝ սք լսնդ-

բեն զտէր . խնդրեցէք զտէր՝ և հզօքը եւ
 զերուք . և խնդրեցէք զերեսս նդյամժամ:
 Յիշեցէք զբանչելիս նորա զորս արար ,
 զարուեստս և զիրաւունս բերանոյ նորա:
 Օաւակէք աբրահամեան ծառայք նորա ,
 որդիքյակոբայ ընտրեալք նորա :
 Եա ինքն է տէր աստուած մեր . յամե-
 նայն երկրի են իրաւունք նորա :
 Յիշեացյաւիաենից զուխտ իւր , և զբա-
 նըն՝ զոր պատուիրեաց մինչ ՚ի հաղար ամ:
 Օուխտն զոր եղ ընդ աբրահամու . և
 զերդումն իւր ընդ սահակայ :
 Հաստատեաց առ յակոբ զհրաման իւր .
 և առ իսրայէլ զուխտ իւր յաւիտենից :
 Առէ . ձեզ տաց զերկիրն քանանու , զիլ-
 ճակ ժառանգութեան ձերոյ :
 Օի էին նորա թուով սակաւք նուազք
 և պանդուխոք ՚ի նմա :
 Վնկցին նորա աղգէ յաղգ , ՚ի թագաւո-
 րութենէ ՚ի ժողովուրդ յայլ :
 Ոչ եթող մարդկան մեղանչել նոցա . և
 կշտամբեաց զթագաւորս վասն նոցա :
 Ոի մերձենայք ասէ՝ յօծեալս իմ . և ՚ի
 մարդարէս իմ մի մեղանչէք :
 Կոչեաց սով յերկիր նոցա . և զամենայն
 զօրութիւն հացի երեկ :

Առաքեաց առաջի նոցա սյր . ՚ի ծառա
 յութիւն վաճառեցաւ յովակի :
 Խոնարհ արարին ՚ի կապանս զոտս նորա .
 և էանց ընդ երկաթ անձն նորա :
 Ոինչեւ եկեսցէ բան նորա . և բան
 տետոն փորձեաց զնա :

Առաքեաց թագաւորն և ելցծ զնա . իշ
 խան ժողովողեան եթող զնա :

Կացոյց զնա տէր տան իւրոց . իշխան ՚ի
 վերայ ամենայն ստացուածոց իւրոց :

Խրատել զիշխանս նոցա որպէս զինքն . և
 զծերո նոցա իմաստունս արասցէ :

Եմուտ իսրայէլ յեղիպոս . և յակով
 պանդիստեցաւ յերկիր քամայ :

Վճեցոյց զժողովուրդ իւր յոյժ , և զօրա
 ցոյց զնոսա քան զժշնամիս իւր :

Դարձոյց զսիրտս նոցա ատել զժողովուրդ
 իւր , և ՚ի նենդէլ զծառայս իւր :

Առաքեաց զմովոէս ծառայ իւր , և զա
 հարօն ընտրեալ իւր :

Ետ նոցա զքան նշանաց իւրոց , և զա
 րուեստս իւր յերկիր քամայ :

Առաքեաց զիսաւար և խաւարեցոյց ըլ
 նոսա , զի դառնացուցին զքան նորա :

Դարձոյց յարիւն զգետս նոցա , և սպան
 զամենայն ձկունս նոցա :

Եռաց յերկիր նոցա գորտ, և ՚ի շտեմա-
րանս թագաւորաց նոցա:

Եսաց՝ և եկն շանաձանձ և մմեխ ընդ ա-
մենացն սահմանս նոցա:

Դարձոյց զանձրեւս նոցա ՚ի կարկուտ. և
հուր յերկիր նոցա բորբոքեցաւ:

Եհար զայդիս և զթղենիս նոցա, և փը-
րեաց զամենայն ծառս սահմանաց նոցա:

Եսաց՝ և եկն մարախս, և խառնիճ՝ զի ոչ
գոյր նոցա թիւ:

Եկեր զամենայն խոտ երկրի նոցա. և ըս-
պառեաց զամենայն սպառւղ անդոյ նոցա:

Եհար զամենայն անդրանիկս եգիստա-
ցւոց, զոկիզըն ամենայն վաստակոց նց:

Եհան զնոսա ոսկւով և արծաթով. և ոչ
գոյր յազգի նոցա հիւանդ:

Աւրախս եղեւ եգիստոս ընդ ելանել նց. զի
անկառ ահ աեառն ՚ի վերայ նոցա:

Ափուեաց ամպ՝ հովանի առնել նոցա ՚ի
տուէ, և հրով լոյս տայր նոցա ՚ի գիշերի:
Խնդրեցին՝ և եկն լորամարդի. և հացիւ-

երկնից լոյց զնոսա:

Եհար զլեմն՝ և բղիսեցին ջուրք, և գնա-
ցին գետք ընդ անջրդիս:

Յիշեաց զըան իւր սուրբ, որ ընդ աբրու-
համու ծառայի իւրոյ:

Եհան զժողովուրդ իւր ցնծութեամբ , և
զընտրեալս իւր ուրախութեամբ :
Ետ նոցա զգաւառս հեթանոսաց . ՚ի վաս-
տակս ժողովրդոց ժառանգեցոյց զնոսա :
Օի պահեսցեն զվիացութիւնս նորա , և
զօրէնս նորա խնդրեսցեն :
Տունք իւդ : Գորդացս հը :

ՍԱՀՄՈՍ ՃԵ :

ԱՅԼԱՒԻԱ :

Խոստովան եղերուք տեառն՝ զի քաղցր
է . զի յաւխտեան է ողորմութիւննորա :
Ո՞ խօսեսցի զզօրութիւնս տեառն . լսելի
արասցէ զամենայն օրհնութիւնս նորա :
Երանի ոյք պահեն զիրաւունս , և առ-
նեն զարդարութիւնյամենայն ժամ :
Յեշեա զմեզ ող ընդ հաճոյս ժողովրդեան
քոյ , և այց արա մեղ ՚ի փրկութե քում :
Տեսցուք մեք զքաղցրութիւն ընտրելոց
քոյ , ուրախ եղիցուք մեք յուրախու-
թիւն աղգի քոյ . և դոմեսցուք մեք ՚ի
ժառանգութեան քում :

Ո՞ղաք մեք ընդ հարսն մեր , անօրինե-
ցաք և յանցեաք :
Համբքն մեք յեգիալոսս ոչ խմացան զըս-

քանչելիս քո, և ոչ յիշեցին զբաղում
ողորմութիւնս քո:

Կարկացուցին զքեղ յանցանելն իւրեանց
ընդծով կարմիր, փրկեաց զնոսա վասն ան-
ուան իւրոյ, զի ծանիցեն զզօրութիւն նր՝
Սաստեաց 'ի ծով կարմիր՝ և ցամաքեցաւ.
առաջնորդեաց նոցա ընդ անդունդս որ-
պէս ընդ անապատս :

Կեցոյց զնոսա ՚ի ձեռաց ատելեաց նոցա,
և փրկեաց զնոսա ՚ի ձեռաց թշնամեաց նյ:
Օածկեաց ծով զեկուզ նոցա . և մի ՚ի
նոցանէ ոչ ապրեցաւ :

Հաւատացին բանի նորա, և օրհնեցին
զօրհնութիւնս նորա:

Վաղվաղեցին և մոռացան զգործս նորա,
և ոչ անսացին խորհրդոց նորա:

Ծանկացան զցանկութիւն յանապատի, և
փորձեցին զաստուած յանջրդի:

Ետ նոցա զինդրուածս նոցա . առաքեաց
զլիութիւն յանձինս նոցա:

Կարկացուցին զմովսէս ՚ի բանակի, և զա-
հարօն սուրբ տեառն :

Կացաւ երկիր և եկուլ զդադան, և ծած-
կեաց զբանակն զաբիրօնի:

Հուր վառեցաւ ՚ի ժողովս նոցա, և բոյ
մաշեաց զմեղաւորս :

Արարին զորթն ՚ի քորեք . և Երկիրպառ
դին պատկերի , և փոխեցին զվառս իւ-
րեանց ՚ի նմանութիւն որթու խոտակերի =
Վոռացան զած կենարարն իւրեանց , որ
արար զմեծամեծս իւր յեղիպոս , և
զաքանչելիս իւր յերկիր քամայ . և զահ
իւր ՚ի վերայ կարմիր ծովուն :

Վաց սատակել զնոսա , եթէ ոչ մավսէտ
ընտրեալն կայր առաջի նոցա :

Դարձաւ առ տէր և անցոյց զբարկու-
թիւն նորա , զի մի սատակեսցին նոքա :
Վնարդեցին զերկիրն ցանկալի , և ոչ հա-
ւատացին բանի նորա :

Տրտնջեցին ՚ի բանակս իւրեանց , և ոչ
լուան ձայնի տեառն :

Համբարձ զձեռն իւր ՚ի վերայ նոցա ,
հարկանել զնոսա յանապատի :

Յոռւեսցի զաւակ նոցա ընդ հեթանոսս ,
յրուեսցի զաւակ նոցա ընդ գաւառս :

Պլծեցան նորա ՚ի բէլփէգով , զի կերին
զլոհեալ և զմեռելոտի :

Դարկացուցին զնա ՚ի գործս իւրեանց . և
յաճախեաց ՚ի վերայ նոցա բեկումն :

Վպա եկաց ՚ի մէջ փենեհէս , քաւեաց և
արդելաւ մահ . համարեցաւ նմա յարդա-
րութիւն ազգէ յազդ մինչեւ յաւիտեան :

Բարկացուցին զնա 'ի վերայ ջուրցն հակա-
 ռակութեան . չարչարեցաւ մովսէս վասն
 նոցա , զի գառնացուցին դհոգի նորա :
 Հրամացեաց շրթամբք իւրովք , և ոչ սա-
 տակեցին զաղգն՝ զոր ասաց նոցա տէր :
 Խառնակեցան ընդ հեթանոսս , և ուսան
 գործս նոցա . ծառայեցին կուոց նոցա , և
 եղեւ նոցա 'ի գայթակղութիւն :
 Օսհեցին զուստերս և զդստերս իւրեանց
 դիւաց , և հեղին զարիւն ամբիծ :
 Վրիւն ուստերաց և դստերաց իւրեանց՝
 զոր զոհեցին կուոցն քանանու :
 Ծաղախեցաւ երկիր յարենէ նոցա , և
 պղձեցաւ 'ի գործոց նոցա , զի պոռնկե-
 ցան 'ի գնացս իւրեանց :
 Բարկացաւ սրտմօտութեամբ տէր 'ի վե-
 րայ ժողովրդեան իւրայ , և գարշեցոց
 զժառանդութիւն իւր յոյժ :
 Աատնեաց զնոսա 'ի ձեռս հեթանոսաց .
 տիրեցին նոցա ատելիք իւրեանց , և թըշ-
 նամիք իւրեանց նեղեցին զնոսա . և խո-
 նարհ եղեն 'ի ներքոյ ձեռաց նոցա :
 Բաղում անդամ փրկեաց զնոսա , և նոքա
 շառնացուցին զնա 'ի խորհուրդս իւր-
 եանց , և կորացան յանօրէնութեան
 իւրեանց :

Հայեցաւ տէր ՚ի նեղութիւնս նոցա , ՚ի
լսել ձայնի աղօթից նոցա :

Յիշեաց զուխտ իւր , և զղջացաւ ըստ
բազումողորմութեն իւրում . և ետ զնոսա
՚ի գթութիւնս առաջի ամ գերչաց նոցա :
Փրկեա զմեղ տէր աստուած մեր . և ժու-
ղովեա զմեղ ՚ի հեթանոսաց :

Խոստովան եղիցուք անուան քում սրբոյ ,
և պարծեսցուք յօրհնութիւնս քո :
Օրհնեալ տէր աստուած խրայելի յաւի-
տեանս յաւիտենից :

Եւ ասասցէ ամենայն ժողովուրդն . եղիցի
եղիցի :

Տունք խոտ :

Կանոնս գորդոյս է : Սաղմոս ժէ :

Տունք յժու :

ԱՆՈԹԱՔ ԵԶԵԿԻԱՅԻ ԱՐՔԱՅԻ ՀԻԱՍՏԱՆԻ ,
Ի ԺԱՄԱՆԱԿԻ ՑՈՐՈՒՄ ՀԻՒԱՆԻԱՅԱ , ԵՒ
ՑԱՐԵԱԿԻ Ի ՀԻՒԱՆԻՈՒԹԵՆՔ ԻՒՐՄԵ
ԵՊԱՅԵԱ Ա :

Ես ասացի ՚ի վերանալ յինեն աւուրց
իմոց , թէ գնացի ես ՚ի գրունս դժոխոց :
Թողի զամենայն յետին իմ , և ասացի թէ
այլ ոչ ևս տեսից զիբկութիւն տեառն

Եւ ՚ի քրոջքս եւ թռեաւ. սշացաւ. նա
՚ի թեւս հոգմոց :

ԱՀԵԼ-Ի ։

Խոստովան եղերուք տեառն զի քաղցր է,
զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա :
Կոսացեն փրկեալք տեառն , զորս փրք-
կեաց ՚ի ձեռաց թշնամւոյն :

Յամ գաւառաց ժողովեաց զնոսա , յարե-
լից և յարեւմոխց , ՚ի հիւսիսոյ և ՚ի ծովե :
Ողորեցան նոքա յանապատի յանջրդի ճա-
նապարհի , և քաղաք բնակութե՛ ոչ գտին :
Քաղցեան և ծարաւեցան , և անձինք նու-
ցա ՚ի նոսին նուաղեցան :

Աղաղակեցին առ տէր ՚ի նեղութեան իւ-
րեանց . և ՚ի վշտաց նոցա փրկեաց զնոսա :
Առաջնորդեաց նոցա ՚ի ճանապարհ ուղիղ ,
զի երթիցեն ՚ի քաղաք բնակութե իւրեանց :
Խոստովան եղիցին տեառն ողորմութեանց
նորա , և սքանչելեաց նր որդիք մարդկան :
Օի յադեցոյց զանձինս քաղցեալս , և զան-
ձինս կարօտեալս լի արար բարութեամբ :

Ո յը նստելին ՚ի խաւարի և ՚ի ստուերո
մահու , կապեալ էին յաղքատութեան
որպէս յերկաթս :

Օ ի դառնացուցին զբանն աստուծոյ , և
զխորհուրդս բարձրելոյն բարկացուցին :
Խոնարհ եղեն ՚ի ցաւոց սիրտք նոցա
տկարացան , և ոչ ոք էր՝ որ օգնէր նոցա :
Աղաղակեցին առ տէր ՚ի նեղութեան իւ-
րեանց . ՚ի վշտաց նոցա եհան զնոսա :
Փրկեաց զնոսա ՚ի խաւարէ և ՚ի ստուե-
րաց մահու , և խղեաց զկապանս նոցա :
Խոստովան եղիցին տեառն ողորմութեանց
նորա , և սքանչելեաց նր որդիք մարդկան :
Օ ի փշեաց զգրունս պղնձիս , և զնիդս
երկաթիս խորտակեաց :

Օգնեաց նոցա ՚ի ճանապարհի անօրէնու-
թեան իւրեանց . զի վասն մեղաց իւրեանց
խոնարհ եղեն յոյժ :

Յամենայն կերակրոց գարշէին սիրտք նո-
ցա . մերձեցան մինչեւ ՚ի գրունս մահու :
Աղաղակեցին առ տէր ՚ի նեղութեան իւ-
րեանց , ՚ի վշտաց նոցա ապրեցոյց զնոսա :
Առաքեաց զբան իւր և բժշկեաց զնոսա ,
և վրկեաց զնոսա յապականուել իւրեանց :
Խոստովան եղիցին տեառն ողորմութեանց
նորա , և սքանչելեաց նր որդիք մարդկան :

Վասուսցեն նմա պատարագ օրհնութե ,
և պատմեսցեն զդործս նորա ցնծութք =
Ոյք իջանէին 'ի ծով նաւուք , և առնէին
զդործս 'ի ջուրս բաղումո :

Նոքա տեսին զդործս տեառն և զպանչե-
լիս նորա 'ի խորս անդնդոց :

Վաց՝ և յարեաւ հողմ և մրրիկ , և
բարձրացան ալիք նորա :

Ելանէին յերկինս և իջանէին յանդունդս .
և անձինք նցյանձինս իւրեանց մաշեցան :

Խռովեցան սասանեցան որպէս արբեալք ,
և ամենայն խմաստութիւն նոցա ընկլաւ :

Վզաղակեցին առ տէր 'ի նեղութեան իւ-
րեանց . 'ի վշտաց նոցա կեցոյց զնոսա :

Դարձոյց զմրրիկն յօդս՝ և դադարեցան
ալիք նորա . ուրախ եղեն զի դադարեցան .
և առաջնորդեաց նոցա 'ի նաւահանդիսա

կամաց իւրեանց :

Խռստովան եղիցին տեառն սղորմուեց նոր ,
և սքանչելեաց նորա որդիք մարդկան :

Դարձր արասցեն զնա 'ի ժողովս ժողովրդոց ,
և յաթոռս ծերոց օրհնեացեն զնա :

Օի դարձոյց զդեան 'ի ցամաք , և զդնա-
ցըս ջուրց յերկիր ծաբաւուտ :

Վրար զերկիրն պաղապեր՝ յաղոաղուկ-
վան չարութեան բնակչաց նոցա :

Արար զանապատն ՚ի Ճահիճս ջուրց , և
 զերկիլն ծարաւուտ ՚ի գնացս ջուրց :
 Ռնակեցոյց ՚ի նմա քաղցեալս . և շինեցին
  քաղաք բնակութեան իւրեանց :
 Վարեցին արտս և անկեցին այդիս , և ա-
  ըարին պտուղ արմտեաց իւրեանց :
 Օրհնեաց զնոսա՝ և բաղմացան յոյժ . և
  անասունք նոցա ոչ նուաղեցան :
 Առւաղեցան նոքա և չարչարեցան ՚ի նե-
  ղութենէ չարեաց և ՚ի վշտաց :
 Եկն անարդութիւն ՚ի վերայ իշխանաց
  նոցա . մոլորեցոյց զնոսա յանապատի և
  ոչ ՚ի Ճանապարհի :
 Օգնեաց տնանկին յաղբատութեան . և
  տռաջնորդեաց որպէս խաշին ազգի նոցա :
 Տեսցեն ուղիղք և ուրախ եղիցին . և ա-
  մենայն անօրէն խցցէ զքերան իւր :
 Ովէ իմաստուն՝ որ պահեսցէ զայս . և ՚ի
  միտ առցէ զողորմութիւնս տեառն :
  Տունք իոք ,

 ՍԱՀՄՈՍ ՑԷ .

Օրհնութիւն Սաղմոսաց Դաս-թի :

Պատրաստ է սիրտ իմ աստուած , պատ-
  րաստ է սիրտ իմ օրհնել և սաղմոս ա-

սել քեզ փառօք իմովք :

Օ արթիք փառք իմ, զարթիք սաղմոսիւք
և օրհնուք, և ես զարթեայց առաւօտուց :
Խոստովան եղէց քեզ՝ ՚ի ժողովուրդս աէր,
և սաղմոս ասացից քեզ յազինս :

Ո՞ւծ եղեւ մինչեւ յերկինս ողորմութիւն
քո, մինչեւ յամապս ճշմարտութիւն քո :
Բարձրեալ ես գու յերկինս աստուած,
և յամենայն երկրի են փառք քո :
Արակես փրկեցան սիրելիք քո . կեցո աջով
քով և լուր մեզ :

Կատուած խօսեցաւ ՚ի սրբութենէ իւր-
մէ, բարձր եղէց՝ բաժանեցից զիւքէմ,
և զհովիտսն յարկաց չափեցից :
Իմէ գաղացադ և իմէ մանասէ, եփրեմ
հզօրիչ գլխոյ իմոյ :

Յաւդայ թագաւոր իմ. մովաք աւաղան
յուսոյ իմոյ :

Յեղովմէ ուղղեցից զգնացս իմ. և ինձ
այլազգիք հնազանդ եղեն :

Ո տարցէ զիս ՚ի քաղաք ամուր, կամ ո՞
առաջնորդեսցէ ինձ մինչեւ յեղովմէ :
Եթէ ոչ դու աստուած, որ մերժեցէր
զմեզ, և ոչ ելեր աստուած ընդ զօրս մեր :
Տուր մեզ օգնութիւն ՚ի նեղութեան, զի
սուտ է փրկութիւն մարդոյ :

Վատուծով արասցուք զօրութիւն . և նա
յամօթ արասցէ զթշնամիս մեր :
Տունք ժդ :

ՍԱՆՄՈՍ ՃԸ.

Ի կապարած . Սաղմոս Դաւթի :

Վատուած օրհնութեան իմոյ մի լոեր , զի
բերան մեղաւորի՝ բերան նենգաւորի բա-
ցաւ ՚ի վերայ իմ :

Խօսեցան զինէն լրզուաւ նենգաւորաւ ,
և բանիւ ատելութիւն սպաշարեցին զիս :
Ուարտեան ընդիս ՚ի տարապարտուց . փո-
խանակ սիրոյ իմոյ մատնէին զիս , այլ ես
յաղօթս կայի :

Հատուցին ինձ չար փոխանակ ընդ բար-
եց , ատելութիւն փոխանակ սիրոյ իմոյ :
Կացո ՚ի վերայ նորա մեղաւոր . սատանաց
կացցէ ընդ աջմէ նորա :

Ի դատաստանէ իւրմէ ելցէ դատապար-
տեալ , և աղօթք նորա ՚ի մեղս դարձցին :
Եղիցին աւուրք նորա նուազ , և զայցե-
լութիւն նորա զայն այլ տարցէ :

Եղիցին որդիք նորա որբ , և կին նորա
այրի . սահեսցին փոփոխեսցին . որդիք նո-
րա մուրողք եղիցին , և ելցեն ՚ի բնա-
կութենէ իւրեանց :

• Քննեսցէ փոխառու զամ ինչո նորա . և
յափշտակեսցէն օտարք զվաստակս նորա =
Ո՞ն դոցի օդնական նմա . և մի ոք ողոր-
մեսցի ՚ի վերայ որբոց նորա :
Եղիցին որդիք նորա ՚ի սատակումն , և
յազգէ ջնջեսցի անուն նորա :
Յիշեսցին մեղք հօր նր առաջի տեառն .
և մեղք մօր նորա մի ջնջեսցին , և եղիցին
առաջի տեառն յամենայն ժամ :

Սատակեսցի յերկրէ յիշատակ նր , փոխա-
նակ զի ոչ յիշեաց առնել զողորմութի =
Նալածեաց զայր աղքատ և զտնանկ .
սպանանել զայն , որ խոնարհ է սրտիւ =
Ոիրեաց զանէծս՝ և ելքէ նմա . ոչ կամե-
ցաւ զօրհնութի , հեռի եղիցի ՚ի նմանէ =
Օգեցաւ զանէծս որպէս հանդերձ . մոցէ
որպէս ջուր ՚ի փոր նորա . և որպէս ձեւթ
ընդ ուկերս նորա :

Եղիցի նմա որպէս հանդերձ զի աղանի ,
որպէս գօտի՝ որ ածի հանապազ ընդ մէջ =
Այս գործ է այնոցիկ , ոյք չարախօս կային
դինէն առ տէր , և ոյք խօսէին չար զանձ
նէ իմմէ :

Այլ դու որ որ՝ արա ընդ իս ըստ անուան
քում , զի քաղցր է ողորմութիւն քո . և
փրկեա զիս , զի աղքատ և տնտինկ եմ ես :

Ականք իմ խոռովեցաւ ՚ի փորի իմում. և ես
անդ ստուեր ՚ի խուսափիլ իմում պակասե-
ցայ, և թօթափեցայ որպէս մարախ :

Օռունելք իմ տկարացան ՚ի պահոց, և մար-
մին իմ այլագունեցաւ յիւղոյ :

Եզէ ես նախատ նոցա . տեսին զիս՝ և շար-
ժեցին զգըւխս իւրեանց :

Օդնեա ինձ տէր աստուած իմ, և փըր-
կեա զիս ըստ ողորմութեան քում :

Օանիցեն զի ձեռն քո այս է, և դու
տէր արարեր զայս :

Առքա անիծանեն ; և դու օրհնեսցես . ոյք
յարուցեալեն ՚ի վր իմ, զամօթ կրեսցեն .
այլ ծառայ քո ուրախ եղիցի ՚ի քեզ :

Օդեցցին զամօթ՝ ոյք չարախսօս կային
զանձնէ իմմէ . և արկցեն որպէս կրկնոց
զամօթ իւրեանց զիւրեամբք :

Այլ ես խոստովան եղէց առ տէր յոյժ
բերանով իմով. և ՚ի մէջ բաղմաց օրհնե-
ցից զքեզ :

Օի եկաց նա ընդ աջմէ տնանելին, ՚ի փրկել
զիս յայնցանէ՝ ոյք հալածեն զանձն իմ :

Տունիք իը :

Ի կապարած . Սաղմոս Դաւիթ :

Եսաց տէր ցտէր իմ, նիստ ընդ աջմէ իմ
մէ, մինչեւ եղից զթշնամիս քո պատ-
ռանգան ոտից քոց :

Դաւաղան զօրութեան առաքեսցէ քեղ
տէր 'ի սիօնէ, և տիրեսցես գու 'ի մէջ
թշնամեաց քոց :

Ընդ քեղ է սկիզբն առուր զօրութեան
'ի վայելութիւն սրբոց քոց յարգանդէ
յառաջ քան զարուսեակ ծնայ զքեղ :

Երդուաւ տէր և ոչ եւս զղջասցի, թէ
դու ես քահանայ յաւիտեան ըստ կարդին
մելքիսեղեկի, և տէր ընդ աջմէ քումմէ :

Խորտակեսցէ յաւուր բարկութեան զթա-
գաւորս . դատէ զհեթանոսս, և բազում
առնէ զհարուածս, և խորտակեսցէ ըլ-
գլուխս բազմաց յերկպի :

Օ ուղիսս 'ի ճանապարհի արբուսցէ . վա-
սրն այսորիկ և բարձր արասցէ զգլուխս :

Տունք զ : Գորդայս իւր :

ԱՅԵԼ-Ի :

Խոստովան եղեց քեզ տէր բոլորով սլու
տիւ խմով, ՚ի խորհուրդո ուղղոց ՚ի ժու-
ղվուրդո մեծ են գործք տեառն; և քըն-
նեալ են յամենայնի կամք նորա :
Խոստովանութիւն և վայելչութիւն են
գործք նորա . արդարութիւն նորա մնայ-
յաւիտեանս յաւիտենից :

Յիշատակ արար սքանչելեաց իւրոց ուղ-
ղոց . ողորմած գթած է տէր, կերակուր-
տայ երկիւղածաց իւրոց :

Յիշեաց յաւիտենից զուխո իւր . զօրու-
թիւն գործոց իւրոց պատուիրեաց ժողո-
վորդեան իւրում :

Տալ նոցա զժառանգութիւնն հեթանո-
սաց . և գործք ձեռաց նորա արդարու-
թիւն և իրաւունիք են :

Հաւատարիմ են յամենայնի պատուիրանիք
նորա . հաստատեալ են յաւիտեանս յա-
ւիտենից . արարեալ են ճշմարտութեամբ
և ուղղութեամբ :

Փրկութիւն առաքեաց տէր ժողովրդեան-
իւրում . պատուիրեաց յաւիտենից զուխո-
ր , սուրբ և ահեղ է անուն նորա :

Վիրացն զգօնութե՛ երկիւղ տեառն . իմաստութիւնը բարի ամցն՝ ոյք տոնեն զնա . և օրհնութիւնը մնայ յաւիտեանս յաւիտենից :

Տունք ը :

ՍԱՀՄՈՍ Ճ Ժ Ա .

Ելէլ-իտ . ՚ի վէրայ աղաշարութեան Անգեա
և օտահարիայ :

Երանեալ է այր՝ որ երկնչի ՚ի տեառնէ ,
զպատուիրանս նորա նա կամի յոյժ :
Հզօր եղիցի յերկրի զաւակ նորա , և աղդ
ուղղոց օրհնեացի :

Փառք և մեծութիւն են ՚ի տան նորա .
արդարութիւն նորա մնայ յաւիտեանս
յաւիտենից :

Օագեաց ՚ի խաւարի լոյս ուղղոց . ողորմած գթած և արդար է տէր :

Քաղցր այր ողորմի և տայ փոխ . յօրինեկը ան իւր ՚ի դատաստանի , զի յաւիտեան
նա մի՛ սասանեացի :

Յիշատակ յաւիտենից եղիցի արդարն . ՚ի
համբաւէ չարէ նա մի՛ երկիցէ :

Պատրաստ է սիրտ նորա յուտալառ ած :
Հպատատեալ է սիրտ նորա . և նա մի՛ եր-

կիցէ մինչեւ տեսոցէ ՚ի թշնամիս իւր :
Սփուեաց՝ և ետ աղքատաց . արդարութիւնը

մնայ յաւիտեանս յաւիտենից . և եղջիւր
նորա բարձր եղիցի փառօք :

Վեղաւորն տեսցէ և բարկասցի , զատա-
մունս իւր կրծտեսցէ և հալեսցի . և ցան-
կութիւն մեղաւորաց կորիցէ :

Տունք ժ :

ՍԱՂՄՈՍ ՃՖԲ .

Ա. Է. Հ. Ե. Ւ. Ի. Ա. :

Օրհնեցէք մանկունք զաէր . և օրհնեցէք
զանուն տեառն :

Եղիցի անուն տեառն օրհնեալ յայսմ
հետէ մինչեւ յաւիտեան :

Յարեւելից մինչեւ 'ի մուտս արեւու օրհ-
նեալ է անուն տեառն :

Բարձր է 'ի վերայ ամենայն աղբաց տէր ,
և յերկինս են փառք նորա :

Ովէ օրսկէս տէր աստուած մեր 'ի բար-
ձունս բնակեալ , և զխոնարհս տեսանէ-
յերկինս և յերկրի :

Յարուցանէ զաղքատս յերկրէ , և բարձր
առնէ զտառապեալս յաղըեւաց :

Կատուցանէ զնոսա իշխանս ընդ իշխանս
ժողովրդեան իւրոյ :

Բնակեցուցանէ զամուլն 'ի տան ուրախա-
միտ օրսկէս մայր որդւովիք բերկրեալ :

Տունք Ը :

ՎԵԼՈՒԹ:

Յելանելն խրայէլի յեղիպոսէ . տանն
յակոբայ 'ի ժողովրդենէ այլազգեաց :
Եղեւ հրեաստան սրբութիւն նորա , և
խրայէլ իշխանութիւն նորա :
Օով ետես և փախեաւ , և յորդանան
անդրէն դարձաւ :

Երինք՝ յնծացեն որպէս խոյք , և բլուրք
որպէս դառինք մաքեաց :
Օի է քեզ ծով , զ՞ աեսեր և փախեար .
կամ դու յորդանան՝ զի՞ դարձար անդրէն :
Երինք յնծացէք որպէս խոյք , և բլուրք
որպէս դառինք մաքեաց :

Յերեսաց տեառն սասանեցաւ երկիր ,
յերեսաց աստուծոյ յակոբայ :

Ո դարձոյց զվեմն 'ի վտակս ջուրց , և զա
պառաժն յաղըերակունս :

Ո՞ մեղտէր՝ մի՛ մեղ , այլ անուան քում
սոսւր զփառս վասն ողորմութեան և ձըս
մարտութեան քոյ :

Ո՞ երբէք ասասցեն 'ի հեթանոսս , թէ
ուր է աստուած նոցա :

Վստուած մեր յերկինս և յերկիրի , զամես
նայն զոր ինչ կամեցաւ՝ և արար :

Կուռք հեթանոսաց ոսկի և արծաթ են,
ձեռագործ են որդւոց մարդկան :
Բերան ունին, և ոչ խօսին . աշա ունին,
և ոչ տեսանեն :

Ականջս ունին, և ոչ լսեն . ունչս ունին,
և ոչ հոտոտեն :

Չեռս ունին, և ոչ շօշափեն . ոտս ու-
նին, և ոչ գնան . և ոչ գոյ բարբառ 'ի
կոկորդս նոցա :

Աման նոցա եղիցին՝ ոյք արարին զնոսա,
ամենեքեան ոյք յուսացեալ են 'ի նոսա :
Տունն խրայէլի յուսացաւ 'ի տէր . օդ-
նական և ընդունող է նոցա :

Տունն ահարօնի յուսացաւ 'ի տէր . օդ-
նական և ընկերող է նոցա :

Երկիւղածք տեառն յուսացան 'ի տէր,
օդնական և փրկիւ է նոցա :

Յիշեաց զմեղ տէր և օրհնեաց զմեղ .
օրհնեաց տէր զտունն խրայէլի . օրհնեաց
տէր զտունն ահարօնի :

Օրհնեաց տէր զերկիւղածս իւր, զփոքր-
կունս և զմեծամեծս :

Յաւելցէ 'ի ձեղար, 'ի ձեղ և յորդիս ձեր :
Օրհնեալ էք դուք 'ի տեառնէ, որ արար
զերկինս և զերկիր :

Երկինք երկնից տեառն են . և զերկիր

Ետ որդւոց մարդկան :

Ոչ թէ մեռեալք օրհնեսցեն զքեղ տէր ,
և ոչ ամենեքեան՝ ոյք իջանեն ՚ի դժոխս :
Այլ կենդանիքս օրհնեսցուք զքեղ տէր
յայսմհետէ մինչեւ յաւիտեան :

Տունք իդ : Գոբղայս ծբ :

ՍԱՆՄՈՍ ՃՖԴ .

ԱՅԼՐ-Ի :

Այրեցի զի լուիցէ տէր զձայն աղօթից իւ-
մոյ . զի խոնարհեցոյց զունկն իւր առ իս ,
և ես յաւուրս իմ կարդացի առ նա :
Ըզեցան զինեւ երկունք մահու , և վիշոք
դժոխոց դտին զիս :

Օնեղութիւն և զանձկութիւն գտի , և
զանուն տեառն կարդացի :

Ո՞ տէր՝ փրկեա զանձն իմ . ողորմած աստ-
ուած մեր ողորմի և պահէ զաղայս տէր :
Ես խոնարհ եղէ՝ և տէր կեցոյց զիս .
Դարձ անձն իմ ՚ի հանգիստ քո , զի տէր
օգնեաց քեղ :

Փրկեաց զանձն իմ ՚ի մահուանէ , զաւ
իմ յարտասուաց , և զոտս իմ ՚ի դայթակ-
շութենէ , հաճոյ եղէց առաջի տեառն
երկրին կենդանեաց :

Տունք Ղ :

ԱՅԵԼ-ԻԱ :

Հաւատացի զոր և խօսեցայ, և ես խռ
նարհ եղել յոյժ :

Ես ասացի ՚ի զարմանալ իմում, թէ ամե-
նայն մարդ սուտ է :

Օ լինչ տաց տրիտուր տեառն ընդ ամե-
նայնի զոր և ետ ինձ :

Օ բաժակ վիրկութեան ընկալայց, և զա-
նուն տեառն կարդացից :

Օ աղօթս իմ տեառն տաց առաջի ամե-
նայն ժողովրդեան նորա :

Պատուական է առաջի տեառն մահ սըր-
բոց իւրոց . ա տէր ես ծառայ քո եմ, ծա-
ռայ և որդի աղախնոյ քո :

Հատեր զկապանս իմ. քեզ մատուցից սպա-
տարադ օրհնութեան, և զանուն տեառն
կարդացից :

Օ աղօթս իմ տեառն տաց առաջի ամե-
նայն ժողովրդեան նորա, ՚ի գաւիթս տան-
տեառն, և ՚ի մէջ քո երուսաղէմ :

Տունք ը :

ՍԱՆՄՈՍ Ճ Փ Հ,

Ա Է Լ Ո Ւ Ի Ա :

Օրհնեցէք զտէր ամենայն աղինք . գովեցէ
ցէք զնա ամենայն ժողովուրդք :
Օրասցի ողորմութիւն նորա ՚ի վերաց
մեր . և ճշմարտութիւն տեառն մնասցէ
յաւիտեան :

Տ Պ Ա Կ Ի Ք Բ :

ՍԱՆՄՈՍ Ճ Փ Ե .

Ա Է Լ Ո Ւ Ի Ա :

Խոսածովան եղերուք տեառն , զի բարի է ,
զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա :
Վսացէ տունն խրայէլի՝ զի յաւիտեան է
ողորմութիւն նորա :
Վսացէ տունն ահարօնի՝ զի յաւիտեան
է ողորմութիւն նորա :

Վսացեն երկիւղածք տեառն՝ զի յաւիւ
տեան է ողորմութիւն նորա :

Ինեզութեան իմում ես առ տէք կարդա-
ցի , և լուս ինձ յանդորր :

Տէք է իմ օդնական , և ես ոչ երկեաց ,
զի արասցէ ինձ մարդ :

Տէք է իմ օդնական , և ես տեսից ՚ի թըզ
նամիս իմ :

Քարի է յուսալ՝ ՚ի տէր՝ քան յուսալ՝ ՚ի
մարդիկ. բարի է յուսալ՝ ՚ի տէր՝ քան յու-
սալ յիշլանս :

Եմենայն աղինք շրջեցան զինեւ, և ա-
նուամբ տեառն յաղթեցի նոցա :

Երջելով շրջեցան զինեւ, և պաշարեցին
զիս ՚ի միասին . և անուամբ տեառն վա-
նեցի զնոսա :

Ըուրջ եղեն զինեւ որպէս մեղուք, վա-
ռեցան բորբոքեցան որնդ փուշք ՚ի հուր.
և անուամբ տեառն մերժեցի զնոսա :
Վ մերժելն դրդուեցայ, և եղէ մերձ ՚ի
գլորիլ. և տէր ընկալաւ զիս :

Օ օրութիւն իմ և օգնութիւն իմ տէր,
և եղեւ ինձ ՚ի փրկութիւն :

Չայն ցնծութեան փրկութեան ՚ի յարկս
արդարոց :

Եջ տեառն արար զօրութիւն, աջ տեա-
ռըն բարձր արար զիս, և աջ տեառըն ա-
րար զօրութիւն :

Աչ մեռայց, այլ կեցից և պատմեցից ըդ
գործս տեառն :

Խրատելով խրատեաց զիս տէր, և ՚ի մահ
ոչ մատնեաց :

Քացէք ինձ զդրունս արդարուե՛, զի մաից
քննդ այն, և խոստովան եղէց տեառն :

Եյս դուռն տեառն է , և արդարք մտա
նեն ընդ սա :

Խոստովան եղեց քեզ տէր , զի լուար ինձ
և եղեր ինձ ՚ի փրկութիւն :

Վէմն զոր անարգեցին շինողքն , նա եղե
գլուխ անկեան :

Ի տեառնէ եղեւ այս , և է սբանչելի ա
ռաջի աչաց մերոց :

Եյսօր է զոր արար տէր . եկայք ցնծառ
ցուք և ուրախ եղիցուք ՚ի սմա :

Ո՞ տէր փրկեա , ո՞ տէր առաջնորդեա .
օրհնեալ որ գալոց ես յանուն տեառն ,
և օրհնեցաք զքեզ ՚ի տանէ տեառն :

Տէր աստուած մեր երեւեցաւ մեզ . ա
րարէք տօնս ուրախութեան կանխաւ ,
մինչեւ յանկիւնս սեղանոյ :

Կստուած իմ ես դու՝ և խոստովան եղեց
քեզ . աստուած իմ ես դու՝ և բարձր ա
րարից զքեզ :

Խոստովան եղեց քեզ տէր՝ զի լուար ինձ ,
և եղեր ինձ ՚ի փրկութիւն :

Խոստովան եղերուք տեառն զի բարի է ,
զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա .

Տանք իը : Գոբղայս խդ :

ԱՀԵԼ-ՀՅ :

Երանեալ են անբիծք ՚ի ճանապարհի , և
ոյք գնան յօրէնս տեառն :

Երանի ոյք քննեն զվկայութիս նորա , բո-
լորով սրտիւ խւրեանց խնդրեսցեն զնա :
Ոչ թէ ոյք գործեն զանօրէնութիւն , ՚ի
ճանապարհո նորա գնասցեն :

Դու պատուիրեցեր զպատուիրանս քո ՚ի
պահել ինձ յոյժ :

Երանի թէ յաջողեալ էին ինձ ճանա-
պարհք իմ ՚ի պահել ինձ զարդարութիս քո :
Յայնժամ ես ոչ ամաչէի ՚ի զգուշանալ
ինձ ՚ի պատուիրանս քո :

Խոստովան եղեց քեզ տէր յուղղութիւն
սրտի իմոյ , որպէս ուսայց զիրաւունս ար-
դարութեան քո :

Օիրաւունս քո պահեցի , մի թողուր զիս
մինչ իսպառ :

Ի՞ւ ուղղեսցէ երիտասարդ զճանապարհո
իւր , այլ ՚ի պահել զբանս քո :

Հոլորով սրտիւ իմով խնդրեցի զքեզ , մի
մերժեր զիս ՚ի պատուիրանաց քոց :

Ո սրտի իմում թագուցի զբանս քո , որ
ալէս զի մի մեղայց քեզ :

Օրհնեալ ես դու տէր, ուսո ինձ զար-
դարսւթիւնս քո :

Եթամբք իմովք պատմեցից զամենայն ի-
րաւունս բերանոյ քո :

Ի ճանապարհս վկայութեանց քոց զուար-
ճացայ, որպէս յամենայն ՚ի մեծութեան :
Ի պատուիրանս քո հոգացայ : և զգու-
շացայ ՚ի ճանապարհս քո :

Օիրաւունս քո խօսեցայ, և ոչ մոռացայ
զբանս քո :

Դասո ծառայի քում, զի կեցից և պա-
հեցից զբանս քո :

Օարթո զաչս իմ, և նայեցաց ՚ի սքանչե-
լիս օրինաց քոց :

Պանդութօտ եմ ես յերկրի, մի թագու-
ցաներ յինէն զպատուիրանս քո :

Փափաքեաց անձն իմ ՚ի ցանկալինձ յի-
րաւունս քո յամենայն ժամ :

Աստեցեր ամբարտաւանից . անիծեալ
ոյք խոտորեցան ՚ի պատուիրանաց քոց :

Ի բաց արա յինէն զնախատինս և զարհա-
մարհանս, զի զվիայութիւն քո խնդրեցի :

Քանզի նստան իշխանէր և չարախօսէին զի-
նէն, այլ ծառայ քո խորհէր յիրաւունս քո :

Օի վկայութիւնք քո խօսք իմ էին, և
խորհուրդք իմ արդարութիւն քո :

Վերձեցաւ անձն իմ 'ի հող, տէր կեցո
զիս ըստ բանի քում:

Օճանապարհս իմ պատմեցի քեզ՝ և լուար
ինձ, ուստի ինձ զարդարութիւնս քո:

Ի ճանապարհս արդարուեց քոց իմաստուն
արա զիս, և քննեցից զսքանչելիս քո:

Տքնեցաւ անձն իմ առ ՚ի ճանձրանալ.
Հաստատեա զիս ՚ի բանս քո:

Օճանապարհս մեղաց ՚ի բաց արա յինեն,
և յօրէնս քո ողորմեա ինձ:

Օճանապարհս ճշմարտութեան քո ընտ-
րեցի, և զիրաւունս քո ես ոչ մուացայ:

Վերձեցայ ես ՚ի վկայութիւնս քո, տէր
մի յամօթ առներ զիս:

Ի ճանապարհս պատուիրանաց քոց ըն-
թացայ, զի անդորր արարեր սրաի իմոյ:

(Օրէնսգէտ արա զիս ոոր ՚ի ճանապարհս ի-
րաւանց քոց, և խնդրեցից զնայամ ժամ:

Իմաստուն արա զիս, և քննեցից զօրէնս
քո, և սրահեցից զնա բոլորով սրտիւ իմով:

Ըռաջնորդեա ինձ ՚ի շաւիլս պատուիրա-
նաց քոց, զի ընդ նոսա հաճեցայ:

Խոնարհեցո զսիրա իմ ՚ի վկայութիւնս
քո, և մի յագահութիւն:

Դարձո զաշս իմ, զի մի տեսից զնանրու-
թիւն. ՚ի ճանապարհս քո կեցո զիս:

Հաստատեա ծառայի քում զբան քոյնը
կիւղ քո :

Հան յինէն զնախատինս , զոր և կարծե-
ցի . զի դատաստանք քո քաղցր են :

Եհա ցանկացայ պատուիրանաց քոց . յար
դարութեան քում կեցո զիս :

Եկեսցէ . ՚ի վերայ իմ ողորմութիւն քո
տէր , և փրկութիւն քո ըստ բանի քում :

Տաց պատասխանի ոյք նախատեն զիս բա-
նիւք . զի ես ՚ի բանս քո յուսացայ :

Ո՞ւ ՚ի բացեայ առներ ՚ի բերանսց իմմե-
զրան ճշմարտութեան մինչեւ յոյժ , զի
յիրտուունս քո յուսացայ :

Պահեցի զօրէնս քո յամենայն ժամ , յաւի-
տեան և յաւիտեանս յաւիտենից :

Դնայի ես յանդորրու , զի զպատուիրանս
քո խնդրեցի :

Խօսէի զվեայութիւնս քո առաջի թագա-
ւորաց , և ոչ ամաչէի :

Խորհէի ՚ի պատուիրանս քո , զոր սիրեցի :
Համբարձի ղձեռս իմ ՚ի պատուիրանս քո

զոր սիրեցի , և խորհէի յարդարուե քում :
Յիշեա զբան ծառայի քո , յոր և յուսա-

ցուցեր զիս :

Աս միսիթարեցէ զիս ՚ի խոնարհութեան
իմում . զի բան քո կեցոյց զիս :

Վմբարտաւանք անիրաւեցան յիս յոյժ ,
այլ յօրինաց քոց ես ոչ խոտորեցայ :
Յիշեցի զիրաւունս քո յաւիտենից տէր ,
և միսիթարեցայ :

Տրտմութիւն կալու ղիս 'ի մեղաւորաց ,
և ոչք թողին զօրէնս քո :

Դովելի են ինձ իրաւունք քո 'ի տեղւոջ
պանդխտութեան իմց :

Յիշեցի 'ի գիշերի զանունքու տէր , և պա-
հեցի զօրէնս քո :

Աս եղեւ ինձ ճանապարհ 'ի կեանս , զի
զարդարութիւնս քո ինկըրեցի :

Տունք ծղ :

Աւելութեա :

Բաժին իմ ես դու տէր , ասացի պահել
ինձ զօրէնս քո :

Եղաչեցի զերեսս քո բոլորով սրտիւ իմով .
ողորմեա ինձ ըստ բանի քում :

Խորհեցայ 'ի ճանապահս իմ , և գարձու-
ցի զոտս իմ 'ի վկայութիւնս քո :

Պատրաստեցայ և ոչ խոռվեցայ , զի պա-
հեցի զպատուիրանս քո :

Տուռունք մեղաց պատեցան ղինեւ . այլ
զօրէնս քո ես ոչ մոռացայ :

՚ մէջ գիշերի յառնէի խոստովան լինիլ
 առ քեզ վո իրաւանց և արդարութե քո =
 Նաղօրդ էի ես ամերկիւղածաց քոց . ո =
 րոց պահեալ էին զպատուիրանս քո :
 Ողորմութեամբ տեառն զի եղեւ երկիր .
 զարդարութիւնս քո ուսո ինձ :
 Քաղցրութիւնի արարեր ընդ ծառայի քում
 տէր ըստ բանի քում :
 Օ քաղցրութիւն , զլարատ և զդիտու
 թիւն ուսո ինձ , զի ՚ի պատուիրանս քո
 ես հաւատացի :
 Ո ինչեւ խոնարհեալ էի ես՝ մեզայ . վա =
 սըն այսորիկ զքանս քո պահեցի յոյժ :
 Քաղցր ես դու տէր , և քաղցրութեամբ
 քով ուսո ինձ զարդարութիւնս քո :
 Քաղմացան յիս անիրաւութիւնք ամբար =
 տաւանից . այլ ես բոլորով սրտիւ իմով
 քննեցի զպատուիրանս քո :
 Ո ածան որպէս կաթն սիրալ նոցա . այլ
 ես զօրէնս քո խօսեցայ :
 Քարի է ինձ զի խոնարհ արարեր զիս ,
 որպէս ուսայց զարդարութիւնս քո :
 Քարի են ինձ օրէնք բերանսյ քո , քան
 զհաղարս ուկւոյ և արծաթոյ :
 Զեռք քո արարին և ստեղծին զիս . խմառ =
 տուն արա զիս , և ուսայց զպատուի =
 բանս քո :

Երկիւղածք քո տեսցեն զիս և ուրախ
 եղիցին, զի ես 'ի բանս քո յուսացայ :
 'Օանեայ տէր զի արդարութ են դատաւ
 տանիք քո . յիրաւի խոնարհեցուցեր զիս :
 Եղիցի ողորմութիւն քո 'ի միիթարել
 զիս, ըստ բանիք քում զծառայս քո :
 Եկեսցեն յիս գթութիւնիք քո՝ և կեցից,
 զի օրէնք քո խօսք իմ էին :
 Ամաչեսցեն ամբարտաւանիք՝ որք 'ի տա
 րապարտուց անիրաւեցան յիտ . այլ ես
 հոդացայ 'ի պատուիրանս քո :
 Խրատեսցեն զիս երկիւղածք քո, և ոք
 ճանաչեն զվկայութիւնս քո :
 Եղիցի սիրտ իմ անքիծ յարդարութեան
 քում, զի մի ամաչեցից :
 Կարօտացաւ անձն իմ 'ի փրկութիւնս քո,
 զի ես 'ի բանս քո յուսացայ :
 Սպասեցին աչք իմ բանիք քում. ասացի՝
 Ե՞րբ միիթարեսցէ զիս :
 Եղէ ես որպէս աիկ 'ի պարզի, զի զար
 դարութիւնս քո ես ոչ մոռացայ :
 Քանի՞ ինչ են տւուրք ծառայի քո, Ե՞րբ ա
 րասցես ինձ իրաւունս 'ի հալածաց իմոց :
 Պատմեցին ինձ անօրէնք զիսորհուրդս,
 այլ ոչ որպէս զօրէնս քո :
 Ամենայն պատուիրանիք քո ճշմարիտ են :

՚ի նահիք հալածեցին զիս , օդնեա ինձ :
Փորք մի ես և կորուսանեին զիս յերկրի .

այլ ես ոչ թողի զպատուիրանս քո :
Իստ ողորմութեան քում կեցո զիս , և
պահեցից զվկայութիւնս բերանոյ քո :
Յաւիտեան տէր բան քո կայ յերկինս ,
աղգէ մինչեւ յաղգէ է ճշմարտութի քո :
Հաստատեցեր զերկիր՝ և կայ :
Դրամանի քում մնայ տիւ , զի ամենե-
քեան ծառայք քո են :

Եթէ ոչ օրէնիք քո խօսք իմ էին , կանխաւ-
ես արդեօք կորուսեալ էի ՚ի խոնարհու-
թեան իմում :

Յաւիտեան ոչ մոռացայց զարդարութիւ-
նըս քո , զի նորօք կեցուցեր զիս :
Քո եմ ես և կեցո զիս , զի զարդարու-
թիւնս քո խնդրեցի :

Ինձ սպասեցին մեղաւորք ՚ի կորուսանել ,
զի զվկայութիւնս քո ես ՚ի միտ առի :

Յամ կատարածի տեսի զվախճան . յոյժ-
անդօրք էին ինձ ողատուիրանիք քո :
Որպէս սիրեցի զօրէնս քո , զօրհանապադ-

խօսք իմ էին :
Քան զթշնամիս իմ իմաստուն արարեր
զիս ՚ի սպատուիրանս քո , զի յաւխտեան
իմ էին :

Քան զամ ուսուցիչս իմ իմաստուն եղէ ,
զի վկայութիւնք քո խօսք իմ էին :
Քան դժերսն իմաստուն եղէ , զի զպատ-
ուիրանս քո քննեցի :

Յամ ճանապարհաց չարաց արդելի ղոտե
իմ , որպէս զի պահեցից զբանս քո :

Յիրաւանց քոց ես ոչ խոտորեցայ , զի
դու օրէնսգէտ արարեր զիս :

Արալէս զի քաղցը են ՚ի քիմս իմ քանիք քո
քան զմեղը բերանոյ իմոյ :

Ի պատուիրանաց քոց իմացեալ ատեցի
զամենայն ճանապարհս չարաց , զի դու օ-
րէնսգէտ արարեր զիս :

Շրագ են բանիք քո ոտից իմոց , և լոյս
տան շաւղաց իմոց :

Երդուայ և հաստատեցի , զի պահեցից
զամենայն իրաւունս արդարութեան քո :
Խոնարհ եղէ մինչեւ յոյժ . տէր կեցո զիս
ըստ քանի քում :

Ինդ կամս բերանոյ իմոյ հաճեա տէր , և
զիրաւունս քո ուսո ինձ :

Կնձն իմ ՚ի ձեռս քո է յամենայն ժամ ,
և զօրէնս քո ես ոչ մոռացայ :

Եղին ինձ մեղաւորք որոգայթ . ՚ի պատ-
ուիրանաց քոց ես ոչ մոլորեցայ :

Ճառանգեցի զվկայութիւնս քո յաւի-

տեան , զի ցնծութիւն է սրաի իմց ։
Խոնարհեցուցի զսիրտ իմ առնել զարդա-
րուիս .քո յաւիտեան վասն հատուցման ։
Օանօրէնս ատեցի , և զօրէնս քո սիրեցի ։
Օդնական և փրկիչ իմ ես դու , և ես 'ի

բանս քո յուսացայ ։

Երաց եղերուք յինէն չարք , և քննեցից
զպատուիրանս աստուծոյ իմց ։

Օդնեա ինձ ըստբանի քում և կեցո զիս ,
և մի յամօթ առներ զիս 'ի յուսոյ իմմէ ։
Օդնեա ինձ և ապրեցո զիս , և խորհե-
ցայց յիրաւունս քո յամենայն ժամ ։

Անարդեցեր զամենեսեան՝ որք ապստամբք
եղեն յարդարութեանց քոց . զի անիրա-
ւութեամբ էին խորհուրդք նոցա ։
Յանցաւորս համարեցայ զամենայն մեղա-
ւորս երկրի . վասն այսորիկ սիրեցի զպա-
տուիրանս քո ։

Եւեռեա ընդ երկիւղ քո զմարմին իմ ,
զի 'ի դատաստանաց քոց երկեայց յոյժ ։

Տուշք կո ։

ԱՀԵԼ-Ի ։

Արարի իրաւունս և արդարութիւն . մի
մատներ զիս 'ի ձեռս նեղաց իմոց ։

Պնկալ զծառայս քո 'ի բարի, զի մի ամ
բարտաւանք զզուեսցեն զիս :

Աղասեցին աչք իմ փրկութեան քում
տէր, և բանից արդարութեան քո :

Վրա ընդ ծառայի քում տէր ըստ ողորմու-
թեան քում. զարդարութիս քո ուստինձ :

Օառայ քո եմ ես, իմաստուն արա զիս,
և ծանեայց զվկայութիւնս քո :

Ճամէ պաշտել զտէր. խափանեցին զօ-
րէնս քո :

Վասն այսորիկ սիրեցի զպատուիրանս քո
քան զամենայն ոսկի և զտպազիօն :

Վմենայն պատուիրանք քոյաջողեցան ինձ,
զի ատեցի ես զճանապարհս չարաց :

Աքանչելի են վիայութիւնք քո, վասն այ-
սորիկ սիրեաց զնոսա անձն իմ :

Յայտնութիւն բանից քոց լուսաւոր և
իմաստուն առնէ զտղայս :

Օքերան իմ բացի, և առի զհոդի. 'ի
պատուիրանս քո փափաքեաց անձն իմ :

Ես առ իս և ողորմեա ինձ ըստ իրա-
ւունս սիրողաց անուան քո :

Օճանապարհս իմ ուղիղ արա ինձ ըստ բա-
նի քում, և մի տիրեսցեն ինձ ամ մեղք :

Փրկեա զիս 'ի զրպարտութենէ մարդկան,
և պահեցից զպատուիրանս քո :

Երեւեցո զերեսս քո ՚ի ծառայս քո , և
ուսո ինձ զարդարութիւնս քո :

Վտակը ջուրց իջին յաշաց իմոց , զի ոչ
պահեցին զօրենս քո :

Ըրդար ես դու տէր , և ուղիղ են դա-
տաստանիք քո :

Պատուիրեցեր զարդարութիւն վկայու-
թեանց քոց , և ճշմարիտ են յոյժ :

Ուշեաց զիս նախանձ քո , զի մոռացան
զբանա քո թշնամիք իմ :

Ծնտրեալ է բան քո յոյժ , և ծառայ քո
սիրեաց զսա :

Մանուկ եմ ես և արհամարհեալ , և զար-
դարութիւնա քո ես ոչ մոռացայ :

Ըրդարութիւն քո արդարութիւն յաւե-
տենից , և օրենք քո ճշմարիտ են :

Եղութիւնիք և վիշտը գտին զիս , և պա-
տուիրանիք քո խօսք իմ էին :

Ըրդարութեամբ են վկայութիւնիք քո յա-
ւիտեան . իմաստուն արա և կեցո զիս :

Կարդացի առ քեզ բոլորով սրտիւ իմով .
Ծուր ինձ տէր , զի զարդարութիւնս քո

խնդրեցի :

Աշաղակեցի առ քեզ և փրկեա զիս , և
պահեցից զվկայութիւնս քո :

Խանխեցի տարաժամու , աղաղակեցի , և

Ես ՚ի բանս քո յուսացայ =
Կանխեցին աչք իմ առաւօտու ՚ի խօսիլ
ինձ զըանս քո :

Չայնի իմում ըուր տէր ըստ ողորմութե
քում . և յիրաւունս քո կեցո զիս :
Վերձեցուցին յիս հալածիչք իմ զանօրէ
նութիւն , զի յօրինաց քոց հեռի եղեն :
Վերձ ես գու տէր , և ամենայն պատուիւ
բանք քո ճշմարիտ են :

Ի սկզբանէ ծանեայ ՚ի վկայութեանց քոց ,
զի յաւխտեան հաստատեցեր զնոսա :

Տես զխոնարհութիւն իմ և փրկեա զիս ,
զի զօրէնս քո ես ոչ մոռացայ :

Դատեա զդատաստանս իմ և փրկեա զիս ,
և ըստ բանի քում կեցո զիս :

Հեռի է ՚ի մեղաւորաց փրկութիւն , զի
զիրաւունս քո ոչ պահեցին :

Դժութիւնք քո բազում են տէր , և ըստ
իրաւանց քոց կեցո զիս :

Բազում են , որք հալածեն և նեղեն զիս .
՚ի վկայութեանց քոց ես ոչ խոտորեցաք :
Հայէի յանագորոյնս և մաշէի , զի զպա-
տուիրանս քո ոչ պահեցին :

Տես զի զպատուիրանս քո սիրեցի . տէր
ողորմութեամբ քո կեցո զիս :

Ալիդն բանից քոց ճշմարստութիւն է :

յաւիտեան են ամենայն իրաւունք արդաւ
ըութեան քո :

Խշանք հալածեցին զիս 'ի նանիր , և 'ի
բանից քոց երկեաւ սիրտ իմ :
Ծնծացայ ես 'ի բանս քո որպէս այն՝ որ
գտանէ աւար բաղում :

Օմեղս ատեցի և անարդեցի , և զօրէնս
քո սիրեցի :

Եօթն անգամ յաւուր օրհնեցից զքեղ
վասն իրաւանց և արդարութեան քո :
Խաղաղուի բաղում է այնոցիկ ոք սիրեն
զօրէնս քո , և ոչ գոյ 'ի նոսա գայթակղուի :
Սպասեցի փրկութեան քում տէր , և զպա-
տուիրանս քո սիրեցի :

Պահեաց անձն իմ զվկայութիւնս քո , և
սիրեաց զնոսա յոյժ :

Պահեցից զպատուիրանս և զվկայուիս քո ,
զի ամ ճանապարհք իմ առաջի քո են :
Վերձեսցին խնդրուածք իմ առաջի քո
տէր , ըստ բանի քում իմաստուն արտ զիս :
Վացեն ազօթք իմ առաջի քո տէր , և
բանիւ քով փրկեա զիս :

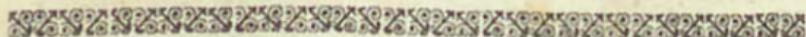
Բղխեսցեն շրթունք իմ զօրհնութիս քո ,
յորժամ ուսուսցես ինձ զարդարուիս քո :
Խօսեսցի լեզու իմ զըանս քո , զի ամենայն
պատուիրանք քո արդարութեամբ են :

Եղիցի ձեռն քո ՚ի կեցուցանել դիս, զի
զպատուիրանս .քո ընտրեցի :
Յանկացայ փրկութեան քում տէր, և
օրէնք քո խօսք իմ էին :
Կեցցէ անձն իմ, օրհնեսցէ զքեզ. և իւ-
րաւունք քո օգնեսցեն ինձ :
Ողորեցայ ես որպէս զոչխար կորուսեալ.
Խնդրեա զծառայս քո, զի զպատուիրանս
քո ես ոչ մոռացայ :

Տունք ծղ :

Կանոնս Գոբղայս է : Սաղմոս ժղ :

Տունք յկը :

ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ ԵՍԱՅԵԱՅ

ԿԱՅՃԱԿՆԱՄԱՔՈՒՐ ՍՈՒՐԲ ՄԱՐԴԱՐԵՒՆ

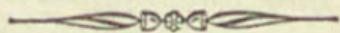
ԵԱՊԵԿԱՅ ԽԸ :

Օրհնեցէք զած յօրհնութի նոր, զի իշ-
խանութի նորա ՚ի բարձունս փառաւորի :
Եւ անուն նորա փառաւորեալ է ՚ի ծա-
գաց մինչեւ ՚ի ծագս երկիրի :

Ոյք իջանեին ՚ի ծով նաւուք, կղզիք և
ամենայն բնակիչք նոցա ընդ նոսա :

Ուրախ եղիցի անապատն և տմ բնակիչք
իւր .ուրախ եղիցին բանակը և բակը կե-
դարու, և ուրախ եղիցին բնակիչք վիմին :

Ի գլխոց լերանց գոչեսցեն, տացեն զփառս
այ. և զքաջութիւնը կղզիք պատմեսցեն։
Տէր ած զօրութեց դիմեալ գայ զարթու-
ցանել զպատերազմ, յարուցանել զնա-
խանձ, փող հարկանել և գոչել 'ի վերայ
թշնամեաց իւրոց զօրութեամբ բազմաւ։
Ուրախ եղիցին երկինք 'ի վերուստ, և
ամպք ցողեսցեն զարդարութիւն։
Ի զիսեսցէ երկիր զողորմութիւն և զար-
դարութիւն առհասարակ բղիսեսցէ։

ԱՆՕԹՔ ՅՈՎՆԱՆՈՒ ՄԱՐԴԱՐԵՒՆ

Ի նեղութեան խմում ես առ տէր կար-
դացի. և լուաւ աստուած յանդնդոց
գժոխոց աղաղակի խմում։
Լուր տէր ձայնի խմում, զի ընկեցեր զիս
'ի խորս ծովու, և շրջանք գետոց պաշա-
րեցին զիս։

Վմենայն զբօսանիք քո և ալիք քո անցին 'ի
վերայ իմ. և ասացի, թէ մերժեցայ ու-
րեմն յերեսաց աչաց քոց։

Վըդ իցէ թէ յաւելից հայիլ 'ի տաճար նը-
քո. զի հեղան զինեւ ջուրք մինչեւ յանձն իմ,
և անդունդք անհնարինք պաշարեցին զիս։

Եմուտ գլուխ իմ ընդ փասլարս լերանց ։
իջի ես 'ի խորս երկրի, և աեսի զնիուս
նորա, զի էին օրպէս աղլիք յաւիտենից ։

և Եղեն յասլականութենէ կեանք իմ։
Առ քեզ տէր ած իմ 'ի նուաղիլ անձին
իմոյ կարդացի, և զքեզ տէր յիշեցի։ և
մոցեն աղօթք իմ 'ի տաճար սուրբ քո։
Օ ե ոյք պահէին զունայնութի և զստու-
թիւն, յողորմութէ իւրեանց մերժեցան։
Այլ ես 'ի ձայն օրհնուե խոստովան եղէց
քեզ, մատուցից պատարագս տեառն, և
կատարեցից զուխտ իմ 'ի փրկութեան։
Փառք հօր և որդւոյ և :

ՄԱՆՈՒԵԼԻ

Եկեսցեն աղօթք մեր՝ ի տաճար նը քո. խո-
նարհեսցի ունին քո՝ ի խնդրուածս մեր։
Վարդասէր տէր, վ՛ս սրբուհւոյ անարատի
մօր քոյ և կուսի, և վ՛ս խաչի քո պատուա-
կանի, ընկալ զաղաչանս մեր, և կեցո զմեղ։

Օչարողն և զարգելս՝ ՚ի վէրջն Մի՛ նախանձիք
կանոնին գործես՝ ՚ի 116 Ելեմն:

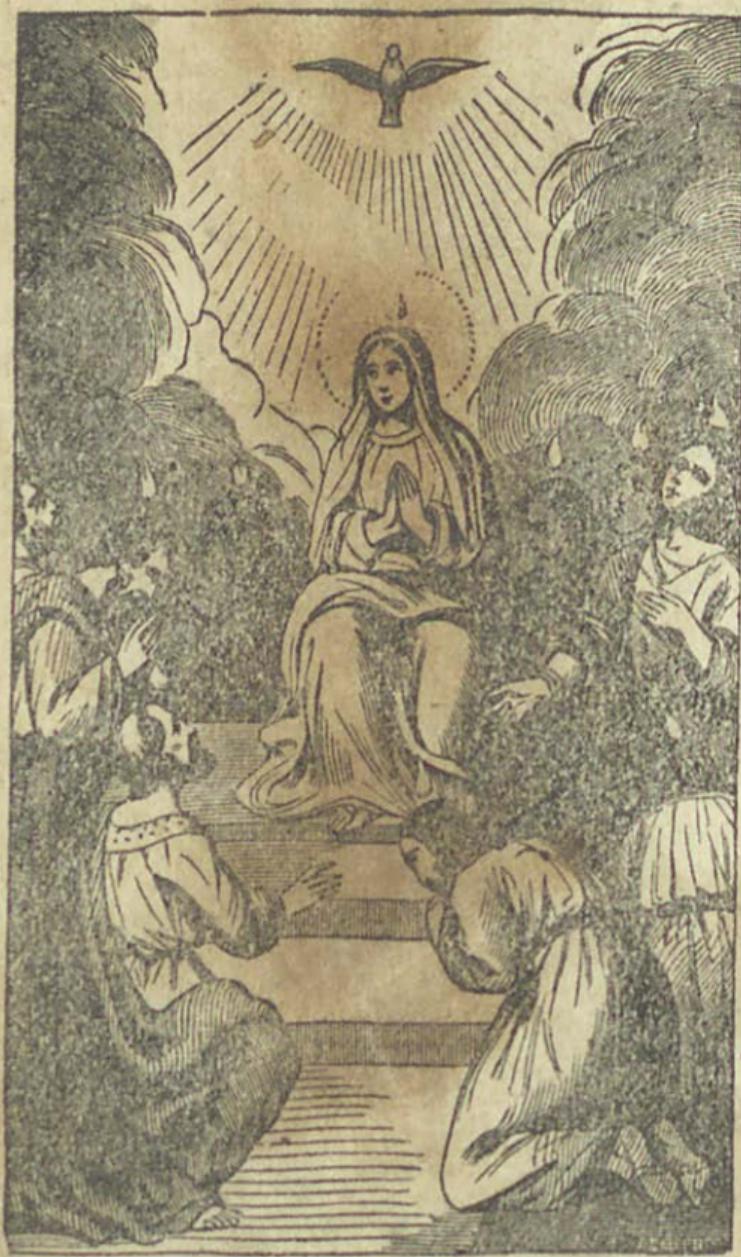
4 w r a u f 4 4 0 8

4 w c w w f 4 5 1 1 6 6

4 w

{

4 w r a u f 4 0 8 0 4 0

Առաքեա զոդի բո եւ ստանա շնուա,
եւ նորոգեա շերեսս Երկրի:

ՍԱՆՄՈՍ ՃԲԹ.

Օբնութեանք ասպիճանաց :

Ի նեղութե իմում ես առ տէր կարդացի ,
և լուաւ ինձ տէր . փրկեաց զանձն իմ 'ի
շրժանց նենգաւորաց և 'ի լեղուէ չարէ :
Օյ տացի քեզ՝ կամ զի՞նչ յաւելցի , լե-
զու նենգաւոր :

Որպէս նեաք հզօրի , զի մխեալ են կայ
ծակամբը կաղնաց :

Վայ ինձ զի ընդ երկար եղի պանդիսութի
իմ . և ընակեցայ ես 'ի վրանս կեդարու .
Քաղում անգամ ընակեցաւ անձն իմ ընդ
այնոսիկ , ոյք ատէին զողջոյն :

Ես էի խաղաղարար , յորժամ խօսէի
մարանչէին ընդ իս :
Տունք դ :

ՍԱՆՄՈՍ ՃՏ.

Օբնութեանք ասպիճանաց :

Համբարձի զաշս իմ 'ի լերինս , ուստի ե-
կեսցէ ինձ օդնութիւն :

Օդնութիւն ինձ 'ի տեառնէ եկեսցէ , որ
արար զերկինս և զերկիր :

Այս տար 'ի սասանութիւն զոտն քո , և մի
ննջեսցէ պահապան քո :

Որպէս ոչ ննջէ և ոչ 'ի քուն երթայ պա-
հապանն խրայէլի :

Տէր պահեսցէ զքեղ , և տէր ընկալցի ա-
ջոյ ձեռամբն իւրով :

Արեգակն 'ի տուէ քեղ մի մեղիցէ , և մի
լուսին 'ի գիշերի :

Տէր պահեսցէ զքեղ յամենայն չարէ ,
պահեսցէ տէր զանձն քո :

Տէր պահեսցէ զմուտ և զելքո յայսմ-
հետէ մինչեւ յաւիտեան :

Տունք :

ՍԱՆՄՈՍ ՃԻԱ.

Օրհնութիւնն աստիճանաց :

Ուրախ եղէ ես՝ ոյք ասէին ցիս , 'ի տուն
տեառն երթիցուք մեք :

Հասեալ կային ոտք մեր առ դրունս քո՝
երուսաղէմ :

Օ երուսաղէմ շինեալ որպէս քաղաք , և
բնակութիւն իւր շուրջ զնովաւ :

Կնդ ելանէին աղդք աղդք տեառն . 'ի վլա-
յուի ինչի խօստովան լինիւ անուան տն :

Անդ արկեալ են աթոռք դատաստանի ,
աթոռս արկեալ են ՚ի տան դաւթի :
Հարցեք զողջունե երուսաղեմի , և զշե
նութենէ՝ ցը սիրեք զոհը :

Եղիցի խաղաղութիւն ՚ի զօրութե քում ,
և շինութիւն յաշտարակս յամուրս քո :
Վասն եղբարց և ընկերաց խմոց խօսեցայ
զիսաղաղութի . վ՛ը քոյ և վ՛տան տեառն
այ մերոյ խնդրեցաք զբարութիւն ՚ի քէն :

Տունք ը :

ՍԱՆՄՈՍ ՃԻԲ .

Օրհնութիւնն ասպիճանաց :

Եռ քեզ տէր համբարձի զաջս իմ, որ բը :
նակեալդ ես ՚ի յերկինս :

Ո՞ղ աչք ծառայի ՚ի ձեռն ան իւրոյ , և ո՞ղ
աչք աղախնոյ ՚ի ձեռն ափկնոջ իւրոյ :

Եյնալէս են աչք մեր առ քեզ տէր ած
մեր , մինչեւ ողորմեսցիս ՚ի վերայ մեր :

Ողորմեա մեզ տէր ողորմեա մեզ , զի բա
զում լցաք արհամարհանօք :

Եւս առաւել լցան անձինք մեր նախատա
նօք , որք նախատէին զմեզ , և արհամար
հանօք ամբարտաւանից :

Տունք ե :

ՍԱՂՄՈՍ ՃՒԴ.

(Օրնեստիւնի ասպիճանաց :

Եթէ ոչ տէր էր առ մեզ, ասացէ խորա-
յէլ, եթէ ոչ տէր էր առ մեզ :

Ի՞նդ յառնել մարդկան ՚ի վերաց մեր, կեն-
դանւոյն կամեցան կլանել զմեղ :

Եքարկանալ սրտմտութք նց՝ ՚ի վերաց մեր,
ապա և ջուրը ուրեմն ընկղմեցին զմեղ :

Ի՞նդ ուղիս անցին անձինք մեր. անցին
անձինք մեր ընդ ուղիս անդադարս :

(Օրհնեալ է տէր, որ ոչ ետ զմեղ յորս
առամանց նոցա :

Վնձինք մեր ապրեցան որպէս Ճնձղուկք՝
յորոգայթէ որսողաց :

(Որոդայթք նց փշրեցան, և մեք ապրեցաք :
(Օդնութիւն է մեզ յանուանէ տեառն,

որ արար զերկինս և զերկիր :
Տունք ը :

ՍԱՂՄՈՍ ՃՒԴ.

(Օրնեստիւնի ասպիճանաց :

Ո յուսաց ՚ի տէր, որպէս լեառն սիօն,
մի սասանեսցի յաւիտեան՝ որ բնակեալն
է յերուսաղէմ:

Երինք շուրջ են զնովաւ. տէր շուրջ է

Եղիողովողեամբ իւրով յայսմ հետեւ մին
չեւ յաւիտեան :

Աչ թողու տէր զգաւաղան մեղաւորաց
՚ի վիճակս արդարոց . և արդարք մի ձր-
գեսցեն զձեւոս իւրեանց յանօրէնութիւ :
Բարի առնեւ տէր բարեաց , և այնոցիկ՝
ոյք ուղիղ են սրախւք :

Իսկ զլթիւրեալն ՚ի յափշտակութիւ , տանի
զնն տէր ընդ այնոսիկ ոյք գործեն զանօ-
րէնութիւն . խաղաղութիւ ՚ի վերայ իէլիւ :
Տաւիք է : Գորզայս խ :

ՍԱՀՄՈՍ ՃԻԵ .

ՕՌԿՆՈՒՄԻՆԿ ասպիճանաց :

Ի՞ դարձուցանել տեւառն զգերութիւն սի-
օնի , և եղաք մեք միսիթարեալք :

Յայնժամ լցան բերանք մեր խնդութեամբ
և լեզուք մեր ցնծութեամբ :

Յայնժամ ասասցեն ՚ի հեթանոս , մեծ ա-
րար տէր զառնելն իւր ընդ նոսա . մեծ
արար տէր զառնելն իւր ընդ մեղ , և մեք
եղաք բերկլիւալք :

Դարձու տէր զգերութիւնս մեր որովէս
զուզւս ՚ի հարաւոյ ոյք վարեին արտաւ-
ուօք , ցնծութեամբ հնձեսցեն :

Ելթալով երթային և լային, ոյք բար-
ձեալ տանէին զսերմանիս իւրեանց :
Դալովեկեցեն և ցնծասցեն, ոյք առեալ
բերիցեն զորայս իւրեանց :
Տունք դ.

ՍԱՆՄԱՍ Ճ Տ Զ .

Օրհնութեան ասպիճանաց :

Եթէ ոչ տէր շինէ զտունն, ՚ի նանիր վաս-
տակին շինողք նորա :

Եթէ ոչ տէր սլահէ դքաղաքն, ընդունայն
տքնին սլահասլանիք նորա :

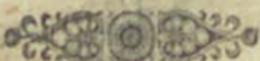
՚ նանիր է ձեղ յառնելն կանխաւ . արդ
արիք մինչեւ էք ննջեցեալք, ոյք ուտէք
զհաց ցաւոց :

՚ ժամանակի ող տացիքուն սիրելեաց իւ-
րոց . ժառանգութիւն առն որդիք են, որոց
վարձք իւր են, այն է սրտուղ որովայնի
իւրոց :

Որպէս նետք ՚ի ձեռս հզօրի, այնպէս են
և որդիքն թօթափիելոց :

Երանի որ ելից զցանկութիւն իւր ՚ի նո-
ցանէ . մի ամաչեսցեն յորժամ խօսեսցին
թշնամիք նոցա ընդ նոսա առ դրանն :

Տունք դ.

ՍԱՂՄՈՍ ՃՒԵ.

(Օրհնութիւնն ասպիճանաց :

Երանի ամենեցուն՝ ոյք երկնչին՝ ի տեառնէ, և դնան՝ ի ճանապարհս նորա :

Օվաստակս ձեռաց քոց կերիցես. երանի է քեզ, և բարի եղիցի :

Վին քո որպէս այգի վայելուչ յանկիւնս սամն քո. որդիք քո որպէս նորատունկ ձիւ թենւայ շուրջ զաեղանով. քով :

Վ. յապէս օրհնեացի ամ մարդ, որ երկնչի ՚ի տնէ. օրհնեացէ զքեզ տէր ՚ի սիօնէ :

Եւ տեսցես դու զբարութիւն երուսաղէմի զամենայն աւուրս կենաց քոց :

Տեսցես դու զբրդիս որդւոց քոց, խաղաղութիւն ՚ի վերայ իսրայէլի :

Տունք դ:

ՍԱՂՄՈՍ ՃՒԵ.

(Օրհնութիւնն ասպիճանաց :

Բաղում անգամ մարտեան ընդ իս ՚ի մանեկութենէ իմմէ, ասասցէ իսրայէլ :

Բաղում անգամ մարտեան ընդ իս ՚ի մանեկութենէ իմմէ, և ինձ ոչ յաղթեցին :

Օթիկունս իմ հարին մեղաւոքք. ընդ երկար արարին զանօրէնութիւնս իւրեանց :

Տէր արդար է, և խորտակէր զուլն մեղած
ւորաց :

Վմաչեսցեն և յետո դարձցին ամենեքեան՝
ոյք ատեն զսիօն :

Եղիցցին նոքա որպէս խոտ տանեաց, որ
մինչչեւ ՚ի բուռն եկեալ չորացաւ :

Ուստի ոչ ելից զբուռն իւր հնձողն, և
ոչ զգիրկո իւր՝ որ զորայն ժողովէր :

Ոչ ասացին ամբն՝ ոյք անցանելին առ նու
քօք, թէ օրհնութիւն տեառն ընդ ձեզ
և օրհնեցաք զձեզ յանուանէ տեառն :

Տառապ ը :

ՍԱՀՄՈՍ ՃԻԹ :

Օրհնութիւնք ասպիճանաց :

Ի խորոց կարդացի առ քեզ տէր, տէր՝
լուր ձայնի իմում :

Եղիցցին ականջք քո ՚ի լսել զձայն աղօւ
թից իմոց :

Թէ զանօրէնութիւնս իմքննես տէր տէր,
իսկ ո կարէ կալ առաջի քո. զի ՚ի քէն է
քաւութիւն :

Վ ասն անուան քո համբերի տէր, համ
քեր անձն իմ բանի քում. յուսացաւ
անձն իմ ՚ի տէր :

Ի պահէ առաւօտու մինչեւ յերեկոյ, ՚ի

սլահե առաւօտու յուսացաւ ինչ ՚ի տէր :
Ի տեառնէ է ողորմութիւն բազում , ՚ի
նմանէ է փրկութիւն . և նա փրկեաց զիս-
րայէլ յամենայն նեղութեանց նորա :
Տունք գ :

ՍԱՆՄՈՍ ՃՆ.

Օրհնութիւնց ասպիճանաց :

Տէր ոչ բարձրացաւ սիրտ իմ , և ոչ զրօ-
սան աչք իմ :

Ոչ գնացի ես ընդ մեծամեծս , և ոչ ընդ
այնոսիկ ոյք սքանչելի եղեն քան զիս :
Քայց թէ խոնարհեցայ ես որպէս մանուկ
սարտուցեալ ՚ի ստենէ մօր իւրոյ , և դարձ
նորա անդրէն ՚ի նոյն :

Այլ թէ հաղարտացուցի արդեօք զանձն
իմ , այսպէս եղիցի հատուցումն անձին
իմոյ . յուսացաւ իսրայէլ ՚ի տէր յայսմ
հետէ մինչեւ յաւիտեան :
Տունք դ գորգաց թու :

ՍԱՆՄՈՍ ՃՆ.Ա.

Երգ Հ-ոյ :

Յեշեա տէր զդաւիթ , և զամենայն հե-
ղութիւն նորա :

Որպէս երդուաւ տեառն, և ուխտս եղ
աստուծոյ յակոբայ :

Յօէ ոչ մտից 'ի յարկս տան իմոց, թէ եւ
լից յանկողինս մահճաց իմոց :

Յօէ տաց քուն աչաց իմոց, կամ նինջ ար-
տեւանաց իմոց . կամ հանգիտ իրանաց
իմոց . մինչեւ դտից զոեղի յարկի տեառն
աստուծոյ յակոբայ :

Ահա լուաք զնմանէ յեփրաթայ, և գտաք
զնա 'ի դաշտս մայրեաց :

Վացուք 'ի յարկս նորա, երկիրապապցուք
'ի տեղւոջ ուր կացեալ են ուր նորա :

Վրի տէր 'ի հանգիտ քո . դու և տապա-
նակ կտակի սրբութեան քո :

Քահանայք քո զգեցցին զարդարութիւն,
և սուրբք քո ցնծալով ցնծացեն :

Վ ան դաւթի սիրելոյ քո, մի դարձու-
ցաներ զերեսս քո յօծելոյ քումմէ :

Երդուաւ տէր դաւթի ճշմարտութեամբ՝
և ոչ ստեաց նմա . 'ի սլովոյ որովայնի նորա
նստուցանել յաթոռ նորա :

Յօէ պահեսցեն որդիք քո զօրէնս իմ, և
զվկայութիւնս իմ զոր ուստուցից նոցա :
Որդիք նոցա նստոցին յաւիտեանս յաւի-
տենից յաթոռ քո :

Հաճեցաւ տէր ընդ սիօն, և ընտրեաց

բնակիլ՝ ի նմա . առե՞ այս է հանդիստ իմ
 յաւիտեանս յաւիտենից , 'ի սմա բնտկե-
 ցայց՝ զի հաճեցայ ընդ սա :
 Օ այրիս սորա օրհնելով օրհնեցից , և զար-
 քատս սորա լցուցից հացիւ :
 Երիցանց սորա զգեցուցից զփրկութիւն ,
 և սուրբք սորա ցնծալով ցնծասցեն :
 Անդ ծագեցից զեղթիւր 'ի դաւիթ . պատ-
 րաստ արարից զՃրագ օճելոյ իմայ :
 Թշնամեաց նորա զգեցուցից զամօթ . այլ
 'ի վերայ նորա ծաղկեսցի սրբութիւն իմ :
 Տունք ճէ :

ՍԱՆՄՈՍ ՃԼԲ .

ԵՐԴ ՀԱՅ :

Օ բ՞ բարի կամ զի՞ վայելուչ , զի բնակին
 եղբարք 'ի միասին :
 Արպէս իւղ զի իջանէ 'ի գլուխ և 'ի մօ-
 րուսն ահարօնի . և 'ի մօրուացն իջանէ 'ի
 գրապանս զգեստու նորա :
 Արպէս ցօղ զի ցօղէ 'ի հերմօնէ 'ի վերայ
 լերին սիօնի :
 Տէր անդ պատրաստեաց զօրհնութիւն և
 զկեանս յաւիտենից :

Տունք դ :

ՍԱՂՄՈՍ ՃՂԴ.

ԵՐԴ ՀՄ-Ի :

Կոտ օրհնեցէք ամենայն ծառայք տեառն
զտէք, ո կայք 'ի տուն տեառն և 'ի գա-
ւիթս աստուծոյ մերոյ :

Ի գիշերի համբարձէք ղձեռս ձեր 'ի սլր-
ըութիւն, և օրհնեցէք զաէր :

Օրհնեցէ ղմեղ տէր 'ի սիօնէ, որ արար
ղերկինս և ղերկիր :

Տունք գ :

ՍԱՂՄՈՍ ՃՂԴ.

ԵՒԷԼ-Ի :

Օրհնեցէք զանուն տեառն . օրհնեցէք
ծառայք տեառն զտէր, ո կայք 'ի տուն
տեառն և 'ի գաւիթս աստուծոյ մերոյ :

Օրհնեցէք զտէր, զի բարի է . սաղմոս
ասացէք անուան նորա, զի քաղցր է :

Օյակոր ընտրեաց իւր տէր, և զիսրայէլ
ժառանգութիւն իւր :

Ես ծանեայ՝ զի մեծ է տէր, և տէր մեծ
է . քան զամենայն կուռս :

Օամ զոր ինչ կամեցաւ և արար տէր,
յերկինս և յերկրի, 'ի ծով և յամ խորս :
Զանէ զամոզ ՚ի ծագաց երկրի . զիսրայլա-

սակունս իւր յանձրեւս արար . և հանէ
զհողմ՝ ի շտեմարանաց իւրոց :

Եհար զամենայն անդրանիկս եգիպտաց-
ւոց , ՚ի մարդոյ մինչեւ ցանասուն :
Եռաքեաց զնշանս և զարուեսաս իւր ՚ի
մէջ քո եգիպտոս , ՚ի փարաւօն և յամե-
նայն զօրս իւր :

Եհար զազդս բազումս , և սպան զթա-
գաւորս հզօրս :

Օսեհօն թագաւոր ամուրհացւոց , զովէ
թագաւոր բասանու , և զամենայն թա-
գաւորութիւնս քանանացւոց :

Ետ զերկիր նոցա ՚ի ժառանգութի , ժա-
ռանգութի խրայէլի ժողովրդեան իւրոց :
Տէր անուն քո յաւիտեան , տէր յիշատակ
քո աղդէ մինչեւ յազդ :

Դատէ տէր զժողովուրդս իւր . և ՚ի ծա-
ռայս իւր միսիթարի :

Կուռք հեթանոսաց ոսկի և արծաթ են ,
ձեռագործք են որդւոց մարդկան :

Երան գոյ՝ և ոչ խօսին , աչք են՝ և ոչ
տեսանեն :

Եկանջք են՝ և ոչ լսեն , և ոչ գոյ շունչ
՚ի բերանս նոցա :

Եման նոցա եղիցին ոյք արարին զնոսա .
ամեներեան ոյք յուսացեալ են ՚ի նոսա :

Տուն խրայէլի օրհնեցէք զտէր . տուն ա-
 հարօնի օրհնեցէք զտէր :
 Տուն զեւեայ օրհնեցէք զտէր . երկիւ-
 ղածք տեառն օրհնեցէք զտէր :
 Օրհնեալ տէր 'ի սիօնէ , որ բնակեալն է
 յերուսաղէմ :

ՍԱՀՄՈՒՄ ՃՆԵ •

ԱՀԵԼ-ԻՄ :

Կոստովան եղերուք տեառն , զի բարի է
 զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա :
 Կոստովան եղերուք այն աստուծոց . զի
 յաւիտեան է ողորմութիւն նորա :
 Կոստովան եղերուք տեառն տերանց . զի
 յաւիտեան է ողորմութիւն նորա :
 Երար սքանչելիս մեծամեծս միայն . զի յա-
 ւիտեան է ողոր :

Օերկիրս արար իմաստութեամբ իւրով .
 զի յաւիտեան է ողոր :

Հաստատեաց յերկիր 'ի վերաց ջուրց .
 զի յաւիտեան է ողոր :

Երար զուսաւորս մեծամեծս միայն . զի
 յաւիտեան է ողոր :

Օարեգակն արար իշխանական տունջեան .

զի յաւիտեան է ողոր :

Օլուսին և զաստեղս իշխանական դիշերոյ . զի յաւիտեան է ողոր :

Եհար զերկիրն եգիալտացւոց անդրանկօք իւրավը հանդերձ . զի յաւիտեան է ո :
Եւ եհան զիսրայէլ 'ի միջոյ նորա . զի յաւիտեան է ողոր :

Ի ձեռն բարձր և 'ի բազուկ հզօր . զի յաւիտեան է ողոր :

Եհերձ զծովի մեծ , և բաժանեաց յերկուս մասունս . զի յաւիտեան է ողոր :

Եւ անցոյց զիսրայէլ ընդ մեջ նորա . զի յաւիտեան է ողոր :

Ինկղմեաց զփարաւօն և զզօրս իւր 'ի ծովկարմիր . զի յաւիտեան է ո :

Եւ եհան զժողովուրդ իւր յանապատ . զի յաւիտեան է ողոր :

Եհար զաղդս մեծամեծս միայն , զի յաւիտեան է ողոր :

Եւ սպան զթագաւորս հզօրս . զի յաւիտեան է ողոր :

Օսեհօն թագաւոր ամուրհացւոց . զի յաւիտեան է ողոր :

Օտիգ թագաւոր բասանու . զի յաւիտեան է ողոր :

Ես զերկիր նոցա 'ի ժառանգութիւն . զի

յաւիտեան է ողոր :

Ժառանգութիւն խրայէլի ծառայի իւ-
րոյ . զի յաւիտեան է ողոր :

Յիշեաց զմեղ տէր ՚ի խոնարհութեան մե-
րում . զի յաւիտեան է ողոր :

Եւ փրկեաց զմեղ ՚ի ձեռաց թշնամեաց
մերոց : զի յաւիտեան է ողոր :

Ո տայ կերակուք ամենայն կենդանեաց .
զի յաւիտեան է ողոր :

Խոստովան եղերուք ասուուծոյն երկնաւո-
րի . զի յաւիտեան է ողոր :

Տունք իզ :

ԱԱՐՄՈՍ ՃԼԶ .

Ասղմու Դրաս-ի . ՚ի Յեռն Երեմայի . անեղան
յերայեց-ոցն :

Եւ պետս բարելացւոց , անդ նետէաք և
լայաք . որպէս յիշեցաք մեք անդ զսիօն :
Ի մէջ ուռեաց նոցա կախեցաք զկտակա-
րանս մեք :

Ենդ հարցանեին դերիչք մեք զըանս օրհ-
նութեան . դերեվարք մեք ստիպէին ըլ
մեղ և ասէին :

Օրհնեցէք մեղ յօրհնութենէն ոխօնի .
իսկ զիարդ օրհնեցուք զօրհնութիւնս
աեառն յերկիր օտաք :

թէ մոռացայց դքեղ երուսաղէմ, մոռացի զիս աջ իմ։

Կցեսցի լեզու իմ 'ի քիմն իմ, թէ ոչ յիշեցից դքեղ, թէ ոչ նախ նուագեցից ըդքեղ երուսաղէմ, ոկիղըն ուրախուե իմոյ։ Յիշեա տէր զորդիսն եղովմայ յաւուրսն երուսաղէմի։

Ոյք ասէին, քակեցէք քակեցէք, մինչեւ 'ի հիմն հասուցէք։

Դուստր բարելացւոց թշուառական, երանի որ հատոյց զհատուցումն քո, զո՞ղ դու մեզ հատուցէք։

Երանի որ կալու զմանկունս քո, և եհար դքարի։
Տունը ժ։

ՍԱՆՄԱՍ ՃԼԵ.

Ապողու Գառընի։

Խոստովան եղէց քեղ տէր բոլորով սրտիւ իմով, առաջի հրեշտակաց սաղմաս ասացից քեղ։

Օք լուար զըանս բերանոյ իմոյ. երկիրպագից 'ի տաճար ոուրբ քո, և խոստվան եղէց անուան քում վասն ողորմութեան և ճշմարտութեան քո։

Ուծ արարեր յամենայնի զանուն ոուրբ

քո, յորում աւուր կարդամ առ քեզ, վաղ վաղակի լուր ինձ, և բաղում արասցես զօրութիւնս յանձն իմ:

Խոստովան եղիցին առ քեզ ամ թագաւորք երկրի. զի լուան զբանս բերանց քո. և օրհնեսցեն զճանապարհս քո:

Ո՞ւծ են փառք տեառն. բարձր է տէր, զխոնարհս տեսանէ, և զբարձունս ՚ի հեռաստանէ ճանաչէ:

Ո՞ւ գնացից ես ՚ի մէջ նեզութեանց, կեցուսցես զիս ՚ի բարկութենէ թշնամոյն: Զգեցեր զձեռն քո, և փրկեաց զիս աջ քո. և տէր հաստւացէ ընդ իմ:

Տէր ողորմութիւն քո յաւիտեան. զգործս ձեռաց քոց մի անտես առներ:

Տունք ը: Գորդայս իսդ:

ՍԱՐՄԱՍ ՃԼԸ

Ի կապարած. Ասոյնոս Դաս-Ա:

Sէր փորձեցեր զիս և ծանեար զիս. դուծանեար զնստել իմ և զյառնել իմ: Ի միտ առեր զխորհուրդս իմ ՚ի հեռաստանէ. զշաւիզս իմ և զվիճակս իմ դուքննեցեր, և զամենայն ճանապարհս իմ յառաջագոյն տեսեր, զի ոչ դոյնենդու-

թիւն ՚ի լեզուի խմում։

Ահա դու տէր՝ ծանեար զյետին իմ և
զառաջին իմ. դու ստեղծեր զիս, և եղեր
զձեռն քո ՚ի վերայ իմ։

Աքանչելի եղեւ գիտութիւն քո յինէն,
զօրացաւ, և ոչ հանդարտեմ սմա։

Յո՞ երթայց ես յոդւոյ քումմէ, կամ
յերեսաց քոց ես յո՞ փախեայց։

Յէ ելանեմ յերկինս, դու անդ ես. և
թէ իջանեմ ՚ի դժոխս, և անդ մօտ ես։

Յէ առից զմեռս իմ ընդ առաւօսս, և
բնակեցայց յեղերս ծովու։

Սակայն և անդ ձեռն քո առաջնորդեսցէ
ինձ, և աջ քո ընկալցի զիս։

Եսացի՝ խաւար ուրեմն արդեօք ծածկեաց
զիս, կամ գիշեր փոխանակ լուսոյ փափ-
կութեան իմոյ։

Խաւարն ՚ի քեզ ոչ խաւարեսցի, և գի-
շերն որպէս տիւ լուսաւոր եղիցի. և խա-
ւար նորա որպէս զլոյս նորա։

Դու ստացար զերիկամունս իմ, և ընկա-
լար զիս յորովայնէ մօր իմոյ։

Խոստովան եղեց քեզ տէր, զի ահեղ և
սքանչելի ես՝ սքանչելի են գործք քո, և
անձն իմ սիրեաց յոյժ։

Ոչ թագեաւ ոսկը իմ ՚ի քէն զոր արա-

րեր՝ ի ծածուկ . և կար զօրութեան իմց
ընդ ստորինս երկրի :

Օ անդործս իմ տեսին աչք քո , և ՚ի գիրա
քո ամենեքնան գրեցան :

Ի տուէ մոլորեցան , և ոչ ոք էր որ առաջ
նորդեր նոյա :

Ինձ յոյժ մեծարու եղեն բարեկամք քո
աստուած , և յոյժ զօրացան իշխանիք նոյ
թօռւեցի զնոսա , և քան վաւաղ բազմա-
ցան . զարթեայ , և արդ ընդ քեզ եմ :
Ուէ սպանանես զմեղաւորս աստուած :

արք արեան ՚ի բաց եղերուք յինէն :

Ի հակառակութիւն և ՚ի նախանձ , առ-
ցեն ՚ի նանիր զքաղաքս քո :

Օ ատելիս քո տէր ատեցի , և ՚ի վերաց
թշնամեաց քոց մաշեցայ :

Յատելութիւն կատարեալ ատեցի զնո-
սա , և եղեն ինձ թշնամիք :

Փորձեա զիս աստուած և ծանիր զսիրս
իմ , քննեա զիս և ծանիր զւաւիղս իմ . և
տես թէ իցե՞ն անօրէնութիւնք ՚ի ճանա-
պարհս իմ , և առաջնորդեա ինձ ՚ի ճանա-
պարհս քո յաւիտենից :

Տունք իր :

Ի կապարած . Սաղմոս Դատելի :

Ապրեցո զիս տէր ՚ի մարդոյ չարե , յառնէ
անիրաւէ փրկեա զիս :

Խորհեցան զանօրէնուի ՚ի սիրտս իւրեանց :

զօր ամ պատրաստեցան ՚ի պատերազմ :

Արեցին զեղուս իւրեանց որպէս զօծի , և
թոյնք իժից ՚ի ներբռոյ շրթանց նոցա :

Պահեա զիս տէր ՚ի ձեռաց մեղաւորի , և
՚ի մարդոյ չարե փրկեա զիս :

Խորհեցան խափանել զգնացս իմ . թա-
դուցին ամբարտաւանք որոգայթ ինձ :

Կարս ձգեցին որոգայթ ոտից իմոց , շուրջ
շատ զօք իմավք եղին ինձ զգայթակղուի :

Վացի՝ տէր աստուած իմ ես դու , ունին
դիր տէր ձայնի աղօթից իմոց :

Տէր տէր զօրութիւն փրկութեան իմոյ ,
հովանի գլսոյ իմոյ յաւուր պատերազմի :

Ո՞ւ մասներ զիս տէր ՚ի ցանկութիւն մե-
շաւորաց , ոյք խորհեցան վասն իմ . մի

ընդ վայր հարկաներ զիս :

Օ ի մի երբէք բարձրացին , և խորհուրդք
նոցա մի կատարեացին . վախճան կատա-
րածի նոցա վաստակ շրթանց իւրեանց
ծածկեոցէ զնոսա :

Արկցես 'ի վերայ նոցա զկայծակունս հրոյ ,
և կործանեսցես զնոսա . 'ի տառապանաց
մի կարասցեն կեալ :

Վարդոյ լեզուանեոյ մի շաջողեսցի 'ի վե-
րայ երկրի . զայր մեղաւոր չարիք իւր որ-
սասցեն 'ի կորուստ :

Օանեայ զի առնես տէր դատաստան աղ-
քատի և իրաւունս տնանկի :

Երդարք գոհասցին զանուանէ քումմէ , և
բնակեսցին ուղիղք առաջի երեսաց քոց :
Տունք ժդ :

ՍԱՆՄՈՍ ՃԽ .

Աւաճոս Դատակի :

Տէր կարդացի առ քեզ և լուր ինձ , նայ-
եա 'ի ձայն աղօթից իմոց 'ի կարդալ ի-
մում առ քեզ :

Ուղիղ եղիցին աղօթք իմ որպէս խունկ
առաջի քո տէր . համբարձումն ձեռաց ի-
մոց պատարագ երեկոյի :

Դիր տէր պահապան բերանոյ իմոց . և
դուռն ամուռ շրթանց իմոց , զի մի խոսո-
րեսցի սիրտ իմ բանիւ չարութեան :

Ի պատճառել զպատճառս մեղաց ընդ-
մարդս , ոյք գործեն զանօրէնութիւն . և
ոչ եղէց կցորդ ընարելոց նոցա :

Խրատեսցէ զիս արդարն ողորմութ և յանցիման արասցէ . իւղ մեղաւորի մի՛ օծցէ շգլուխ իմ, այլ աղօթք իմ՝ի կամս նորաւըդելան մերձ առ վիմին դատաւորք նց .

Ըւիցեն բանից իմոց, և քաղցրասցին : Արակէս թանձրութիւն հողոյ զիս սփուեալէ՝ ՚ի վերայ երկրի . ցրուեսցին ոսկերք նոցա մերձ ՚ի դժոխս :

Եռ քեզ տէր տէր են աչք իմ. ՚ի քեզ յուսացայ, մի՛ հաներ զհոգի յինէն : Պահեա զիս յորոգայթէ որ թագուցաւինձ, ՚ի դայթակղութենէ դործողին զանօրէնութիւն :

Ենկցին ՚ի ցանցս նորա մեղաւորք, միայն եմ ես մինչեւ անցից :

Տունք ժ :

ՍԱՆՄՈՍ ՃԽԱ.

Իմասպութիւն Դաս-թի . Ալօնչ, ՚ի ժամանակի զէնիւ նա յայրի անդ :

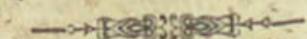
Զայնիւ իմով ես առ տէր կարդացի, ձայնիւ իմով զտէր աղաչեցի :

Սփուեցից առաջի տեառն զաղօթս իմ, և զնեղութիւնս իմ առաջի նը պատմեցից : Ի նուաղիւ յինէն հոգւոյ իմոյ, դու տէր ծանեար զշաւիղս իմ. ՚ի ճանապարհ յոր

և գնայի, թագուցաւ ինձ որոգայթ։
 Հայեի յաջմե՝ տեսանէի, և ոչ ոք Ճանա-
 չէր զիս. կորեաւ յինէն փախուստ իմ, և
 ոչ դտաւ ինդրող անձին իմոց։
 Աղաղակեցի առ քեզ տէր և ասացի, դու-
 ես յօս և բաժին իմ յերկրին կենդանեաց։
 Կայեա տէր յաղօթս իմ. զի ես խոնարհ
 եղէ յօյժ. ապրեցո զիս 'ի հալածչաց ի-
 մոց, զի հզօրք եղենքան զիս։
 Տէր հան 'ի բանտէ զանձն իմ. դոհանամ
 զանուանէ քումմե։

Եւ քեզ սպասեն արդարք մինչեւ հա-
 տուսցես։

Տունք ը գործացոց ծդ։

ՍԱՀՄՈՍ ՃԽԲ.

Ապղճոս Դասելի. 'ի ժամանակի վե հալածեր զնա-
 Աբիսողմ որդի նորու։

Տէր լուր աղօթից իմոց, ունկն դիր
 ինդրուածաց իմոց Ճշմարտութիւ քով։
 Ուր ինձ արդարութիւ քով, և մի մտա-
 ներ 'ի դատաստան ընդ ծառայի քում. զի
 ոչ արդարանայ առաջի քո ամ կենդանի։
 Հալածեաց թշնամին զանձն իմ, խոնարհ
 արար յերկիր զիեանս իմ. և նստոյց զիս

ի խաւարի որպէս մեռեալ յաւիտենից ։
Չանձրացաւ յիս հոգի իմ, և սիրտ իմ
խռովեցաւ յիս :

Յեշեցի զաւուրսն զառաջինս, խորհեցայ
յամենայն գործո քո ։ յարարածս ձեռաց
քոց խորհեցայ, և համբարձի առ քեզ
զձեռս իմ :

Անձն իմ որպէս երկիր ծարաւի է առ
քեզ, վաղվաղակի լուր ինձ տէր, զի նը
ւաղեցաւ յինէն հոգի իմ :

Ո՞ի դարձուցաներ զերեսս քո յինէն, նը
մանիցիմ այնոցիկ, ոք իջանէն ՚ի դուք ։
Լսելի արա ինձ առաւօտու զողորմուին
քո, զի ես ՚ի քեզ տէր յուսացայ :

Հոյց ինձ ճանապարհ յոր և գնացից . զի
առ քեզ տէր համբարձի զանձն իմ :
Փրկեա զիս ՚ի թշնամեաց իմոց տէր, զի
զքեզ ապաւէն ինձ արարի :

Ուսո ինձ առնել զկամս քո, զի դու ես
աստուած իմ :

Հոգի քո քարի աւաջնորդեսցէ ինձ ՚ի
յերկիր ուզիղ :

Վասն անուան քո տէր կեցուսցես զիս,
արդարութեամբ քով հանցես ՚ի նեղու-
թենէ զանձն իմ :

Աղորմութեամբ քով սատակեա զթշնա-

միս իմ, և կորո զամենայն նեղիչս անձին
իմց, զի ես ծառայքո եմ:
Տունեք ժդ :

ՍԱԿՄՈՍ ՃԽԳ .

Ապղմոս Դաւթի առ Դողլաթի :

Օրհնեալ տէր աստուած իմ, որ ուսոյց
դձեռս իմ՝ ՚ի պատերազմ, և զմատունս
իմ՝ ՚ի ճակատամարտ :

Աղորմութիւն իմ և ապաւէն իմ, օդնաւ
կան իմ և փրկիչ իմ. ապաւէն իմ, և ետ
յուսամ՝ ՚ի նա. ո՛ հնազանդ առնե՛ զժողու
վուրդս ընդ ինեւ :

Տէր՝ ուշ է մարդ զի յայտնեցար դու նմա,
կամ որդի մարդոց թէ համարիս ինչ զնա :
Վարդ նանրոց նմանեցաւ, և աւուրբ նու
րա որպէս հովանել անցին :

Տէր խոնարհեցո զերկինս և էջ, մերձեա
՚ի լերինս և ծխեսցին :

Փայլեա զփայլատակունս քո, և խոռովեա
զնն, առաքեա զնետս քո և ցրուեա զնն :
Առաքեա զձեռն քո՝ ՚ի բարձանց, և փրւ
կեա զիս ՚ի ջուրց բազմաց. և ՚ի ձեռաց
որդւոց օտարաց :

Արոց բերանեք խւրեանց խօսեցան զնանս
ըռութիւն, և աջ նոցա աջ է մեղաց :

Աստուած յօրհնութիւն նոր օրհնեցից ըդ
քեզ, տասնաղեաւ սաղմոսարանաւ սաղ-
մոս ասացից քեզ:

Ո նոցէ զիրկութիւն թագաւորաց մե-
ռոց, որ փրկելոց իցէ զդաւիթ ծառաց
իւր 'ի որոյ չարէ:
Փրկեա զիս և ապրեցո զիս 'ի ձեռաց որդ-
ւոց օտարաց:

Որոց բերանիք իւրեանց խօսեցան զնան-
բութիւն, և աջ նոցա աջ է մեղաց:
Որոց ուստերք իւրեանց որող նորատունի
հաստատուն են 'ի մանկութենէ իւրեանց
դստերք նոցա զարդարեալ և պաճուճեալ
'ի նմանութիւն տաճարի:

Ծտեմարանիք նոցա լի են և բղխեն 'ի մի-
մեանց . խաշինիք նոցա բաղմածինիք են, և
բաղմանան 'ի գնացս իւրեանց . և ան-
դեայք նոցա պարարոք են:

Ոչ գոյ խրամատութիւն ցանկոյ նոցա, և
ոչ աղաղակ 'ի հրապարակս նոցա:
Վըդ երանեցից ժողովրդեան, որոյ այս
այսպէս է . նա երանի ժողովրդեան, որոք
տէր աստուած է նոցա:

Տունիք ժող:

Օրհնութեանց Սաղմոս Դաս-Ղի :

Ի արձր առնեմ զքեզ աստուած իմ և թա-
գաւոր իմ, և օրհնեմ զանուն քո յաւի-
տեան և յաւիտեանս յաւիտենից :

Օօրհանսապազ օրհնեցից զքեզ. և գովե-
ցից զան ունքո յաւիտեան և յաւիտեանս
յաւիտենից :

ՎԵծ Տ տէր և օրհնեալ է յոյժ, և մե-
ծութեան նորա ոչ գոյ չափ :

Վզգը և աղզը դովեսցեն զգործո քո, և
զզօրութիւնս քո պատմեսցեն :

Օմէծվայելչութիւն փառաց սրբութեն քո
խօսեցին, և զսքանչելիս քո պատմեսցեն :

Օզօրութիւն ահի քո ասասցեն, և զմե-
ծութիւնս քո պատմեսցեն :

Օյիշառակ բազում քաղցրութեան քո
բղխեսցեն, և արդարութ քո ցնծասցեն :
Վթած ողորմած է տէր . երկայնամիտ և
բազումողորմ :

Վաղցը է տէր առ ամենեսեան, և գթու-
թիւն նր՝ ՚ի վերայ ամ արարածոց իւրաց :
Խոստովան եղիցին առ քեզ տէր ամենայն
գործք քո, և նրք քո օրհնեսցեն զքեզ :
Օփառս արքայութեան քո ասասցեն, և

Ղզօրութիւնս քո պատմեսցեն :
Ճանաչելորդւոց մարդկան ղզօրութիւնս
քո , և զփառս մեծվայելչութեան ար-
քայութեան քո :

Արքայութի քո արքայութի ամ յաւիտե-
նից , և տէրութի քո աղդէ մինչև յաղդ :
Ճաւատարիմէ տէր յամենայն բանս իւր ,

և արդար է յամենայն գործս իւր :

Ճաստատէ տէր զամենայն գայթակղեալս ,
և կանգնէ զամենայն գլորեալս :

Աչք ամենեցուն ՚ի քեզ յուսան , և դու-
տաս կերակուր նոցա ՚ի ժամու :

Տաս դու նոցա և կերակրին . բանաս զձեռն
քո , և լցուցանես զամենեսեան քաղցրու-
թեամբ կամօք քովք :

Արդար է տէր յամենայն ճանապարհո-
իւր , և սուրբ է յամենայն գործս իւր :

Ուրծ է տէր առ ամենեսեան ոյք կար-
դան առ նա , առ ամենեսեան ոյք կար-
դան առ նա Ճշմարտութեամբ :

Օկամս երկիւղածաց իւրոց առնէ տէր .
աղօթից նոցա լսէ , և կեցուցանէ զնոսա :

Պահէ տէր զամենեսեան ոյք սիրեն զնա ,
և զամենայն մեղաւորս սատակէ տէր :

Օօրհնութիւնս տեսաւն խօսեսցի բերան
իմ . օրհնեսցէ ամենայն կենդանի զանուն

սուրբ նորա յաւիտեան և յաւիտեանս
յաւիտենից :

Տունք կր : Գորդով ծր :

ՍԱՀՄՈՍ ՃԽԵ .

ԵՔԵԼ-ԷՒ . ԱՆԳԵԼԱՅ և Զահարիայ :

Օրհնեա անձն իմ զտէր . օրհնեցից զտէր
՚ի կեանս իմ , սաղմոս ասացից աստուծոյ
իմոյ մինչեւ եմ ես :

Մի յուսայք յիշխանս յորդիս մարդկան,
զի ոչ գոյ փրկութիւն ՚ի նոսա :

Ելցէ հոգի ՚ի նոցանէ և դարձցին անդ-
րէն ՚ի հող , և յայնմ աւուր կորիցեն
ամենայն խորհուրդք նոցա :

Երանի ազգի՝ որոյ տէր աստուած յակո-
բայ օգնական է նմա , և յոյս նորա ՚ի տէր
աստուած է :

Որ արար զերկինս և զերկիր , զծով և
զամենայն որ ՚ի նոսա :

Ո պահէ զՃշմարտութիւն յաւիտեան , և
առնէ իրաւունս զրկելոց :

Տայ հաց քաղցելոց , և արձակէ զկապեալս
տէր :

Տէր բանայ զաշս կուրաց , և կանգնէ զգլո-
րեալս տէր :

Տէր սիրէ զարդարս , տէր պահէ զպան-
դուխտս . զորքս և զայրիս ընդունի տէր ,
և զՃանապարհս ամբարշաց կորուսանէ :
Թագաւորեցէ տէր յաւիտեան , աստ-
ուած քս սիօն ազգէ մինչեւ յազդ :

Տունիք ժ :

ՍԱՆՄՈՍ ՃԽԶ •

ԱՀԵԼ-ԻԱ . Անգելայ և Զայտարիայ :

Օրհնեցէք զտէր՝ զի բարի է սաղմոս . աս-
տուծոյ մերումքաղցը եղիցի օրհնութիւն :
Ընէ զերուսաղէմ տէր , և զցրուեալսն
իսրայէլի ժողովէ :

Էմշէկէ զըեկեալ սիրտս , և պատէ զամե-
նայն վէրս նոցա :

Ո թուէ զըաղմութիւն աստեղաց , և զտ-
մենեսեան զնոսայանուանէ կոչէ :

Ուծ է տէր և մեծ է զօրութիւն նորա ,
իմաստութեան նորա ոչ գոյ բաւ :

Ինդունի զհեզս տէր , և խոնարհ առնէ
զամբարտաւանս մինչեւ յերկիր :

Օրհնեցէք զաստուած խոստովանութք ,
սաղմոս ասացէք նմա օրհնութեամբ :

Ո զգեցոյց զերկինս ամպովէ , և պատ-
րաստ արար զանձրեւ իւր յերկիր :

Ուսոյց զխոտ ՚ի լերինս , և զդալարի ՚ի

ծառայութիւն մարդկան :

Ուսայ անասնոց կերակուր, ձագուց աղուաւուց՝ սք կարդան առնա :

Աչ լնդ զօրութիւնս ծիոյ կամեցաւտէր, և ոչ լնդ իրանս առն հսկայի հաճեցաւ :

Այլ հաճեցաւ տէր լնդ երկիւղածս իւր, և լնդ այնոսիկ՝ սք յուսան յողորմութիւննորա :

Տունք ժբ :

ՍԱՀՄՈՍ ՃԽԵ :

Ալլահ . Անգելայ և Զաքարիայ :

Գովիշա երուսաղէմ զտէր :

Եւ օրհնեա զատաւած քո սիօն :

Օի զօրացոյց զնիկս դրանց քոց, և օրհնեաց զրդիս քո ՚ի քեզ :

Ու զսահմանս քո ՚ի խաղաղութիւն :

պարարտութեամբ ցորենոյ լոյց զքեզ :

Առաքէ զքան իւր յերկիր . վազվաղ լնթանան պատգամբ նորա :

Դնէ զծիւն որպէս զասր . և զմեդ որպէս փոշի ցանեաց :

Երկանէ զսառն որպէս պատառս . առաջի ցրտոյ նորա ու կարէ կեալ :

Առաքէ զքան իւր և հալէ զնոսա . շըն:

շեսցեն հողմք, և գնասցեն ջուրք ։
Պատմէ դքան իւր յակոբայ, զարդարու-
թիւն և զիրաւունս իսրայէլի։
Աչ այսպէս արար ամենայն ազգաց տէր ։
և զդատաստանս իւր ոչ յայտնեաց նոցա-
Տունք ժ։ Գորզայս լր։

ԱՆՕԹՔ ԱՄԲԱԿՈՒՄԱՅ ՄԱՐԳԱՐԵՒ

Այսու։ Դ։

Տէր, զուր քո լուսյ և երկեայ ։ տէր՝
նայեցայ ՚ի գործս քո և զարհուրեցայ ։
Ի մէջ երկուց կենդանեացն ծանիցիս դու,
՚ի մերձենալ ամացն յայտնեացիս, և ՚ի
հասանիլ ժամանակին երեւեսցիս ։

Ի խոռվել անձին իմոյ ՚ի ժամանակի բար-
կութեան զողորմութիւն յիշեսցես ։

Ասուած ՚ի հարաւոյ եկեսցէ, և սուրբն
՚ի փառան լեռնէ ։

Յայտնեսցեն երկինք զվայելըութիւն փա-
ռաց նորա ։ և օրհնութեամբ նորա լցան
տիեզերը ։

Ճառագայթք որպէս ՚ի լուսոյ հասան ՚ի
նմանէ, և եղջիւրք ՚ի ձեռին նորա գը-
տան, և անդ հաստատեցաւ զօրութիւն
փառայ նորա ։

Յերեսաց նորա ելցեն հարուածք . և ըդ
հետ շաւղաց նորա երթիցեն մեծամեծք
՚ի թռչոց :

Եկաց և չափմաց զերկիր . հայեցաւ և
դիտեաց զհեթանոսս :

Երինք հայեսցին և անտառք վասնես-
ցին . Ճանապարհք՝ որք ՚ի սկզբանեն էին ,
կուրասցին . և ՚ի նմանէ դողասցի ամե-
նայն երկիր :

Տեսի զքանակս քուշացւոց . խուռվեցան
բնակիչք վրանացն մաղիամու :

Վիթէ ՚ի վերայ գետոց բարկասցին դու-
տէր . կամ սրտմտութիւնքո ՚ի վերայ գե-
տոց , կամ բարկութիւնքո ՚ի վերայ ծովու :

Ելեր դու ՚ի կառս քո . հեծելութիւնդ
քո փրկութիւն եղեւ յելանելն քո :

Օարթեաւ աղեղն քո . զնետս կապարձից
քոց արբուցեր , զգետս ցրուեցեր , զեր-
կիր դողացուցեր ՚ի սաստկութենէ անձ
ըեւի , որք անցանեն ընդ սա :

Անդունդք աղաղակեցին մեծապէս . լոյս
փայլման արեգականն արգելաւ , և ծա-
դումն լուսնին դադարեցաւ :

Արպէս ՚ի նշոյլս սլաքաց քոց գնասցես , և
որպէս ՚ի լոյս փայլատակման սրոյ քո :

Աարկութիք զարթիցես ՚ի վերայ երկրի :

և գողութեամբ կասցես զհեթանոս :
Երեւեցար ՚ի փրկութիւն ժողովրդեան
քո ՚ի փրկել զընտրեալս քո :
Եւտածիդ եզեր ՚ի գլուխս մարդկան ամ
բարտաւանից . մինչեւ յանդունդս ծու
վու ընկղմեցան :

Խնդրեցեր զվրէժ զօրութեամբ քով ՚ի զօ-
րագլաւացն մեղաւորաց , որք յուսացեալ
էին յանդգնութիւնս իւրեանց . զի կե-
րին զաղքատն ՚ի գաղտնիս :

Վռաքեցեր ՚ի վերայ ծովու զերիվարս քո
և խռովեցան յաղթ ջուրը անդնդոց :
Կացի ես՝ և գելան աղիք իմ ՚ի ձայնէ բե-
րանց իմոյ . եմուտ գողումն յոսկերս իմ,
և ես յանձն իմ խռովեցայ :

Օսյս պահեսցես յաւուր նեղութեան ,
ածել ՚ի վերայ աղդի ամենայնի որք մար-
տինին ընդ ժողովրդեան քում :
Յղենի ոչ տացէ զպառուղ իւր , և յայգ-
ովք բեր մի գտցի . ձիթենիք սնասցին , և
երկիր մի բուսուսցէ զդալարի :
Պակասեսցին հօտք ՚ի ճարակաց , և եղինք
մի գտցին առ մսուրս :

Ես ՚ի տէր յուսացայ , ցնծացայց և ու-
րախ եղեց յաստուած փրկիչ իմ :
Տէր տէր ետ ինձ զօրութիւն , և կացոյց

զոտս իմ 'ի հաստատութեան . 'ի վերա
պարանոցի թշնամւոյն կացոց զիս և հան-
գոց զիս երագ երագ :
Փառք հօր և որդւոյ և :

ՄԱՆԹԱՆԻ

Խուր մեղ տէր լուր մեղ, աստուածա-
յին ողորմութեամբ և գթութեամբ քո
խնայեա յարարածո քո :
Վարդասէր աէր, վն սրբուհւոյ անարատի
մօր քոյ և կուսի, և վն խաչի քո պատուա-
կանի, ընկալ զաղաչանս մեր, և կեցո զմեղ :
Օչարոնն և ըալօնն 'ի վէրջն Ողորմեա կանոնին
Գոյշն 'ի 153 երեսն :

ՄԱՆՄՈՍ ՃԽ Ը.

Ելե-ի... Անգեա և Զահարիա :

Օրհնեցէք զտէր յերկնից, օրհնեցէք
զնա ՚ի բարձանց :

Օրհնեցէք զնա ամենայն հրեշտակէ նորա .
օրհնեցէք զնա ամենայն զօրութիք նորա :
Օրհնեցէք զնա արեգակն և լուսին, օրհ-

նեցէք զնա ամենայն աստեղք և լոյսք :
 (Օրհնեցէք զնա երկինք երկնից . և ջուլք
 որ ՚ի վերոյ քան զերկինս , օրհնեցէք զա-
 նուն տեառն :

Օի նա ասաց՝ և եղեն , հրամայեաց՝ և
 հաստատեցան :

Կացոյց զնոսա յաւիտեանս յաւիտենից ,
 սահման եղ , և ոչ անցանեն :

(Օրհնեցէք զտէր յերկրէ վիշապք և ամե-
 նայն խորք :

Հուր և կարկուտ , ձիւն և սառն , հողմ
 և մըրիկ , որք առնեք զբան նորա :

Երինք և ամենայն բարձունք , ծառք
 պտղաբերք և ամենայն մայրք :

Վազանք և ամենայն անասունք , սողունք
 և ամենայն թռչունք թեւաւորք :

Թագաւորք երկրի և զօրք իւրեանց , իւ-
 սանք և ամենայն դատաւորք երկրի :

Կրիտասարդք և կուսանք , ծերք և տղաքք
 օրհնեցէք զանուն տեառն :

Բարձրացաւ անուն նոր միայն . խոստո-
 վանութիւն նմա յերկինս և յերկրի :

Բարձր առնեց տէր զեղջիւր ժողովրդեան
 իւրոյ . օրհնութիւն նմա յամենայն սլր-
 ոց նորա յորդւոցն իսրայէլի ժողովոյն՝ որ
 մերձ է առ տէր :

ԵԼԵՅ-իս . Անգեայ և Զատարիայ :

Օրհնեցէք ղտէր յօրհնութիւն ՚ի նոր ,
օրհնութիւն նմա յեկեղեցիս սրբոց :
Աւրախասցի խարացէլ յարարիչ իւր . որ-
դիք սիօնի ցնծասցեն ՚ի թագաւորն իւ-
րեանց :

Օրհնեսցեն զանուն նորա օրհնութեամբ ,
սաղմոսիւը և օրհնութեամբ սաղմոս եր-
գեսցեն նմա :

Հաճի տէր ընդ ժողովուրդ իւր սուրբ ,
և բարձր առնէ ղհեղս ՚ի փրկութեան ,
Պարծեսցին սուրբքն փառօք . և ցնծա-
ցեն ՚ի հանգիստ իւրեանց , և բարձր ա-
րասցեն զաստուած բերանօք իւրեանց :
Ասւր երկսայրի ետ ՚ի ձեռս նոցա . առ-
նուլ ղհատուցումն ՚ի հեթանոսաց . ՚ի
յանդիմանութիւն ամենայն ժողովրդոց :
Ի կապել զթագաւորս նոցա կապանօք ,
զզօրավարս նց ձեռնակապօք երկաթեօք :
Առնել նոցա դատաստանս ըստ դրոց . և
փառք այս են ամենայն սրբոց նորա :

Տունք ը :

Ելեւիս . Անգեայ և Զաքարիայ :

Օրհնեցէք ղաստառած՝ ի սրբութեան նորա , օրհնեցէք ղնա ՚ի հաստատութեան
՚ի զօրութեան նորա :

Օրհնեցէք ղնա ՚ի զօրութեան նորա ,
օրհնեցէք ղնա ՚ի բաղում մեծութեան
նորա :

Օրհնեցէք ղնա ՚ի ձայն օրհնութեան ,
օրհնեցէք ղնա սաղմոսիւք և օրհնութիւ :

Օրհնեցէք ղնա ցնծութեամբ , դովեցէք
ղնա ուրախութեամբ :

Օրհնեցէք ղնա ՚ի բանս քաղցր , դովեցէք
ղնա ՚ի բարբառ լսելի :

Օրհնեցէք ղնա ՚ի ձայն գոհութեան . ամենայն հոգիք օրհնեցէք զտէք :
Տունք զ : Գորբղայս իւք :

Կանոնա յիւք : Զորք Կանոնա Տունք ոյիւք :
Միահամուռ սաղմոսա՝ Գորբղայս ծշ : Աաղմոս ճծ :
Տունք ՚ի սմա սնկը :

Այս Սաղմոս ինչնագիր Դաս-Եկ արքանց լուսոց ։
Ի ժամանակի՝ զլելնա նահապակ ընտեկէմ Գողթալու-
առաջի Սասո-ղայ և ամենայն շըրայն իսրայէլի ։

Փոքր էի ես յեղքարս իմ, և կրտսեր ՚ի
տան հօր իմոյ, արածէի զխաշինս հօր իմոյ ։
Չեռք իմ արարին զսաղմոսարան, և մա-
տունք իմ կաղմեցին զգործի օրհնութեն ։
Խսկ արդ ո պատմեսցէ զայս տն իմում.
ինքնին տէր ամենայնի լուիցէ զամենայն ։
Եւ առաքեաց տէր զհրեշտակ իւր, և
համբարձ զիս ՚ի հօտէ խաշանց հօր իմոյ,
և էօծ զիս յօծումն իւղյ իւրոյ ։
Եղքարք իմ մեծամեծք և գեղեցիկը, և
ոչ հաճեցաւ ընդ նոսա տէր ։
Ելի ես ընդդէմ այլազգւոյն, և նզովեցի
զկուռս նորա ։

Հանի զսուսերն ՚ի նմանէ, և հատի ըզ
գլուխ նորին, և բարձի զնախատինս յորդ-
ւոցն իսրայէլի ։

Փառք հօր և որդւոյ և ։

ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԻՑ ՄԱՏԿԱՑ

Դանիէլի գ. :

Օրհնեալ ես տէր աստուած հարցն մեռոց, օրհնեալ փառաւորեալ անուն քոյաւիաեան :

Յիրաւունս անցուցեր զայս ամենայն ընդմեղ, արդար ես դու տէր, և ամենայն գործք քո ճշմարիս են :

Ճանապարհք քո ուղիղ են, և ամենայն գատաստանք քո արդար են :

Դատաստան արդարութեան ածեր ՚ի վերայ մեր ըստ ամենայնի զոր ինչ ածեր ՚ի վերայ մեր, և քաղաքի սրբոյ հարցն մերոց երուսաղէմի :

Արդարութեամբ և յիրաւի ածեր զայս ամենայն ՚ի վերայ մեր վասն մեղաց մերոց:

Անօրինեցաք և յանցեաք ապստամբ լինել ՚ի քէն . մեղաք յամենայնի, և պատուիրանաց քոց մեք ոչ անսացաք :

Աչ պահեցաք և ոչ արարաք որպէս պատ-

ուիրեցերդու մեղ, զի զբարիս դաստիք
մեք 'ի քէն :

Արդ զամենայն զոր արարեր և զոր ինչա-
ծեր ՚ի վերայ մեր, արդար դատաստանաւ
արարեր :

Վասնեցեր զմեղ 'ի ձեռս Թշնամեաց մե-
րոց, անօրինաց, խստաց և ապստամբո-
ղաց :

Ի ձեռս թագաւորի անօրինի և չարի քան
զամենայն երկիր, մատնեցեր զմեղ :

Եւ արդ ոչ գոյ մեղ ժամ բանալ զբերա-
նըս մեր, զի ամօթ և նախատինք եղաք
ծառայից քոց պաշտօնէից :

Այլ մի մատներ զմեղ խսպառ վն անուան
քո, մի ցրեր զուխտս քո, և մի 'ի բաց-
եայ առներ զողորմութիւնս քո 'ի մէնջ :

Ա ան աբրահամու սիրելոյ քո, խահա-
կայ ծառայի քո, և խորայէլի սրբոյ քո :

Խոստացար նոցա և ասացեր, բազմացու-
ցից զզաւակ ձեր որոկէս զաստեղս երկ-
նից բազմութ, և ող զաւաղ առ եղք ծովու :

Եւ արդ տէր նուազեցաք մեք քան զա-
մենայն ազգս, և եմք տառապեալ յամե-
նայն երկրի այսօր վասն մեղաց մերոց :

Ոչ գոյ 'ի ժամանակի յայսմիկ իշխան՝ մար-
դարէ և առաջնորդ, ոչ ողջակէզք պա-

տարագաց , ոչ խունիք օրինաց , և ոչ տեղի պատարագս մատուցանելոյ առաջիքո , և զողորմութիւն գտանել 'ի .քէն :

Այլ անձամբք խոնարհեալ և հոգւով տառապանաց ընդունելի լիցուք մեք որպէս զողջակէզս խոյոց և զուարակաց . և որպէս բիւրաւորս գառանց պարարտաց :

Այնպէս ընդունելի լիցին սկատարագք մեր այսօր առաջիքո , զի կատարեալ դացուք զինի .քո և չիք ամօթ յուսացելոցս 'ի .քեզ :

Եւ արդ գամք զհետքո ամենայն որտիւք մերովք , երկնչիմք 'ի .քէն , և խնդրեմք զերեսս քո . տէր մի յամօթ առներ զմեզ :

Այլ արա առ մեզ ըստ հեղութեան քում և ըստ բազում ողորմութեան քում . փրկեա զմեզ վասն սքանչելեաց քոց տէր . և փառաւորեսցի անուն քո յաւխեան :

Յամօթ լիցին ամենեքեան , որ չարչարեն զծառայս քո . ամաչեցեալ լիցին բոնութիւնք նոյա , և ամենայն զօրութիւնք նոյա խորտակեսցին :

Եւ ծանիցեն զի դու ես տէր աստուած միայն , որ փառաւորեալդ ես 'ի վերաց ամենայն տիեզերաց :

(Օրհնեալ ես դու տէր աստուած հարցն մերոց , գովեալ և առաւելքարձրացեալ

յաւիտեան :

Եւ օրհնեալ է անուն սուրբ փառաց քոց .
գովեալ և առաւել բարձրացեալ յաւի-
տեան :

Օրհնեալ ես 'ի տաճարի փառաց սրբու-
թեան քո . գովեալ և առա :

Օրհնեալ ես 'ի վերայ ամոռոյ արքայու-
թեան քո . գովեալ և առա :

Օրհնեալ ես որ նստիս 'ի քրովեկու և հա-
յիս յանդունդս . գովեալ և առա :

Օրհնեալ ես 'ի վերայ հաստատութեան
երկնից . գովեալ և առա :

Օրհնեցէք ամգործք տեառն զոր . օրհնե-
ցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Օրհնեցէք երկնիք զտէր . օրհնեցէք և
բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Օրհնեցէք հրեշտակէք տեառն . և ջուրք
որ 'ի վերոյ երկնից զտէր . օրհ :

Օրհնեցէք զօրութիւնիք տեառն . արե-
գակն և լուսին զտէր . օրհ :

Օրհնեցէք աստեղք երկնից , անձրեւք և
ցողք զտէր . օրհ :

Օրհնեցէք ամենայն հողմք հուր և ջեր
զտէր . օրհնե :

Օրհնեցէք ցուրտ և տօթ , ցող և ձիւ-
նաբեր զտէր . օրհ :

- Օրհնեցէք սառն և պարզ, եղեամն և
ձիւն զտէր . օրհ :
- Օրհնեցէք տիւք և գիշերք, լոյս և խա-
ւար զտէր . օրհ :
- Օրհնեցէք ամպք և փայլատակունք և եր-
կիր զտէր . օրհ :
- Օրհնեցէք լերինք և բլուրք, և ամենայն
բոյսք երկրի զտէր . օրհ :
- Օրհնեցէք աղբիւրք ծովք և գետք ըզ
տէր . օրհ :
- Օրհնեցէք կետք և ամ կայտառք՝ որ 'ի
ջուրս, և թռչունք երկնից զտէր . օրհ :
- Օրհնեցէք գաղանք և անասունք, և որ-
դիք մարդկան զտէր . օրհ :
- Օրհնեցէ խրայէլ զտէր . օրհնեցէ և
բարձր սրասցէ զնա յաւիտեան :
- Օրհնեցէք քահանայք զտէր . օրհ :
- Օրհնեցէք ծառայք տեառն զտէր . օրհ :
- Օրհնեցէք անձինք, և շունչք արդարոց
զտէր . օրհ :
- Օրհնեցէք սուրբք և խոնարհք սրտիւք
զտէր . օրհ :
- Օրհնեցէք անանիա աղարիա և միսայէլ
զտէր . օրհ :

ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԱՄՈՒ ԱՍՏՈՒԱծԱՆԻՆ

Ղուկ. ա:

Վեծացուսցէ անձն իմ զտէր, և յնծառցէ հոգի իմ աստուծով փրկչաւ իմով։
Եյց արար ՚ի վերայ խոնարհութեան աղախնոյ իւրայ . այսուհետեւ երանիցեն ինձ ամենայն ազգք։

Երար ընդ իս մեծամեծս հզօրն . և սուրբ է անուն նորա։

Ազորմութիւն արար ազգաց յազգս երկիւղածաց իւրոց . արար զօրութիւն բաղկաւ իւրով։

Զքուեաց զամբարտաւանս ՚ի մատաց սրախց,
և քակեաց զհզօրս յաթոռոց։

Օխոնարհս բարձրացոյց , զկարօտս ելից
բարութեամբ , և զմեծատունս արձակեաց ունայն։

Պաշտպանեաց խրայէլի ծառայի իւրոց
յիշելով զողորմութիւն իւր։

Որպէս խօսեցաւ առ հարսն մեր , ընդ
արբահամու և զաւակի նորա յաւխուան։

ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ ԶԱՔԱՐ ԻԱՅԻ

ՀՕՐՆ ՑՈՎՀԱՆՆՈՒ ՄԿՐՏՉԻ

ՂՈՎԻ. ա:

Օրհնեալ տէր աստուած խարայելի, որ
յայց ել, և արար փրկութիւն ժողովը-
դեան իւրոյ :

Յարոյց մեղ եղջիւր փրկութեան ՚ի աս-
նէ դաւթի ծառայի իւրոյ . որպէս խօսե-
ցաւ բերանավք սրբոցն՝ որ յաւիտենից
մարդարելն էին :

Փրկութիւն ՚ի թշնամեաց մերոց, և ՚ի
ձեռաց ամենայն ատելեաց մերոց :

Եռնել ողորմութիւն առ հարսն մեր, և
յիշել զկտակարանս սրբութեան իւրոյ :
Երդումն զոր երդուաւ աբրահամու հօր
մերոյ՝ տալ մեղ առանց երկիւղի զփրկու-
թիւն ՚ի թշնամեաց մերոց :

Պաշտել զնա սրբութեամբ և արդարու-
թեամբ առաջի նորա զամենայն աւուրս
կենաց մերոց :

Եւ դու մանուկ՝ մարդարէ բարձրելոյն
կոչեսջիր . գնասոյես առաջի տեառն՝ պատ-
րաստել զճանապարհս նորա :

Տաւ զգիտութիւն փրկութեան ժողովը-
դեան իւրոյ, ՚ի թողութիւն ամենայն

մեղաց մերոց :

Վասն գթոյ ողորմութեան տեառն առառւծոյ մերոյ, որով երեւեցաւ մեղ արեգակն 'ի բարձանց՝ լուսաւոր առնել զիսաւար մեր :

Օագել լոյս 'ի վերսց այնոցիկ՝ որ նստեաք 'ի խաւարի և 'ի ստուերս մահու, ուղղել զոտս մեր 'ի ճանապարհս խաղաղութեան :

ԱՆՈ Թ.Ք.

ՍՏՄԵՌՎՆԻ ՃԵՐՈՒՆՈՅՆ

Դուկ : բ :

Արդ արձակեա զծառայս քո տէր ըստ բանի քում 'ի խաղաղութիւն. զի տեսին աչք իմ զփրկութիւն քո, զոր պատրաստեցեր առաջի ամենայն ժողովրդոց :

Լոյս յայտնեցար հեթանոսաց, և փառք ժողովրդեան քում իսրայէլի :

ԱՅՈԹԻՔ ԱՊԱՇԽԱՐՈՒԹԵԱՆ

ՄԱՆԱՍԻՒ ԹԱԳԱԿԱՐՈՒՆ

Տէր ամենակալ աստուած աբրահամու ,
իսահակայ , յակոբայ և զաւակի նոցա ար-
դարոց . ամենակալ տէր՝ թող զմեղա իմ :
Որ արարեր զերկինս և զերկիր և զամե-
նայն զարդ նոցա . ամենակալ տէր :

Որ կապեցեր զծով բանիւ հրամանի քո .
փակեցեր զլորս , կնքեցեր ահաւոր և
փառաւորեալ անուամբ քով սրբով . ամե :
Որ ամենայն ինչ սարսի և դողայ յերեսաց
ահի զօրութեան քո . ամենակալ :

Երաւ է մեծվայելցութիւն փառաց սըր-
բութեան քո . սաստիկ է բարկութիւն
սպառնալեաց քոց ՚ի վերայ մեղաւորաց .
անչափ և անքննին են ողորմութիւնիք աւ-
ւետեաց քոց . ամենա :

Դու տէր բարձրեալ , գթած , երկայնա-
միտ , բաղումաղորմ . և զղանաս ՚ի վերայ
չարեաց մարդկան . ամենա :

Դու աստուած՝ ոչ եղեր ապաշխարութի՝
վան արդարոցն՝ աբրահամու , իսահակայ
և յակոբայ , որբ ոչ մեղան քեզ . ամե :

Այլ եղեր ապաշխարութիւն վասն իմ
մեղաւորիս . զի մեղայ առելիքան զաւաղ
ծովու , և բաղմացան անօրէնութիւնք
իմ . ամենակալ տէր :

Չեմ արժանի հայիլ և տեսանել զբարձ-
րութիւնս երկնից . ՚ի բաղմութենէ անօ-
րէնութեան իմայ . ամենա :

Կորացեալ եմ ես ՚ի բռնութենէ կապա-
նաց երկաթից , և ոչ գոյ ինձ հանգիստ .
ամենակալ տէր :

Վարկացուցի զարտմառութիւն , և չար ա-
ռաջի քո արարի . կանգնեցի պատկեր և
բաղմացուցի զցասումն . ամե :

Եւ արդ տէր՝ խոնարհեցուցանեմ զծունք
սրտի իմայ . և հայցեմ ՚ի բաղցրութենէ
քումմ . ամենակալ :

Մեղայ տէր մեղաց , և զանօրէնութիւնս
իմ ես ինձէն գիտեմ . ամենա :

Սղաւեմ և խոնգրեմ ՚ի քէն՝ թող ինձ տէր ,
թող ինձ , և մի կորուսաներ զիս ըստ ա-
նօրէնութեան իմայ . ամե :

Ո՞յ յաւիտեան բարկանար ինձ տէր , և
մի յիշեր զարիսն իմ , և մի պարտաւորեր
զիս ընդ իջեալսն ՚ի ներքոյ երկրի չարեօք .
ամենակալ տէր :

Օի դու աստուած՝ աստուած ապաշխա-

բողաց ես, և յիս ցոյց զբարերարութիւն
քո, որ անարժան եմ. ամենա :
Կեցուսցես զիս ըստ բազում ողորմութե
քում. և ես օրհնեցից գլքեղ զամենայն
աւուրս կենաց իմոց . ամենա :
Օքեղտէր օրհնեն ամենայն զուարթունք
երկնից . և քո են փառք յաւիտեանս .
ամեն :

Փառք հօր և որդւոյ և : Այժմ և միշտ և :
Ղաչեմ և խնդրեմ 'ի քէն տէր, թող
ինձ զմեղս իմ :

Բազումողորմ տէր, ողորմեա ինձ :
Վստուած, քաւեա զիս զմեղաւորս 'ի մե-
ղաց և կեցո :

Վրարիչ իմ և յոյս աստուած, գթա յիս
'ի մեղուցեալ ծառայս, և ողորմեա ինձ
բազմամեղիս :

Ամենօրհնեալ սրբուհի և միշտ կոյս աստ-
ուածածին մարիամ, բարեխօսեա առ
տէր վասն իմ մեղաւորիս :

Ամենայն սուրբք աստուծոյ, բարեխօսե-
ցէր առ հայր 'ի յերկինս վասն մեր մե-
ղաւորացս :

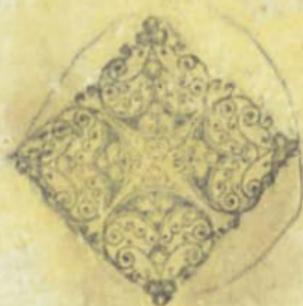
Քրիստոս որդի աստուծոյ անօխակալ, ըն-
կալ զաղաչանս մեր, զի 'ի քեղ են ասլա-

ւինեալ անձինք մեր :

Յաղթող զօրութեամբ՝ սուրբ և կենդառ
նարար և պատուական խաչիւ քո տէր
պահպանեա զմեղ :

Առաքեա տէր զհրեշտակ խաղաղութեան
քո, որ եկեալ պահեսցէ զմեղ անխոռովս
՚ի տուե և ՚ի գիշերի :

Եւ մարդասիրութեամբ քո յիշեա զմեղ
տէր, յիշեա զմեղ յորժամ գաս արքա-
յութեամբ քով, և ողորմեա մեղ :

Ետիառը-լիւնս խրապականք յաղագս աղօլիցի ,
ուր արարեալէ Տեսուն Ներսէսի Եղբօրն Գրէիդ-
րէսի հայոց կալո-ղլիոսի :

Աղօթք հասարակաց քրիստոնէից մեծաց
և փոքունց , զոր սլարտին ուսանիլ ամե-
նեքեան՝ և ուսուցանել զմիմեանս . քա-
հանայք՝ զժողովուրդս , հարք՝ զորդիս ,
մարք՝ զդստերս , և ընկեր՝ զընկերն իւր :
Եւ աղօթեսցեն սովաւ յաւուրն հինգ-
անգամ՝ երկոտասան ծնրադրութեամբ՝ ի
ժամուն . այսինքն՝ յառաւօտուն , 'ի ճա-
շուն , 'ի հասարակ աւուրն , յերեկոյին ,
և 'ի հանգստեան : Ապա թէ սլղերդ ոք
լինիցի և ծուլանայ զհինգ ժամ աղօթս
կատարել , աղօթեսցէ չորս անգամ , կամ
երեք անգամ , կամ երկու անգամ , կամ մի
անգամ յաւուրն . որ միայն ճանաչի թէ
քրիստոնեայ է , և զինքն ծանիցէ թէ ա-
ռարած եմ աստուծոյ և երկրպագու նո-
րա : Եւ թէ զամենայն բանս աղօթիցն
հեղդայ ուսանիլ , (որք և զսատանայական
երդս բազումն փութով ուսանին) , ուս-
ցի զկէս սորա , կամ այլ նուազ . զի թէ

տունս երիս ուսանիցին ՚ի սմանէ , և առ
 զօթեացեն երիս ծնրադրութեամբ ՚ի ժա-
 մուն , ընդունելի է առաջի աստուծոյ :
 Ապա թէ ոք ՚ի քրիստոնէիցն անփոյթ առ-
 նէ զսայուսանելոյ և յաղօթելոյ , յանդի-
 մանեացի և ՚ի մոլար ժողովոյն այլազգեաց .
 ոքք զաղօթսն զոր ուսոյց նոցա , ՚ի պատե-
 րազմունս անգամ ոչ խափանեն՝ թող թէ
 ՚ի խաղաղութեան : Իսկ մեր ժողովուրդք
 արտաքոյ աղօթից տեղւոյ բնաւ ոչ յիշեն
 զանունն այ . զի ոչ ունին փոյթ ՚ի կարգս
 աղօթից որպէս զաստուածապաշտս , այլ
 սիրեն զդատարկաբանութիւն քան զաղօ-
 թըս : Եւ թէ երբեմն գան ոմանք յաղօ-
 թել առ քահանայն , կամ փակեալքերա-
 նով կանգնին , կամ զրուցատրութիւնս
 առնեն ընդ միմեանս . զի ոչ ինքեանք գի-
 տեն բանս աղօթից , և ոչ քահանայից միտ
 դնեն սաղմոսաց և պաշտամանց : Վասն
 այսր պատճառի արարաք զաղօթս զայս
 պարզ և յատակ բառիւ վասն տիսմարաց
 գիւրահաս լինելոյ . որ է սակաւ ըստ բա-
 նից տունս քսան և չորս , ըստ ժամուց
 տունջեան և գիշերոյ , և ըստ տառից սըր-
 բոց մարգարէիցն , և զօրաւոր բատ մնաց .
 զի զյուլվագոյն պէտս խնդրուածոց մերոց

որ յաստուծոյ՝ ունի յինքեան . և տուաք
 ժողովրդեան մերում յուսումն . զի ամե-
 նայն անձն քրիստոնէի ուսցի զսա , և ուր
 հանդիպեսցին 'ի ժամ աղօթիցն՝ խօսես-
 ցին սովաւ ընդ աստուծոյ , թէ յեկեղե-
 ցի՝ թէ 'ի տան՝ թէ յանդի՝ թէ 'ի գործ
 ինչ՝ թէ 'ի ճանապարհի : Եւ որք ուսա-
 նին զսա և աղօթեսցեն մտադրութեամբ՝
 ջեմեռանդ սրտիւ և արտասուօք , ամե-
 նայն խնդրուածք որ գրեալ են 'ի սմա՝
 կատարեսցին 'ի կենդանութեան և յետ
 մահու : Իսկ որք արհամարհեն և ոչ ու-
 սանին և ոչ աղօթեսցեն , ինքեանիք տես-
 ցեն զվեսաս անձանց իւրեանց . մեք հա-
 տաք 'ի մէնջ զպատճառն՝ առնելով զաղօ-
 թըս զայս . զի մի այլ ևս պատճառեսցեն
 թէ ոչ գիտեմք բանս աղօթից , վասն այ-
 նորիկ ոչ կամք յաղօթս : Իայց ծանիցեն
 այնպիսիքն , թէ սատանայ ոչ այնչափ ջա-
 նայ զայլբարեգործութիւնս մեր խափա-
 նել որչափ զաղօթս . զի գիտէ որ յաղօ-
 թիցն միայն ինքն հալածի 'ի մէնջ , և աստ-
 ուած բնակէ 'ի մեզ : Արդ՝ մեք աղաչես-
 ցուք զբարեբարն աստուած բանալ զաչս
 մտաց ձերոց , յօժարութեամբ ուսանիլ
 զսա և աղօթել , և այս սիրելի լինել :

Եւ յաղօթեն՝ զԴրիդորիս կաթուղիկոս
 հայոց, և զեղքայրն նորին զՆերսէս զա-
 զօթիցոյորինօղն յիշեցէք 'ի քրիստոս։ Եւ
 որք ընդօրինակէք 'ի գիրս զաղօթս, գր-
 բեցէք և զմբատական բանս զայսոսիկ։ և
 որք գրեն զսա՝ գրեսցին 'ի դպրութիւն
 կենացն յաւիտենից։ Եւ որք ուսանին և
 աղօթեսցեն, ողորմութիւն ընկալցին 'ի
 քրիստոսէ. և որք ուսուցանիցեն զընկե-
 րըս, վարձս առցեն յաստուծոյ։ Եւ որք
 գրենն, մի առաւելքան զօրինակո՝ բան
 կամ գիր խառնեսցեն, և մի նուազ գր-
 բեսցեն, զի մի այլ և այլ լինիցին բանքն,
 այլ հաւասար լիցին ամենեքեան ուր և
 գրեսցին։ Եւ տիմարքն 'ի գիրս՝ ուղիղ
 գրողացն տացեն գրել. և քրիստոսի փառք
 յաւիտեանս. ամեն։

ԱՆՕԹՔ ԻՒՄԱՔԱՆՉԻՒԲ ԱՆՉԻՆ

ՀԱԿԱՏԱՅԵԼՈՅ Ի ԳՐԻՍՏՈՍ

Օ՞՛՛ արարեալ է սրբոյ պետոն Կերպեսի հայոց
կոլուղեկոսի :

♦ աւատով խոստովանիմ և երկիրապագա-
նեմքեղ, հայր և որդի և սուրբ հոգի,
անեղ և անմահ բնութի, արարիչ հրեշ-
տակաց և մարդկան և ամեղելոց . ողոր-
մեա քո արարածոց, և ինձ բազմամեղիս :
♦ աւատով խոստովանիմ, և երկիրապագա-
նեմքեղ՝ անբաժանելի լոյս, միասնական
սուրբ երրորդութիւն և մի աստուածու-
թիւն, արարիչ լուսոց և հալածիչ խաւա-
րի . հալածեա ՚ի հոգւոյ իմմեջ զխաւար
մեղաց և անգիտութեան . և լուսաւոր-
եա զմիտս իմ ՚ի ժամաւոյայսմիկ աղօթել
քեղ ՚ի հաճոյս, և ընդունել ՚ի քեն ըգ
խնդրուածս իմ . և ողորմեա քո արարա-
ծոց և ինձ բազմամեղիս :

♦ այսր երկնաւոր աստուած Ճշմարիտ, որ
առաքեցեր զորդիդ քո սիրելի ՚ի ինողիր մո-
լորեալ ոչխարին, մեղայ յերկինս և առաջի

քո . ընկալ զիս որպէս զանառակ որդին ,
և զգեցո ինձ զպատմուծանն զառաջին՝
զոր մերկացայ մեղօք . և ողորմեա քո ա :
Որդի աստուծոյ աստուած ճշմարիտ , որ
խոնարհեցար 'ի հայրական ծոցոյ՝ և առեր
մարմին 'ի սրբոյ կուսէն մարիամայ վասն
մերոյ փրկութեան . խաչեցար թաղեցար
և յարեար 'ի մեռելոց և համբարձար փա-
ռօք առ հայր . մեղայ յերկինս և առաջի-
քո . յիշեա զիս որպէս զաւաղակն՝ յորժամ-
դաս արքայութեամբ քով . և ողորմեա :
Հոգի աստուծոյ աստուած ճշմարիտ , որ
իջեր 'ի յորդանան և 'ի վերնատունն , և
լուսաւորեցեր զիս մկրտութեամբ սուրբ
աւազանին , մեղայ յերկինս և առաջի քո .
մաքրեա զիս վերստին աստուածային հը-
րով քով՝ որպէս հրեղէն լեզուօք սուրբ
զառաքեալսն . և ողորմեա :

Վեղ բնութիւն , մեղայ քեղ մաօք ի
մովք , հոգւով և մարմնով իմով . մի յիշեր
զմեղս իմզառաջինս՝ վասն անուանդ քում
սրբոյ . և ողորմեա :

Տեսող ամենասյնի , մեղայ քեղ խորհրդով
բանիւ և գործով . ջնջեա զձեռագիր յան-
ցանաց իմոց , և գրեա զանուն իմ 'ի դըպ
րութեան կենաց . և ողորմեա :

՚Բննող գաղտնեաց , մեղայ քեղ կամաւ և
 ակամայ , դիտութեամբ և անդիտութը .
 Թողութիւն շնորհեա մեղաւորիս , զի՞ ՚ի
 ծննդենէ սուրբ աւաղանին մինչեւ ցայ-
 սօր մեղուցեալ եմ առաջի աստուածու-
 թեանդ քո զգայարանօք իմովք , և ամե-
 նայն անդամօք մարմնոյս . և ողորմեա :
 Վմենախնամտէր , դիր պահապան աշաց
 իմոց զերկիւղքո սուրբ՝ ոչ ևս հայիլ յա-
 րատ , և ականջաց իմոց՝ ոչ ախորժել լսել
 ղըանս չարութեան , և բերանոյ իմոյ՝ ոչ
 խօսիլ զստութիւն , և սրտի իմոյ՝ ոչ խոր-
 հիլ զչարութիւն , և ձեռաց իմոց՝ ոչ
 գործել զանիրաւութիւն , և ոտից իմոց՝
 ոչ գնալ ՚ի ճանապարհս անօրէնութեան .
 այլ ուղղեա զշարժումն սոցա լինել միշտ
 ըստ պատուիրանաց քոց յամի . և ողոր :
 Հուր կենդանի քրիստոս , զհուր սիրոյ քո՝
 զոր արկեր յերկիր , բորբոքեա յանձն իմ ,
 զի այրեսցէ զախատ հոգւոյ իմոյ , և սըր-
 բեսցէ զլսիզմ մտաց իմոց , և մաքրեսցէ
 զմեղս մարմնոյ իմոյ , և վառեսցէ զլցա
 դիտութեան քո ՚ի սրտի իմում . և ողոր :
 Իմաստութիւն հօր յիտուս , տուր ինձ իւ-
 մաստութիւն զբարիս խորհիլ և խօսիլ և
 գործել առաջի քո յամենայն ժամ . ՚ի չար

Հոռիհրդոց ՚ի բանից և ՚ի գործոց փրկեա
զիս . և ողորմեա :

Կամեցող բարեաց տէր կամարար , մի թու
զուր զիս ՚ի կամս անձին իմց գնալ . այլ
առաջնորդեա ինձ լինել միշտ ըստ կամաց
քոց բարեսիրաց . և ողորմեա :

Արքայ երկնաւոր , տուր ինձ զարքայու-
թիւն քո՝ զոր խոստացար սիրելեաց քոց .
և զօրացո զսիրտ իմ ատել զմեզս , և սի-
րել զքեզ միայն , և առնել զկամս քո .
և ողորմեա :

Խնամող արարածոց , պահեանշանաւ խա-
չի քո զհոգի և զմարմին իմ ՚ի պատրա-
նաց մեզաց , ՚ի փորձութեանց դիւաց , և
՚ի մարդոց անիրաւաց , և յամենայն վր-
անդից հոգւոյ և մարմնոյ . և ողորմեա :
Պահապան ամենայնի քրիստոս , աջ քո
հովանի լիցի ՚ի վերայ իմ ՚ի տուե և ՚ի գի-
շերի , ՚ի նատիլ ՚ի տան , ՚ի գնալ ՚ի ճանա-
պարհ , ՚ի ննջել և ՚ի յառնել , զի մի եր-
բեք սասանեցայց . և ողորմեա :

Վստուած իմ , որ բանաս զձեռն քո , և
յնուս զամենայն արարածս ողորմութեամբ
քով , քեզ յանձն առնեմ զանձն իմ , դու
հոգա և պատրաստեա զպետս հոգւոյ և
մարմնոյ իմց յայսմշետէ մինչեւ յաւի-

տեան . և ողորմեա :

Դարձուցիչ մոլորելոց , դարձո զիս 'ի չար
սովորութեց իմոց 'ի բարի սովորութի , և բե-
ւեռեա 'ի հոգի իմ զսոսկալի օր մահուն ,
և զերկիւղ դեհենին , և զսէր արքայութեն .
զի զղջացայց 'ի մեղաց՝ և գործեցից զար-
դարութիւն . և ողոր :

Վլըիւր անմահութե , աղքերացո 'ի սրտէ
իմմէ զարտասուս ապաշխարութե որպէս
պոռնին . զի լուացից զմեղս անձին իմոց
յառաջքան զելանեն իմյաշխարհէս . և ո :
Պարգեւիչ ողորմութե , պարգեւեա ինձ
ուղղափառ հաւատով և բարի գործով , և
սուրբ մարմնոյ և արեան քո հաղորդութք
գալ առ քեզ . և ողոր :

Դարերար տէր , հրեշտակի բարւոյ յանձն
արացես զիս քաղցրութիւ աւանդել զհո-
դի իմ , և անխռով անցուցանել ընդ չա-
րութի այսոցն՝ որ են 'ի ներքոյ երկնից . և ո :
Ես ճշմարիտ քն , արժանաւորեա զհոգի
իմ ուրախութիւ տեսանել զլոյս փառաց
քոց 'ի կոչման աւուրն , և հանգիւլյու-
սով բարեաց յօթեվանս արդարոց մինչեւ
յօր մեծի գալստեան քո . և ողորմեա :
Դատաւոր արդար , յորժամ գաս փառք
հօր դատել զկենդանիս և զմեռեալս , մի

մռաներ 'ի դատաստան ընդ ծառայիքում
 այլ փրկեա զիս 'ի յաւիտենական հրոյն , և
 լսելի արա ինձ զերանաւէտ կոչումն արդա-
 բոց յերկնից արբայութիդ . և ողորմեա :
 Ամենողորմտէր , ողորմեա ամենայն հաւա-
 տացելոց 'ի քեզ , իմոց և օտարաց , ծանօ-
 թից և անծանօթից , կենդանեաց և մե-
 ռելոց . շնորհեա և թշնամեաց իմոց և ա-
 ռելեաց զթողութ՝ որ առիս յանցանաց . և
 գարձո զն՛ 'ի չարեացն զոր ունին վ՛ իմ ,
 զի ողորմութեգ քումարժանի եղիցին . և ո :
 Փառաւորեալ տր , ընկալ զաղաշանս ծա-
 ռայիս քո , և կատարեա 'ի բարի զխնդըր-
 ուածս իմ բարեխօսութեք սրբուհւոյ ած-
 ածնին և յովհաննու մկրտչին և սրբոյն ըս-
 տեփաննոսի նախավիլային և սրբոյն գրի-
 դորի մերոյ լուսաւորչին , և սրբոց առա-
 քելոց՝ մարդարէից՝ վարդապետաց՝ մար-
 տիրոսաց՝ հայրապետաց՝ ճգնաւորաց՝ կու-
 սանաց՝ և ամենայն սրբոց քոց երկնաւո-
 րաց և երկրաւորաց : Եւ քեզ փառք և
 երկրապատութ՝ անբաժանելի նր երրորդու-
 թեանդ յաւիտեանս յաւիտենից . ամեն :

ՄԱՆՈՒԱՆՔ ԶՈՐԱԿՈՒՔ

ԱՐՀԱԿԻՐԱՑ ԳԻՇԵՐԱՑՆՈՑ

ԱՐԵՎԵՆ ԳՐԻԳՈՐԻ ՆԱՐԵԿԱԿԵՐՈՅ ԱՍՏԱԳԵՂԱԼ:

Բան Ժբ :

Ի նկալ քաղցրութեամբ , տէր ած հըզօր , զդառնացողիս զաղաճանս , մատիր գթութեամբ առ պատկառեալս դիմօք . փարատեա , ամենապարգեւ , զամօթական տիսրութիւնս . բարձ յինէն , ողորմած , զանբերելի ծանրութիւնս . անջրպետեա , հնարաւոր , զմահացու կրթութիւնս . աւարեա , միշտ յաղթող , զխաբողին հաճութիւնս . բացադրեա . վերնային , զմուելոյն մառախուղ . կնքեա , կեցուցիչ , ըլկորուսչին ընթացմունս . ցրուեա , ծածկատես , զըմբոնողին չար գտմունս . խորտակեա , անիքննին , զմարտողին դիմեցմունս : Տեառնագրեա քո անուամբդ ըլուսանցոյց երդ յարկիս . պարփակեա քո ձեռամբդ զառաստաղ տաճարիս . գծագրեա քո արեամբդ զմուտ սեմոց սենեկիս . կերպացո զքո նշանդ ՚ի հետս ելից մաղթողիս , ամրացո քո աջովդ զհանգը-

տեանս խշախ . մաքրեսցես 'ի հաղըից բդ
 ծածկարան անկողնոյս . պահեսցես քո կա-
 մօքդ զտառապեալ անձն ոգւոյս . անխար-
 դախ արասցես զքո շնորհեալ շունչ մարմ-
 նոյս . կացուոցես շրջափակ զպար զօրուդ-
 երկնայնոյ . կարդեսցես 'ի դիմի ընդդէմ
 դիւացն դասու : Տուր հանգիստ բերկ-
 բութեան մահահանգոյնս նիրհման 'ի խո-
 րութեան գիշերիս , բարեխօսութեամբ
 հայցուածոց սրբոյ աստուածածնիդ և ա-
 մենայն ընարելոց : Ամփոփեալ պարուրեա-
 զպաստհան տեսութեանց զգայարանացս
 իմաստից անզարհուրելի զետեղմամբ 'ի
 ծիփական խոռվութեանց , կենցազական
 զբաղմանց , անքաղական երազոց , խոլակա-
 նաց ցնորից , յիշատակու քո յուսոյդ ան-
 մեասելի պաշտպանեալ : Եւ սթափեալ
 վերստին 'ի ննջմանէ ծանրութեան ամենա-
 զգաստ արթնութեամբ , հոգենորոդ զը-
 ւարթութեամբ 'ի քեզ արձանացեալ զայս
 ձայն մաղթանաց բուրմամբ հաւատոց
 քեզ , ամենօրհնեալ թագաւոր փառաց
 անձառից , փառաբանողաց երկնադումար
 խմբից երգակցեալ յերկինս առաքել : Օի
 դու փառաւորեալ ես յամենայն արարա-
 ծոց յաւիտեանս յաւիտենից , ամեն :

ԱՆՈԹԻՔ ԵՐԵԿՈՅԵԱՆ

Կողին սրբոյն Գրիգոր :

Բան դր :

Աստուած յաւիտենական, քարերար և
ամենակալ . օտեղծիչ լուսոյ, և յօրինիչ
գիշերոյ . կեանք ՚ի մահու, և լոյս ՚ի խա-
ւարի . յոյս ակն ունողաց և երկայնմտու-
թիւն տարակուսելոց : Որ ամենարուեստ
իմաստութեամբ քո՝ դարձուցանես յայդ
զատուերս մահու, աննուաղ ծագումն և
անմուտ արեգակն . քանզի ոչ զօրէ ծած-
կել զփառս տէրութեան քո խաւար գի-
շերոյ : Որում կրկնի ծունը երկրապատու-
թեան ամենայն եղելոց՝ երկնաւորաց և
երկրաւորաց, և սանդարամետականաց,
որ լսես զհեծութիւն կապելոց, և հայիս
յաղօթս խոնարհաց, և ընդունիս զիարն-
դրուածս նոցա . աստուած իմ և թագա-
ւոր իմ . կեանք իմ և ապաւէն իմ . յոյս
իմ և վստահութիւն իմ . յիսուս քրիստոս
աստուածդ ամենայնի . սուրբդ հանդու-
ցեալ ՚ի հոգիս սրբոց միսիթարութիւն
վշտաց՝ և քաւարան մեղսուցելոց, որ գի-

անս զամենայն յառաջքան զինել նոցա
 առաքեա զպահպանողական զօրութիւն
 աջոյքո, և փրկեա զիս յերկիւղէ գիշերի
 և 'ի դիւէ չարէ: Որպէս զի զյիշատակ
 սոսկալի և սուրբքո անուանդ՝ միշտ համ
 բուրեալ շրթամբք հոգւոյ՝ ըղձութեան
 շնչոյ, կեցից պահպանեալ ընդ այնոսիկ որ
 կարդան զքեզ 'ի բոլոր սրտէ: Եւ 'ի դը-
 րոշմէ խաչի քոյս նշանիդ, զոր աստուա-
 ծային արեամբդ քո ներկեալ նորոգեցեր,
 և 'ի նոյն շնորհ որդեգրութեան զմեղ մը-
 կըրտեցեր, և 'ի փառս պատկերի քո նը-
 կարեալ յօրինեցեր, այսու պարգեւօք
 աստուածականօք՝ ամաչեսցէ սատանայ.
 քակտեսցին մեքենայքն. բարձցին որո-
 դայթքն. պարտեսցին մարտուցեալքն.
 պակասեսցին զէնքն սայրասուրբ. մերժես-
 ցի մէգն. փարատեսցի խաւարն. մեկ-
 նեսցի մառախուղն: Կազուկ քո հովա-
 նասցի, և աջ քո կնքեսցէ. վասն զի գը-
 թած ես և ողորմած, և անուն քո կոչե-
 ցեալ է 'ի վերայ ծառայից քոց: Եւ քեզ
 ընդ հօր՝ հոգւովդ սըվ՝ փառք և իշխա-
 նութիյաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

ԱՆՕԹՔ ԶՈՐԱԿԻՈՒ

ԵՐԵՒՆ ԱՐԵՎՅԱ ԳՐԱԴՐՈՒ

Բան Խառ :

Արդի աստուծոյ կենդանւոյ օրհնեալ
յամենայնի , հօրդ ահաւորի անքննին ծը-
նունդ , որ տկարանայ առ ՚իքէն և ոչ ինչ .
որ ՚ի ծագել անստուեր նշուլից ողորմու-
թեան քո փառաց , հալին մեղք , հալա-
ծին դեւք , ջնջին յանցանք , խզին կապանք ,
խորտակին շղթայք , կենդանածնին մահա-
ցեալք , բժշկին հարուածք , ողջանան
վէրք , բառնին ապականութիւնք , տեղի
տան տիսրութիւնք , նահանջին հեծու-
թիւնք , փախնու խաւարն , մեկնի մեղն ,
մերժի մառախուղն , փարատի մռայլն ,
սպառի աղջամուղն , վերանայ մութն , գը-
նայ գիշերն , տարագրի տագնապն , ըլքա-
նան չարիքն , հալածին յուսահատութիւ-
քըն , և թագաւորէ ձեռն քո ամենակար ,
քաւիչդ ամենայնի : Որ ոչ եկիր կորուսա-

ՆԵԼՂՄԱՐԴԼԿԱՆ ՈԳԻՍ , ԱՅԼԿԵՇՊԵՇԱՆԵԼ . ԹՈՂ
ԲՆԾ ՊԱՆԹԻւ ՀԱՐԻՍՆ ԻՄ ՔԱՂՈՒՄ ՈՂՈՐՄՈՒ-
ԹԵԱՄԲԴ , ՊԼ ԴՈՒ ՄԻԱՅՆ ԵՍ ՅԵՐԿՆԻ ԱՆ-
ՃԱՌ , և յերկրի անզննին , 'Ի ՄԱՐՐ ԳՈՒԻ ,
և յեղը ծագաց աշխարհի , սկիզբն ամե-
նայնի և յամենայնի ամենայն լրմամբ , օրհ-
նեալ 'Ի ՔԱՐՃՈՒՆ . և քեղընդ հօր և հոգ-
ւոյդ սրբոյ փառք յաւիտեանս . ամէն :

ՅԱՆԿ ՍԱՀՄՈՍԱՑ

Ըստ կարգի տյբուքենից :

Աղաղակեցէք	առ	աստուած	ամենայն	երկիր	կե
Աղաղակեցէք	առ	տէր	ամենայն	երկիր	զթ
Ապրեցո	զիս	տէր	զի	նուազեաց	ժա
Ապրեցո	զիս	տէր	'ի	մարդոց	ձլթ
Առ	գետս	բարելացւոց	,	անդ	նստէաք
Առ	քեղ	տէր	կարդացի	աստուած	իէ
Առ	քեղ	տէր	համբարձի	դանձն	իդ
Առ	քեղ	տէր	համբարձի	դաշս	ձիւ
Ասաց	անզգամն	'ի	սրտի	իւրում	ժգ
Ասաց	անզգամն	'ի	սրտի	իւրում	ժը
Ասաց	տէր	ցտէր	իմ	նիստ	ընդ
Ասացին	թէ	պահեցից	զճանապարհս	իմ	լը
Ասէ	անօրէնն	'ի	մեղանչէլ	ընդ	լէ
Աստուած՝	ականջօք	մերովք	լուաք	զոր	խդ
Աստուած	աստուած	իմ	, ևս	առ քեղ	կը
Աստուած	աստուած	իմ	'նայեաց	առիս	իա
Աստուած	աստուածոց	տէր	խօսեցաւ	, և կոչեաց	խթ
Աստուած	եկաց	'ի	ժողովս	աստուածոց	ժա
Աստուած	զիրաւունո	քո	արքայի	տուր	հա
Աստուած	մեր	ապաւէն	. և	զօրութիւն	խե
Աստուած	մերժեցէր	և	աւերեցեր	զմեղ	ձթ
Աստուած	մտին	հեթանոսք	'ի	ժառանդու	հը
Աստուած	յանուան	քում	կեցո	զօ	ժդ
Աստուած	յօդնել	ինձ	'նայեաց	, և տէր յըն	կթ
Աստուած	ողորմեա	մեղ	և օրհնեա	զմեղ	կլ
Աստուած	ո՞քեղ	'նմանիցի	, մի՛ լուեր	և,	ժբ

- Աստուած վրէժինիլիր . տէր աստուած . դգ :
- Աստուած օրհնութեան խմոյ մի՛ լռեր , զի . ճը :
- Աստ օրհնեցէք ամենայն ծառայք տեառն . ճլդ :
- Բաղում անդամ մարտեան ընդիս . ճիը :
- Բայց միայն աստուծոյ հնաղմնդ լեր անձն . կա :
- Բանից խմոց ունկնդիր տէր , և 'ի միտ առ . ե :
- Բարի է խոստովան լինիլ տեառն , և սաղմնո . դտ :
- Բարձր առնեմ զքեզ աստուած իմ և թա . ճխդ :
- Բարձր առնեմ զքեզ տէր , զի լնկալար . իթ :
- Բղկեսցէ սիրո իմ զպատգամ քո բարի . խդ :
- Գոհացայց զքէն տէր բոլըրով սրտիւ . թ :
- Գովեա երուսաղէմ զտէր . ճխէ :
- Դատ արա ինձ աստուած , և իրաւ արա . խր :
- Դատ արա ինձ տէր , զի ես յամբծութեան . իւ :
- Դատեա տէր զայնոսիկ ոյք դատեն . լր :
- Եթէ ոչ տէր էր առ մեղ , ասասցէ . ճիդ :
- Եթէ ոչ տէր շնիէ զտունն . 'ի նանիր . ճիդ :
- Եկայք ցնծացուք 'ի տէր , աղաղակեսցուք . դգ :
- Երանեալ են անբիծք 'ի ճանապարհի . ճժը :
- Երանեալ է այր՝ որ երկնչի 'ի տեառնէ . ճժա :
- Երանեալ է այր որ ոչ զնաց 'ի խորհուրդս . ա :
- Երանի ամենեցուն՝ ոյք երկնչին 'ի տեառնէ , ճիէ :
- Երանի որ խորհի զաղքատն և զտնանկն . խ :
- Երանի , ումթողութիւն եղեւ մեղաց . լս :
- Երկինք պատմեն զիսառս աստուծոյ , և զարա . ժը :
- Զի՞ բարի կամ զի՞ վայելուշ , զի բնակին . ճլը :
- Զի՞ սլարծի 'ի շորութեան հզօր . ծա :
- Զողորմութիւնս քո տէր յաւիտեան օրհ . ժը :
- Ընդէլ խոռովիցան հեթանոսք և ժողո . ը :
- Ընդէլ մերժեցեր աստուած խաղառ . հդ :
- Ծնէ արդարէւ զարդարութիւն խօսէիք . ծէ :

U.S.

27131

47 a

55

47 a

47 a

